

Objavovanie sveta debatou

**Praktický sprievodca akademickou debatou pre
debatérov, trénerov a rozhodcov**

**Autor publikácie: Medzinárodná vzdelávacia debatná asociácia (IDEA),
2000**

Za láskavej podpory Nadácie otvorenej spoločnosti na Slovensku vydáva

**Slovenská debatná asociácia
Drotárska cesta 46
811 04 Bratislava**

Predslov

Debatný program Karla Poppera a Medzinárodná debatná asociácia (IDEA)

Táto príručka sa zaoberá akademickou debatou.

Konkrétne sa zaoberá špeciálnym formátom akademickkej debaty, ktorý je pomenovaný po známom filozofovi Karlovi Popperovi. Karl Popper sa narodil v Rakúsku a celý svoj život sa venoval vyučovaniu a písaniu v Anglicku. V jednej z jeho najslávnejších prác, *Otvorená spoločnosť a jej nepriatelia* (1945), Popper veril v existenciu absolútnej pravdy, ale podozrieval každého, kto tvrdil, že ju vlastní. Popper tvrdil, že poznanie postupuje po častiach, a že závery sú len provizórne. Veril, že tézy sa vyvíjajú tak, aby sa o nich mohlo diskutovať, že kritické myslenie je spoločný proces dialógu a verejnej diskusie, a že poznanie sa vyvíja prostredníctvom dohadov a ich vyvrátenia (refutácií), prostredníctvom prísneho verejného testovania ideí a názorov. Akademická debata uvádza Popperove idey do praxe. Študenti, ktorí sa zúčastňujú debát, sa učia o problémoch kriticky myslieť vo svete aj mimo svojej triedy. Učia sa zručnostiam, ktoré sú potrebné pre aktívnu účasť v zastupiteľskej demokracii.

Inštitút otvorenej spoločnosti a sieť Sörösových nadácií založili Debatný program Karla Poppera v roku 1994, aby podporili kritické myslenie, osobné vystupovanie a toleranciu iných názorov. Odvtedy sa do debaty zapojilo viac ako 60 000 študentov a 15 000 učiteľov na stredných školách a univerzitách vo viac ako dvoch tuctoch krajín : Albánsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Česká republika, Estónsko, Gruzínsko, Haiti, Kazachstan, Kyrgyzstan, Litva, Lotyšsko, Macedónsko, Maďarsko, Moldavsko, Mongolsko, Poľsko, Rumunsko, Rusko, Slovensko, Slovinsko, Tadžikistan, Ukrajina, Uzbekistan a Juhoslávia. Študenti debatujú väčšinou v ich materinských jazykoch, ale aj v jazykoch menšín, tam kde je významná časť menšinového obyvateľstva. Na medzinárodných súťažiach sa debatuje v angličtine, ruštine a iných jazykoch.

Jadrom programu je medzinárodný debatný tábor, na ktorom sa študenti a učители zo všetkých participujúcich krajín zhromaždia na dva týždne plné seminárov a debát na dôležitú súčasnú tému. V každej z účastníckych krajín program beží v pravidelnom ročnom cykle. Skupina učiteľov sa trénuje v debatovaní, ktoré sa prezentuje ako metóda učenia kritického myslenia. Tímy trénerov sú zodpovedné za etablovanie debatného programu na ich škole a vzdelávanie učiteľov z iných škôl. Študenti, ktorí skončia školy, kde fungoval debatný program, sú podporovaní, aby pokračovali v debatnom programe ako rozhodcovia alebo tréneri, prípadne aby založili nové kluby na univerzitách. V každej z účastníckych krajín pomohol program založiť mimovládnu organizáciu, ktorá organizuje, propaguje a udržiava debatné aktivity, koordinuje vzdelávanie a súťaže.

Medzinárodná vzdelávacia debatná asociácia (IDEA) bola založená v roku 1999 kvôli koordinácii a podpore vzťahov medzi debatnými programami rôznych krajín a iných debatných organizácií. Aby podporila ďalší rast debatného programu, IDEA začala rôzne iniciatívy. Vyrobila **cvičné videá** a materiály. Založila centrá v účastníckych krajinách, ktoré prostredníctvom vyhľadávania materiálov zásobujú debatérov informáciami, poskytujú prístup k internetu (kde je to možné) a kopírujú materiály. Vytvorila podporné databázy a internetovú stránku, ktorá ponúka prístup k osnovám, knižniciam a médiám. IDEA vydáva informačný leták, ktorý ponúka doplnkové cvičné materiály a pôsobí ako fórum na výmenu ideí pre študentov a učiteľov. A nakoniec, **vypracovala túto príručku, ktorá sa snaží vysvetliť povahu debaty a ponúknuť praktického sprievodcu pre účastníkov a organizátorov.**

Úvod

Ako používať túto príručku

Táto príručka je dobrým sprievodcom po debate vo formáte Karla Poppera. Tento formát akademickej debaty bol vyvinutý Inštitútom otvorenej spoločnosti a sieťou Sörösových nadácií. V tejto príručke analyzujeme povahu politickej debaty; prezentujeme sériu praktických pravidiel a orientačných bodov pre debatérov. Táto príručka môže byť užitočná pre viacerých čitateľov : debatérov, trénerov, rozhodcov, rodičov, pracovníkov škôl a divákov. Uvedomujem si, že rôzni čitatelia budú rôzne oboznámení s debatou. Niektorí čitatelia budú začiatočníci, iní budú už skúsení tréneri. V konečnom dôsledku bude mať táto publikácia iný význam pre iných čitateľov. Keď sme ju písali, mysleli sme na to.

Táto príručka začína s vysvetlením koreňov akademickej debaty a pokúša sa analyzovať úlohu debaty v otvorenej spoločnosti. Táto diskusia , ako veríme, je hodnotná pre všetkých čitateľov, s akoukoľvek mierou skúseností. Debate Karla Poppera sa dá najlepšie porozumieť vo svetle tejto diskusie. Kniha sa potom odvracia od teoretickej časti smerom k praktickej. Ponúkame stručný opis formátu, podľa ktorého sa debatuje, aby sme poskytli istú orientáciu pre pragmatické návody, ktoré nasledujú potom. Tento prehľad je dôležitý pre nováčikov, kým skúsenejší debatéri už budú s ním oboznámení.

Naše prvé dve kapitoly v istom zmysle opisujú už konečný cieľ. Naznačujú tvar akademickej debaty vo formáte Karla Poppera a vysvetľujú prečo tento formát existuje. **V tretej kapitole** začíname už s opisom cesty k tomuto cieľu. To znamená, že hovoríme o príprave, ktorá predchádza debate. Tento opis bude asi najviac zaujímať tých, ktorí sa nachádzajú na tejto ceste : debatérov a ich trénerov. Cesta začína navrhnutím tézy na súťaž. Téza je analyzovaná v tretej kapitole. Skúsili sme naznačiť povahu dobrej tézy, takže táto kapitola by mohla zaujímať aj skúsenejších trénerov, od ktorých sa očakáva pomoc pri vytváraní a navrhovaní téz. Po definovaní tézy nasleduje výpočet praktických prístupov používaných debatérmi a trénermi na nájdenie logických argumentov či už pre alebo proti téze. Táto diskusia bude mať cenu aj pre debatérov, ale najväčšiu hodnotu bude mať pre učiteľov a trénerov, ktorí sa snažia pomôcť študentom pri príprave.

Príprava na debatu kulminuje pri vytváraní a precizovaní línie. Je to vlastne séria závažných argumentov, ktoré sa týkajú tézy. Táto kniha ponúka výklad o faktoroch, ktoré robia tézu silnou alebo slabou. Po tomto výklade nasleduje všeobecnejší výpočet logických stratégií a logických chýb. Tieto state, myslíme si, majú eminentný význam pre debatérov a trénerov. Rozhodcovia, ktorí musia mať vyvinuté chápanie platnosti logických postupov, by si ich mali tiež prečítať.

Jadrom knihy je analýza debaty krok po kroku. Opisujeme charakter a účel každej časti debaty vo formáte Karla Poppera. Čo je však dôležitejšie, hovoríme tiež o výbere taktiky, ktorý musia robiť debatéri už v priebehu samotnej debaty. Tento výklad je urobený na základe prepisu skutočnej debaty, ktorá odznela na súťaži v roku 1997. Tento materiál má najväčší význam pre debatérov, ale aj pre trénerov a rozhodcov. Pre všetkých čitateľov by malo byť prínosom prejsť cez prepis debaty, ak už nie cez komentáre k nemu, pred a po prečítaní textu tejto príručky.

Posledné kapitoly knihy sa zameriavajú na špecifické oblasti. 12. kapitola, rétorika a štýl, sa skladá z väčšinou praktických rád pre debatérov, tieto rady budú samozrejme hodnotné pre trénerov a rozhodcov. 13. kapitola, o debatnom klube v škole, je určená pre trénerov a učiteľov, ktorí si zakladajú klub, ale má čo povedať aj rodičom a zamestnancom škôl. Posledná kapitola, ktorá sa týka úlohy rozhodcu má jasného adresáta. Debatéri nemusia čítať túto kapitolu, ale viacerí z nich, ktorí sa chcú dozvedieť prečo vyhrávajú a prehrávajú, tak pravdepodobne urobia.

**Možno, že ja sa mýlim
a Ty to myslíš správne.
A spoločným úsilím
sa môžeme priblížiť k pravde.**

Karl Popper

Kapitola 1

Korene akademickkej debaty

Táto príručka má byť praktická. Okrem iných vecí Vám povie, ako založiť debatný tím, ako sa pripravovať na debatu a ako rozhodovať súťaž. Ale predtým, než rozoberieme takéto praktické veci, je dôležité hovoriť o charaktere akademickkej debaty. Čo je akademická debata a aká je jej hodnota? Aby sme mohli odpovedať na tieto otázky, môžeme začať charakterom debát vo svete mimo školy. Potom sa môžeme pozrieť v čom je akademická debata podobná iným debatám, a naopak, v čom sa líši.

Debata a demokracia

Debata je mimoriadne dôležitou aktivitou v demokratickej spoločnosti. Pred viac ako 2000 rokmi, keď sa demokracia najprv vyvinula v Aténach, občania sa pravidelne stretávali na verejných zhromaždeniach. Ich voľba určovala politiku a činnosť ich štátu. Oni rozhodovali, či majú ísť Atény do vojny a ako v nej bojovať. Vytvorili zákony, ktoré riadili bežný život občanov. Avšak ich voľbe vždy predchádzala debata. Občania a vodcovia sa sporili o tom, čo bolo správne pre Atény. Sporili sa o tom, čo bolo morálne správne a zákonné. Sporili sa o najlepšej ceste k dosiahnutiu vytúženého cieľa. Sporili sa o tom, čo bolo možné a rozumné.

Dnes je debata tiež základom demokracie. Demokratický proces sa zmenil a vyvíja sa, ale debaty stále pokračujú. Niektoré debaty sa odohrávajú na zákonodarných zhromaždeniach, niektoré v prednáškových sálach a verejných priestranstvách, niektoré sa prezentujú na školách a univerzitách, iné si môžeme prečítať v novinách a časopisoch, alebo vypočuť v rádiu a televízii. Ako ich predchodcovia zo skorších storočí, občania sa sporia, čo je najlepšie pre ich spoločnosť, menia zákony, politiku a svoje činnosti.

Tento model snád' lepšie pochopíme, ak sa pozrieme na iné modely. V niektorých spoločnostiach je smer štátu určovaný silou. Tí, ktorí majú absolútnu moc, či už ide o kráľov, cisárov, aristokratov, vojenské junty, alebo totalitné vlády, určujú smer štátu tak, ako si oni myslia, že je najlepšie. Držia výlučnú politickú moc. Ludová debata nemá v týchto spoločnostiach žiadnu zmysluplnú úlohu.

V demokracii však patrí moc ľudu. John Locke vo svojom slávnom výroku povedal, že "legitímna moc vlády sa odvodzuje od súhlasu ovládaných". Občania určujú smer štátu, ale nie vždy súhlasia. Môžu mať protikladné záujmy. Môžu viacerými spôsobmi chápať ten istý problém. Môžu mať iné priority alebo iné myšlienky o tom, čo je najdôležitejšie. Môžu mať iné chápanie toho, čo je správne. V skratke, môžu sa vyskytnúť veci, ktoré voláme **debatovateľné návrhy**. Sú to návrhy, s ktorými môžu rozumní ľudia nesúhlasiť.

Debata je forma presviedčania, ktorá môže viesť ku konsenzu.

V tomto kontexte je debata životne dôležitá. Debata nie je iba forma vyjadrenia. Je to skôr forma presviedčania. Debatér dúfa, že zmení názory ľudí. Dúfa, že poslucháči budú chápať veci jeho spôsobom. Debata neprodukuje momentálnu jedhohlasnosť. O nejaký čas môže viesť ku konsenzu a zmene chápania toho, čo je správne a najlepšie. Jeden príklad, na ktorom sa to dá ilustrovať, je otroctvo. V klasickom Grécku nebolo otroctvo debatovateľným návrhom. Aristoteles si napríklad myslel, že otroctvo je len prirodzeným dôsledkom rasovej a spoločenskej nadradenosti. Avšak o 2000 rokov bolo otroctvo v USA horúco debatovanou témou. Na jednej strane boli tí, čo videli otroctvo ako porušenie prirodzeného práva na slobodu. Na druhej strane boli tí, čo argumentovali za nadradenosť práva občanov vlastníť majetok a spravovať si ho bez vládnych zásahov. Dnes je samozrejme tento problém nedebatovateľný, pretože otroctvo sa považuje za kategoricky neprípustné porušenie práva na osobnú slobodu. Ale toto poznanie, tento konsenzus je výsledkom storočia trvajúcich debát a diskusií. Existuje ešte veľa iných príkladov. Moderné chápanie slobody vyjadrovania sa, sebaurčenia a oprávnenej vojny je výsledkom debaty.

Debatovateľné návrhy: úrovne konfliktu

Občania v demokraciách jeden s druhým často nesúhlasia, ale nie všetky nesúhlasy sú také isté. Niektoré protirečenia sú obmedzené a praktické, iné sú široké a abstraktné. Čo je však obmedzeným, praktickým protirečením? Napríklad, či má krajina vo svojej legislatíve povoliť dovoz geneticky zmenených potravín. Legislatíva sa musí rozhodnúť, či dovoz obnáša risk pre obyvateľov. Ale musí sa tiež rozhodnúť, či je toto riziko akceptovateľné alebo nie. Ak aj zistia, že riziko existuje, musia určiť skupiny obyvateľstva, ktoré budú ním postihnuté. Predstavujú geneticky zmenené potraviny riziko aj pre toho, kto ich neje? Bolo by akceptovateľné dovážať tieto potraviny s varovnou vosačkou a nechať spotrebiteľov

urobiť si vlastný názor? Ak sa povolí dovoz geneticky zmenených potravín, má sa povoliť pestovanie takýchto plodín aj na vlastnom území? Aký by bol dosah takýchto plodín na ekosystém? Zároveň musia legislatívcia myslieť aj na ekonomické dôsledky dovozu týchto plodín. Ak zakážeme dovoz, budú musieť občania znášať finančnú záťaž. Aké budú iné dôsledky zákazu? Čo sa stane ak vyvážajúca krajina recipročne uvalí zákaz na import?

Debata sa zameriava na objasnenie charakteru konfliktov.

Tento príklad sa môže ešte rozviesť, ale daný náčrt by mal stačiť na vykreslenie konfliktov, ktoré môžu vzniknúť. Na konci sa musí urobiť praktické rozhodnutie o dovoze potravín. Toto rozhodnutie musí brať do úvahy náklady, dosah na komunitu, dosah na životné prostredie a iné veci. Debata a diskusia pomáha objasniť tieto problémy ešte pred rozhodnutím.

Horeuvedený príklad je, ako sme už povedali, obmedzenou, praktickou debatou. Na opačný koniec spektra môžeme umiestniť debatu a diskusie o otroctve. Samozrejme aj v tejto debate boli praktické problémy. Aké sú ekonomické dôsledky zrušenia otroctva? Ak budú otroci vykonávať tú istú prácu, kto ich bude platiť a ako? Ale praktické otázky v tejto debate boli v porovnaní s abstraktnými nedôležité. Debata o otroctve bola v konečnom dôsledku abstraktná. Debata bola skôr o tom, čo je morálne správne, ako o tom, čo je ekonomicky a nákladovo výhodnejšie.

Väčšina debát v spoločnosti spadá niekde medzi tieto dva extrémny. Nie sú ani čisto praktické, ani čisto teoretické. Ale opäť, proces debaty je zameraný na objasnenie charakteru konfliktu. Na jednej strane debata demonštruje praktické rozvetvenie teoretických pozícií. Na druhej strane, čo je dôležitejšie, vrhá svetlo na abstraktné princípy, ktoré sa skrývajú za praktickými problémami.

Príklad Pinochet: princípy a praktickosť

Pozrime sa na iný prípad, kontroverzný príklad z nedávnej histórie. V roku 1999 a v prvej polovici roku 2000 sa odohrávala rozsiahla diskusia o zaobchádzaní s generálom Augustom Pinochetom, bývalým vodcom Chile. Stručné fakty sú takéto: Generál Pinochet sa k moci dostal v roku 1973, ako líder vojenského prevratu, ktorý zvrhol vládu prezidenta Salvadora Alendeho. Krátko po prevzatí moci Pinochet uväznil tisíce svojich oponentov. Počas jeho vlády boli tisíce ľudí uväznených a viacerí z nich sa už nikdy neobjavili. Pinochet zostal pri moci až do roku 1989, keď boli obnovené demokratické voľby. Keď prehral voľby s Patriciom Aylwinom, odovzdal moc a odišiel do dôchodku. Udržal si však kontrolu nad armádou a dostal titul doživotného senátora. V roku 1999 Pinochet odcestoval do Anglicka, kde hľadal medicínsku starostlivosť, ktorá v Chile neexistovala. Kým bol v Anglicku, bol obvinený španielskym súdom zo zločinov proti ľudskosti. Španielske súdy argumentovali, že mali právo obviniť Pinocheta, pretože spolu s Anglickom podpísali medzinárodne dohody o dodržiavaní ľudských práv. Španielske úrady požiadali o jeho vydanie, aby mohol byť súdený za zločiny, ktoré spáchal, kým bol v úrade.

Britská vláda spolu s ostatnými krajinami debatovali o španielskej požiadavke. Vo svojej žiadosti sa španielske úrady odvolávali na koncept neporušiteľnosti ľudských práv tak, ako boli garantované dohodami, ktoré podpísala Veľká Británia aj Španielsko. Z definície sa ľudské práva odlišujú od občianskych a iných práv. Tieto práva majú všetci ľudia bez ohľadu na to, kde a v akej forme vlády žijú. Nasledujúci príklad môže objasniť tento rozdiel. Právo na porotný súd je legislatívnym právom garantovaným niektorými vládami na svete, za istých podmienok. Avšak právo na slobodu, na to, aby sme neboli zotročení alebo uväznený bez dôvodu je vrozeným právom nás všetkých. Ľudské práva boli v modernej spoločnosti artikulované a vyhlásené veľakrát. Boli vyhlásené v deklarácii Spojených národov v roku 1948 a slúžili aj ako morálne jadro pre helsinské dohody podpísané najdôležitejšími štátmi v roku 1975.

Podľa španielskej vlády, existujú silné dôkazy, ktoré hovoria o tom, že Pinochet porušoval ľudské práva chilských občanov. Súd bol potrebný na to, aby určil jeho vinu alebo nevinu. Bolo to vecou spravodlivosti. Ale toto bola iba jedna stránka debaty. Na druhej strane stála rozšírená a široko akceptovaná axióma dnešnej geopolitiky – princíp národnej suverenity. Podľa tohto princípu je každá krajina slobodná a mala by sa spravovať sama bez zásahov iných krajín. Najzrejmejším porušením suverenity krajiny je vojenská invázia, ale nie vždy je potrebná fyzická sila, aby sa porušila suverenity krajiny. V prípade Pinochet sa argumentovalo tým, že postavenie Pinocheta pred súd v Španielsku by porušilo zvrchovanosť Chile. Generál Pinochet nakoniec nebol ani na úteku pred chilským trestným stíhaním. Bol skôr mužom s diplomatickým kreditom, uznávaný ako predstaviteľ Chile počas jeho vlády. Odovzdal moc svojim nasledovníkom obvyklým spôsobom. Jednoducho vláda Chile sa nepokúšala stíhať a potrestať Pinocheta. Navyše, chilská vláda argumentovala, že iba chilské úrady a ľud Chile mali právo brať Pinocheta na zodpovednosť za jeho skutky.

Nakoniec sa generálovi povolilo vrátiť do Chile a vyhol sa tak vydaniu a súdu v Španielsku. Britská vláda určila, že bol mentálne neschopný podstúpiť proces a dovolila mu vrátiť sa do Chile. Viacerí pozorovatelia to považovali skôr za kompromis, ako za akt účasti alebo spravodlivosti. Tento prípad môže byť poučením. Otázka, či mal byť Pinochet vydaný ostáva stále debatovateľnou. Platné princípy sú na oboch stranách. Rozumní ľudia môžu spolu v tejto otázke nesúhlasiť a aj tak robia.

Debata Karla Poppera bola vytvorená mysliac na ideály debát v širokej spoločnosti.

Na určitej úrovni bol problém zaobchádzania s Pinochetom praktickým a diplomatickým problémom pre všetky zúčastnené krajiny. Ale tento prípad legitímne zahŕňal všetky krajiny sveta, pretože zviditeľnil konflikt univerzálnych, axiomatických princípov. Má byť princíp národnej suverenity považovaný za neporušiteľný? Asi áno – ale sú tu aj dôsledky, ktoré vyplývajú z takéhoto rozhodnutia. Ak je suverenita neporušiteľná, svet nemá žiadne právo zasahovať vo vnútri hraníc zvrchovaného štátu, nehľadiac na to, ako vláda zaobchádza so svojimi občanmi. Ale čo sa stane, ak prisúdime ľudským právam väčší význam ako suverenite vo všetkých prípadoch? Neumožní takéto rozhodnutie vnucovať vôľu silnejších krajín slabším?

Od debát v spoločnosti k akademickej debate

Predchádzajúca diskusia sa pokúšala opísať úlohu debát v širokej spoločnosti, mimo školských lavíc, najmä v demokratických spoločnostiach a rozobrať povahu konfliktov, ktoré sú diskutované. Ďalšou úlohou je vysvetliť spojitost medzi debatami v demokratickej spoločnosti a súťažnou debatou vo formáte Karla Poppera. Najprv treba povedať, že ideály debát v spoločnosti sa použili pri vytváraní formátu Karla Poppera. Uznávame debatu ako životne dôležitú časť demokratických procesov. Je to aktivita, ktorá sa používa na nájdenie odpovedí na dôležité spoločenské otázky. V našom programe sa debata nepovažuje iba za hru, alebo jednoduchý súboj rečníckych schopností. Debatu treba skôr vidieť ako hodnotné a náročné intelektuálne cvičenie. Od účastníkov debát sa vyžaduje, aby mysleli kriticky o otázkach, ktoré sú dôležité a skutočné. Debatéri sa učia chápať princípy, ktoré sa nachádzajú za rôznymi konfliktnými prístupmi. Učia sa ako „odvážiť“ dôležitosť konfliktných princípov, učia sa rozdielom medzi argumentáciou a púhym sofizmom.

Rozdiely medzi debatou v širokej spoločnosti a akademickej debatou

Rozdiely medzi debatou v širokej spoločnosti a akademickej debatou sú rozdiely vo forme. Akademická debata je charakterizovaná formálnosťou štruktúry, reštrikciou konfliktu a súťaživosťou, ktorá sa dá posudzovať. Je tiež typické, že debatéri musia byť pripravení argumentovať v prospech oboch pozícií danej tézy.

Budeme však vidieť, že občas sa tieto rozdiely strácajú. Zoberme do úvahy napríklad formálnu štruktúru debaty. Niekedy iné formy debaty postrádajú formálnu štruktúru. Napríklad vydavateľ časopisu píšuci komentár, sa nemusí podriaďovať formálnym pravidlám. Avšak veľmi často sú debaty vysoko štruktúrované. V televíznych debatách kandidáti na verejný úrad musia niekedy dodržiavať časové limity, keď odpovedajú na otázku položenú novinárom. Legislatívci sú napríklad pri debatách obmedzení parlamentným rokovacím poriadkom. Debatný formát Karla Poppera je skôr formálny ako neformálny. Debata je rozdelená do desiatich odlišných častí, každá s jej vlastnými pravidlami a dĺžkou času.

Akademická debata je charakteristická formálnosťou štruktúry, reštrikciou konfliktu a súťaživosťou, na základe ktorej je možné určiť víťaza.

Nedostatok formálnej štruktúry má často odraz vo voľnej definícii konfliktu. Je pravda, že niektorí debatéri sa často sústreďujú na určitý okruh problémov (ako keď zákonodarcovia debatujú o geneticky zmenených potravinách), ale veľakrát nie je debatovateľná téza jasne formulovaná. V akademickej debate musí byť téza jasne a explicitne daná. Používa sa tu terminus technicus "rezolúcia" (resolution). Rezolúcia je návrh, s ktorým debatéri súhlasia alebo nesúhlasia. (pozn. prekladateľa: v ďalšom texte budeme namiesto slova resolution používať pojem téza, ktorý sa bude týkať iba akademickej debaty.) Téza môže znieť takto: „Trest smrti by mal byť zrušený“. Jeden tím je tímom afirmatívnym a argumentuje v prospech tejto tézy. Druhý tím je tímom negatívnym a argumentuje proti téze. Tieto pojmy budú rozobraté detailne v ďalších kapitolách.

Akademická debata sa odlišuje od iných foriem debát tým, že debatéri musia argumentovať za aj proti danej téze.

Ako v spoločnosti, tak aj v akademickej debate sa jednotlivé tézy odlišujú mierou abstraktnosti, ktorú obsahujú. Niekedy môže byť debatná téza veľmi špecifická. napr. „Maďarsko by malo vstúpiť do NATO“, inokedy môže byť debatná téza viac abstraktná, napr.: "Genetické inžinierstvo je neetické". Debata Karla Poppera je však skôr zameraná na objasňovanie konfliktu princípov, ako odhaľovanie praktických dôsledkov, nech už daná téza znie akokoľvek. Ďalším rozdielom je to, že debata Karla Poppera je súťaživá. Ale to nie je ten najväčší rozdiel. V iných oblastiach spoločenského života často po debatách nasleduje voľba kandidátov, opatrení, alebo zákonov. Všetci debatéri majú záujem na tom, aby presvedčili svojich poslucháčov. Akademickí debatéri majú záujem na tom, aby presvedčili rozhodcov. Úlohou rozhodcu je rozhodnúť, ktorý tím, afirmatívny, alebo negatívny bol v debate presvedčivejší.

Akademická debata sa od iných foriem debát odlišuje v tom, že debatéri musia byť pripravení argumentovať na oboch stranách konfliktu. Toto je podstatný rozdiel, ktorý si vyžaduje rozsiahlejšiu diskusiu.

Argumentácia za aj proti

Debatná súťaž sa skladá z viacerých kôl – ak tím v prvom kole debatuje ako afirmatívny, v druhom kole sa stretne s oponentom a argumentuje na negatívnej pozícii. V iných oblastiach života by sme tento obrat nazvali pokryteckým, a to právom. Prečo je však tento obrat v akademicknej debatae nie iba dovolený, ale priam nutný? Táto otázka si vyžaduje jasne artikulovanú odpoveď. Ukážme, že argumentácia na oboch stranách konfliktu má ďaleko od nedostatku akademicknej debaty, naopak je jednou z vecí, ktoré dávajú debate jej intelektuálnu hodnotu.

Pripomeňme si to, o čom sme hovorili už predtým : debata nie je o konflikte zla a dobra, ani o konflikte pravdy a lži, alebo konflikte faktov a názorov. Debata je viac o konflikte hodnôt a princípov. Ak sa na to pozeráme nezávisle, každá hodnota má svoju platnosť a cenu a zasluhuje si podporu. Ale keď sa dva platné princípy dostanú do konfliktu, musíme urobiť rozhodnutie, ktorý z nich je dôležitejší. Rozumní ľudia sa budú o tom určite sporiť. Každá strana má čo povedať. Takto vyzerá debatovateľná téza.

Inak povedané, dobrá téza musí mať tento druh dvojzmyselnosti. Ak je téza nevyvážená, nemá zmysel o nej debatovať. Zmyslom debatovania v prospech oboch pozícií je to, že debatéri pochopia viac spôsobov nazerania na ten istý problém. Chápaním a spoznávaním oboch stanovísk debatéri lepšie pochopia svoje vlastné myšlienky. Keď sa potom stretnú s konfliktmi mimo školy, robia rozhodnutia, ktoré sú podložené a principiálne, namiesto prelietavých rozhodnutí s predsudkami.

Argumentovanie za aj proti téze

núti študentov uznať, že neexistuje monopol na pravdu.

V skratke môžeme povedať, že argumentácia za aj proti má obrovskú vzdelávaciu cenu. Núti študentov uznať, že v každodennom živote neexistuje monopol na pravdu. Človek sa môže držať svojho názoru s istotou, ktorá je založená na dôkladnom a serióznom uvažovaní. To však neznamená, že ľudia, ktorí veria opačnému názoru, nie sú podobnými mysliteľmi. Ak sa vrátíme k predchádzajúcemu príkladu, ľudia, ktorí verili, že generál Pinochet mal byť postavený pred súd v Španielsku, nesmú neférovne predpokladať, že ľudia s opačným názorom sú hlúpi, neuvažujúci, neprincipiálni. Mali by radšej akceptovať možnosť, že aj ich oponenti rozmýšľali o probléme tak dôkladne ako oni.

Študenti sa učia, že najlepšou cestou ako zmeniť niekoho názory, je otestovať opačný názor „zvnútra“ a odmietnuť jeho premisy. Ak študenti debatujú v prospech oboch názorov, učia sa, že obe strany sú hodné zváženia, aj keď ich vlastný názor podporuje určité stanovisko. "Ak máme prísť k pravde", povedal Popper, "môžeme tak urobiť len po zvážení všetkých možností".

Modelová situácia: od spoločenského konfliktu k akademicknej debatae

Uzavrieme túto kapitolu návratom k skoršiemu príkladu, ktorý má objasniť vzťah medzi debatami za múrmi škôl a akademickou debatou. Vráťme sa ku kauze generála Pinocheta. Je možné skonštruovať debatnú tézu so vzťahom k tomuto konfliktu. Bolo by možné debatovať na túto tézu : „Británia by mala vydať generála Pinocheta na súdny proces do Španielska.“

Na súťažiacich sa však často súčasne udalosti použijú ako odrazová doska k abstraktnejším tézám. Ako sme už spomenuli, možno tu vidieť konflikt medzi národnou suverenitou a ľudskosťou. Takže by nás Pinochet mohol inšpirovať napríklad k tejto téze: „Ochrana ľudských práv oprávňuje zásahy iných štátov do vnútorných záležitostí štátov.“ Táto téza je inšpirovaná jednou konkrétnou medzinárodnou udalosťou, ale netýka sa iba jej. Pri argumentácii môžu študenti používať prípad generála Pinocheta, ale aj iné udalosti z minulosti. Ak táto téza platí, platí pre všetky medzinárodné udalosti týkajúce sa tejto problematiky, ak je však nepravdivá, neplatí ani pre jednu krízu, či už berieme do úvahy Kosovo, Vietnam, Rwandu, alebo Lotyšsko. Ak je téza postavená abstraktne, núti debatérov rozmýšľať o princípoch a ako sa tieto princípy v určitých situáciách aplikujú. Povedzme, že definujeme sebaurčenie ako základné ľudské právo. Ak teda súhlasíme s tézou, znamená to, že by bola oprávnená vojenská akcia proti štátu, ktorý odopiera ženám volebné právo?

V Pinochetovom prípade sú samozrejme v hre aj iné princípy okrem ľudských práv a suverenity. Mohli by sme odvodiť aj inú debatnú tézu – napr.: „Vodcovia štátov môžu byť osobne zodpovední za porušovanie práv občanov“. Jedna vec by však zostala taká istá. Debatná téza by sa sústredila na konflikty princípov a hodnôt, ktoré stoja za väčšinou konfliktov.

Tézy nútia debatérov zamerať sa na problémy hodnôt, ktoré stoja za konfliktmi zamestnávajúcimi spoločnosť.

Je dôležité uvedomiť si, že aj keď sú debatné tézy formulované abstraktne, to ešte neznamená vzdialenie debatných tém od reality a spoločnosti. Abstraktné tézy nútia debatérov zamerať sa na problémy hodnôt a princípov, ktoré zamestnávajú dnešnú spoločnosť. Avšak ako vidíme v našej modelovej debate, veľa tém zostáva pevne zakorenených v širšej spoločnosti a nemožno o nich dobre argumentovať bez venovania pozornosti ako faktom, tak aj princípom. Naša modelová debata sa zameriava na legalizáciu marihuany. Musí sa tu argumentovať princípmi, ale argument závisí na dôslednom pochopení fyzických dôsledkov užívania marihuany. Pozri transkript debaty a komentár k nej.

V nasledujúcich kapitolách zameriame našu pozornosť na pravidlá a praktiky akademickej debaty. Ale vždy by sme mali mať na mysli, čo debata skutočne je. Je to cvičenie, ktoré pochádza z počiatkov demokracie a odvodzuje svoj význam z debát o závažných problémoch v celej spoločnosti.

Kapitola 2

Prehľad štruktúry

V nasledujúcich kapitolách rozoberáme kroky, ktoré je nutné urobiť kvôli príprave na debatu. Ponúkneme Vám dôkladné vysvetlenie každej časti debaty vo formáte Karla Poppera. Najskôr si opíšeme formát vo všeobecnosti, aby sme tak vytvorili kontext pre to, čo nasleduje.

Časti debaty

Samozrejme v každom debatnom kole stoja proti sebe dve strany. Jedna strana je za tézu, druhá proti nej. Ako sme už povedali, svoje názory si vymieňajú podľa prísneho formátu, ktorý dáva každej strane rovnaké množstvo času na prezentáciu svojich názorov. V tomto formáte existuje 10 častí. Každá časť má určitý účel a vlastný súbor pravidiel. 6 častí sú reči, to znamená neprerušované prezentácie určených rečníkov. Zvyšné 4 časti sú krížovými výsluchmi, to znamená série otázok a odpovedí, ktoré zahŕňajú jedného rečníka z každého tímu. Formát určuje tiež dĺžku času pre jednotlivé časti.

	Časť	Čas
1.	Prvá afirmatívna reč	6 min.
2.	Prvý negatívny krížový výsluch	3 min.
3.	Prvá negatívna reč	6 min.
4.	Prvý afirmatívny krížový výsluch	3 min.
5.	Druhá afirmatívna reč	5 min.
6.	Druhý negatívny krížový výsluch	3 min.
7.	Druhá negatívna reč	5 min.
8.	Druhý afirmatívny krížový výsluch	3 min.
9.	Tretia afirmatívna reč	5 min.
10.	Tretia negatívna reč	5 min.

Vysvetlíme si ciele a pravidlá každej časti, keď sa im budeme venovať detailne. Nateraz povedzme len to, že základné argumenty o téze obsahujú prvé reči. V týchto rečiach debatéri uvedú všetky svoje dôvody na podporenie alebo negáciu tézy. Zostávajúce reči sú venované útočnej a obrannej taktike. (v anglickej terminológii sa pre prvé reči používa termín konštruktívne reči – constructive speeches, a pre ostatné reči sa používa termín odvracacie reči – rebuttal speeches). V druhých a tretích rečiach debatéri prezentujú námietky voči argumentom oponentov a zároveň bránia vlastné argumenty proti svojim oponentom. Druhá a tretie reči nie sú na to, aby prinášali do debaty kompletne nové argumenty na podporu pozície tímu. Krížové výsluchy sa používajú na objasnenie argumentov a ako základ pre námietky voči argumentom oponentov.

Forma tímu

V niektorých formátoch je debata sólo záležitosťou. Jeden rečník podporuje tézu, druhý ju neguje. Popperov formát je odlišný a považuje debatu za tímovú záležitosť. Malo by byť jasné, že v tíme nie je každý, kto sa zúčastňuje debát na škole, to je skôr debatný klub. Debatný tím je skupina jedincov, ktorí súťažia spolu na debatnom turnaji. Vo formáte Karla Poppera sa tím skladá z troch jedincov. Debatujú spolu v každom kole počas turnaja. Ako sme už spomínali, menia svoje stanoviská (afirmatívne versus negatívne) v každom kole súťaže. Súťaž sa skladá z jednotlivých debát alebo kôl. V niektorých kolách argumentujú za tézu, v iných zas proti nej.

Formát Karla Poppera považuje debatu za tímovú aktivitu.
Debatný tím sa skladá z troch debatérov.

V každom kole sa stretnú dva tímy a šesť debatérov sa dostane k slovu, traja za afirmatívnu stranu, traja za negatívnu. Úlohy jednotlivých členov určuje formát debaty. Debatér, ktorý prezentuje prvú afirmatívnu reč, odpovedá na otázky položené tretím negatívnym rečníkom v prvom negatívnom krížovom výsluchu. Potom si sadne na svoje miesto a prenechá priestor svojim spoludebatérom prezentujúcim následné „odvracacie“ reči a krížové výsluchy, aby nakoniec viedol druhý afirmatívny krížový výsluch. Teraz doplníme do našej tabuľky povinnosti každého debatéra, t.j. kto a kedy

hovorí a prezentuje reč alebo vedie, či odpovedá na otázky v krížovom výsluchu. Prví rečníci prezentujú tzv. konštruktívne reči. Aj keď tretí rečník negatívneho tímu prichádza na scénu z tímu ako prvý, pýta sa len otázky v krížovom výsluchu a neprezentuje vlastnú konštruktívnu reč. Pre uľahčenie orientácie sa prideluje číslo rečníkom podľa toho v akom poradí prezentujú svoje reči. (A1, N1, A2, N2, A3, N3)

Časť	Čas	Rečník
Prvá afirmatívna reč	6 min.	A1
Prvý negatívny krížový výsluch	3 min.	N3 sa pýta, A1 odpovedá
Prvá negatívna reč	6 min.	N1
Prvý afirmatívny krížový výsluch	3 min.	A3 sa pýta, N1 odpovedá
Druhá afirmatívna reč	5 min.	A2
Druhý negatívny krížový výsluch	3 min.	N1 sa pýta, A2 odpovedá
Druhá negatívna reč	5 min.	N2
Druhý afirmatívny krížový výsluch	3 min.	A1 sa pýta, N2 odpovedá
Tretia afirmatívna reč	5 min.	A3
Tretia negatívna reč	5 min.	N3

Celková analýza tabuľky

Všetky časti majú dokopy 44 minút a sú rovnomerne rozdelené. Každý tím kontroluje 22 minút debaty. Týchto 22 minút sa rozdelí na 16 minút prezentácie reči a 6 minút otázok v krížových výsluchoch. Roly debatérov sa líšia: A1 sa objavuje v troch častiach, na 12 minút (6 min. hovorenia, 3 min. kladenia otázok, tri minúty odpovedania). A2 a A3 sa objavia v dvoch častiach na 8 minút každý (5 min. hovorenia, 3 min. buď odpovedí alebo otázok).

Úlohy na negatívnej strane sú rozložené podobne.

Oddychový čas

K daným časom musíme ešte pripočítať 16 min. oddychového času (času na prípravu), 8 min. pre každý tím. Tento čas nie je zadelený do žiadnych konkrétnych miest medzi časťami. Je vyberaný tímami podľa ich vlastného uváženia a v ľubovoľnom množstve. Negatívny tím môže napr. použiť dve minúty pred prvým negatívnym krížovým výsluchom, dve minúty pred ich prvou rečou, ďalšie dve minúty pred svojou druhou rečou, atď.

Úlohy členov tímu

Aj keď sa úlohy jednotlivých členov líšia, bolo by chybou uvažovať o týchto úlohách ako o vysoko špecializovaných alebo zreteľne odlišných. Musíme silne zdôrazniť, že formát Karla Poppera je formátom tímov. Individuálni debatéri nemôžu vyhrať debatu. To môže iba tím. Debatný tím by sa dal prirovnať k štafetovým bežcom, v ktorom každý bežec beží sám, ale výsledok sa dotýka tímu ako jedného celku. Traja členovia tímu sú spolu zodpovední za určité aspekty jedného celistvého stanoviska za tézu, alebo proti nej. Neprezentujú tri rôzne, nesúvisiace argumenty.

Tímová práca je dôležitá, pretože individuálni debatéri nevyhrávajú debaty, to môže len tím.

Aj keď riskujeme neprípustné rozšírenie metafory, povedzme, že debatéri, tak ako štafetoví bežci, musia si vedieť podávať kolík. Ako uvedieme v nasledujúcich kapitolách, úspešnosť argumentu závisí na jeho sledovaní počas celej debaty. Priznanie oponenta v krížovom výsluchu musí byť využité v nasledujúcej reči tímu. Ale ako je vidieť aj v tabuľke, debatér, ktorý sa pýtal v krížovom výsluchu, nikdy neprezentuje nasledujúcu reč. Napríklad: N3 sa pýta otázky v druhej časti, ale odpovede musia byť využité N1 v prvej negatívnej reči. N3 sa naopak vráti v poslednej tretej reči svojho tímu, ale už nemá hovoriť o otázkach, ktoré sa pýtal pred pol hodinou, jeho úlohou je zosumarizovať všetky prednesené argumenty.

Je tu aj ďalší dôležitý aspekt debaty, ktorý je zrejмый po krátkej analýze jej štruktúry. Debatéri nestrávia väčšinu času hovorením, ale počúvaním. A počúvanie neznamená čakanie na príležitosť hovoriť. Úspech tímových snáh závisí skutočne na tom, ako pozorne počúvajú. V nasledujúcich kapitolách rozoberieme dôležitosť zachycovania priebehu debaty (flowing).

Keď si debatéri robia písomné poznámky, ich počúvanie je aktívne, nie pasívne, to znamená, že môžu lepšie zachytiť to, čo bolo povedané. Ba čo viac, debatér, ktorý zachytáva priebeh debaty na papier si môže dopredu naznačiť reakcie na oponentove tvrdenia. Zachytávanie priebehu debaty pomáha pri hľadaní reakcií.

V tomto kontexte je jasné, že čas na prípravu, je životne dôležitým časom v priebehu debaty. Hneď po skončení každej časti musia debatéri dať hlavy dokopy a doslova porovnať svoje poznámky. Za minútu, alebo dve sa bude musieť ďalší člen tímu postaviť a predniesť svoju reč. Počas času na prípravu musia ostatní členovia tímu preniesť svoje myšlienky na rečníka a navrhnúť stratégiu jeho reči. Ak členovia tímu spolu efektívne nepracujú počas času na prípravu, celá debata sa rozpadne. Argumenty nebudú artikulované a reakcie zostanú bez odpovede. Ako opíšeme v ďalších kapitolách, základ spolupráce sa musí položiť počas prípravy a cvičení, ktoré predchádzajú debatnej súťaži samotnej.

Kapitola 3

Chápanie tézy

V prechádzajúcej kapitole sme opísali súťažnú debatu všeobecne. Všetko začína tézou, debatovateľným návrhom, o ktorom prebehne spor v debate. V tejto kapitole si pohovoríme trochu o povahe a charaktere téz a o tom, ako debatéri začínajú svoju prípravu na debatu.

Téza

Už sme rozobrali niektoré základné črty téz. Zopakujeme, že je to debatovateľný návrh. Je to tvrdenie o hodnotách, alebo opatreniach, o ktorom sa môžu rozumní ľudia sporiť. Nie je to však tvrdenie názoru (napr. „ Najlepším filmom, ktorý bol kedy natočený je Horúčka sobotňajšej noci“). Nie je to ani tvrdenie faktov v úzkom zmysle. Prísne vzaté, debata nemôže byť o tom, ktorý je najvyšší vrch Himaláji. Nie je to ani právny spor o pravde. Povedzme, že prebieha debata, kde prokurátor hovorí : „ Obvinený je vinný z vraždy“, a jeho obhajca namieta: „ Môj klient je nevinný.“ Toto nie je debatovateľný návrh, kde každá strana má čo povedať. Obvinený je buď vinný, alebo nevinný, jedna z alternatív plne platí. Na to, aby mohla debata byť dobrou debatou, musí sa v nej odohrať konflikt hodnôt, alebo opatrení. Zároveň treba chápať, že každá strana má svoje body, ktorých sa môže chytiť.

Téza je tvrdenie o hodnotách alebo opatreniach, o ktorých sa môžu rozumní ľudia sporiť..

V prvej kapitole sme hovorili o debatách mimo školského systému. Niektoré z nich sú praktické, iné naopak teoretické a abstraktné. Väčšina debát patrí niekde medzi tieto dva extrémy. Debata Karla Poppera je tiež zameraná na tento „medzipriestor“.

Pozrime sa na niektoré vzorové tézy. Začnime jednou o vzdelávaní : „Štát by mal zabezpečiť vzdelávanie iba v úradnom jazyku“ Je tu jasný prvok opatrení. Potvrzuje sa, že štát bude musieť urobiť nejaké opatrenia, ktoré budú mať svoje náklady a vplyv na rôzne časti spoločnosti. Je tiež možné argumentovať o tejto téze zameraním sa na praktickú úroveň problematiky. Afirmatívna strana by mohla argumentovať napríklad tým, že zavedenie viacjazyčného vzdelávania zdvojnásobí štátne výdavky v tejto oblasti, čo môže mať vplyv na iné oblasti, napríklad zdravotníctvo a sociálne zabezpečenie. Aj tu je však urobené rozhodnutie o hodnotách, konkrétne, že zdravotníctvo má väčšiu hodnotu ako viacjazyčné vzdelávanie.

Abstraktné tézy stojace za touto tézou sú tiež zrejme. Aké má štát povinnosti voči svojim občanom? Aké sú práva jeho občanov? Je rozumné rôzne zaobchádzať s rôznymi skupinami občanov? Majú byť študenti, ktorí nehovoria úradným jazykom potrestaní? Je správne, aby krajina presadzovala kultúrnu jednotu ako časť svojej národnej identity?

Toto sú iba niektoré otázky, ktoré je možné položiť. Hodnoty sú znovuobjavujúcou sa témou. Čo je správne? Čo je férové? Čo je dobré? Toto je to, čomu hovoríme vyššia miera abstrakcie. Je ťažšie určiť, čo je správne, ako to, čo je praktické. Ba čo viac, je možné mať viaceré konkurujúce pojmy spravodlivosti. Je to vec, o ktorej môžu rozumní ľudia medzi sebou nesúhlasiť.

Ďalšia vzorová téza, ktorú v tejto knihe rozoberieme sa týka drog. „ Mäkké drogy by mali byť legalizované.“ Je tu opäť prvok opatrení. Legalizácia mäkkých drog, ktorými sú marihuana, hašiš a iné produkty z konope, by mala praktický vplyv na spoločnosť. Ako uvidíme v modelovej debate v tejto knihe, praktické dôsledky budú používať obe strany. Afirmatívny tím môže argumentovať dekriminalizovaním marihuany, a tým odľahčením práce polície, ktorá by sa mohla venovať dôležitejším problémom, ako sú násilné trestné činy, namiesto snahy zastaviť obchod s marihuanou. Negatívny

tím by mohol argumentovať tým, že dekriminalizácia marihuany by viedla prirodzene k zvýšeniu jej užívania a toto by následne viedlo k zvýšeniu kriminality, pretože existuje štatistická korelácia medzi zločinom a užívaním psychoaktívnych drog. Toto sú opäť praktické dôsledky prameniace z istých opatrení.

V tejto debata sú však abstraktnejšie problémy. Debata na vyššej úrovni sa musí zaoberať konfliktom princípov medzi právami jednotlivcov a dobrom celej spoločnosti. Na jednej strane môže argumentácia znieť, že užívanie marihuany je vecou osobnej voľby. Podľa tohto názoru by mal byť jedinec slobodný v tom, čo robí v súkromí svojho obydla, ak dané skutky nemajú zrejmy dosah na iných, alebo komunitu ako celok. Záver predchádzajúcej vety je zrejmy. Nikto by netvrdil, že jedinec má právo spáchať vo svojom obydli vraždu. Užívanie drog je však iné, pretože má primárny vplyv iba na daného jedinca. Na druhej strane, starosť o dobro spoločnosti môže podporovať pokračujúci zákaz tvrdých drog. Možno argumentovať, že spoločnosť je oprávnená presadzovať svoje dobro ako celok, aj za cenu obmedzenia osobnej slobody. Ak spoločnosť žiada od detí, aby chodili do škôl, obmedzuje ich osobnú slobodu, ale robí tak v prospech spoločnosti ako celku. V tejto optike má užívanie drog negatívny vplyv na spoločnosť a tento vplyv demonštrateľný.

Inak povedané, táto debata je o miere a rozsahu práv. Má jedinec právo robiť rozhodnutia o spôsobe svojho života? Samozrejme, ale toto právo nie je absolútne. Má spoločnosť právo tvoriť zákony, ktoré regulujú život jej občanov? Odpoveď je zase áno, ale ani toto právo nie je absolútne. Ako ďaleko siahajú práva jedincov? Ako ďaleko siahajú práva spoločnosti? A ako rozhodneme situáciu, keď sa tieto práva dostanú do konfliktu? Spolu s našim predchádzajúcim príkladom o vzdelávaní a jazyku sú tieto otázky debatovateľnými návrhmi. Rozumní ľudia môžu medzi sebou s odpoveďami nesúhlasíť.

Vytváranie téz

Výsledkom tohto rozboru je to, že postavenie dobrej tézy je kritickou časťou organizácie dobrej súťaže a debatnej ligy. Vytváranie téz nie je záležitosťou konkrétneho debatéra ani tímu. Keď idú do súťaže, téza už bola pre nich vytvorená. Tréneri by samozrejme mali navrhovať tézy organizátorom ligy a súťaží. Navyiac, tréneri musia vytvoriť tézy na cvičenie pre svojich debatérov. Debatéri by si však mali byť vedomí toho, ako by mala vyzeráť dobrá téza. Spätne by im mala táto vedomosť pomôcť identifikovať slabiny alebo neférovosť navrhnutej tézy.

Dobrá téza sa nachádza niekde medzi
čistou praktickosťou a čistou
abstrakciou.

Začneme opätovným pripomenutím si princípov, ktoré už boli vyššie spomenuté. Po prvé, dobrá téza vo formáte Karla Poppera sa nachádza niekde medzi čistou praktickosťou a čistou abstrakciou. To znamená, že by mala byť o niečom viac ako iba o najefektívnejšom spôsobe minúta peňazí alebo o najefektívnejšom spôsobe dostať sa k vytúženému cieľu. Nepôjde dobre argumentovať v prospech tézy „ Najlepším spôsobom, ako dopravovať tovary z Talianska do Nepálu je cez Suezský prielav.“ Inými slovami, dobrá téza sa musí zamerať na konflikt medzi zrejmymi hodnotami, ako napr. sloboda a spravodlivosť. Súčasne však musí mať téza nejakú praktickú dimenziu. „Dobrý život je synonymom nachádzania radosti“, o tejto téze môže byť zábavné debatovať, ale je príliš široká a abstraktná pre súťažnú tézu.

Podobne sa dobrá téza nesmie sústrediť na náboženské, alebo osobné problémy. Filozofovia sa už storočia pýtajú: „Existuje Boh?“ Odpoveď na túto otázku je bezpodmienečne záležitosťou osobnej viery a tá ako taká nie je prístupná ostatným cez logické reťazenie. Táto otázka nemôže byť debatnou tézou a nemôže byť argumentovaná.

Rovnako je chybou vytvoriť tézu, ktorá si vyžaduje priveľa špecifických znalostí. Je rozumné a možné debatovať o správnosti potratov. Je však druhou vecou debatovať o tom, či by mal zákon regulovať distribúciu interrupčného prostriedku RU-486, kvôli jeho možným vedľajším účinkom. Je tiež férové očakávať, že debatéri budú vedieť niečo o vlastnostiach mäkkých drog. Je však nerozumné od nich očakávať toľko znalosti o geneticky zmenených potravinách ako od niekoho s doktorátom z biochémie.

Tiež sme zdôraznili, že dobrá debatná téza má oporné body na oboch stranách. Povedané inak, dobrá téza musí byť rovnomerne rozdelená a vytvorená tak, že obe strany majú čo povedať. „Verím, že štát by mal konať, aby zabránil prítomnosti strelných zbraní na základných školách“. Túto vetu zvyknú hovoriť politici. Bola by to však biedna debatná téza, pretože asi neexistuje spôsob, ako protiargumentovať. Negatívna strana jednoducho nemá dosť priestoru. Tento príklad sa môže zdať triviálnym, ale je veľa súťaží, ktoré sú pokazené tým, že tézy sa prirodzene prikláňajú k jednej alebo druhej strane.

Zoberme za napríklad tézu použitú v jednej súťaži: „Nebezpečné športy by mali byť na školách zakázané“. Nie je ťažké obhajovať túto tézu, dôsledkom čoho je, že negatívna strana vedie nerovný boj. Slovo „nebezpečné“ má veľkú váhu. Aby popreli tézu, musí negatívny tím argumentovať, že nebezpečenstvo je dobrou vecou. Ak by sme však tézu sformulovali ináč, mohla by byť „rovnejšia“ : „Študentom by malo byť dovolené zúčastňovať sa športov, ktoré zahŕňajú určité riziko fyzického zranenia.“ Debatéri by museli dobre definovať, pretože „fyzickým zranením“ sa môže chápať

všeličo, od natiahnutého svalu, až po poškodenie mozgu. Bremená argumentácie sú tu však rozdelené rovnomernejšie. To, čo sa snažíme povedať je, že každá téza musí byť otestovaná. Ľudia tvoriaci tézy musia vymyslieť argumenty na oboch stranách a musia sa presvedčiť, že obe strany môžu povedať hodnotné veci.

Presné definície pojmov sú základnou časťou úlohy debatérov.

Posledne, téza nesmie byť celkovo vágna, alebo dvojzmyselná. Je plne akceptovateľné, ak určité pojmy v debata zostávajú otvorené, avšak presné definície pojmov sú základnou úlohou debatérov. V téze o vzdelávaní v úradnom jazyku musí debatér presne vymedziť to, čo dané slová znamenajú. Nie je však pre debatu prínosné, ak je otvorená do tej miery, že pojmy môžu znamenať čokoľvek. Ďalšou slabou tézou, ktorá bola v minulosti použitá je: „V 90-tych rokoch sú rodičia príliš benevolentní“. Akí rodičia? Kde? V čom sú príliš benevolentní? Pojem „v 90-tych rokoch“ limituje debatu do istej miery, ale toto obmedzenie je tak široké, že téza dáva iba málo zmyslu. Opäť, táto téza môže byť otestovaná. Je jasné, že táto téza znamená rôzne veci pre rôznych ľudí. Ak ide o tento prípad, je ťažké predstaviť si dobrý priebeh výmeny ideí medzi debatérmi. Nie je tu dostatok spoločného priestoru na dobrú debatu.

Sformulovanie dobrej tézy si vyžaduje námahu, ale nie je to nemožné. Pozorné čítanie tlače ukazuje, že súčasná spoločnosť je svetom permanentných kontroverzií. Medzi týmito kontroverziami nájde debatný tréner výborný materiál pre akademickú debatu. Konflikt medzi slobodou a poriadkom, medzi osobnou slobodou a spoločenskou zodpovednosťou, medzi právami jedinca a celkovým dobrom spoločnosti, medzi právami menšín a vládou väčšiny, medzi vládou zákona a občianskou neposlušnosťou, sú iba niektoré kontroverzie v súčasnom svete. Často sa môžeme k téze dostať iba prečítaním titulok v tlači a rozmysľaním o princípoch stojacich za nimi.

Štartujeme

Zvyčajne sa téza na debatný turnaj oznámi niekoľko týždňov dopredu. Tréner potom tézu oznámi svojim debatérom. A začína sa práca. Debata najlepšie funguje ako aktivita spolupráce. Aj na ozajstnej súťaži budú jednotliví rečníci „behať“ sami za seba, aj keď iba na tri – štyri minúty, ale ich „behy“ nebudú úspešné, ak nebudú stáť na spolupráci a príprave tímu ako celku. Vlastná súťaž je dôsledne štruktúrovaná a formálna. Príprava však môže byť voľnejšia a relaxačnejšia. Príprava je čas na to, aby „tisícky kvetov rozkvitli a stovky škôl myslenia sa stretli“, ak citujeme Mao ce Tunga. Je to čas na zhromaždenie ideí, teórií a stratégií. Je tu čas myslieť tvorivo a skúšať hypotézy. Veľa z toho, čo sa vytvorí, môže nakoniec byť zavrhnuté, ale tie časti, ktoré vydržia skúšku diskusie budú naozaj dobré. Je veľa techník na generovanie a organizáciu myšlienok. Tréneri a učitelia zvyčajne skúšajú viaceré, aby zistili, čo najlepšie funguje u skupiny ich študentov. Tu sú niektoré návrhy:

Brainstorming

Brainstorming je písanie, ktoré sa sústreďuje skôr na proces, ako na výsledok

Brainstormer sa nemusí sužovať tým, či je písmo upravené a gramaticky správne. Cieľom je napísať myšlienky tak, ako sa objavujú bez psychického „spracovania“. Vráťme sa ku vzorovému príkladu o vzdelávaní v úradnom jazyku. Učiteľ oznámi tézu a požiada študentov, aby vymysleli myšlienky proti téze. Brainstormer by mohol napísať: „neférové voči imigrantom“, „diskriminuje etnické menšiny“, „obmedzuje slobodu“, „homogenizuje kultúru“, a ešte veľa iných výrokov počas piatich minút. Výroky nemajú poradie a nie sú nijako organizované. V druhej časti by nasledoval brainstorming afirmatívnych myšlienok. Keď sa brainstorming skončí, môže začať úprava myšlienok. Učiteľ požiada debatérov, aby ešte raz prešli svoje poznámky a urobili si nejaké úsudky. Nevhodné myšlienky môžu vyškrtnúť, dobré zakrúžkovať. Debatéri môžu tiež použiť šípky a čiary, aby spojili myšlienky, ktoré sú podobné. Môžu tiež prioritizovať svoje myšlienky podľa dôležitosti.

T-tabuľky, M-tabuľky a Vennove diagramy:

T-tabuľka je štrukturovanejšia metóda prípravy ako brainstorming. Tréner požiada debatérov, aby nakreslili veľké písmeno „T“ do svojich zošitov. Na pravú stranu majú napísať myšlienky a asociácie za tézu, na ľavú stranu písmena negatívne myšlienky. Cieľom je vytvoriť opačné páry, študenti majú spojiť afirmatívnu myšlienku s negatívnou, ktorá je k nej protikladná. Často tieto páry odrážajú klasickú dichotómiu filozofického myslenia. Jedna z týchto dichotómií sa napríklad týka slobody a poriadku, kde obe sú považované za pozitívne hodnoty. Tu však stoja v opozícii voči sebe: všeobecne vzrast osobnej slobody zníži poriadok v spoločnosti. Vzrast miery poriadku, zníži mieru slobody. Ilustráciou tohto môže byť všeobecný zákaz vychádzania. Ak sa občania nesmú vzdalovať zo svojich príbytkov po určitej hodine, v meste zavládne poriadok. Sloboda občanov však bude značne obmedzené zákazom vychádzania.

V každom prípade treba pamätať na to, že debatéri si nesmú pripravovať iba jedno stanovisko k téze, musia argumentovať v prospech oboch stanovísk. T-tabuľka núti študentov myslieť o afirmatívnych a negatívnych myšlienkach

a ich vzájomnom vzťahu. Debatérov treba po zhromaždení myšlienok tiež požiadať o vymyslenie toho, ako by mohli byť odmietnuté (refutované).

M-tabuľka a Vennov diagram pridávajú ešte tretiu kategóriu, ktorá spadá medzi afirmatívne a negatívne stanovisko – neutrálne myšlienky, s ktorými súhlasia obe strany. Vezmime opäť za príklad tézu o vzdelávaní v oficiálnom jazyku. Obe strany sa pravdepodobne zhodnú na tom, že štát by mal zabezpečiť vzdelanie pre svojich občanov. Afirmatívny tím a negatívny tím by pravdepodobne nesúhlasili so sebou vo forme tohto vzdelania, ale zhodli by sa, že musí byť zabezpečené. „Štát musí zabezpečiť vzdelanie“ je preto neutrálna myšlienka. M-tabuľka sa podobá na T-tabuľku, jednoducho pridáme tretiu zvislú čiaru, aby sme vytvorili stredný neutrálny stĺpec. Vennov diagram je založený na kruhoch namiesto stĺpcov. Debatéri si nakreslia v zošitoch dva veľké kruhy s malým prienikom. Afirmatívne myšlienky sa píšú do ľavého kruhu, negatívne do pravého, neutrálne patria do prieniku.

Vennov diagram

Afirmatívne myšlienky

Prienik

Negatívne myšlienky

Zdieľanie myšlienok

Všetky tieto metódy sú len predbežné. Debatéri sa snažia zhromaždiť myšlienky, nie vytvoriť už samotnú líniu. Týmito metódami môžu debatéri pracovať samostatne, alebo azda v pároch, ak sa zdajú strnúť. Ďalšia fáza prípravy je širšie podelenie sa o myšlienky. Debatéri môžu hovoriť o svojich objavoch a očakávať odpovede od iných alebo učiteľ môže navrhnúť, zhromaždiť a roztriediť myšlienky do jedinej T-tabuľky pred začiatkom diskusie. V týchto častiach bude diskusia skôr objavná ako súťaživá. Učiteľ by mal povzbudzovať debatérov, aby objasnili svoje myšlienky, prípadne niečo pozmenili alebo mali námietky. Učiteľ môže tiež priniesť nové myšlienky, ktoré sa dovtedy neobjavili. Debatéri by mali mať tiež možnosť môcť slobodne pridať zmes nových myšlienok. V ideálnom prípade, táto diskusia navodí nové spôsoby nazerania na problém.

Nakoniec by mal učiteľ doviest debatérov k istému druhu konsenzu. Aké argumenty boli podľa nich najlepšie v prospech tézy? Ktoré proti nej boli najlepšie? V tejto časti nebudú argumenty ešte kompletne a plne vyvinuté. Cieľom tejto aktivity je navodiť všeobecný smer debaty, ktorý bude ďalej vyvíjaný.

Definovanie pojmov

Počas prípravy a diskusie sa zvyčajne zistí, že viaceré slová tézy majú viaceré významy. Niekedy je šírka možných významov skutočne obmedzená, inokedy je veľmi veľká a možné definície by sa radikálne odlišovali. V druhom prípade určia definície smer debaty.

Príklad tézy s limitovanými definičnými možnosťami je v našej modelovej debata, o ktorej budeme hovoriť v ďalších kapitolách. Téza tejto debaty je: „Mäkké drogy by mali byť legalizované“. Je zrejme potrebné definovať, čo chápeme pod pojmom „mäkké drogy“. Kontext tézy naznačuje, že tieto drogy sú v súčasnosti ilegálne. Téza naznačuje, že mäkké drogy sú momentálne ilegálne a mali by sa legalizovať. O presnom význame slova „legalizovať“ budeme hovoriť neskôr. Je však veľa drog, ktoré sú svojím spôsobom ilegálne. Napr. lieky, ktoré sú na predpis, nemožno legálne získať bez neho. Niektoré lieky sú legálne v jednej krajine, v inej už nie. Takže je možné, aj keď nie zodpovedné hovoriť, že téza je o sirupoch proti kašľu obsahujúcich kodeín, ktoré sú zakázané v niektorých krajinách. Ak však definujeme mäkké drogy ako psychoaktívne drogy s relatívne miernymi účinkami, bude to zmysluplnejšie. „Mäkké“ je relatívny pojem. Účinky užívania marihuany nie sú také drastické ako účinky užívania heroínu, takže marihuana sa považuje za mäkkú drogu, kým heroín za tvrdú.

Nesmieme predpokladať, že pojmy majú iba jeden význam.
Afirmatívny tím je zodpovedný za definovanie kľúčových pojmov.

Povedali sme, že by bolo nezodpovedné definovať mäkké drogy ako liek na kašeľ, pretože takáto definícia by znemožnila zaujímavú debatu. Väčšina debatérov by nasledovala obvyklý význam a definovala mäkké drogy ako marihuanu a pod. Toto je však rozhodnutie debatéra. Nesmieme predpokladať, že pojem má len jeden význam. Ako uvidíme v modelovej debate, je zodpovednosťou afirmatívneho tímu definovať kľúčové pojmy v debate. Ak tak neurobia, alebo existuje nesúhlas s definíciami, negatívny tím môže ponúknuť vlastné definície.

Vyššie sme sľúbili rozobratie pojmu „legalizované“. Tu sa opäť môže zdať, že tento pojem nemá veľa možných významov. Veľa ľudí chápe tento pojem ako "dovolené právom". Ale tento pojem môže tiež znamenať – "vyžadovaný právom". Ak by sme akceptovali tento význam, téza by znamenala, že mäkké drogy by mali byť vyžadované. Táto definícia je možná, ale opäť to nie je veľmi zodpovedné. Znamená to zámerné „otáčanie definície“, pravdepodobne s úmyslom získania strategickkej výhody. Predstavme si, že negatívny tím použije túto mäťúcu definíciu. Prinútili by afirmatívny tím obhajovať povinné užívanie marihuany pre všetkých. Tento druh sofizmu zabraňuje zmysluplnej debate a mali by sme mu predísť. Ak jeden tím príde na debatu pripravený argumentovať o kontrole zbraní, chápanej ako kontrola ich predaja, a naopak druhý tím bude chcieť argumentovať o kontrole zbraní, chápanej ako zručnosť v ich ovládaní, asi nebudú schopní spolu zmysluplne hovoriť.

Výsledkom diskusií v prípravnej fáze by malo byť to, že študenti sa dostanú k spoločnému chápaniu pojmov tézy.

Aby sme to zhrnuli, naša téza o legalizácii mäkkých drog má dosť úzky priestor na definovanie významov pojmov, ale stále ich treba definovať. Je to dobré na to, aby sme predišli možnosti nerozumných definícií. Niekedy je však možnosť chápania významu slov širšia a definície sú ešte dôležitejšie. Pozrime sa na inú tézu, o ktorej sme hovorili predtým: „Štát by mal poskytovať vzdelanie len v úradnom jazyku“. Čo však znamená pojem „úradný jazyk“? Znamená to jazyk používaný vládou krajiny na jej činnosť? Alebo to znamená jazyk používaný na bežné účely, ako dopravné značky a názvy miest? Alebo to znamená právne zakotvený jazyk, akceptovaný v úradnom styku, v práve a v obchode? Spojené štáty, napríklad, nemajú žiadny štátom určený oficiálny jazyk, aj keď vláda vykonáva všetky činnosti v angličtine. Počas diskusie by debatéri mali prísť k spoločnému chápaniu pojmov tézy. Často definície pojmov ovplyvnia priamo stratégiu vlastnej debatnej línie.

Pozrime sa na túto tézu podrobnejšie. Po každom definovaní pojmu nastolíme otázky a nejasnosti, ktoré sa za ním skrývajú. Debatéri sa musia rozhodnúť, ako definovať tieto pojmy bez zbytočného fantazírovania a mäťúcich úmyslov. To znamená, že debatéri by sa nemali hrať so slovíčkami, aby došli k významu, ktorý je mimo bežného chápania slova.

Štát: znamená to iba centrálnu vládu? Alebo aj miestne samosprávy? Môže mať regionálna samospráva svoj vlastný úradný jazyk? Alebo má toto právo iba centrálna vláda?

mal by: toto slovo naznačuje povinnosť alebo potrebu. Vzniká otázka: Aká je zodpovednosť štátu voči občanom?

zabezpečiť: toto slovo znamená sprístupniť. Ale ako štát zabezpečiť, aby štát dovoľoval študentom navštevovať školy, ktoré učia v inom ako úradnom jazyku, sprístupňuje ich?

vzdelanie: aký stupeň vzdelania by mal ešte zabezpečovať štát?

iba: znamená to vylúčenie iných jazykov. Bez tohto slova by téza mala zreteľne iný význam.

V: toto slovo sa zdá nedôležité, ale môže mať iné významy. Znamená to, že štát by mal zabezpečiť štúdium úradného jazyka? To znamená, ak je úradnou rečou francúzština, mal by štát zabezpečiť, aby sa každý učil túto reč? Alebo to znamená, že všetky predmety by sa mali učiť vo francúzštine?

úradný jazyk: aspekty tohto pojmu sme vysvetlili vyššie.

V definovaní pojmov sa môžeme oprieť o právnický alebo iný špecializovaný slovník. V každom prípade by sa debatéri mali pozrieť aj do jazykového výkladového slovníka. Avšak slovníky nie sú konečnou autoritou. Presnejšie, slovníky ponúkajú škálu možností, ponúkajú viaceré významy slova a debatéri musia vybrať definíciu, ktorá sa najlepšie hodí do kontextu tézy a ktorá im najlepšie sadne. Slovníky často uvádzajú definície, ktoré sú v danom kontexte nerozumné a nevhodné.

Debatéri musia vybrať definíciu, ktorá sa im zdá najvhodnejšia v danom kontexte.

V ďalších kapitolách budeme hovoriť o rôznych typoch konfliktov, ktoré sa objavujú v debate. Nateraz si zapamätáme, že spor o definície je možný. V našej modelovej debate oba tímy prijmú to isté chápanie tézy o mäkkých drogách, ale táto zhoda nemusí byť nevyhnutná. Niekedy opačný tím ponúkne iné definovanie pojmov tézy. V týchto prípadoch sa vždy časť debaty točí okolo toho, kto má rozumnejšie definície.

Nakoniec si musíme uvedomiť, že niektoré pojmy objavujúce sa v tézach priamo nabádajú na rôzne interpretácie. Ak téza hovorí o tom, že trest smrti je nemorálny, kontroverzia je nevyhnutná. Existujú rôzne významy slova „nemorálny“ tak, ako existujú rôzne významy slov „spravodlivosť“ a „etika“. Žiadny slovník na svete neponúka definíciu, ktorá by bola všeobecne akceptovateľná. Tieto kontroverzie sú však tiež súčasťou vzdelávacej hodnoty debaty.

Plánovanie ďalších krokov

Všetky predchádzajúce kroky si vyžadujú istý čas, ale sú potrebné. Počas týchto diskusií sa musí objaviť kritické myslenie. Debatéri začali analyzovať problém a podnikli kroky na jeho riešenie. Predtým, ako pôjdeme ďalej, je dôležité zastaviť sa a zhodnotiť, čo sme urobili a čo nám ešte ostáva urobiť. V tejto fáze je tiež vhodné použiť tabuľky. Učiteľ môže požiadať študentov, aby vo svojich zošitoch zosumarizovali, čo bolo doteraz urobené. Bolo by pre študentov užitočné, ak by identifikovali, čo vedeli pred prípravou a čo sa dozvedeli v jej dôsledku. Debatér mohol začínať so svojím chápaním pojmu „úradný jazyk“ a po príprave mohol tento pojem chápať ináč. Najdôležitejšou úlohou v tomto bode je zistiť, čo je ešte treba urobiť, obzvlášť, čo sa treba ešte naučiť.

Debatéri môžu, napríklad, zistiť, že potrebujú vedieť o niečo viac o mäkkých drogách a o kontroverziách týkajúcich sa legalizácie. Ako sme už povedali časť našej modelovej debaty sa zameriava na vplyv užívania mäkkých drog tak na jedinca ako aj na spoločnosť. Debatér si, napríklad, predtým mohol myslieť, že marihuana sa neodlišuje vo svojich prejavoch od alkoholu. Je pravdou, že alkohol je nelegálny v niektorých častiach sveta, ale všeobecne je akceptovaný. Debatér môže zvážiť stratégiu, kde hovorí, že marihuana sa neodlišuje vo svojich dôsledkoch od alkoholu a nakoľko je tento legálny, mala by byť legálnou aj marihuana.

V tomto prípade sa debatér inštinktívne nemusí myliť, ale na vytvorenie argumentu je treba viac ako iba inštinkt. Stratégia závisí na predpoklade – alkohol a marihuana majú podobné účinky. Predpoklad sa musí zmeniť na fakt. Inými slovami, debatéri musia urobiť menší prieskum a nájsť vedecký dôkaz, ktorý podporuje tento záver. Môžu zistiť, ako negatívny tím v našej modelovej debate, že marihuana má iné účinky a tie sú nezanedbateľné. Je pravdou, že študenti pracujú na debate, nie na práci z biológie, ale ich argumenty musia byť založené na objektívnej realite, nie na tom, ako by podľa nich mala realita vyzerať.

Argumenty musia byť založené na objektívnej realite.

Podľa tohto, môže debatér urobiť isté predpoklady o sociálnych účinkoch marihuany. Je rozumné predpokladať, že legalizácia marihuany povedie k jej zvýšenému užívaniu. Ale ekonómovia a historici radi citujú, aj keď trochu škodoradostne, zákon nezamyšľaných následkov. Niekedy je efekt opatrenia opačný, ako sa predpokladá. Zoberme si za príklad dve opatrenia v Spojených štátoch. Jednu generáciu dozadu bola v USA znížená maximálna rýchlosť na hlavných cestách zo 65 míľ za hodinu na 55 m/hod. Považovalo sa za samozrejmé, že znížená rýchlosť zníži počet úmrtí na cestách. Bola to pravda, ale sociológovia boli prekvapení, že keď sa obmedzenie zrušilo, počty úmrtí sa nevyšplhali na svoju predchádzajúcu úroveň. Namiesto toho stále klesali. Podobným, dobre mieneným zásahom, bolo zvýšenie vekovej hranice pre konzumáciu alkoholu z 18 rokov na 21, s úmyslom obmedziť pitie alkoholu u mladistvých. Štúdie však ukázali, že alkoholizmus mladistvých je rozšírenejší, ako keď bola veková hranica nižšia.

Debatér myslí a hľadá zrejme podobne. Aby našiel správny predpoklad o príčine a následku, musí robiť výskum. Téza o legalizácii mäkkých drog podporuje študentov vo viacerých smeroch výskumu. Mäkké drogy boli v niektorých krajinách legalizované, v iných dekriminalizované. Je možné zistiť, čo sa stalo, keď sa urobilo dané opatrenie. Tieto informácie možno nájsť vo vedeckých a politických časopisoch. Tiež sa objavia z času na čas v zábavných periodikách. Určite je tiež možné nájsť stovky podobných informácií na internete. Keď si debatéri pripravujú svoju líniu, je rozumné rozdeliť si úlohy, čo sa týka výskumu. Jeden debatér môže preskúmať zdravotné účinky marihuany, iný spojitost jej užívania s kriminalitou, tretí jej ekonomické aspekty. Na konci už treba iba pozbierať ovocie. Úspešný debatný klub by mal mať súbory článkov o dôležitých otázkach verejnej politiky, ktoré by postupom času narastali.

Debatéri sa môžu tiež rozhodnúť, že potrebujú vedieť viac o teóriách a princípoch na to, aby postavili dobrú líniu. Opäť nás naša modelová téza dovedie ku konfliktu práv jednotlivca a oprávnení spoločnosti. Debatér, ktorý stavia líniu za legalizáciu mäkkých drog, môže inklinovať k tvrdeniu, že v princípe sú práva jednotlivca nadradené. John Stuart Mill vo svojom klasickom výroku povedal, že jediným dôvodom, aby štát zasahoval do práv jednotlivca je zabránenie poškodeniu práv iného jednotlivca. Takže štát môže zabrániť jednotlivcovi v zabíjaní iných, ale nemôže mu zabrániť v škodení sám sebe. Millov argument je priamo spojený s tézou, ak debatér dokáže, že jedinec užívaním marihuany škodí iba sám sebe. Tu je ďalšia možnosť na výskum. Afirmatívny tím sa môže pozrieť na Millovo dielo O slobode, aby

videli, ako sa autor dostal k tomuto záveru. Zvlášť cenná by bola Millova rozprava o pití a ópiu, rekreačnej droge 19. storočia.

Výskum

Treba si zapamätať, že súťažná debata nie je iba (alebo aspoň hlavne nie) o faktoch. Od debatérov sa neočakáva, že budú proti sebe bojovať štatistickými tabuľkami a haldami údajov. Debata je tiež o strete hodnôt. Keď hovoríme o výskume, mali by sme mať toto na pamäti. Debatéri robiaci výskum nie sú na love faktov, s cieľom urobiť správu, alebo navrhnúť efektívne opatrenie. Úlohou má byť objasnenie princípov, a prelínania sa princípov s praxou. Ak podporujeme hodnotu bilingválneho vzdelania, je jasné, že schvaľujeme aj výsledky tohto vzdelávania a je zmysluplné ich identifikovať.

Debatéri môžu vo výskume používať mnoho metód. Niektoré tímy sú schopné vybudovať vlastné knižnice s materiálom, tlačovín je dostatok a môžeme ich nájsť v knižniciach. Periodiká, ako The Economist a The New Republic sa pravidelne zameriavajú na domáce a zahraničné spory. Internet tiež ponúka mnoho spôsobov výskumu. Niektorí debatéri si robia detailné poznámky, toto je vhodné zvlášť pri veľmi širokých argumentoch (napr. libertariánska koncepcia vlády). Poznámky môžu byť použité pri viacerých tézach. Je tiež dobrou myšlienkou robiť si kartotečné lístočky o relevantných článkoch.

Viacerí debatéri si budujú vlastné súbory citácií, kopírujú si citáty na kartičky pre ľahšie ďalšie použitie. Malo by však byť jasné, že debaty nezávisia na odvolaní sa na autoritu. Debata sa má rozhodovať silou argumentov, ktoré strany v debata prezentujú. Nie je to to isté, ako keby debatéri boli iba bábkami vyťahujúcimi na seba citáty autorít. Jedna strana môže citovať Johna Stuarta Milla, druhá Platóna. Neznamená to, že Platónov tím má pravdu, iba preto, lebo Platón je častejšie spomínaný a má viac vydaných diel. V tomto kontexte je tiež vhodné zapamätať si výrok rímskeho rečníka Cicera: „ Na svete nie je nič smiešnejšie, ako keď počujete, že to povedal nejaký filozof“. Prečo by sme mali citovať Cicera uprostred debaty o obmedzení autority? Jednoducho preto, lebo každý dobrý spisovateľ rád cituje dobré výroky iných autorov. Debatéri by mali robiť to isté.

Viac tímovej práce

Predbežná príprava končí rozdelením úloh. Debatéri opúšťajú skupinu s jasnou predstavou úloh, ktoré musia urobiť predtým, než sa pohnú ďalej. Výskum je vykonávaný samostatne, alebo v skupine, ale keď je hotový, skupina sa zhromažďí na ďalšiu diskusiu. S ovocím výskumu môžu debatéri vypracovať svoj konsenzus a začať mapovať svoje konečné línie.

Písomné náčrty uľahčujú trénerovi vidieť, ako sa vyvíjajú argumenty.

Teraz je vhodné pozrieť sa na Maove „stovky kvetov“, ktoré rozkvitli. Toto zahŕňa aj zníženie počtu týchto kvietkov. Keď prídu debatéri prezentovať svoj výskum, mali by už mať náčrty svojich línií. Písomné náčrty uľahčujú trénerovi vidieť, ako sa vyvíjajú argumenty. Náčrty tiež uľahčia členom tímu vidieť svoje stratégie a porovnať svoje návrhy. Debata Karla Poppera je tímovou prácou. Aj keď základné návrhy línie budú prednesené rečníkmi samostatne (pozri kapitoly o afirmatívnej a negatívnej línií), ich príprava musí byť tímovou prácou. Členovia tímu argumentujú z konzistentných pozícií, ich myšlienky a argumenty vyjadrené počas diskusie musia podporovať a chrániť sa navzájom. Je nevyhnutné, aby každý člen tímu rozumel tímovej línií. Toto sa najlepšie dosiahne, ak sa línia napíše a postaví spoločne, ako tímová práca. Detailnejšie rozoberieme prípravu línie v ďalších kapitolách.

Kapitola 4 Formulácia kritéria

Doteraz sme hovorili o spôsobe rozmýšľania o téze, ktoré predchádza postaveniu argumentov. V tejto kapitole sa budeme viac venovať argumentu samotnému. Kritérium, ktoré definujeme nižšie, je základom dobrého argumentu. Je to centrálna idea, na ktorú sa odvolávajú všetky body argumentu. Udáva takisto spôsob pohľadu, podľa ktorého bude dobrý argument posudzovaný.

Línia: funkcionálny prehľad

Môže nám byť nápomocná, ak sa sústredíme na špecifický aspekt súťažnej debaty. Úplne v srdci debaty leží niečo, čo sa volá línia. Každý z tímov, afirmatívny aj negatívny, si tvorí vlastnú líniu. Tieto línie sa prezentujú v prvých rečiach, ktoré sa nazývajú „konštruktívne“. Na každú z nich sa pozrieme podrobnejšie v ďalších kapitolách. Nateraz postačí, ak si vysvetlíme ich funkciu v debate. V „konštruktívnych“, čiže prvých, rečiach debatéri postavili líniu buď za alebo proti téze. To znamená, že tvoria argumenty. Argument začína zaujatím pozície: „Súhlasím (alebo nesúhlasím) s tézou“, alebo „myslím si, že téza je pravdivá (alebo nepravdivá).“ Avšak táto pozícia musí byť obhájená. Prečo súhlasíš? Debatér musí zodpovedať túto otázku sériou tvrdení. Nejakým spôsobom musí debatér odpovedať: „Súhlasím s tézou pre x, a pre y, a pre z“. V skratke, debatér musí podporiť svoju pozíciu argumentmi.

Konflikt hodnôt a kritérium

Počas doterajšieho textu sme zdôrazňovali povahu konfliktu v debate: je to, ako sme povedali, konflikt princípov. Tiež sme to nazvali konfliktom hodnôt. V tomto bode by sme sa mali zastaviť a zistiť, čo tieto slová znamenajú. **Hodnoty a princípy** sú spojené s konceptom dobra. Ak niečo považujeme za hodnotu, uznávame, že je to dobré. Môže to byť stav, ktorý je dobré dosiahnuť, opatrenie, ktoré je dobré urobiť, ideál, pre ktorý sa oplatí snažiť. Princíp je návodom k dobrým činom. Ak povieme, že sledujeme isté princípy, znamená to, že podľa nášho názoru robíme niečo, čo je dobré a správne.

Charakter konfliktu v debate je konfliktom medzi hodnotami a princípmi.

Ľudia majú mnoho hodnôt a ich škála je široká, od obyčajných kvznešeným. Môžeme povedať, že za hodnotu považujeme dobrý nočný spánok a môžeme za hodnotu tiež považovať osobnú obeť spoločnosti. Inými slovami, bežný človek má viac hodnôt a nie je na tom nič nelogické. A predsa, hodnoty musia mať svoju hierarchiu. Ak sa hodnoty dostanú do konfliktu, jednotlivec sa musí rozhodnúť, ktorá je najdôležitejšia. Povedzme, napríklad, že váš spolužiak ukradol niečo z obchodu a obchodník sa vás spýta, či o tom niečo neviete. Považujete za hodnotu lojalitu k priateľovi, ale aj hovorenie pravdy. Musíte sa rozhodnúť, ktorá z nich je dôležitejšia. Konflikty hodnôt sú bežné; často sa musíme rozhodovať medzi individuálnou slobodou a spoločným dobrom, medzi vládou väčšiny a právami menšín.

Pri stavaní debatného argumentu je potrebné mať na mysli hodnotu, ktorú argument podporuje. Vráťme sa k horeuvedenému náčrtu, nejakým spôsobom musí debatér povedať: „Súhlasím s tézou, pretože ...“, to čo nasleduje voláme **kritérium**, „verím, že najväčším dobrom v tomto kontexte je x a potvrdením tézy dosiahneme maximalizáciu x“. Tou hodnotou, alebo najväčším dobrom, môže byť veľa vecí. Môže ňou byť sloboda jednotlivca, alebo spoločenský poriadok, alebo spoločné dobro, vláda zákona, spravodlivosť, všeobecné dobro populácie. Rozličným situáciám, rozličným tézám prináležia rozličné hodnoty.

Takže, toto je najdôležitejšia úloha stojaca pred tímom, ktorý stavia líniu. Musia nájsť a definovať kľúčovú hodnotu – kritérium. V počiatočných diskusiách o téze budú členovia tímu zvažovať dôležitosť viacerých hodnôt. Povedzme, že téza je o morálnosti potratov. Afirmatívny tím pri plánovaní stratégie môže zväziť hodnotu vlády väčšiny. Ak je vláda väčšiny najvyššou hodnotou a väčšina ľudí v spoločnosti je za potraty, potom legalizáciou potratov učiníme zadosť tejto hodnote. Ale môžu tiež zväziť hodnotu slobody jednotlivca; ak by bolo jednotlivcovi dovolené konať bez zasahovania štátu a potrat je považovaný za vec osobného rozhodnutia, potom jeho legalizácia podporí túto hodnotu. Je samozrejme množstvo hodnôt, ktoré možno zväziť na opačnej strane. Pri plánovaní stratégie musí tím zväziť, ktorá hodnota je najdôležitejšia a môže byť podporená najsilnejšími argumentmi.

Pri vyberaní vhodného kritéria debatéri vytvoria zoznam dôvodov, prečo je toto kritérium najdôležitejšie.

V procese vyberania a zvažovania kritéria, členovia tímu prirodzene vypracujú dôvody, prečo je vybrané kritérium najdôležitejšie. Tieto dôvody sa nemusia stať súčasťou debaty samotnej, ale môžu. Povedzme, že tím považuje za najvyššiu hodnotu spravodlivosť. Pri predkladaní ich kritéria musia debatéri jasne povedať, že spravodlivosť je pre nich najvyššou hodnotou a mala by slúžiť ako kritérium pri posudzovaní debaty. Nemusia však prirodzene povedať svoje dôvody pre výber spravodlivosti, ani to, prečo si myslia, že je dôležitejšia ako všeobecné dobro. Často sa však stáva, že súperiaci tím napadne vybrané kritérium; negatívny tím môže napr. povedať, že spravodlivosť v tomto kontexte nie je

relevantná a dôležitá a ponúknuť vlastné kritérium. Ak nastane takýto útok, musí tím obhajovať svoj pôvodný výber. Každý v tíme musí preto chápať dôvody, pre ktoré bolo dané kritérium vybrané.

V predchádzajúcom texte sme používali pojmy „kritérium“ a „hodnota“ ako synonymá. Teraz by už malo byť jasné, čo chápeme pod slovom „hodnota“. Ako sme už opísali vyššie, hodnota je niečo, v čo veríme, že je dobré. Slovo „kritérium“ vysvetľuje, akú má hodnota úlohu v debata. Kritérium, v jeho bežnom význame, znamená štandard, podľa ktorého je niečo posudzované. Jedným z kritérií pre posudzovanie krasokorčuliara je, ako vysoko skáče; tenorista sa posudzuje kritériom jeho vokálneho rozpätia. V kontexte debaty je kritérium štandardom, podľa ktorého by mala byť debata posudzovaná. Ak debatér povie svoje kritérium hovorí, že jeho tím by mal byť posudzovaný podľa dvoch vecí: po prvé, podľa toho, ako úspešne dokážu ukázať, že ich hodnota je dôležitejšia, a po druhé, podľa ich úspechu v dokazovaní, že afirmácia, alebo negácia tézy, povedie k podporení daného kritéria. Ak je kritériom afirmatívneho tímu spravodlivosť, všetky jeho argumenty musia ukázať ako je spravodlivosť podporená, alebo presadzovaná potvrdením tézy. Ak je kritériom negatívneho tímu osobná sloboda, všetky jeho argumenty musia ukázať ako bude osobná sloboda podporená alebo presadzovaná negáciou rezolúcie.

Niektoré aspekty kritéria

Aby bola línia úspešná, je nevyhnutné, aby debatér jasne chápal ponúknuté kritérium. Toto je zvlášť dôležité, ak používame pojmy ako „spravodlivosť“ – táto je definovaná mnohými spôsobmi a mysliteľmi. Spravodlivosť môže napríklad znamenať potrestanie tých, čo porušia zákon, alebo môže znamenať aj danie každému, čo mu patrí, alebo, ako argumentuje Sokrates v Republike, spravodlivosť môže znamenať aj napĺňanie prirodzených povinností. Debatér musí byť schopný definovať kritérium presne.

Je tiež dôležité poznamenať, že konflikty hodnôt sa musia odohrať v kontexte tézy. Inak povedané, hodnoty zvyčajne nie sú absolútne. Všeobecne môžeme povedať, že právo na súkromie je dôležitejšie ako verejná bezpečnosť. Povieme, že vláda by nemala mať právo prehľadať súkromné byty preventívne, iba preto, aby odhalila možné ohrozenia verejnej bezpečnosti. V tomto konflikte medzi súkromím a bezpečnosťou je právo na súkromie dôležitejšie. Avšak v inom kontexte sa môžeme rozhodnúť inak. Nakoniec, aj detektor kovov na letisku reprezentuje porušenie práva na súkromie pre účely verejnej bezpečnosti. V tomto kontexte by sme však mohli povedať, že porušenie nie je také zjavné a malo by byť vyvážené starostou o verejnú bezpečnosť. To, čo chceme povedať je, že debatéri musia brániť kritérium v kontexte tézy a nie ako absolútnu filozofickú pravdu.

Je neférové ponúknuť vágne a široké kritérium. Kritériá by mali byť férové a relevantné.

Nakoniec je potrebné zdôrazniť, že kritériá by mali byť férové a relevantné. V debata je vždy trend hľadať pozície a tvrdenia, ktoré sú nedotknuteľné, ako také, ktoré treba brániť. Taktikou môže byť interpretovať tézu širšie, ako je jej obvyklý význam. Zoberme za príklad opäť tézu o štáte a vzdelávaní v úradnom jazyku.. Viacerí ľudia by tézu interpretovali dvojmo: buď, že štát má povinnosť vyučovať iba v jednom jazyku, alebo má právo vyučovať aj vo viacerých jazykoch. Kreatívne „perverznej“ tím by mohol zaujať aj tretiu, libertariánsku pozíciu, to znamená, žiadny jazyk. Tím by mohol argumentovať, že tézu treba negovať, pretože štát by nemal učiť nič, nemal by sa pliesť do vzdelania. Debatéri by predostreli hodnotu najmenšej možnej vlády. Áno, logicky je možné zaujať takúto pozíciu, ale ignoruje sa tu skutočnosť, že téza by mala byť o používaní úradného jazyka a nie o štátnom vzdelávaní. Problém s touto taktikou je, že znemožňuje debatu. Afirmatívny tím a negatívny tím by sa nestretli. Jeden z tímov sa pripravil na debatu o vzájomnej hodnote dvoch možností, iný tím, prešibaní libertariáni, prichádza s úmyslom argumentácie, že obe možnosti sú nesprávne. Takéto „perverzné“ kritérium nie je celkom férové.

Je tiež neférové ponúknuť vágne a vŕezahrňujúce kritérium. Ak afirmatívny tím povie, že jeho kritériom je pravda, alebo dobro, negatívny tím len ťažko nájde hodnotu, s ktorou môže proti pravde a dobru súťažiť. Debatér, ktorý používa takéto široké formulácie sa snaží dostať z dosahu oponenta.

Dôležitosť relevancie možno chápať podobne. Niekedy sa zdá byť múdrom vytvoriť ľahko merateľné kritérium, pretože sa môže zdať nepochybné. Peniaze sú napríklad ľahko zmerateľné, ale debatér ich môže použiť irelevantne. Povedzme, napríklad, že téza sa týka správnosti trestu smrti. Je jednoduché vyčísliť náklady na popravu a náklady na život odsúdeného vo väznici a prísť k záveru, že trest smrti je ekonomicky efektívny. S týmto kritériom na mysli, debatér argumentuje, že redukcia vládnych výdavkov je dobrá. Toto môže byť len ťažko relevantným kritériom, ak téza nastoľuje otázky morálnych práv a povinností. Takéto kritérium pripomína Jonathanovu Swiftovu klasickú satiru, Skromný návrh, kde argumentuje, že najlepším riešením vysokej populácie a hladomoru v Írsku je, aby chudobný predali svoje deti za jedlo. Toto by tiež pomohlo reštauráciám. Náklady sa môžu zdať nesporné, ale argument ako taký je slabý.

Stupne konfliktu v debate

Konflikt v debate rozoberieme podrobnejšie v nasledujúcich kapitolách, ale nateraz sa zamerajme na to, že konflikt v debate sa objavuje na viacerých úrovniach. Afirmatívny a negatívny tím môžu spolu nesúhlasíť na najvyššej úrovni, v kritériu. Avšak strany v debate nemusia mať vždy protichodné kritériá. Povedzme, že téza sa týka legalizácie narkotík. Obe strany môžu povedať, že ich najvyššou hodnotou je verejná bezpečnosť a redukcia zločinu. Strana argumentujúca proti legalizácii môže tvrdiť, že užívatelia drog páchajú zločiny pod ich vplyvom, že kvôli drogám opúšťajú zamestnanie a peniaze na drogy si zháňajú zločinom, atď. Strana argumentujúca za legalizáciu môže tvrdiť, že ich zákaz vytvára kriminálne podhubie. Drogy sa nikdy nemôžu eliminovať a svojich užívateľov si vždy nájdú, či už legálne, alebo inak. Čierny trh bude zásobovať užívateľov. Preto je lepšie pre štát kontrolovať distribúciu drog a vlastne urobiť priekupníkov zbytočnými. Konflikt tu nie je o kritériu, ale o najlepšom spôsobe dosiahnutia primárnej hodnoty.

Postavenie argumentu – dôležitosť koherentnosti a relevancie

V predchádzajúcom výklade sme sa dotkli podstaty argumentu, ktorý nasleduje po kritériu. Od debatéra sa očakáva, že ponúkne dôvody pre svoju pozíciu. Musí povedať, prečo jeho stanovisko maximalizuje, presadí, alebo podporí hodnotu, ktorú sformuloval. (Nezáleží na tom, či je v afirmatívnom tíme, alebo v negatívnom, v prvom prípade hovorí, prečo afirmácia tézy podporí hodnotu, v druhom, prečo tak urobí negácia).

Všetky dôvody musia byť spojené s primárnou hodnotou. Inými slovami, musia byť relevantné. Debatéri musia odolať pokušeniu znásobiť výhody svojej pozície. Inak budú ako už zmienený Skromný návrh, ktorý ponúkal panaceu, riešenie pre každý problém, ktorý si možno predstaviť, od zažívania, až po infláciu. Dôvody, alebo argumenty, musia byť urobené tak, aby dokázali pravdivosť širšej tézy.

Na prvé reči, ktoré prezentujú líniu sa bližšie pozrieme v siedmej kapitole. Ale ešte pred skúmaním špecifickej línie, rozoberieme praktické problémy, ktoré sa môžu vyskytnúť pri tvorení línie a pozrieme sa na stratégie argumentácie.

Kapitola 5 Písanie línie a plánovanie stratégie

Doteraz sme sa zamerali na dve základné časti prípravy: debatné tímy musia najprv porozumieť téze, a potom sa rozhodnúť, aké kritérium bude pre ich líniu najvhodnejšie. V tejto kapitole rozoberieme zostávajúce kroky, ktoré je potrebné urobiť pred súťažou. Debatéri musia napísať svoje línie a otestovať ich tak, ako by to urobili ich oponenti. A musia pripraviť všeobecné stratégie obrany a refutácie.

Písanie línie

V druhej kapitole sme sa stručne dotkli charakteru prvej (konštruktívnej) reči. V prvých rečiach debatéri plne „vybalia“ svoje argumenty. To znamená, že uvedú svoje chápanie pojmov tézy, sformulujú kritérium a ponúknu dôvody pre podporu svojej pozície. Tento kompletný veľký argument sa volá **línia**. Ešte raz – prvé reči prezentujú líniu.

Debatéri plne vybalia svoje argumenty v prvých rečiach.

Na súťaž samozrejme potrebuje každý tím dve línie. Jednu afirmujúcu tézu, druhú negujúcu tézu, pretože počas súťaže budú obhajovať obe pozície. Všeobecne by spolu mali členovia tímu spolupracovať na tvorbe línie, revidovať a meniť náčrty spoločne. Viacerí debatéri na súťažiach radšej nečítajú celý text, ale hovoria menej formálne, z poznámok. Tak či

tak, téza by mala byť plne napísaná dopredu, aby umožnila spoluprácu iným členom tímu na nej. Línia musí byť výsledkom zjednotených myslí, dokým každý z debatérov nerozumie línii do hĺbky, dobrá tímová spolupráca na súťaži bude nemožná.

Prvý afirmatívny rečník prichádza prvý, keď debata začína, preto môže venovať všetok čas pripraveným veciam. Prvý rečník negatívneho tímu prichádza až tretí v poradí častí, po prvej afirmatívnej reči a prvom krížovom výsluchu. Samozrejme, prvá reč negatívneho tímu už musí obsahovať aj vyvrátenie oponentových argumentov. Prvý negatívny rečník ponúkne vlastnú líniu, ale musí reagovať aj na argumenty afirmatívneho tímu. Pripravená negatívna línia musí byť preto kratšia ako afirmatívna. Rozdelenie prvej negatívnej reči by malo byť asi tri minúty v prospech vlastnej línie a tri minúty na refutácie. (Toto delenie je však ponechané na vlastné uváženie debatéra. Formát Karla Poppera oficiálne neurčuje žiadne delenie prvej reči negatívneho tímu..

Predpokladanie námietok

Dobří debatéri musia vedieť myslieť v „behu“. Ich vlastné konštruktívne argumenty vytvorené v predstihu tvoria iba malú časť debaty. Väčšina toho, čo sa počas debaty povie je spontánna. Afirmatívny tím nevie, aká je negatívna línia, až dokým ju nepočuje. Negatívny tím tiež samozrejme nevie nič o afirmatívnej línii.

Tak či tak, je rozumné pokúšať sa dopredu predpokladať, čo môže zaznieť v líniách. Táto úloha má množstvo dimenzií. Najprv musia debatéri skúmať svoju afirmatívnu líniu a predpokladať námietky, ktoré možno vzniesť proti nej. Môžu napríklad tvrdiť, že legalizácia marihuany povedie k zvýšeniu zločinnosti, pretože ľudia pod jej vplyvom páchajú veľa trestných činov. Čo by mohla negatívna strana povedať proti tomuto argumentu? Pravdepodobne by povedali, že aj ľudia pod vplyvom alkoholu páchajú zločiny, ale prohibícia alkoholu ešte neznamená zníženie zločinnosti. Výskyt zločinnosti nemá súvis s dostupnosťou alkoholu, a preto by nemala súvis ani s dostupnosťou marihuany. Alebo by negatívny tím použil paralelu o alkohole inak: ľudia pod vplyvom alkoholu síce páchajú trestné činy, ale väčšina tých, ktorí pijú nepáchajú žiadnu trestnú činnosť. Takže ani väčšina užívateľov marihuany nepácha trestnú činnosť. (Okrem jej nelegálnej konzumácie). Nie je žiadny dôvod myslieť si, že legalizácia zmení pomer kriminálnikov a slušných ľudí medzi užívateľmi marihuany.

Afirmatívny tím, samozrejme, nevie, ktoré z týchto reakcií môže negatívny tím použiť. Negatívny tím však môže použiť aj takú reakciu, ktorú by nikdy nepredpokladali. Avšak je múdre, pripraviť si odpovede na tieto námietky dopredu. Na súťaži budú debatéri musieť odvracať takéto reakcie a ich odpovede budú lepšie, ak už dopredu o nich premýšľali.

Keďže každý tím bude argumentovať v prospech oboch stanovísk, túto prípravu musí urobiť dvojmo. Musia rozmýšľať o možných reakciách na ich afirmatívnu ako aj negatívnu líniu. Nakoniec, musia porozmýšľať o líniách svojich súperov a vlastných reakciách na ne.

Môže sa to zdať nadbytočnou a nepotrebnou prácou, veď nakoniec, keď debatéri pripravujú obe línie, automaticky si pripravujú opačné stanoviská. Ale nie je tomu tak; keď už pre nič iné, tak preto, že je viacero spôsobov postavenia dobrých argumentov, to znamená, že nie každá možná reakcia na ich afirmatívnu líniu bude obsiahnutá v ich negatívnej línii a naopak. Povedzme, napríklad, že tím postavil afirmatívny líniu za legalizáciu marihuany, kde tvrdia v podstate to, že by mala byť legalizovaná, pretože neškodí iným, okrem tých, čo ju užívajú (za kritérium si vzali osobnú slobodu). Môžu si teraz predstaviť súperovu reakciu. Ich súperii povedia, že marihuana škodí iným ľuďom, pretože ľudia pod jej vplyvom páchajú zločiny. Sami si myslia, že táto reakcia nie je veľmi dobrá, a preto ju nedali do svojej negatívnej línie. Avšak o odpovedi na túto námietku musia rozmýšľať. Inými slovami, musia rozmýšľať o odpovedi na argument, ktorý by nikdy sami nepoužili. Musia ísť aj mimo svojich vlastných línií. V našej fiktívnej situácii by mohli povedať, že ľudia páchajú zločiny aj pod vplyvom alkoholu, čoho logickým dôsledkom je, že aj alkohol by mal byť nelegálny. Pripravujú si túto reakciu pre prípad, že spomenutá námietka odznie. Žiadny dobrý debatér by nezahrmul argument o tom, že užívatelia marihuany nepáchajú viac zločinov ako alkoholicy, do svojej pôvodnej línie.

Takto podobne musia debatéri predpovedať aj línie svojich oponentov. Povedzme, že ich vlastná línia je založená na kritériu národnej suverenity, ale z vlastných diskusií vedia, že by mohla byť založená aj na kritériu vlády väčšiny. Pred súťažou si debatéri musia položiť aj tieto teoretické otázky: "Čo ak bude ich línia založená na národnej suverenite? Aké tam môžu byť argumenty? Ako na ne môžeme reagovať?"

Hodnota role – play

V modernej politike sa role – play stala bežnou vecou. Politik sa má napríklad zúčastniť na tlačovej konferencii o životne dôležitej otázke. Je bežné, že jeho poradcovia ho budú pripravovať na najťažšie novinárske otázky. Výmena informácií medzi politikom a poradcom nie je iba hypotetická: „ Čo by ste povedali, keď sa vás spýtajú, ako sa vyrovnáte s možným prekročením nákladov?“ Namiesto toho, zahrajú poradcovia improvizovanú tlačovú besedu : „ Pane, váš posledný vzdelávací projekt stál tri krát viac, ako ste odhadovali a stál daňových poplatníkov milióny euro. Ako zabezpečíte, aby sa to isté nestalo aj s týmto návrhom. ?“ Role – play sa tiež používa na prípravu kandidátov na verejný úrad. Každý kandidát má slabiny, ktoré pravdepodobne oponent napadne. Preto mu dávajú jeho poradcovia

nepríjemné otázky : „Sľúbili ste čistých a morálnych ľudí, ale dvaja členovia vášho štábu sú vyšetrovaní pre podozrenia z trestnej činnosti.“ Ciele role –play sú zrejme jasné : ak sa vyskytne daná otázka v skutočnosti, politik má už cvik ako na ňu odpovedať.

Pred debatou môže mať role – play podobnú funkciu. Členovia tímu sa môžu takto pripraviť navzájom predpokladaním otázok oponentov. Je potrebné urobiť celú debatu, už pár krížových výsluchov a refutácií pomôže debatérovi pripraviť sa na skutočnú súťaž.

Príprava stratégií na krížový výsluch

Krížový výsluch rozoberieme podrobnejšie v ôsmej kapitole. Vo veľkej časti krížového výsluchu treba reagovať. Debatéri si musia pripraviť svoje otázky podľa toho, čo povedali ich oponenti. Ale krížový výsluch môže byť tiež dopredu pripravený; debatéri budú chcieť získať nejaké priznania o slabínach línie od svojich oponentov. Tieto priznania môžu zakomponovať do vlastnej línie.

Iba malý príklad: Povedzme, že negatívny tím má líniu, ktorá podporuje kritérium osobnej slobody. Ešte pred prednesením svojej prvej reči sa môžu pýtať otázky prvého rečníka afirmatívneho tímu v krížovom výsluchu. Je to možnosť získať isté priznania od afirmatívneho tímu. Negatívnej línii pomôže, ak dotlačia prvého afirmatívneho rečníka, aby povedal, že vláda má právo obmedzovať osobnú slobodu iba v určitých prípadoch a kvôli závažným dôvodom. V nasledujúcej negatívnej reči môže začať rečník stavať na tomto priznaní: „ Naši súperia súhlasia, že vládne právo obmedzovať osobnú slobodu je limitované a v našej línii povieme, prečo „

Táto časť krížového výsluchu by mala byť pripravená pred debatou.

Počas kola sa však vlastný krížový výsluch môže uberať úplne iným smerom, ale aj tak je rozumné pripraviť si stratégiu, ktorú možno použiť, keď príde tá pravá chvíľa.

Cvičenie zaznamenávania priebehu debaty

Je ešte jeden druh prípravy, ktorý je potrebné rozobrať. Je dôležité cvičiť zručnosti zaznamenávania. Samotný priebeh debaty, od bodu k bodu, od argumentu k argumentu, od otázok a refutácií sa nazýva flow. (Tomuto výrazu nezodpovedá žiadny slovenský ekvivalent, takže budeme používať pôvodný anglický termín – flow) Slovesná forma slova flow, znamená zaznamenávať priebeh debaty. Debata nakoniec nie je o prezentácii statických rečí, je skôr o otázkach a odpovediach a vzájomnej výmene myšlienok a argumentov. Debatér nemôže byť úspešný, pokiaľ nepočúva svojho súpera a nereaguje na jeho argumenty. V svete súťažnej debaty existuje axióma, že mlčať znamená súhlasíť. Ak tím príde s argumentom a súperia naň neodpovedajú, predpokladá sa, že súhlasia s tým, čo tam bolo povedané. (Inak povedané: predpokladá sa, že naň nereagujú, lebo ho považujú za nenapadnutelný). Preto je rozhodujúce, aby debatéri držali krok s argumentmi oponentov a svojimi vlastnými reakciami na ne. Táto zodpovednosť, treba poznamenať, neprináleží určitému členovi tímu. Všetci debatéri by mali „flowovať“ debatu. Pomáha to pri plánovaní reakcií počas oddychového času.

Debatér nemôže byť úspešný,
ak pozorne nepočúva a nezaznamenáva
priebeh debaty.

Viacerí debatéri si kreslia „flowsheety“ do svojich notesov. Strana sa vertikálne delí na stĺpce, ktoré zodpovedajú častiam debaty. Viacerí debatéri používajú dva flowsheety na jedno kolo. V každom stĺpci debatér stručne zachytí hlavné body každej časti. Môžu použiť čiary a šípky, aby spojili argumenty s reakciami na ne. Debatéri aj rozhodcovia by mali zachytiť aspoň kritériá a hlavné argumenty. (vzorový flowsheet nájdete v prílohe)

Počas prípravy by si mali debatéri zvyknúť na to, že zaznamenávajú, čo počujú. V tejto fáze sa môže učiteľ pozrieť na flowsheety kvôli presnosti a kompletnosti. Na súťaži budú debatéri lepšie argumentovať a reagovať, ak si vypracujú túto zručnosť už predtým.

T – tabuľka

Pozitívne asociácie

Negatívne asociácie

--	--

M – tabuľka

Pozitívne asociácie	Neutrálne asociácie	Negatívne asociácie

Flow sheet

A1 – prvý afirmatívny rečník	N1 – prvý negatívny rečník	A2 – druhý afirmatívny rečník	N2 – druhý negatívny rečník	A3 – tretí afirmatívny rečník	N3 – tretí negatívny rečník
---	---	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

Kapitola 6

Logické postupy a logické chyby

Existuje nespočet spôsobov, ako postaviť argument. V knihe tejto veľkosti ich samozrejme všetky nemôžeme opísať. Opíšeme však niekoľko spôsobov premýšľania o argumente a ponúkneme opis súboru logických chýb. Na začiatku treba povedať, že tento opis nemá slúžiť ako recept na postavenie línie. Je nemožné pozrieť sa na

tézu a povedať, „ postavíme dva argumenty per analogiam a jeden z príkladu“. Táto diskusia bude však mať analytickú hodnotu. Mala by pomôcť debatérom otestovať silu argumentov, o ktorých uvažujú. A tiež by mala debatérom pomôcť postihnúť slabosti argumentov ich oponentov.

Dedukcia a indukcia v debate

Vo formálnej logike sa robí rozdiel medzi dedukciou a indukciou. Tento rozdiel, ako aj model sylogizmu, pochádza už od gréckeho filozofa Aristotela. V dedukcii odvodzuje uvažujúci určitý záver zo všeobecných pravd.

Toto je klasický sylogizmus – trojkrokový deduktívny argument:

1. Všetci muži sú smrteľní (1.premisa)

2. Sokrates je smrteľný. (2.premisa)

A PRETO

3. Sokrates je muž.

Prvé dve tvrdenia sa nazývajú premisy. Ak sú obe pravdivé, potom aj tretie tvrdenie – záver- musí byť tiež pravdivý. Tento logický proces sa bežne používa v matematike. Zoberme si napríklad jednoduchý geometrický dôkaz. Ak vieme, že dva uhly trojuholníka merajú každý 60 stupňov a zároveň vieme, že trojuholník má dokopy 180 stupňov, potom dedukujeme, že aj tretí uhol meria 60 stupňov, a že trojuholník je rovnostranný. Záver je logicky nevyhnutný z danej definície trojuholníka.

Indukcia sa však pohybuje opačným logickým smerom. Začína určitými konkrétnymi pravdami a chce sa dostať k všeobecnejšiemu záveru. Predpokladajme, že chceme dokázať to, že Sokrates je muž. Nestačí povedať „ všetci muži sú smrteľní a Sokrates je tiež smrteľný.“ Tieto tvrdenia môžu byť pravdivé, ale nevedú k nášmu chcenému cieľu. Prečo? Pretože je ešte veľa bytostí, okrem ľudí, ktoré sú smrteľné. Psy sú tiež smrteľné, takže ak vieme, že Sokrates je smrteľný, mohol byť aj psom.

Predpokladajme však, že začneme naše tvrdenia množiť. Vieme už, že Sokrates je smrteľný. Povedzme, že Sokrates hovorí po grécky, učí filozofiu na univerzite, fajčí fajku a má účet v banke. Nemusi nutne z týchto tvrdení vyplývať, že Sokrates je muž, ale je rozumné predpokladať to. Prečo to nutne nevyplýva? Pretože Sokrates môže byť aj žena.

Tento príklad ilustruje logickú metódu indukcie, ktorá sa bežne používa v každodennom živote. Indukciu používajú, napríklad, aj doktori pri určovaní diagnózy. Doktor, napríklad, vie, že streptokok zapríčini sčervenanie hrdla a že občas vytvorí v hrdle biele bodky. Vie tiež, že infikovaní pacienti majú horúčku a nemôžu dobre prehĺtať. Predpokladajme, že doktor vyšetruje pacienta, ktorý je študentom školy, kde prepukla streptokoková infekcia a objaví všetky tieto symptómy. Žiadny z nich neurčuje diagnózu naisto – existujú tiež iné ochorenia, ktoré spôsobujú boľenie hrdla a horúčku. Pacient môže mať práve jedno z nich. Ale keď zoberie do úvahy všetky ostatné symptómy, urobí rozumné rozhodnutie založené na týchto symptómoch. Vyvodí, že pacient má streptokokovú infekciu a začne liečbu alebo nariadi vyšetrenia, ktoré ju majú potvrdiť.

Obidve tieto metódy argumentácie sa používajú v debate. Povedzme, že téza je o morálnosti trestu smrti. Deduktívny argument by mohol vyzeráť takto.

Deduktívny argument:

1. Je morálne nesprávne zabiť niekoho, kto je neozbrojený a aktívne neškodí iným. (hlavná premisa)

2. Popravovaní väzni sú neozbrojení a neškodia aktívne iným. (vedľajšia premisa)

A PRETO

3. Je morálne nesprávne zabiť väzňa.

Načrtneme aj induktívny argument o téze dekriminalizácie narkotík a ich užívania pod medicínskym dohľadom. Debatér môže argumentovať podľa tejto tabuľky. Zo všetkých týchto dôvodov debatér vyvodí, že je dobré dekriminalizovať narkotiká.

Induktívny argument:

1. Dekriminalizácia drog by umožnila vláde investovať peniaze z boja s nimi do zdravotníctva. (premisa)
 2. Kontrolovaná distribúcia drog by eliminovala čierny trh s nimi. (premisa)
 3. Poskytovanie drog by znížilo počet trestných činov súvisiacich s ich získaním. (premisa)
 4. Poskytovanie drog pod medicínskym dohľadom by znížilo riziko AIDS. (premisa)
 5. Poskytovanie drog pod medicínskym dohľadom by znížilo počet prípadov predávkovania sa. (premisa)
- A PRETO:**
6. Drogy by mali byť dekriminalizované.

Všimnite si, že viac argumentov v debata je induktívnych ako deduktívnych. Deduktívne argumenty najlepšie fungujú, ak sú založené na absolútnych tvrdeniach: napr. uhly trojuholníka majú 180 stupňov. V spoločenskej oblasti sa však absolútne tvrdenia nachádzajú veľmi ťažko.

Slabiny deduktívnych a induktívnych argumentov

Deduktívne argumenty sú silné. Ak sú premisy pravdivé, musí byť pravdivý aj záver. Na to, aby sme vyvrátili pravdivosť záveru, musíme vyvrátiť správnosť jednej z premís. Pozrime sa na tento sylogizmus, ktorý sa týka Aristotelovho uvažovania o rodine z jeho diela Politika.

Deduktívny argument:

1. Najschopnejší člen rodiny by ju mal riadiť. (hlavná premisa)
 2. Muž je najschopnejším členom rodiny. (vedľajšia premisa)
- A PRETO**
- 3 Muž by mal riadiť rodinu. (záver)

Záver je perfektné logický, ale veľa z nás by namietało proti pravdivosti premís. Nemusi byť pravdou, že iba jedna osoba by mala riadiť rodinu. Určite nie je pravdou, že muži sú schopnejší, ako ženy. Aj slovo „schopný“ je vágne. Akú konkrétnu zručnosť alebo vlastnosť má predstavovať. Máme tu viacero slabých bodov. Aby sme vyvrátili Aristotelov záver, musíme vyvrátiť jednu z jeho premís, ak jedno z prvých dvoch tvrdení je nepravdivé, potom je nepravdivý aj celý argument.

Ako sme už spomenuli vyššie, induktívne argumenty sú prirodzene slabšie ako deduktívne. Môžeme mať sériu tvrdení, z ktorých vyvodíme, že Sokrates je muž, aj keď je žena. Doktor môže rozumne, na základe symptómov vyvodit, že pacient má streptokokovú infekciu. Avšak pacient môže mať v skutočnosti problémy s krvou, ktoré zapríčínujú tieto symptómy. Problém induktívnych argumentov je, že sú vždy nekompletné.

Mohli sme dôjsť k inému záveru o pohlaví Sokrata, keby sme vedeli viac faktov. Doktor mohol prísť k inému záveru, ak by mal k dispozícii analýzu krvi. Debatér, ktorý bol za legalizáciu drog, vyvodil svoj záver z pravdepodobných dôsledkov dekriminalizácie. Nebral do úvahy iné pravdepodobné dôsledky.

Moderný logický model

V dvadsiatom storočí vyvinul britský filozof Stephen Toulmin model podobný Aristotelovmu, ale v niektorých aspektoch zreteľne odlišný. Začneme jednoduchou logickou reťazou.

Jednoduchý sylogizmus:

1. Kde je dym , horí. (hlavná premisa)
 2. Vidím dym. (vedľajšia premisa)
- A PRETO**
3. Horí. (záver)

Ako sme už poznamenali, podľa Aristotela, ak sú premisy pravdivé, musí byť pravdivý aj záver. Toulmin hovorí, že v premisách môže byť chyba, ktorú nemožno postrehnúť iba z formy. Prvá premisa je akýsi druh univerzálneho pravidla,

ktorý sa považuje za pravdivý za všetkých okolností. Druhá premisa nie je pravidlom. Je to dôkaz. Ako už vieme, obe premisy môžu byť nepravdivé; dym zo suchého ľadu nie je zapríčinený ohňom, človek si môže myslieť, že vidí dym, ale v skutočnosti vidí paru. Podľa Toulmina nie je sylogizmus tak objektívny, ako sa javí. Problémom môžu byť naoko pravdivé predpoklady, kvôli ktorým sa poslucháč nesústreďí na zraniteľnosť premís. Problém je väčší, ak sylogizmus nehovorí o hmatateľných faktoch, ale o hodnotách. Pozrime sa opäť na sylogizmus, ktorý sme spomínali skôr.

Jednoduchý sylogizmus:

- 1. Je morálne nesprávne zabiť niekoho, kto je neozbrojený a aktívne neublízuje iným. (hlavná premisa)**
- 2. Popravovaní väzni nie sú ozbrojení a aktívne neublížujú iným. (vedľajšia premisa)**

A PRETO

- 3. Je morálne nesprávne zabiť väžňa. (záver)**

Ako taký sa zdá tento sylogizmus nedotknuteľný. Záver logicky vyplýva z premís. Toulmin však tvrdí, že vlastnosti a sekvencia klasického sylogizmu vlastne neodráža skutočnosť. Záver je vlastne štartovacím, nie posledným bodom. Posledným pojmom v sylogizme je tvrdenie, nie záver. Tvrdenie je niečo, čo chce rečník dokázať. Aby to však dokázal, musí sformulovať niečo, čo Toulmin nazýva oprávnený predpoklad (warrant). Oprávnený predpoklad je niečo, ako hlavný princíp, myšlienka, ktorá spája tvrdenie s jeho podporou, základ argumentu. Toulmin, zdôrazňuje že oprávnený predpoklad musí byť sformulovaný a nesmie byť považovaný za daný. Toto je to, čo sa stáva, ak poslucháč uvažuje o Aristotelových naoko neutrálnych, objektívnych pojmoch – hlavnej a vedľajšej premise, hovorí Toulmin. Toulmin tvrdí, že premisy samé nie sú dané. Napríklad, nie je absolútnou pravdou, že je morálne nesprávne zabiť niekoho, kto je neozbrojený a aktívne neublízuje iným. Debatér si to môže myslieť, poslucháči s tým môžu súhlasiť, ale stále je o tomto tvrdení možné debatovať.

V Toulminovom modeli by náš jednoduchý sylogizmus vyzeral nasledovne. Toulminove pojmy zdôrazňujú, že rečník musí veľa svojich tvrdení dokázať. O oprávnenom predpoklade je tiež možné debatovať. Podpora musí byť tiež dokázateľná. Ako v klasickom sylogizme, jednotlivé pojmy so sebou súvisia. Aj tu môžeme vyvrátiť záver vyvrátením jednej z premís. V Toulminovom modeli nemôže byť tvrdenie dokázané, ak nie je dokázaný oprávnený predpoklad, a ak nie je dokázaný základ argumentu.

Toulminov model:

- 1. Je morálne nesprávne zabiť väžňa. (tvrdenie – to, čo chce rečník dokázať)**
- 2. Je morálne nesprávne zabiť niekoho, kto je neozbrojený a aktívne neublízuje iným. (oprávnený predpoklad – hodnota, princíp, alebo pravidlo prechádzajúce celým argumentom. Dá sa o ňom tiež debatovať)**
- 3. Popravení väzni sú neozbrojení a neschopní aktívne ubližovať iným. (základ – toto tvrdenie je relevantné k prvému tvrdeniu, kvôli hodnote sformulovanej v oprávnenom predpoklade. Môže byť dokázané.)**

Všimnite si, že tento model je kompatibilný s pojmami v tejto príručke. Tvrdenie je zlučiteľné s debatérovou pozíciou za alebo proti téze. Oprávnený predpoklad korešponduje s kritériom. Základ korešponduje s argumentmi alebo dôkazmi uvádzanými rečníkom.

Aj keď sme zahrnuli tieto termíny do príručky, nie je naším úmyslom vnášať nejaký pojmový aparát do debaty. Debatéri by si nemali robiť starosti s priradovaním ich častí argumentov k premisám alebo oprávneným tvrdeniam. Nemusia skúmať, či sú ich argumenty deduktívne alebo induktívne. Tieto modely by však mali pomôcť debatérom pochopiť, ako sa časti argumentov spájajú. S týmto chápaním by mali vedieť lepšie stavať argumenty a vyvracať ich.

Stratégie argumentácie

Dedukcia a indukcia sú druhmi logického uvažovania a používajú sa v rôznych argumentoch. Teraz sa pozrieme na niektoré širšie spôsoby argumentácie. Je viacero spôsobov postavenia argumentu. V každej z nižšie opísaných stratégií možno použiť indukciu aj dedukciu. Dokonca v jednom argumente možno použiť oba druhy logiky. Deduktívny sylogizmus je, napríklad, často postavený na premise, ktorá je výsledkom induktívneho uvažovania. V konečnom dôsledku je potom celý argument induktívny.

Analogické argumenty

Analógia je porovnanie, ktoré sa zameriava na podobnosť dvoch rozdielnych vecí. Logická štruktúra je takáto: A a B sú podobné. Preto, ak niečo platí o A, platí to aj o B. Niekedy je cieľom analógie osvetliť problém jeho prirovnaním k niečomu, čo je ľahko pochopiteľné. Tolstoj, vo svojom diele *Vojna a mier*, uvádza slávnu analógiu na vysvetlenie princípu dejinnej príčinnosti. Píše, že nevedomý človek sa pozrie na lokomotívu a bude sa čudovať, ako sa pohybuje. Vychádza, že sa pohybuje kvôli úmyslu jej zostrojiteľa. Tento záver je samozrejme nesprávny. Tolstoj tvrdí, že toto tvrdenie je chybné, tak ako je chybné tvrdenie, že veľkí ľudia usmerňujú historické udalosti. Títo ľudia nehýbu národmi, tak ako inžinier nehýbe lokomotívou. Čitateľ bude zrejme súhlasiť s Tolstojom, že človek, ktorý si myslí o lokomotíve, že sa hýbe kvôli vôli inžiniera, sa mylí. Úspech analógie závisí od toho, či si čitateľ myslí, že históriu je možné prirovnať k lokomotíve.

Analógie sa často používajú v súťažnej debata. Často sa kontroverzná situácia prirovnáva k nekontroverznej. Debatér dúfa, že poslucháč dôjde k tomu istému záveru o oboch. Povedzme, že téza sa týka legalizácie marihuany. Debatér môže tvrdiť, že marihuana je ako alkohol. Nepredpokladá problematickosť legality alkoholu. Ak je akceptovateľné mať legálny alkohol, prečo by nemalo byť akceptovateľné mať legalizovanú marihuanu, keď sú také podobné? Môže prirovnanie rozšíriť príkladom o prohibícii alkoholu v dvadsiatych rokoch v USA, ktorá mala katastrofálne negatívne následky na poriadok a zákonosť. Tvrdí, že prohibícia marihuany má podobné škodlivé následky.

Mali by sme si všimnúť rozdiel medzi dvoma uvádzanými príkladmi analógie. Tolstojova analógia je iba názorná. História môže byť prirovnaná k lokomotíve iba fiktívne. Porovnanie alkoholu a marihuany má istú mieru reálnosti. Existujú objektívne podobnosti medzi týmito dvoma látkami.

Slabiny analogických argumentov

Analógie sú často presvedčivé a rečnícky efektívne. Sú však vždy zraniteľné, pretože závisia na porovnaní, ktoré môže byť sporné. Pozrime sa na analógiu alkoholu a marihuany vo forme sylogizmu.

Jednoduchý sylogizmus:

- 1. Je nesprávne zakazovať alkohol. (hlavná premisa)**
 - 2. Marihuana je ako alkohol. (vedľajšia premisa)**
- A PRETO**
- 3. Je nesprávne zakazovať marihuanu. (záver)**

Sylogizmus nie je logicky „zdravý“, pretože marihuana nie je obsiahnutá v hlavnej premise. Sylogizmus by bol správny, keby hovoril napr. o vodke. Je nesprávne zakazovať alkohol, vodka je alkohol, takže je ju nesprávne zakazovať. Ba čo viac, platnosť argumentu, ako pri všetkých sylogizmoch, závisí na vedľajšej premise, že marihuana je ako alkohol. V niečom áno, v niečom nie. Aby oponent vyvrátil argument, stačí ak povie, prečo marihuana nie je ako alkohol. Ak sa vyvráti vedľajšia premisa, potom celý argument padá.

Ak tu použijeme Toulminov model, zvýrazníme krehkosť nášho záveru.

Toulminov model:

- 1. Je nesprávne zakázať marihuanu. (tvrdenie – to, čo chce rečník dokázať)**
- 2. Je nesprávne zakazovať alkohol. (oprávnené tvrdenie – hlavný princíp, ktorý prechádza argumentom.; môže byť tiež sporný)**
- 3. Marihuana je ako alkohol. (základ – tvrdenie relevantné k prvému tvrdeniu, kvôli princípu sformulovanému v oprávnenom tvrdení. Dá sa dokázať alebo vyvrátiť dôkazmi.)**

Uzavrieme túto pasáž poukázaním na to, že fiktívnu analógiu je ľahšie vyvrátiť, ako analógiu sčasti reálnu; je nemožné dokázať, že história je ako lokomotíva. Ak je porovnanie odmietnuté ako absurdné celý argument padá.

Argumenty z príkladov

Argument z príkladu závisí vo veľkej miere na indukcii. V tomto spôsobe argumentácie ponúka debatér dôkazy o tom, čo je známe a nesporné. Predpokladá, že podobný záver sa dá urobiť o neznámom. Opäť, pozrime sa na tézu o legalizácii marihuany. Debatér spomenie ako dôkaz, krajiny, kde legalizovali marihuanu. Povie, že v každom z týchto prípadov nevedela legalizácia k zvýšeniu kriminality, alebo iných negatívnych spoločenských javov. Ba čo viac, v každom z týchto prípadov mohla polícia zredukovať svoje náklady a sústrediť sa na závažnejšiu trestnú činnosť. Odvodí z toho,

že legalizácia marihuany je užitočná, ako všeobecný princíp, dôsledkom čoho by mala byť legalizácia marihuany v každej krajine.

Tento spôsob je v istých ohľadoch podobný analógii, lebo aj tu sa robí isté porovnanie. Ak malo toto opatrenie ten istý efekt v situáciách A, B, aj C, môžeme vyvodiť, že bude mať ten istý efekt aj v situácii C. Toto porovnanie je však širšie ako pri analógii, kde sme porovnávali iba dva javy. Avšak argument z príkladov je ešte iný. Analógia porovnáva dve veci, ktoré môžu byť nerovnaké, alebo aj podobné. Alkohol a marihuana nie sú tou istou vecou. Patria každá do inej kategórie. Príklady sú však jednotlivé položky v tej istej kategórii. V istom zmysle sa tento spôsob pokúša sformulovať isté všeobecné pravidlo, ktoré platí vo všetkých určitých situáciách, na základe toho, čo je známe. V podstate sa na tomto princípe zakladajú vedecké metódy. Ak sa experiment opakuje určitý počet krát s tým istým výsledkom, predpokladáme, že tento výsledok sa objaví v nekonečnom počte tých istých experimentov.

Slabiny argumentov z príkladov

Argument z príkladu má slabiny každého induktívneho argumentu. Závisí na obmedzenom, konečnom počte príkladov. Debater, ktorý používa príklady užitočných následkov legalizácie marihuany, sa môže dostať do sporu so súperom tým, že on ponúkne negatívne dôsledky legalizácie marihuany. Veľa príkladov môže byť presvedčivých, ale príklady samé ešte netvorí nemenné zákony.

Hlavnou slabinou argumentu z príkladu je jeho závislosť na obmedzenom počte príkladov.

Argument založený na dôkazoch je tiež zraniteľný kvôli prvku porovnania, ktorý obsahuje. Povedzme, pre účely argumentu, že všetky krajiny, kde bola marihuana legalizovaná majú malú populáciu a aj malú kriminalitu, marihuanu tu predtým užívalo 5 % populácie. Mohli by sme argumentovať, že situácia je iná v krajinách s veľkou populáciou a vysokou kriminalitou, kde marihuanu už aj teraz užíva 20% populácie. Teda pravidlo nie je založené na všeobecných príkladoch a nebude platiť v situáciách, ktoré sú iné. Je hodno si všimnúť, že v spoločnosti existuje iba veľmi málo univerzálnych zákonov, na rozdiel napr. od chémie a fyziky.

Argumenty príčiny a následku

Najsilnejšie logické argumenty nepracujú s príkladmi samotnými alebo v analógii. Namiesto toho sú tieto argumenty závislé od analýzy príčin a následkov. Princíp príčiny a následkov je kľúčový vo vedeckej metóde fyziky. Vo sfére spoločenských vied nie je tento princíp tak jasný ako v laboratóriách, ale aj tak funguje.

Pozrime sa na jednoduchý príklad. Vzdelávací systém nevyžaduje štúdium prírodných vied na strednej škole. Zaznamenali sme nízky počet študentov na technických univerzitách a v krajine je aj nedostatok inžinierov. Je jasné, že posledné dva fakty sú spojené. Ak menej študentov študuje technické smery, výsledkom toho bude nižší počet inžinierov. Ak neklesne dopyt po inžinieroch, výsledkom bude ich nedostatok. Tu môžeme jasne vidieť príčinu následku. Ale v príčinnej súvislosti sa môžeme vrátiť naspäť k nepovinnosti štúdia technických vied na strednej škole. Prírodné vedy nie sú na stredných školách povinné, ale aj tak sa ich učí 50% študentov. Istý počet z nich študuje prírodné vedy aj na vysokej škole, a istý počet z týchto študentov sa stane inžiniermi. Ale ak by bolo štúdium prírodných vied na strednej škole povinné, počet ich študentov by sa zdvojnásobil. Nejaké percento z týchto „pridaných“ študentov by študovalo prírodné vedy na univerzite a nejakí by ich aj dokončili. Môžeme predpokladať, že povinné prírodné vedy na strednej škole by viedli k zvýšeniu počtu inžinierov.

Tento argument nezávisí od analógie alebo iných príkladov, aj keď podobné argumenty by sme mohli ponúknuť. Tento argument je samostatný. Je postavený na sérii rozumných dôvodov. Analogický argument by bol, že povinné štúdium umenia tiež vyprodukovalo vyššie percento profesionálnych umelcov. Argument z príkladu by bol, že v piatich krajinách s povinným štúdiom prírodných vied je počet inžinierov na obyvateľa vyšší ako v krajinách s nepovinným štúdiom prírodných vied.

Problémy príčinných argumentov

Ako vieme z metódy vied, jedna z požiadaviek na pravdivosť logickej príčinnej postupnosti je eliminácia vonkajších faktorov. Laboratórium je izolovaným prostredím, ktoré umožňuje vedcovi izolovať a overiť pravdepodobné príčiny daného efektu. Laboratórium „svet“ samozrejme nemožno kontrolovať týmto spôsobom. Je to preto, lebo veľa faktorov spôsobuje daný efekt; a tieto faktory mohli uniknúť z logickej reťaze, ktorou sme sa dostali k príčine.

Kauzálny argument môže byť napadnutý oponentom, ktorý ponúkne inú analýzu.

Vráťme sa k predchádzajúcemu príkladu o nedostatku inžinierov. Naša logická reťaz nezahŕňala žiadny ekonomický faktor v zisťovaní príčiny nedostatku. Ekonomická štúdia môže však odhaliť, že pokles študentov, ktorí sa rozhodli pre prírodné vedy, koreluje so zvýšeným počtom študentov rozhodnutých pre bankovníctvo. Hlbšia analýza by mohla ukázať, že inžinieri boli pred 20 rokmi najlepšie platení zo všetkých povolání, ale na dnešnom trhu je najlepšie platená práca v bankovníctve. Naša logická reťaz sa zdá stále rozumnou, ale ekonomická analýza ukazuje, že má ďaleko k dokonalosti.

V skratke, kauzálny argument je postavený na indukcii. Ako každý induktívny argument, aj tento je nekompletný. V debata funguje tento argument dobra, ale môže byť napadnutý oponentom, ktorý ponúkne inú analýzu, ktorá môže po zvážení viesť k iným príčinám.

Argument z okolností

Argument z okolností je podobný kauzálnemu argumentu v tom, že je samostatný, ale logické uvažovanie v ňom nie je také prísne. Je tiež argumentom induktívnym a je založený na javoch, okolnostiach, ktoré sa nachádzajú mimo logickej reťaze. Povedzme, že volený úradník so skromným platom má prepychový rodinný dom a dve chaty. Ba čo viac, je známy nespútanou a drahou zábavou a drahými dovolenkami. Za týchto okolností môžeme predpokladať, že je skorumpovaný a berie úplatky, alebo kradne peniaze z verejných fondov. Neexistuje žiadne priame spojenie medzi braním úplatkov a drahými dovolenkami, neexistuje dôkaz, ale okolnosti nás dovedú k danému záveru. Za týmto záverom môže byť, alebo implicitne, alebo explicitne, argument z príkladu. Vieme, že vo viacerých prípadoch boli politici s podobným životným štýlom obvinení z korupcie.

Argument z okolností používa skôr štatistické ako kauzálne dôkazy. Niektoré štúdie, napríklad, ukazujú, že keď vzrastie nezamestnanosť, vzrastie aj miera kriminality a užívanie drog. Debatér citujúci túto štúdiu nemusí nutne vysvetliť, prečo nezamestnanosť vedie k zvýšenému užívaniu drog, ale môže argumentovať, že ak vládny návrh zvýši nezamestnanosť, zvýši sa aj kriminalita a užívanie drog.

Slabiny argumentu z okolností

Tento argument má tiež slabiny iných induktívnych argumentov. Môžeme vyvodiť, že politik je skorumpovaný kvôli pozorovateľným okolnostiam – ale tieto môžu mať úplne inú príčinu. Politikov príjem môže pochádzať z investícií, jeho manželka mohla zdediť veľký majetok, chaty patria vlastne jeho priateľom, atď. Štatistické korelácie sú zase zraniteľné preto, lebo spoľahlivo nepredpovedajú. Nie je žiadny dôvod myslieť si, že čo bolo štatisticky dokázané v minulosti, bude také isté v budúcnosti.

Logické chyby

V predchádzajúcich statiach sme rozobrali slabiny rôznych spôsobov argumentácie. Tiež sme hovorili o spôsobe vyvrátenia deduktívnych a induktívnych argumentov. Počas tohto výkladu sme predpokladali, že argumenty sú v podstate správne. V nasledujúcej časti vysvetlíme logické chyby, ktoré si často nájdu cestu do argumentov, ktoré sú potom chybné.

Nepripustné zovšeobecnenie

Nepripustné zovšeobecnenie je v zásade zlý argument z príkladov. Dobrý argument z príkladov musí brať do úvahy veľké množstvo príkladov. Nepripustné zovšeobecnenie je postavené na jednom alebo dvoch príkladoch. Weimarská republika bola slabou a skorumpovanou demokraciou. To však ešte neznamená, že všetky demokracie sú slabé a skorumpované.

Nepripustné zovšeobecnenie je
zlý argument z príkladu.

Sem by sme tiež mohli zaradiť použitie výnimky na dokázanie pravidla. Toto je tiež príklad postavenia všeobecného pravidla na jednom príklade. Niekedy sa debatéri v akademickej debata uchýlia k extrémnym argumentom, aby rozhodli o probléme. Jedna z modelových téz tejto príručky sa týka používania úradného jazyka v štátnych školách. Debatér, ktorý sa uchýli k extrému bude tvrdiť, že dokáže tézu, ak nájde aspoň jeden prípad, keď je iný jazyk, ako úradný, užitočný. Týmto príkladom je štátna škola pre hluchonemých, ktorí sa učia v posunkovej reči a, podľa neho, to dokazuje, že štát by mal vyučovať aj v inom jazyku ako úradnom. Problém je, že práve tento prípad by bol výnimkou z každého možného pravidla. Inými slovami, debatér sa pokúsil obísť pôvodný význam tézy uchýlením sa k extrémnemu príkladu.

Post hoc, ergo propter hoc

Tieto slová v latinčine doslova znamenajú: po tom, kvôli tomu. Toto je chyba, ktorá neberie do úvahy rozdiel medzi „po niečom“ a „kvôli niečomu“. Iba preto, že nejaký jav nasleduje po inom, ešte nemožno vyvodiť, že prvý jav je

príčinou druhého. Je pravda, že komunizmus bol zrúcaný vo východnej Európe krátko po povstaní na Námestí nebeského pokoja, neznamená to však, že táto udalosť bola príčinou konca komunizmu. Určite udalosti v Číne nespôsobili pád komunistických režimov vo východnej Európe. Podobne je mylné zameniť si náhodnosť s príčinnosťou. V jeho rozprave o historickej príčinnosti v diele *Vojna a mier*, Tolstoj hovorí, že vždy keď ručička na jeho hodinách dosiahne celú, počuje biť zvon. To ale ešte neznamená, že ručička spôsobuje činnosť zvona.

Argument ad hominem

I keď toto po latinsky znamená „argument zameraný na človeka“, nemusí to znamenať osobný útok na rečníkovo súpera. V podstate, to nie je útok na osobu, ale skôr pokus zdiskreditovať argument poukázaním na charakter, alebo kvalifikáciu toho, na kom je postavený. Napr. téza môže byť o povinnosti štátu zabezpečiť celkovú zdravotnú starostlivosť. Použitím argumentu ad hominem, môže debatér z negatívneho tímu poznamenať, že vo všeobecnú zdravotnú starostlivosť veril Adolf Hitler. Logika je taká, že ak v túto ideu verila zlá osoba, aj myšlienka musí byť zlá. (Ľuďmi ako Hitler by sa nemalo v argumentoch operovať). Často sa takýto argument spája s osobou opozičného politika, ktorý danej myšlienke verí. Pretože argument ad hominem nesmeruje k myšlienkam samým, nie je platnou formou argumentácie.

Spoliehanie sa na autoritu

Aj keď dobrý debatér bude vždy citovať expertov a iné autority, aby urobil svoje argumenty presvedčivejšími, z takéhoto citátu nie je možné odvodzovať logické závery. Nemusíme hovoriť, že v každej predstaviteľnej kontroverzii možno citovať expertov na oboch stranách. Mali by sme si tiež zapamätať, že ani zákony a ústavy nie sú konečnou autoritou v debate. História nám dáva za príklad veľa zákonov a ústav, ktoré boli nesprávne a nemorálne; aj osvietenecké ústavy boli nesprávne a, nakoniec, zmenené. Ústava Spojených štátov mala už takmer sto rokov, keď udelila občianske práva aj černochoom, a keď udelila volebné právo ženám, mala už vyše 150 rokov. Je nelogické predpokladať, že akákoľvek ústava alebo súbor zákonov je kompletná, dokonalá a nezlepšiteľná.

Nie je logicky silné argumentovať, že argument je dobrý, lebo sa za taký považuje už dlho.

Podobne, nie je logicky správne argumentovať, že argument je dobrý, lebo sa za taký považuje už dlho viacerými ľuďmi. Raz sa odohrala jedna veľká reklamná kampaň, ktorá hovorila: „Fajčite túto značku cigariet. 40 miliónov Francúzov sa nemôže myliť“. Lekárske dôkazy hovoria, že sa dosť mylili.

Non sequitur

V Eugenovej Ionescovej hre *Nosorožec*, účinkuje jeden prešibaný logik, ktorý ponúka takýto sylogizmus:

1. **Všetky mačky sú smrteľné. (premissa)**
2. **Sokrates je smrteľný. (premissa)**
- A PRETO**
3. **Sokrates je mačka. (záver)**

Obecenstvu je jasné, že logikov záver je nezmyslom; je veľa bytostí, ktoré sú smrteľné, nielen mačky, preto nie je dôvod veriť, že Sokrates je mačka, iba preto, že je smrteľný. Inými slovami, sylogizmus môže vyzeráť a znieť logicky, ale skúmanie premís ukazuje, že tu neexistuje kauzálne spojenie. (Ak by však premissa hovorila, že iba mačky sú smrteľné bola by logická, ale nie pravdivá.) Táto chyba sa nazýva non sequitur, z latinského „nenasleduje“.

Šmyklavý svah

Je to logická chyba, pri ktorej sa predpokladá, že jeden jav spustí reťaz ďalších. Ak sa téza týka cenzúrovania školských časopisov, debatér môže použiť šmyklavý svah, aby povedal, že každé obmedzenie slobody vyjadrovania povedie k obmedzeniu aj iných práv; krok za krokom po svahu. Je faktom, že viaceré demokratické spoločnosti obmedzujú slobodu vyjadrovania do istej miery – napr. obmedzeniami ohovárania, nabádania na vzbury, atď. Po takýchto obmedzeniach však nenasledujú ešte väčšie obmedzenia občianskych slobôd. Šmyklavý svah je vlastne zastrášujúcou taktikou, nie logickým argumentom.

Vyhýbanie sa otázke

Je to typ kruhového dôvodovania. Je to argument, ktorý vyzerá, ak keby otázka, ktorá mala byť položená, bola už zodpovedaná. Nieкто, napríklad, povie: „Chcem to urobiť, lebo je to pre mňa dôležité“. Vyzerá to tak, že už máme dôvod, ale tento dôvod je len novou formuláciou pôvodnej otázky: z definície vieme, že niečo je dôležité, ak to chceme urobiť. Ďalším príkladom by mohlo byť: „Verím, že by sme to mali urobiť, pretože je to dobrá vec“. Tento výrok má

malú hodnotu, lebo debatér nepovedal, čo myslí spojením „dobrá vec“. S touto chybou je spojená tautológia, ktorá vysvetľuje niečo, tým istým: „Verím, že moje stanovisko je spravodlivejšie, pretože lepšie presadzuje spravodlivosť“.

Zhrnutie

Ako sme už spomenuli predtým, naším cieľom nie je zviazať akademickú debatu množstvom logických pojmov a formalít. Naopak, myslíme si, že ak budú debatéri s týmito pojmi uzrozmenejší, budú môcť lepšie hľadať slabosti svojich argumentov, a ich línie sa zlepšia ako celok. A študenti, ktorí rozumejú logickým chybám, budú môcť lepšie refutovať argumenty svojich oponentov na súťaži.

Kapitola 7

Prvá afirmatívna reč

Funkciu tzv. konštruktívnej reči sme už rozobrali v predchádzajúcich kapitolách. V podstate je táto reč tým, čo dáva základ afirmatívnej línie. Prezентuje všetky dôvody, aby sme akceptovali afirmatívnu líniu. V tejto kapitole sa sústredíme na formu prvej afirmatívnej reči. Musí byť jasná a dobre organizovaná. Musí vysvetliť, v prospech čoho bude tím argumentovať a ako to chce dokázať. Pripomenieme, že jedna časť tejto knihy obsahuje transkript skutočnej debaty. Tento prepis dopĺňajú komentáre, ktoré majú ukázať silné a slabšie stránky debatérov.

Bremeno dôkazu

Ešte predtým, než sa budeme venovať prvej afirmatívnej reči podrobnejšie, mali by sme si všimnúť, že v debate Karla Poppera je bremeno dôkazu rovnomerne rozložené. Bremeno dôkazu v skratke znamená to, že v spore musí jedna strana niečo dokázať. V americkom trestnom súdnictve má napr. bremeno dôkazu obžaloba. Pri obžalovanom platí prezumpcia nevinoty. Porota musí predpokladať, že obžalovaný je nevinný, až kým obžaloba nedokáže opak. Obhajca nemusí dokazovať, že jeho klient je čestným človekom, stačí mu vyvracať tvrdenia obžaloby, že jeho klient nespáchal to, z čoho ho vinia. Ak pretrvávajú rozumné pochybnosti o tom, či obžalovaný trestný čin spáchal, musí byť oslobodený.

Existujú iné debatné formáty ako Karl Popper a tieto dávajú bremeno dôkazu na afirmatívnu stranu. Rozhodca je poučený, že téza sa považuje za neplatnú, až dokým afirmatívna strana neukáže jasne opak. Inými slovami, afirmatívny tím má bremeno dôkazu. Táto nerovnosť však nie je ľubovoľná, pretože v týchto formátoch sú tézy formulované a videné inak. Tézy nie sú rovnomerné, ale sa odvodzujú od konfliktu medzi zmenou (afirmatívny tím) a **statusom quo** (negatívny tím). Typická téza by mohla byť: Klonovanie zvierat by malo byť zakázané medzinárodným dohovorom. Táto téza implikuje, že klonovanie zvierat nie je v súčasnosti zakázané. Zákaz reprezentuje zmenu. Negatívny tím musí obhajovať status quo. Afirmatívny tím musí argumentovať v prospech zmeny v legislatíve a praxi. V tomto formáte je status quo dopredu danou skutočnosťou podobne, ako keď považujeme obžalovaného za nevinného, dokým sa mu nedokáže vina. V debatných formátoch, kde bremeno dôkazu nesie afirmatívny tím, má negatívny tím podobne limitovaný úlohu. Nemusia dokazovať, že status quo je dobrá vec. Stačí im vyvrátiť afirmatívne argumenty v prospech zmeny.

V debate Karla Poppera je bremeno dôkazu rozložené rovnomerne.

Ako sme už naznačili, debata Karla Poppera je iná. Dôvod toho môžeme nájsť vrátením sa k povahe téz v Popperovej debate. V prvej kapitole sme sa bavili o možnej téze inšpirovanej generálom Pinochetom: „Ochrana ľudských práv oprávňuje cudziu intervenciu do záležitostí zvrchovaného štátu“. Je jasné, že v tejto téze neexistuje žiadne status quo, ako v téze o klonovaní zvierat. Nie je dôvod predpokladať, že negatívna strana by mala byť nejako uprednostnená a nebolo by férové použiť takúto tézu v debate, kde nesie bremeno dôkazu afirmatívna strana.

Je však pravdou, že niekedy môže téza aj v Popperovom formáte zahŕňať oponovanie zmene, alebo statusu quo. Naša téza o legalizácii marihuany to presne robí. Ale aj v týchto prípadoch je filozofické stanovisko Popperovho formátu také, že neexistuje dôvod, prečo by malo byť status quo dopredu pokladané za prijateľnejšie. Ako sme už v tejto knihe zdôrazňovali, ideálna téza pre Popperovu debatu je taká, kde majú obe strany čo povedať. Z definície bremena dôkazu sú si dve strany nerovné. Popperov formát odmieta takúto nerovnosť.

S bremenom dôkazu sú úlohy oboch tímov v debate identické.

Čo to však v praxi znamená? Znamená to, že úlohy oboch tímov sú v debata identické. Oba tímy musia ponúknuť línie s dôvodmi pre negáciu alebo, naopak, afirmáciu tézy. Oba tímy musia vyvracať argumenty svojich súperov. Oba tímy sa musia brániť proti týmto refutáciám. Vo formáte, ktorý kladie bremeno dôkazu na jednu stranu sú tieto úlohy iné. Negatívny tím nemusí ponúkať dôvody pre negáciu tézy. Stačí im iba odmietnuť líniu svojich oponentov. Vo formáte Karla Poppera nestačí iba refutovať argumenty oponenta. Víťazný tím musí predložiť líniu, ktorá je sama osebe presvedčivá.

Pripustíme, že efektívnou refutáciou možno vyhrať kontumačne. Debata môže byť ako námorná bitka. Nevadí, že jedna armáda je zlá a stratila veľa lodí; vyhrá, ak potopí všetky lode súpera. Vyhrá pretože druhý prehral - a niekto vyhrať musí. Popperova debata však aspiruje na vyššiu úroveň - namiesto námornej bitky si predstavte prezidentské voľby. Čo by sa stalo, ak by sa prezidentský kandidát pokúšal vyhrať voľby diskreditáciou súperov? Voliči isto žiadajú pozitívne dôvody, aby niekomu dali hlas. V spore hodnôt, ktorý charakterizuje debatu Karla Poppera, chce rozhodca tiež počuť pozitívne dôvody pre afirmáciu alebo negáciu tézy. Afirmatívny debater by mal byť schopný povedať viac ako: „Dajte hlas nám, lebo negatívny tím sa mylí“. Afirmatívny debater by mal povedať: „Dajte hlas nám, lebo máme pravdu“.

Forma prvých rečí

Ako sme už povedali v piatej kapitole, veľa debaterov radšej prezentuje reč menej formálne, iba z poznámok, namiesto toho, aby ju čítali. Čítanie prvých rečí je však v Popperovom formáte plne akceptovateľné. Tiež sme povedali, že ak aj debater radšej používa poznámky, mala by byť prvá reč dopredu napísaná. Zlepšuje to jasnosť reči a posilňuje všeobecné uzrokovanie členov tímu s touto rečou. Všetci debateri tímu musia argumentovať v zhode s ostatnými členmi tímu. Za argumenty prednesené v prvej afirmatívnej reči je zodpovedný každý člen tímu. Preto je rozumné, aby si všetci traja členovia tímu dopredu spoločne túto reč napísali.

Pri zostavovaní prvej reči je najlepšie nepokúšať sa dosiahnuť príliš veľa. Čas určený na prvú reč je prísne limitovaný na šesť minút. Ak sa debater snaží „nastrkať“ desať argumentov do tohto priestoru, tieto argumenty nebudú jasne sformulované a ľahko pochopiteľné. Ako sa hovorí, nie je všetky argumenty si budú rovné. Je ďaleko lepšie nechať slabšie argumenty ležať bokom a sústrediť sa na najlepšie dôvody podpory tézy. Je lepšie vysvetliť silné dôvody jasne a plne, ako načrtnúť všetky v zhone.

Každý člen tímu je zodpovedný za argumenty prezentované v prvej reči.

Popperov formát neurčuje presne formu určitej reči. V tejto kapitole predostrieme model, ktorý môže byť pozmenený, ako je v danej chvíli najlepšie. Prvá reč by mala začať úvodom, v ktorom by mala byť zahrnutá samotná téza. V tejto časti by sme mali tiež definovať nejasné alebo nezvyčajné pojmy tézy. Ako sme už hovorili v tretej kapitole, smer debaty môže byť často daný definíciami pojmov a afirmatívny tím by mal tak urobiť. Ďalej by mal afirmatívny tím uviesť svoje kritérium pre danú debatu. Afirmatívny tím by mal povedať, že hodnota sformulovaná v kritériu bude podporená, ak podporíme tézu. Ako sme povedali, debateri by nemali v kritériu uvádzať vágne a nejasné hodnoty. Je viac ako potrebné aspoň stručne povedať, čo znamenajú v kontexte tézy slová ako demokracia a spravodlivosť. V tomto bode debater prezentuje štandard pre posudzovanie debaty. Hovorí rozhodcovi, čo chce dokázať a ako to chce dokázať. Po tom už môžu prísť na rad argumenty samotné. Väčšina prvej afirmatívnej reči je venovaná dôvodom, prečo podporiť tézu; tieto dôvody sa niekedy nazývajú „predmetný spor“ (contentions).

Úvod

Úvodná časť by mala obsahovať tézu samotnú; mala by vytvoriť kontext pre túto tézu a povedať poslucháčovi, prečo je táto téza dôležitá. Môžeme to dosiahnuť niekoľkými vetami, ale stále je dôležité určiť okruhy, ktorými sa bude zaoberať naša línia. Niektorí debateri radi začínajú citátom. Iní radi použijú anekdotu. V každom prípade by mal byť úvod stručný. Väčšina času prvej reči by mala byť venovaná argumentom. V debata je tiež zvykom, že prvý debater predstaví seba a aj ostatných členov tímu.

Definície pojmov

V tretej kapitole sme rozoberali tému definícií v spojení s tézou o legalizácii mäkkých drog. Ako sme poznamenali, táto téza je jednoduchá a vyžaduje si len niekoľko definícií. Afirmatívny tím musí jasne povedať, čo sa myslí mäkkými drogami a čo legalizáciou. Tieto dva pojmy sa nedajú celkom definovať viacerými spôsobmi. Pri niektorých pojmoch však môžu definície úplne zmeniť význam tézy. Spomeňme si na inú definíciu z tretej kapitoly; tézu o povinnosti štátu poskytovať vzdelanie len v úradnom jazyku. V tomto prípade bolo viacero rozumných a možných definícií pojmov.

Ako sme povedali v tretej kapitole, nie je potrebné definovať každé slovo v téze, iba tie kľúčové. Definície by mali byť jasné a konzistentné, ich jazyk by mal byť bežný; niekedy je dobré citovať priamo zo špecializovaného zdroja, ako je odborný slovník.

Definície by mali byť neutrálne a nemali by dávať neférovú výhodu afirmatívne mu tímu.

Definície by mali byť neutrálne a nemali by dávať neférovú výhodu afirmatívne mu tímu. Treba mať na pamäti, že aj negatívna strana má možnosť ponúknuť vlastné definície vo svojej prvej reči. Ak tak negatívny tím neurobí, afirmatívne definície budú platiť počas celej debaty. Ak ponúkne negatívny tím vlastné definície, musí povedať, prečo sú lepšie ako afirmatívne. V konečnom dôsledku sa potom debata zameria skôr na definície ako na hodnoty a vecné problémy. Inými slovami, táto debata nie je dobrá. V istom teste férovosti by sa afirmatívni debatéri mali opýtať samých seba, či by dané definície akceptovali, ak by debatovali na negatívnej strane.

Uvedenie kritéria

O dôležitosti kritéria sme hovorili do istej miery v štvrtej kapitole. Aby sme si pripomenuli, kritérium je akousi osou línie, vecou, ktorá líniu drží pokope. Kritérium je primárna hodnota, alebo princíp, ktorý chce tím dodržať. Všetky argumenty v línii musia byť s kritériom spojené. Je to tiež štandard, podľa ktorého bude debata posudzovaná. Už sme povedali, že afirmatívny tím nemusí vysvetliť dôvody, ktoré ho viedli k výberu toho – ktorého kritéria, i keď tieto dôvody by mali odznieť po výzve negatívneho tímu, ktorý predostrie inú hodnotu.

Všetky argumenty musia byť s kritériom spojené.
Je to štandard, podľa ktorého bude debata posudzovaná.

V našej modelovej debata o mákkých drogách je téza otvorená. Inými slovami, v téze nie je nič, čo by naznačovalo kritérium. Následne majú debatéri viac voľnosti v definovaní kritéria. Je preto dôležité sformulovať jasne artikulované kritérium. Bez takéhoto kritéria neexistuje základ pre posudzovanie debaty. V niektorých tézach je však kritérium zabudované. Napr. "Trest smrti je spravodlivý". Tam je kritériom spravodlivosť. Debata sa zameria na to, ako je definovaná a určená spravodlivosť. Mali by sme však zdôrazniť, že „zabudované“ kritériá nerušia zodpovednosť debatérov artikulovať kritérium v prvej reči; aj keď téza naznačuje, že kritériom je spravodlivosť, debatéri musia stále vysvetliť, čo spravodlivosť znamená. Ako sme už spomenuli, spravodlivosť môže znamenať potrestanie tých, čo porušia zákon, dať každému, čo mu patrí, alebo splnenie prirodzených povinností.

Mali by sme si tiež všimnúť, že debatéri by mali mať pri artikulácii kritéria pojem o tom, ako toto kritérium odmerať. Ak je kritériom, povedzme, spravodlivosť, ako môže afirmatívny tím ukázať, že afirmácia tézy „vyprodukuje“ viac spravodlivosti, ako jej negácia? Je spravodlivejšie, ak je viac ľudí odsúdených za trestné činy? Alebo ak sa viacerým ľuďom zaručia ich práva? Alebo ak je bohatstvo a príjem distribuovaný v spoločnosti rovnejšie? Tieto štandardy merania opäť vyrastajú z presného vysvetlenia kritéria. Ba čo viac, ponúkajú agendu pre línie a debatu. Téza môže napríklad byť: „Progresívna daň z príjmu (kde bohatší ľudia platia vyššie percento z ich príjmu) je spravodlivá“. Ak afirmatívny tím povie, že v ich chápaní je spravodlivosť rovná distribúcia bohatstva v spoločnosti, a že afirmácia tézy maximalizuje túto hodnotu, je jasné, čo chcú dokázať a ako sa to dá odmerať.

Argumenty

Ako sme už viackrát povedali, všetky argumenty alebo „oblasti sporu“ musia byť spojené s hlavnou hodnotou, alebo princípom – kritériom. Niekedy môže byť línia konštruovaná sylogisticky. Na ilustráciu použijeme našu modelovú tézu o štáte ponúkajúcom vzdelanie len v štátnom jazyku. Povedzme, že afirmatívny tím si vyberie za kritérium národnú jednotu. Ich prvý argument je o tom, že štát môže použiť vzdelávanie na vytvorenie pocitu národnej identity a jednoty. Ich druhý argument je ten, že je to práve jazyk, čo spája človeka s väčšou komunitou, ktorá hovorí tým istým jazykom. Tretí argument je ten, že jazykovo príbuzné komunity si vytvárajú aj svoje socioekonomické jednotky. Záver, ktorý drží argumenty pokope je ten, že štát vzdelávaním v iných jazykoch vytvára autonómne komunity. Používa vzdelávanie na vytvorenie národnej nejednoty namiesto jednoty. Tento prístup nazývame sylogistickým, pretože jednotlivé argumenty nie sú veľmi presvedčivé, ak sa posudzujú samostatne. Poslucháč môže súhlasiť s tretím argumentom, že lingvistické komunity si vytvárajú vlastné socioekonomické komunity, ale to samotné ho nevedie k súhlasu s tézou. Línia je presvedčivá, iba ak všetky jej časti sú pohromade. Ak poslucháč súhlasí s prvým, druhým aj tretím argumentom, potom sa záver zdá rozumný. Podobná vnútorná závislosť by bola evidentná, ak by sme aj použili Toulminov model na tento prípad.

Debatéri by mali mať pojem o tom, ako sa ich kritérium dá odmerať.

Pri iných tézach, by boli vhodné iné stratégie. Povedzme, že afirmatívny tím argumentuje v prospech štátom podporovaného programu pre umelcov, pretože obohatí komunitu. Jeden argument sa môže sústrediť na sociálne výhody. Druhý sa môže sústrediť na ekonomické výhody. Tretí na umelecké výhody, atď. Všetky argumenty budú smerovať k hlavnej hodnotovej premise, ale nebudú na sebe sylogicky závislé. Takýto prístup je plne platný, tak ako sylogizmus. Je zameraný na presvedčenie poslucháča, že téza je pravdivá.

Kvôli forme je obvyklé očíslovať argumenty. Niektorí debatéri ich radi v závere v skratke a pod číslami zopakujú. Tieto značky potom pomôžu rozhodcom sledovať argumenty a jasnejšie chápať, ako sa vyvíjajú. Čísla v tom istom pomôžu aj negatívnemu tímu. (aj oni ponúknu vlastné označenia). Nakoniec debata bude s týmito orientačnými značkami jasnejšia pre každého. Negatívny rečník môže povedať: „ Chcem sa dotknúť ich druhého argumentu.“, skôr ako : „Chcem sa dotknúť toho, čo povedali o jazyku.“ Je tiež zvykom ukončiť prvú afirmatívnu reč pozvaním na krížový výsluch. Afirmatívny rečník naznačuje, že reč sa skončila a je pripravený na ďalšiu časť debaty.

Kapitola 8

Krížový výsluch

V debate Karla Poppera sú štyri samostatné sekcie krížových výsluchov; dve vedú členovia afirmatívneho tímu, dve členovia negatívneho tímu. Začneme túto kapitolu s niekoľkými všeobecnými poznámkami o krížovom výsluchu, pred komentovaním skutočných výmen medzi debatérmi v našej modelovej debate.

Účel krížového výsluchu

V súťažnej debate plní krížový výsluch tri rozličné funkcie. Po prvé, má objasniť pozíciu súperovej strany. Ak bola definícia, alebo argument vágny, krížový výsluch dáva šancu debatérovi žiadať upresnenie a objasnenie. Pokým debatéri jasne nechápu, čo hovorí oponent, nebudú schopní refutovať jeho argumenty. Po druhé, debatér, ktorý vedie krížový výsluch, má možnosť nájsť slabiny v súperových argumentoch. Presnejšie, môže zvýrazniť protirečenia, alebo uviesť skryté problémy v súperových argumentoch. Nakoniec, debatér má šancu získať isté ústupky, ktoré podporia jeho vlastnú líniu (túto taktiku sme stručne opísali v piatej kapitole). Krížový výsluch je základom toho, čo nasleduje v debate. Veci z krížového výsluchu by sa mali objaviť v nasledujúcich rečiach. Ako sme už poznamenali, toto priam nabáda k tímovej práci. Osoba, ktorá prezentuje nasledujúcu reč, nie je tá, ktorá viedla krížový výsluch. Použijeme metaforu zo športu. Úlohou pýtajúceho sa je prihrať, úlohou nasledujúceho rečníka skórovať.

Krížový výsluch sa používa na objasňovanie, nájdenie slabín v argumentoch súpera a získanie ústupkov.

Základné pravidlá

V krížovom výsluchu stoja dvaja študenti zúčastňujúci sa výmeny vpredu v miestnosti. Nemali by sa však na seba pozerieť, keď sa pýtajú, alebo odpovedajú. Mali by sa skôr pozerieť na rozhodcov a divákov. Je bežné, keď sa pohľady debatérov občas stretnú, ale v zásade by si mali udržať očný kontakt s obecnosťou a rozhodcami. Pred krížovým výsluchom pýtajúci sa zvyčajne využije čas na konzultáciu so svojimi spoludebatérmi a na prípravu otázok. Keď sa však už krížový výsluch začne, konzultácie nie sú povolené. Obidvaja, pýtajúci sa aj odpovedajúci, musia pracovať nezávisle. Krížový výsluch by sa mal skladať z otázok a odpovedí. Inými slovami, nie je tam priestor na to, aby debatér prednášal reč, alebo priamo útočil na súperovu pozíciu. Očakáva sa, že obaja debatéri budú slušní, budú mať dobré spôsoby a budú sa navzájom rešpektovať. Samozrejme, výmena názorov je venovaná debatérom, rozhodcom a obecnosťou do nej nezasahujú, počúvajú a robia si poznámky.

Stratégia a taktika

V nasledujúcom výklade si chceme stručne pohovoriť o taktike, ale predtým si objasníme, čo toto slovo znamená. Slová "taktika" a "stratégia" si prepožičiavame z vojenskej histórie. Pôvodný význam slova stratégia znamená „riadenie armády“. Vo vojne stratégia znamená hlavný plán, celkové ciele vojenských akcií. Taktika označuje cesty, ako dosiahnuť tieto ciele. Takže generál môže mať strategický plán, ako dobyť nepriateľské mesto na druhej strane rieky. Taktická otázka je, či má armáda prebrodiť rieku a napadnúť mesto z pevniny alebo priamo z mosta. V debate môže byť strategickým cieľom presvedčiť rozhodcu, že mäkké drogy by mali byť legálne; jedna taktika môže byť argumentácia príkladom, ďalšia argumentácia analógiou, atď. V krížovom výsluchu používajú debatéri rôzne taktiky na dosiahnutie svojho strategického cieľa.

Rady pre pýtajúceho sa

Pýtajúci sa by si mal pamätať, že tento čas nie je vyhradený reči, ale kladeniu otázok. Otázky môžu byť zamerané na dostanie špecifickej odpovede. Nikdy by nemali byť bojovne ladené, alebo urážlivé. Vo všeobecnosti by mali byť otázky viac zamerané na „vytiahnutie“ špecifickej odpovede od debatéra, ako na odpovede áno – nie. Je skutočne neférová taká taktika, ktorou sa snažíme dostať tieto jednoslovné odpovede, pretože zabraňujú vysvetleniu komplexnosti

a nuáns, ktoré patria k akademickej debate. Osoba odpovedajúca by mala dostať šancu formulovať odpoveď jasne a čestne. Debatéri by nemali napodobňovať slávnú právnickú otázku: „Je pravda, že ste prestali biť svoju ženu? Chcem odpoveď áno alebo nie!“. Táto otázka je neférová, pretože akokoľvek respondent odpovie, naznačuje, že niekedy bil svoju ženu.

Otázky môžu byť zamerané na dostatie špecifickej odpovede.
Nikdy by nemali byť bojovne ladené alebo urážlivé.

V tejto časti debaty si pýtajúci sa kontroluje čas. Pýtajúci sa by mal dať respondentovi dostatočný čas na kompletnú odpoveď, ale môže ho slušne prerušiť, ak sa mu zdá, že respondent odpovedá príliš dlho, alebo sa vyhýba odpovedi. Prerušenie je slušné, ak je v úctivom tóne a hlase a predchádza mu „prepáčte“, alebo podobné slovo. Ak sa respondent sám spýta otázku, namiesto odpovede, môže mu pýtajúci sa slušne pripomenúť, že jeho tím bude mať čas na kladenie otázok v inej časti debaty.

Veľa právnikov rado hovorí, že sa v súdnej sieni spýtajú otázku, len ak už vedia odpoveď. Je to pravdepodobne zveličené a asi to nemožno úplne dosiahnuť v krížovom výsluchu, ale stále je dobre mať tento princíp na mysli. Pýtajúci sa by mal mať pojem o tom, čo chce od respondenta počuť. Môže sa sklamať a nedostať odpoveď, ktorú neočakával, ale aspoň mala otázka určité ciele. Je ľahšie sformulovať otázku s týmito cieľmi na mysli. (Jedna z techník pre vedenie súpera je zahrnúť do otázky možnosti – napr. „Hovorili ste vo svojej prvej reči o práve každého hovoriť svojím jazykom. Je toto právo garantované štátom, alebo ho považujete za prirodzené?“) Ciele otázky sú sčasti určované priebehom debaty – počas afirmatívnej reči by si mali členovia negatívneho tímu zvýrazňovať kľúčové body reči a tvoriť otázky zamerané na ne.

Niektorí debatéri sa takticky najprv snažia dosiahnuť zhodu. Pýtajú sa otázky, ktoré majú iba jednu rozumnú odpoveď. Po nájdení spoločnej reči prejdú na kontroverznejšie otázky, kde je možné jasne vidieť spor.

Pýtajúci sa by mal byť flexibilný. Počas oddechového času je rozumné naplánovať si dve – tri línie pýtania sa, ale je taktickou chybou dopredu si spísať zoznam otázok, ktoré potom debatér rigidne sleduje. Je lepšie počúvať, čo respondent hovorí a kľásť nadväzujúce otázky kvôli jasnejšiemu pochopeniu problému. Treba mať na pamäti, že taktika respondenta je pripustiť čo najmenej. Respondent bude opatrný v tvrdeniach, ktoré môžu byť potom použité proti nemu a prvé odpovede budú alibistické. Niekedy sa respondent „zamuruje“, tzn. za každú cenu sa chce vyhnúť otázke, ktorýkoľvek krát je položená. V tomto prípade pýtajúci sa urobí najlepšie, ak sa vyhne tomuto popleteniu a pôjde ďalej. Môže napr. povedať: „ Vidím, že na túto otázku nedostanem odpoveď, tak pôjdem ďalej“. Ako povieme neskôr, „zamurovanie sa“ nie je pre respondenta rozumná taktika. Je ľahké pre tím oponenta využiť toto mlčanie v ďalších rečiach. (Ďalší rečník môže napr. povedať: „Je jasné, že naši oponenti nechceli zodpovedať túto otázku a je jasné prečo. Poukazuje na fundamentálnu slabinu ich línie.“

V krížovom výsluchu je lepšie používať menej otázok. Mali by byť zamerané na určité ciele.

Krížový výsluch nebude automaticky úspešný, ak je položených viac otázok; malo by ich byť menej a mali by byť zamerané na určité ciele. Je tiež lepšie držať sa určitej témy a preskúmať ju podrobne, ako sa pýtať náhodné otázky, ktoré sa týkajú rôznych bodov v línií oponenta. Zle formulované otázky zriedkakedy splodia použiteľné odpovede. Stratí sa cenný čas, ak treba otázky preformulovať, pretože boli nejasné, avšak debatéri by sa nemali báť tieto otázky znova formulovať, ak ich oponenti nechápu. Je tiež chybou pýtať sa dlhé a komplikované otázky. Je lepšie byť vecný a priamy. Občas je dobrou taktikou sledovať analogickú líniu otázok. Povedzme, že téza je o legalizácii marihuany. V krížovom výsluchu sa línia otázok môže týkať alkoholu bez jasného a výslovného spojenia s tézou. V ďalšej reči potom debatér objasní túto analógiu. Analogické otázky môžu občas vymámiť ústupky od oponenta, pretože kvôli absencii priameho spojenia s tézou je respondent menej podozrievavý a ostražitý. Ak sú však analógie vzdialené, alebo premrštené nebudú úspešné. To isté možno povedať o hypotetických otázkach. Môže fungovať, ak sa spýtate: „Ak by ste vedeli, že zvyšok života strávite vo Švédsku, učili by ste sa po švédsky?“ Debatéri by sa však nemali pýtať otázky, ktoré začínajú takto: „Povedzme, že by sme žili na inej planéte a na tejto planéte by boli iba dve farby vlasov a dva jazyky.“

Pýtajúci sa môže skončiť krížový výsluch aj pred uplynutím troch minút, ktoré sú naň určené.

Nakoniec by sa nemali pýtajúci báť sa urobiť slušný koniec aj pred uplynutím troch minút určených na krížový výsluch. Niekedy však čas nebude stačiť a tri minúty uplynú uprostred otázky. (Dobrá rada: debatéri by si nemali nechávať najdôležitejšie otázky na koniec.) Ale ak sa pýtajúci spýtal všetko, čo chcel pred uplynutím limitu, je rozumné skončiť

výsluch a sadnúť si. Je chybou pokračovať so slabými a nepripravenými otázkami; môžu viesť k taktickým stratám a nechajú v obecenstve zlý dojem z celého krížového výsluchu.

Rady pre respondenta

Respondenti by mali byť v krížovom výsluchu opatrní a pozorní, ale to neznamená, že by mali byť zbabelí. Mali by byť opatrní, lebo otázky sú stavané tak, aby povedali veci, ktoré oslabia ich líniu. Respondent by mal pozorne počúvať otázky a mal by byť pripravený odhaliť náznaky v nich obsiahnuté. Respondent by mal tiež pozorne porozmýšľať ešte pred odpoveďou. Odpovede musia byť priame a presné. Otázky majú byť zodpovedané plne, ale odpovede nemajú hovoriť viac, ako sa chcel pýtajúci sa dozvedieť. A opäť, respondenti by sa nemali báť zaujať pevný postoj. Nakoniec, vstúpili do debaty s pevnými postojmi a nemali by z nich ustupovať. Je dobré obohatiť odpoveď tým, čo posilní respondentovu pozíciu, napr. znovuspomenutím argumentu. Táto taktika je dobrá, ak otázka žiada áno – nie odpoveď; ak sa aj pýtajúci pokúsi prerušiť detailnú odpoveď, je dobré urobiť kontext pre túto uzavretú otázku.

Je tiež férové, ak respondenti upozornia na zavádzajúce otázky. Pýtajúci sa môže spýtať otázku s dvoma alternatívami. Respondent môže určite navrhnúť aj tretiu alternatívu, ak sa však tým nepokúša vyhnúť otázke. Podobne, je tiež možné, aby respondent odmietol analógie alebo hypotézy poukázaním na relevanciu porovnania alebo hypotézy.

Počas krížového výsluchu by sa mal respondent snažiť odpovedať čestne, slušne a s rešpektom k súperovi.

Je plne akceptovateľné pýtať si objasnenie otázok, ktoré sú nejasné alebo zle formulované. Je však nemúdrú taktikou dovoliavať sa nepochopenia, ak sa tým chce respondent vyhnúť otázke. Otázka bude znovu formulovaná a musí sa zodpovedať. Zdržiavanie odpovede ju nezlepší. Ak respondent odmietne odpovedať na otázku, poslucháč bude predpokladať, že si myslí o svojej pozícii, že je slabá a odpoveďou by sa ešte oslabila. Je tiež nemúdre pre respondenta nesúhlasiť kvôli nesúhlasu samotnému. Ak by napr. pýtajúci sa povedal: „Myslím, že môžeme súhlasiť, že v noci je tma.“, bolo by nerozumné od respondenta povedať: „No nie som si celkom istý, záleží to od toho, čo myslíte tmou.“ Debata má byť o diskusií a zainteresovanosti v problémoch – nie o popletení a vyhýbaní sa odpovedi.

Konečne, nie je nič zlé na pripustení nevedomosti, ak je to vhodné. Ak sa pýtajúci sa spýta koľkými jazykmi sa hovorí v Indii a respondent to nevie, nemá žiadny zmysel vymýšľať si. Počas krížového výsluchu by mal respondent odpovedať čestne. Odpovede by mali byť tiež slušné a s rešpektom k súperovi. Otázky môžu byť nepriateľské, ale takisto aj odpovede. Je na pýtajúcom sa, aby sa vyhol prvému a na respondentovi, aby sa vyhol druhému.

Kapitola 9 Prvá negatívna reč a refutácia

Ako sme už naznačili v štvrtej kapitole, táto časť debaty má dvojakú funkciu. Po prvé, negatívny tím musí predostrieť vlastnú líniu proti téze, v tejto tzv. konštruktívnej reči. Po druhé, negatívny tím musí začať útok na afirmatívnu líniu. „Konštruktívna“ časť tejto reči sa podstatne neodlišuje od prvej afirmatívnej reči. Musí tiež predostrieť vlastné argumenty, avšak proti téze. Kvôli časovému obmedzeniu táto časť musí byť kratšia, aby zostal čas na refutácie. Avšak pri zostavovaní konštruktívnej časti reči by sa mali debatéri riadiť návodom načrtnutým v siedmej kapitole. Nasledujúci výklad sa sústreďí na „refutačnú“ časť tejto reči.

Strategické uvažovanie

Tento moment je pre negatívny tím rozhodujúci. Musia sa dohodnúť na najefektívnejšom pláne útoku na afirmatívnu líniu. Nemôžu napadnúť všetko. Globálny útok by nebol cielený a jednotlivým bodom by sa dostalo málo pozornosti. Súčasne však nemôžu obmedziť svoj atak len na jeden cieľ. Je zriedkavé, keď celá línia padne iba kvôli jednej slabine. Negatívny tím musí mať tiež na pamäti, že aj jeho línia bude napadnutá a oslabená v niekoľkých bodoch. V debate sa často nestáva, že víťazná strana z nej vyjde úplne nedotknutá. Víťazná línia je skôr prevažne presvedčivá, aj keď bola oslabená v niektorých bodoch. Je užitočné porozmýšľať o rôznych úrovniach afirmatívnej línie. Afirmatívny tím ponúkol definície. Ponúkol kritérium a ponúkol aj argumenty. Negatívny tím môže líniu napadnúť na ktorejkoľvek úrovni.

Spor o definície

Už sme naznačili, že niektoré tézy dávajú veľký priestor na definovanie svojich pojmov. Vo svojej prvej reči afirmatívny tím definuje pojmy spôsobom, ktorý im vyhovuje. Predtým, než negatívny tím prednesie svoju vlastnú líniu, musí sa rozhodnúť, či akceptovať definície. Podľa pravidiel Popperovej debaty budú definície afirmatívneho tímu platné, ak ich

negatívny tím nenapadne. Je neobvyklé, ak afirmatívny tím definuje pojmy presne ako negatívny. Negatívny tím sa musí rozhodnúť, či je tento rozdiel hoden boja o definíciu. V našej modelovej debате afirmatívny tím definoval mäkké drogy ako deriváty konope, marihuanu a hašiš. Čo ak si negatívny tím pripravil líniu, kde za mäkké drogy považuje aj amfetamíny a rekreačné drogy ako extáza. Otázka, ktorú si musia položiť je, či budú schopní podporiť svoju líniu aj s užším chápaním pojmu mäkké drogy. Ak usúdia, že je to možné, mali by nechať definície v platnosti a sústrediť sa na vecné otázky.

Podľa pravidiel Popperovej debaty budú definície afirmatívneho tímu platné, ak ich negatívny tím nenapadne.

Niekedy je však napadnutie definícií nevyhnutné. Ak sú afirmatívne definície príliš úzke alebo záludné, ak by si napr. afirmatívny tím definoval mäkké drogy, ako sirup proti kašľu s kodeínom, negatívny tím by musel na ne zaútočiť. Negatívny tím by mal tiež napadnúť definície, ak téza má iný zmysel pri iných definíciách. Povedzme napr., že negatívny tím rozumie pod legalizáciou slobodnú výmenu mäkkých drog na trhu, kým afirmatívny tím rozumie legalizáciou distribúciu mäkkých drog kontrolovanú štátnymi orgánmi.

Ako sme povedali v kapitole siedmej, debaty o definíciách neponúkajú konflikt hodnôt a princípov, ktorý je typický pre dobrú debatu. Tento konflikt sa objavuje v debatách o definícií, len ak pojmy, ktoré sú definované majú značný význam – napr. keď je spor o význame slova „spravodlivý“. Je najlepšie, ak sú definície neutrálne a akceptovateľné pre obe strany. Ak sú rozdiely nepatrné, negatívny tím urobí najlepšie, ak ich nebude napádať a sústredí sa na dôležitejšie problémy.

Spor o kritérium

V základe sú tu možné tri druhy konfliktov. Po prvé, afirmatívny a negatívny tím môžu argumentovať v prospech úplne odlišných kritérií, ktoré sú v protiklade jedno k druhému. Po druhé, obe strany môžu argumentovať v prospech verbálne totožného kritéria, ale sa nezhodnú na jeho definícií a význame hodnoty v ňom prezentovanej. Napr. obe strany môžu povedať, že argumentujú v prospech spravodlivosti, ale toto slovo chápu každý inak. Po tretie, obe strany sa zhodnú na kritériu, jeho význame, ale nezhodnú sa na spôsobe odmerania hodnoty a spôsobe jej maximalizácie. Opäť, obe strany môžu argumentovať v prospech spravodlivosti a zhodnúť sa na tom, že spravodlivosť znamená dať každému, čo mu patrí, ale nezhodnú sa na tom, ktoré opatrenia, či afirmatívne, alebo negatívne, sú spravodlivejšie. V tomto prípade je konflikt skutočne v argumentoch a o tomto prípade budeme rozprávať v ďalšej časti.

Ak sa negatívny tím rozhodne napadnúť kritérium, musí tak urobiť ešte pred napadnutím argumentov samotných.

Ak si negatívny tím vyberie spor o rôznych kritériách, berie na seba dvojité bremeno. Je logickou pravdou, že ak je kritérium znehodnotené, argumenty, ktoré ho podporujú majú malú hodnotu. Ale negatívny tím nesmie predpokladať, že refutácia kritéria bude automaticky úspešná. Preto by mal argumentovať z hypotetického hľadiska: „Ak aj akceptujete kritérium našich oponentov (a ja ho neakceptujem), ich argument je nesprávny z nasledujúcich dôvodov.“ Dvojité bremeno je to, že negatívny tím musí argumentovať proti kritérium a aj proti argumentom, ktoré ho podporujú.

Spor o argumenty

Negatívny tím si nemusí vybrať spor o definície ani o kritérium. Nemôže sa však vyhnúť konfliktu s afirmatívnym tímom kvôli argumentom. Skutočne sa tu odohráva najviac konfliktov v debate a dobrá debata je štruktúrovaná, aby boli tieto konflikty jasné a zrejme. Afirmatívna strana by si mala očíslovať argumenty v takom poradí, v akom ich prezentuje, negatívny tím by mal na ne presne odpovedať. Negatívny rečník by mal napr. oznámiť: „Ich tretí argument bol, že krajiny s rozdielnymi jazykmi nikdy nemôžu byť jednotné. Nesúhlasím.“ Argumenty je možné refutovať viacerými spôsobmi. Môžu byť označené za logicky chybné, alebo fakticky nepresné. Môžu byť tiež odmietnuté ako extrémne alebo predpojaté. Môžu byť odmietnuté tvrdením, že nie sú konzistentné s inými argumentmi, alebo s tvrdeniami vyslovenými v krížovom výsluchu.

Dobrá debata je štruktúrovaná, aby boli konflikty jasné a zrejme

V piatej kapitole sme spomenuli niektoré logické chyby, ktoré môžu byť vytknuté pri refutácii. Ak afirmatívny tím ponúkne analógie, dobrá refutácia napadne platnosť týchto analógií. Ak afirmatívna línia závisí na vonkajších autoritách, tzn. čo niekto povedal v prospech afirmatívneho stanoviska, dobrá refutácia napadne kompetentnosť, dôveryhodnosť alebo nestrannosť týchto autorít a ponúkne slová iných autorít. Afirmatívna línia môže byť tiež napadnutá z dôvodov irelevantnosti, alebo bezvýznamnosti. Táto taktika v skratke hovorí, že aj keď argument môže byť pravdivý, nie je dôležitý. V našej modelovej debate afirmatívny tím argumentuje tým, že legalizácia mäkkých drog zvýši

daňové príjmy štátu. Negatívny tím pripustí, že to je pravda, ale argumentuje, že to ešte nie je dostatočný dôvod na legalizáciu, pretože jej nevýhody prevážia zisky z daní.

Niektoré pravidlá negatívnej refutácie

Vyššie sme zdôraznili dôležitosť rozhodnutia, ktoré musí urobiť negatívny tím. Povedali sme, že ak nie sú definície napadnuté, platia. To isté platí pre kritérium a do istej miery aj pre argumenty. Od negatívneho tímu sa očakáva v jeho prvej reči kompletná odpoveď na afirmatívnu líniu; nie je dovolené priniesť úplne nové námietky v ďalšej časti debaty. To znamená, že v druhej reči negatívneho tímu by nemali hovoriť: „Chcel by som teraz odmietnuť tretí argument našich oponentov.“ Ten istý princíp však platil aj pre afirmatívny tím; svoju líniu museli kompletne prezentovať vo svojej prvej reči. Neskôr nemôžu povedať: „Máme nové kritérium.“ alebo „Máme nový argument.“ Samozrejme po tomto bode v debatae príde ešte veľa vecí a argumentácia nie je skončená. Avšak, čo sa týka negatívnej strany, hlavné problémy má identifikovať tu. Nemusia povedať všetky svoje myšlienky, ale musia povedať, o čom sa chcú sporiť.

Posledná myšlienka: Strategická hodnota tohto bodu v debatae prisudzuje dobrému zachyteniu doterajšieho priebehu debaty rozhodujúci význam pre negatívny tím. Musia byť pozorní pri prvej afirmatívnej reči a odpovediach afirmatívneho rečníka v krížovom výsluchu. Musia analyzovať tieto tvrdenia a rýchlo načrtnúť svoju odpoveď na ne. Znovu zdôrazníme, že rečník, ktorý prezentuje prvú reč, nie je ten istý, čo viedol krížový výsluch. Je preto dôležité, aby si prvý rečník negatívneho tímu pozorne poznačil ústupky a slabiny spomenuté prvým afirmatívnym rečníkom v krížovom výsluchu. Časť prvej negatívnej reči môže byť prečítaná, aj keď veľa debatérov sa radšej nedrží textu, aby mohli do reči zahrnúť poznámky, ktoré zdôraznia kontrast s afirmatívnou líniou. Väčšina reči je však presiaknutá reakciami a odpoveďami. Ak v tomto bode zvolí negatívny tím zlú stratégiu a nepostrehne kľúčové problémy, ťažko vyhrá debatu.

Dobré zachytenie debaty je pre negatívny tím rozhodujúce.

Neexistuje iba jeden spôsob vedenia refutácie. Skutočne to závisí na tom, čo oponent tvrdil na prvom mieste. Refutácia by však mala viesť k silnému záveru, nech je použitá akákoľvek taktika. Negatívny rečník by mal na konci zhrnúť svoje výhrady k afirmatívnym argumentom a povedať, prečo zastáva svoje stanovisko. Ďalší smer debaty je teraz takmer jasný. Keď afirmatívny tím zrefutuje negatívnu líniu, bude obraz dotvorený.

Kapitola 10

Afirmatívna refutácia a posilnenie vlastných argumentov

Rozdiel medzi refutáciou a posilnením argumentov (rebuttal):

V deviatej kapitole sme hovorili o povahe refutácie. Refutovať argument znamená odmietnuť ho poukázaním na chyby v logike, podpore a celistvosti. Táto taktika je ofenzívna. Keď debatér refutuje argument, útočí. Sústreďuje svoje sily na napadnutie pozície oponenta. Posilnenie je však defenzívne. Debatérova vlastná pozícia bola oslabená oponentom. V posilnení sa pokúša znovu postaviť svoje stanovisko.

Funkčný rozdiel medzi refutáciou a posilnením je skutočný. V bežnom jazyku akademickej debaty sa však rozdiel medzi nimi stiera. V praxi sa slovo „rebuttal“ používa aj pre refutáciu. Toto nezapričiňuje žiadne ťažkosti a vlastne odráža realitu. V neskorších štádiách debaty sa tieto slová prelínajú. V tejto kapitole však budeme refutáciu a posilnenie od seba oddeľovať, aby sme zdôraznili dvojakú povahu afirmatívnej reči.

Dvojaká povaha afirmatívnej reči

Časť druhej afirmatívnej reči tvorí refutácia. V tomto bode je paralelou prvej negatívnej reči, negatívny tím si vypočul afirmatívnu líniu a vo svojej reči sa ju snažil napadnúť. Tiež však predložil vlastnú líniu. Teraz má afirmatívny tím šancu refutovať túto líniu. Opäť je dôležitou vlastnosťou pozornosť. Afirmatívny tím musí ponúknuť, aj keď iba stručne, svoje

námietky voči negatívnej línii. Je neférové uviesť nové námietky v ďalšej reči. Techniky refutácie sú pre afirmatívny tím tie isté ako pre negatívny. Hovorili sme o nich v predchádzajúcej kapitole.

Táto časť debaty však ponúka aj niečo nové. Vo svojej prvej reči napadol negatívny tím afirmatívnu líniu. Teraz je úlohou afirmatívneho tímu na tento útok odpovedať.

Stratégie posilňovania argumentov

Dobré posilnenie nie je iba zopakovaním afirmatívnej línie. V istom zmysle je posilnenie refutáciou refutácie. Debatér sa musí dotknúť každého argumentu, ktorý použil oponent proti jeho línii. Techniky posilňovania sa radikálne od techník refutácie neodlišuje. Debatér, ktorý posilňuje svoje argumenty musí nájsť chyby v logike, predpokladoch a dôkazoch použitých v refutácii. Úspešné spochybnenie refutácie znovu obnoví platnosť pôvodného argumentu. Konkrétne: vo svojej prvej reči ponúkol afirmatívny tím argument, ktorý sa pokúsil negatívny tím odmietnuť. Ak v posilnení debatér ukáže, že refutácia bola nefér, nepravdivá alebo zle vedená, potom platí pôvodný argument. V praxi dostane oponent ešte jednu šancu na refutáciu a debatér ďalšiu šancu na posilnenie; takéto je poradie záverečných častí debaty.

Táto reč je náročná, pretože afirmatívny rečník v nej musí obsiahnuť dosť veľa. Afirmatívny rečník bude mať vždy dvojité bremeno posilnenia a refutácia, ale jeho úlohy môžu byť znásobené rôznymi úrovňami konfliktu. Ak sa negatívny tím rozhodol napadnúť aj kritérium, bude mať druhý afirmatívny rečník viac problémov na posilnenie. Tiež to znamená, že je viac – menej nútený odpovedať tým istým spôsobom. Ak bolo napadnuté ich kritérium, musí v odpovedi napadnúť kritérium oponentov. Záver je, že ak by bol konflikt v debate limitovaný len na argumenty, mal by druhý afirmatívny rečník menej vecí na posilnenie a viac času na ne.

**Dobré posilnenie nie je iba zopakovaním afirmatívnej línie.
V istom zmysle je posilnenie refutáciou refutácie.**

Kvôli férovosti by však v druhej afirmatívnej reči mala mať prednosť refutácia. Afirmatívny tím musí predstaviť všetky svoje výhrady k negatívnej línii vo svojej druhej reči. Nemôže predstaviť nové námietky v predposlednej časti debaty, aj keď ich môže znova nastoliť iným spôsobom, zahrňujúc do nich materiál z predchádzajúcich častí. Negatívny tím bude kritizovať afirmatívnu refutáciu, afirmatívny debatér môže odmietnuť tieto posilnenia negatívnych argumentov a znova nastoliť svoje námietky. Úloha posilnenia nie je striktne limitovaná na druhú afirmatívnu reč. Afirmatívny tím má ešte jednu príležitosť na posilnenie. Ak sa už čas kráti, je možné v druhej afirmatívnej reči len načrtnúť hlavné body obrany, ktoré je potom možné rozviesť v tretej afirmatívnej reči.

Označenia argumentov znova zabezpečia jasnosť debaty. Afirmatívny rečník by mal vyjasniť, k čomu sa práve vyjadruje. Je dôležité, aby rečník rozlišoval refutácie negatívnej línie a posilňovanie vlastných argumentov.

Nakoniec by mal druhý afirmatívny rečník reč uzavrieť istými pozorovaniami o tom, kam celá debata smeruje.

Nakoniec by mal druhý afirmatívny rečník reč uzavrieť istými pozorovaniami o tom, kam celá debata smeruje. Aj keď je debata len v polovici, strany už zaujali svoje základné pozície. Každý tím plne predostrel svoju líniu v prvej reči. Oba tímy mali už šancu naznačiť v refutáciách, kde budú atakovať oponenta. V tomto bode by mal byť afirmatívny rečník schopný zosumarizovať, kde sú základné rozdiely a udať agendu pre zvyšok debaty.

Kapitola 11 Záverečné reči

V predchádzajúcich kapitolách sme vysvetlili detailne niektoré časti debatného kola. Pri každej časti sme sa stretli s novými spôsobmi debaty – refutáciou a posilňovaním argumentov. V zostávajúcich troch častiach nie sú žiadne nové spôsoby debatovania. Debatéri budú refutovať a posilňovať argumenty tak isto ako predtým. Avšak ako sa debata blíži k záveru, jej rozsah sa zužuje. Každý debatér sa bude snažiť vyjadriť hlavné konflikty debaty. V tejto kapitole by sme chceli povedať pár slov o tomto procese.

Prechádzajúca prezentácia problémov

Ako sme poznamenali v poslednej kapitole, ktorá sa týkala druhej afirmatívnej reči, po tejto reči by mali byť zrejmé hlavné problémy, alebo body stretu v debate. Toto je sčasti zapríčinené formátom Karla Poppera. Ako sme už povedali,

a zdôrazníme to opäť, tímy by mali prezentovať kompletne línie už počas svojich prvých rečí. V týchto rečiach sú definície, kritérium aj argumenty. Po tomto momente nie sú dovolené žiadne zmeny v definíciách, nemôže byť zmenené ani kritérium, ani pridané argumenty. Debata sa v istom zmysle stáva sporom o tom, čo bolo povedané. Refutácie sa týkajú toho, čo bolo povedané v líniách, posilnenie toho, čo bolo povedané v refutáciách.

V posledných troch rečiach tiež dochádza k refutácii a posilňovaniu argumentov. Avšak refutácie a posilňovania môžu niekedy vyzeráť ako nekonečný cyklus argumentácie. Znamená to, že afirmatívny tím argumentuje, negatívny refutuje, afirmatívny odmieta refutáciu a negatívny opakuje refutáciu tvrdiac, že posilnenie nebolo presné, a potom afirmatívny tím znovu posilňuje a negatívny znovu refutuje... a potom zazvoní konečný zvonček. V najlepších debatách však posledné reči nepokračujú v tomto ping-pongu.

Identifikácia hlavných konfliktov

Jednou z vecí, na ktorú by sa mala posledná reč zamerať, sú isté závery o konfliktoch, ktoré sa vyskytli v debate. Teraz by malo byť jasné, že niektoré body sporu sú dôležitejšie ako iné. Debatéri môžu vidieť, o čom konflikt skutočne je. V našej modelovej debate sa po určitom bode vyjasní, že debata je skutočne o tom, do akej miery sú mäkké drogy nebezpečné. Presnejšie, jeden tím argumentuje, že mäkké drogy nie sú nebezpečné a škodia iba užívateľovi. Druhý tím argumentuje, že mäkké drogy majú na druhých vážny vplyv. Žiadny z tímov však vo svojej prvej reči nepovedal, že tento problém považujú za centrálny. Tento spor sa vyvinul skôr v argumentácii a refutácii. Je tiež možné, že centrálnym problémom mohlo byť niečo iné. Oba tímy spolu nesúhlasili o tom, či má štát mať právo zabrániť jedincovi od škodenia si, ale tento problém nedominoval ich výmene.

Body rozhodovania

Znamená to, že debatéri, ktorí prezentujú posledné reči by nemali rozmýšľať o nových spôsoboch postavenia starých argumentov. Skôr by sa mali pokúsiť zredukovať konflikt do najjednoduchšej formy. V niektorých prípadoch najlepší debatéri vedia zvýrazniť to, čo voláme **body rozhodovania**. Zas budeme hovoriť o našej modelovej debate. Obe strany sformulovali svoje kritérium ako výhody pre spoločnosť. A obe strany sa dokonca nezvyčajne zhodli, že spoločnosť bude benefitovať, ak užívanie drog poklesne. Afirmatívny tím argumentoval, že po legalizácii nebudú mäkké drogy tak žiadané, a preto poklesne ich užívanie. Negatívny tím argumentoval po svojom, že zákaz je účinný odstraňujúci nástroj a legalizácia by zvýšila užívanie drog. Znamená to, že nesúhlasia so sebou o najlepšom spôsobe redukcie užívania drog – a toto je bod rozhodovania. Každý tím môže povedať: „Súhlasíte, že ak ukážem, že náš spôsob je lepší, vyhrám debatu?“ Inými slovami sa debata môže scvrknúť na jeden rozhodujúci faktor. Mimochodom, takto sformulovaný bod rozhodovania, nenájdete v našej modelovej debate, pretože ho ani jedna strana otvorene neartikulovala.

Poslední rečníci by mali izolovať najdôležitejšie body, ktoré sa vyskytli v argumente.

Zhrnutie debaty

Posledné reči sú teda do istej miery referujúce. To znamená, že komentujú debatu. Týmto spôsobom môžu prejsť cez to, čo sa stalo: je maximálne vhodné, ak debatéri upriamia rozhodcovu pozornosť na to, ako sa konflikty skončili. Tu rečníci používajú princíp, že mlčať znamená súhlasiť. Inými slovami, ak tím nerefutoval argument, alebo ho neposilnil, znamená to, že v prvom prípade súhlasí s argumentom, v druhom s refutáciou. V debatnom žargóne sa neodpovedanie na argument nazýva „zahodenie“ argumentu. Rečník môže napr. povedať: „Náš tím refutoval ich druhý argument, ale oni na našu kritiku neodpovedali. Takže musíme predpokladať, že svoj argument zahodili a uznali, že naša refutácia bola pravdivá.“ Toto sa niekedy nazýva inštruovanie rozhodcu a do istej miery to môže byť efektívna technika. Rozhodcovia by si však mali sami sledovať, čo bolo vyvrátené a čo nie a mali by si byť vedomí, že debatéri niekedy prehávajú tvrdenia o svojom víťazstve. Nakoniec rozhodcovia sú sami schopní posúdiť, či refutácia bola efektívna. Teraz by sme si mali tiež všimnúť, že konečné rozhodnutie by nemalo byť založené na formálnostiach a technických chybách. Môže byť pravda, že negatívny tím neodmietol negatívnu refutáciu argumentu, ale mohlo to byť preto, lebo ju nepovažovali za dôležitú. Namiesto toho sa mohol negatívny tím sústrediť na to, že afirmatívne kritérium bolo vágne a nevhodné. A nemusíme pripomínať, že ak je kritérium vyvrátené, celá línia padá, ak sú aj argumenty považované za pravdivé.

Konečný verdikt by nemal byť založený na technických chybách, ale skôr na sile analýzy určitého tímu.

V konečnom dôsledku, posledné reči nie sú také isté ako predchádzajúce. Majú byť pokračovaním línie, ale nemajú byť zopakovaním toho, čo bolo povedané. Mali by skôr použiť silu analýzy. Poslední rečníci by mali izolovať body, ktoré boli najdôležitejšie počas viac ako polhodinového sporu. Musia byť schopní povedať, prečo v konečnom dôsledku ich tím argumentoval presvedčivejšie.

Kapitola 12

Rečnícke vystupovanie a štýl

Doteraz sme do veľkej miery hovorili o obsahu súťažnej debaty. Rozoberali sme povahu argumentácie, logické stratégie, a pod. Ale hovorili sme málo o spôsobe, ktorým sa argumenty podávajú, nezamerali sme sa na rečnícky štýl. Naše zameranie na obsah bolo úmyselné. Podstata súťaže v debatovaní je obsah, nie štýl. Avšak štýl je stále dôležitý vo verejnom vystupovaní a teraz zameriame svoju pozornosť práve naň.

Niekoľko postrehov o jazyku

Predtým, než sa zameriame na rečnícke vystupovanie, radi by sme ponúkli niekoľko postrehov o jazyku, ktorý sa používa v debate. Pretože vo veľkej časti debaty sa reaguje a je to spontánne, pre debatérov je nemožné vyladiť si svoj slovný prejav na úplne fantastický. V debate však často jednoduchšie znamená lepšie. V rozbere rečníckeho vystupovania, ktorý nasleduje, zdôrazníme dôležitosť jasnosti prejavu. Debatéri by sa tiež mali snažiť dosiahnuť jasnosť svojich myšlienok, dikcie a organizácie.

Debatéri by sa mali snažiť dosiahnuť jasnosť svojich myšlienok, dikcie a organizácie.

Čistá dikcia je jazyk, ktorý neobsahuje žargón. Debatéri by mali dbať na to, aby nehovorili jazykom, ktorému rozumejú len oni sami. Aj slovo „kritérium“ nepovie veľa nepoučnému poslucháčovi. Tento poslucháč však porozumie debatérovi, ktorý povie: „V tejto debate chcem podporovať spravodlivosť, ako našu primárnu hodnotu.“ Debatéri by tiež nemali používať myšlienkové a slovné skratky. Myšlienková skratka je, ak debatér napr. povie: „Môj argument je pravdivý kvôli spoločenskej zmluve.“, a ďalej to nevysvetlí. Slovná skratka môže byť: „O tom som hovoril v DAR.“, pričom DAR znamená druhú afirmatívnu reč.

Jasná organizácia je do istej miery zjavná. Každý dobrý spisovateľ píše podľa osnovy, ale táto osnova je zriedkakedy odhalená. V debate by však jej štruktúra a organizačné princípy mali byť zjavné. O tomto sme už sčasti hovorili pri rozbere jednotlivých častí debaty. Zdôraznili sme, napríklad, že je dobré očíslovať argumenty. Jasnosť organizácie tiež podporuje to, ak debatér oznámi svoj plán ešte pred argumentmi samotnými: „Najprv budem prezentovať naše vlastné argumenty a potom sa dotknem línie našich oponentov. Ponúkam tri argumenty v prospech tézy.“ Ako sa debata vyvíja, je tiež dôležité sumarizovať a ponúknuť hlavné problémy debaty.

Rečnícky štýl v debate

Ďalším aspektom debaty je rečnícky štýl. Rečníctvo možno chápať čisto technicky. Dobrý rečník je niekto, kto dobre používa svoj hlas, menením jeho tónovej výšky a hlasitosti. Rečníci si určujú rýchlosť, ktorou hovoria. Kvôli dramatickému efektu používajú pauzy a chvíle ticha. Dobrý rečník tiež používa tak svoj hlas, ako aj svoje telo. Pri komunikácii s obecnstvom využívajú výrazy tváre, gestikuláciu a pohyb.

Pravda je silná, iba ak je ju počuť.

Rečnícke zručnosti možno posudzovať oddelene od obsahu. Vo viacerých rečníckych súťažiach sa od účastníkov žiada, aby recitovali texty niekoho iného. Neposudzuje sa kvalita reči, ani jej myšlienky. Posudzujú sa iba interpretačné schopnosti, spôsob, ktorým je reč podaná.

Je zrejmé, že debata Karla Poppera nie je rétorickým cvičením. A rečnícke schopnosti majú predsa v debate svoje miesto. Nakoniec, debatér môže prísť na súťaž s perfektnou líniou, môže dominovať každej výmene so súperom, ale nikoho nepresvedčí, ak ho nebude počuť za prvý rad obecenstva. Pravda je silná, iba ak ju je počuť.

Debata je verejnou udalosťou. Je to komunikácia s obecenstvom, v ktorom sedia aj rozhodcovia. Ak by to bola súťaž v písaní esejí, rozhodcovia by mohli prácu účastníkov posúdiť pokojnou úvahou. Slová na papieri možno prečítať viackrát pred rozhodnutím. Avšak v debate argumenty znejú len chvíľkovo. Musia rozhodcu presvedčiť, už keď sa dostanú k jeho uchu. Ak má debatér rečnícke schopnosti, rozhodca bude jeho argumenty lepšie počuť a pochopí ich. Podstata argumentu je stále najdôležitejšia, ale debatéri si musia byť istí, že podstata sa dostane k obecenstvu.

Hľadanie osobného štýlu

Hneď na začiatku treba povedať, že dokonalý rečnícky štýl nejestvuje. Znamená to, že neexistuje model, ktorý by rečníci mohli študovať a napodobniť. Štýl je odrazom osobnostných silných stránok, tak psychických, ako aj fyzických. Niektorí rečníci majú prirodzene príjemne znejúci hlas, iní nie. Niektorí rečníci používajú v bežnom živote silné gestá rúk a prinášajú si ich do debatnej miestnosti, iní sú pasívnejší. Niektorí debatéri rutinne používajú svoj inteligentný humor, iní sú vážni a triezvi. Úspešný bude štýl, ktorý využíva silné stránky osobnosti, nech sú akékoľvek. Vo všeobecnosti by debatéri vyzerali hlúpo, ak by si chceli osvojiť štýl iného. Luciano Pavarotti a Elvis Presley sú obaja skvelí speváci, ale Elvise by ste nechceli vidieť v opere Rigoletto, a takisto by si nik nekúpil Pavarottiho spievajúceho Jailhouse Rock. Akokoľvek ošúchane to znie, debatéri musia byť samými sebou. Poslucháči budú lepšie reagovať na štýl, ktorý je čestný a autentický, ako na ten, ktorý je strojený a umelý.

Niekoľko všeobecných rád

Štýl je primárne osobný, ale existujú určité štandardy, ktoré je potrebné dodržať. Speváci majú tiež vlastný štýl, ale všetci musia spievať do rytmu.

Debatéri musia hovoriť jasne, aby im bolo jasne rozumieť.

Prvým princípom v rečníckom štýle je jasnosť. Debatéri musia hovoriť jasne, aby im bolo jasne rozumieť. Pre začiatok to znamená, že slová musia jasne artikulovať, nesmú mumlať a miešať slová, alebo prehŕtať slabiky. To však neznamená, že slová musia „preartikulovať“ neprirodeným spôsobom, ale mali by napodobniť povedzme televízneho hlásateľa. V každodennom živote sme však občas leniví artikulovať, pretože náš partner nás požiada o vysvetlenie, ak nerozumel. V debate však nie sú žiadne takéto vysvetľujúce prerušenia. Ak slová hneď pri ich vyslovení nerozumieť, stratia sa nadobro. Jeden z najväčších nepriateľov jasnosti v debate je rýchlosť. Niektorí debatéri hovoria rýchlo, aby zmestili viac argumentov do časového limitu, iní hovoria rýchlejšie, lebo sú nervózni. Avšak poslucháči zriedka rozumejú rýchlej reči. Toto platí zvlášť, ak je obsah reči abstraktnejší, alebo náročnejší na pochopenie. Debatérom poradíme pravidlo: spomaliť! Pochopenie argumentov poslucháčmi je nepriamo úmerné rýchlosti reči.

Nakoniec, debatérom poradíme urobiť občas pauzu na nadýchnutie sa. Takáto pauza im pomôže relaxovať a usporiadať si svoje myšlienky pred vyslovením ďalšej vety. Poslucháčov nikdy malou pauzou nepopletiete. Popletiete ich však, ak sa ponáhľate a potkýnate sa o vlastné slová.

Debatéri musia hovoriť hlasnejšie ako v normálnej konverzácii.

Ďalším rečníckym princípom je počuteľnosť. Debatéri musia hovoriť dostatočne nahlas, aby ich bolo počuť. Musia hovoriť hlasnejšie ako v normálnej konverzácii. V normálnej konverzácii môže byť partner od nás vzdialený jeden meter, avšak v debate môže rozhodca sedieť aj 6 metrov ďaleko. V tejto vzdialenosti nemusí byť normálnu hlasitosť počuť. To však neznamená, že debatéri musia kričať. Priveľa môže škodiť tak, ako primálo. Ak rozhodca sedí 6 metrov od rečníka, rečník nemusí kričať ako na futbalovom štadióne. Poslucháči cítia, že na nich rečník kričí a môžu byť podráždení takýmto útokom. Úlohou debatérov je nájsť optimálnu hlasitosť podľa miestnosti, v ktorej sa nachádzajú. Skúsení debatéri sa naučia chápať signály od obecenstva: poslucháči zvyčajne indikujú, že nepočujú, buď výrazmi tváre, alebo nakláňaním sa dopredu.

Dobrá reč používa škálu výrazov.

Každý debatér musí používať výrazové prostriedky na zdôraznenie štruktúry argumentu.

Tretí princíp sa týka zdôrazňovania a rôznosti výrazov. Je vhodné priblížiť si tento štandard rozmyšľaním o logickej štruktúre. V akejkol'vek reči sú tvrdenia prvoradého významu a tvrdenia druhoradé. Ak je reč dobrá, tieto rozdiely by mali byť rovno formulované. Tiež by však mali byť indikované rečníckym štýlom. Ak je celá reč podaná rovnako, dôležité a menej dôležité body sa nedajú odlišiť. Ak je celá reč podaná monotónne, je to ako pozeráť sa na pláň bez nejakých odlišných črt. Ak je reč podaná s nemeniacou sa intenzitou záujmu, je to ako pozeráť sa na náhornú plošinu,

krajina je vyššie, ale tiež nie je veľmi zaujímavá. Aby sme použili túto metaforu, dobrá reč má vrchy a údolia s pohľadným rázom krajiny.

Rečníci môžu použiť viaceré nástroje na zdôraznenie hlavných bodov. Môžu spomaliť, zvýšiť hlasitosť, hovoriť mäkšie, alebo meniť výšku hlasu. Pred alebo po hlavnom tvrdení môžu urobiť pauzu. Môžu tiež zopakovať dôležité veci. Opäť neexistuje iba jediná správna cesta, výber týchto prostriedkov závisí na osobnom štýle rečníka. Ale tento štandard sa týka každého. Každý debater musí používať výrazové prostriedky na zvýraznenie štruktúry svojho argumentu.

Štvrtý princíp sa týka používania gest a pohybu. V každodennom živote väčšina z nás používa gesta. Pohybujeme rukami, trasieme hlavami, meníme spôsob státia alebo sedenia tak, ako zdôrazňujeme to, čo hovoríme slovami. Ale o gestách zvyčajne nerozmýšľame. Naše vedomie nám nehovorí: „Teraz zatnem päť pravej ruky, pretože som nahnevaný.“ Naše gesta sa dejú prirodzene.

Rečníci by mali urobiť všetko kvôli uvoľnenosti a nechať svoje gesta diať sa prirodzene. Očný kontakt je extrémne dôležitý.

V debate sa často stane, že prirodzený impulz na gesto nejako skratuje. Debatéri začnú o gestách premýšľať a trápia sa, čo urobia s rukami. (Niekedy premýšľajú o každej ruke osobitne. Teraz robím gesto svojou pravou rukou, ale čo mám urobiť s ľavou? Nemôžem ju nechať len tak visieť z pleca, nie?) Ak debatéri o gestách premýšľajú, stávajú sa strojenými a obecenstvo si to všimne. Ak sa debater javí byť v nepohode a gesta sa javia byť umelé, poslucháči sa cítia tiež nepohodlne a podozrievajú rečníka z neúprimnosti. Obecenstvo je tiež vyrušované donekonečna sa opakujúcimi gestami ako napr. tiky; stále ukazovanie prstom sa neskôr stane predmetom sústredenia sa obecenstva. Obecenstvo prestane počúvať a sleduje prst. Účelom gest je zdôrazniť alebo posilniť to, čo bolo povedané. Nemeniace sa gesta túto funkciu neplnia. Rečníci by sa nemali hrabať vo vlasoch, ťahať si golier, alebo mať ruky vo vreckách., atď. Nie je ani dobrou myšlienkou robiť gesta s predmetmi, napr. perom, alebo flow-sheetom. Flow-sheet môže byť v skutočnosti handikepom. Mal by byť umiestnený pred rečníkom, aby doň mohol ľahko nahliadnuť, ak je to potrebné, ale rečník by s ním nemal pohybovať vo vzduchu. Rečník by tiež nemal prezentovať reč naklonený dopredu nad stôl, s nosom v poznámkach.

Je nemožné úplne odstrániť uvedomovanie si gest debatérov. Na rozdiel od bežnej konverzácie, debater si pravdepodobne uvedomuje, že je sledovaný. Aj tak by sa však debatéri mali snažiť urobiť všetko, čo môžu aby boli uvoľnení a ich gesta sa diali prirodzene. Je samozrejme ťažké na niečo nemyslieť – ako v slávnom mentálnom cvičení: „Ďalších 30 sekúnd nemysli na slona.“. Ale debater by sa mali sústrediť na niečo iné; ak budú myslieť na očný kontakt (pozri nižšie), nebudú taký strnulí ako pri gestách.

Podobné závery možno urobiť o pohybe. Rečník môže podísť pár krokov, alebo zostať stáť, a tak zdôrazniť, čo hovorí. Pohyb tiež môže odrážať štruktúru reči. Debater sa môže pohnúť dva kroky jedným smerom pri prvom argumente a opačným smerom pri druhom argumente. Ale opäť, pohyb bude efektívny iba ak je prirodzený, alebo sa aspoň zdá prirodzeným. Poslucháči sa nechávajú neradi presvedčať rečníkmi, ktorí pred nimi predvádzajú choreografiu.

Keď hovoríme k obecenstvu, očný kontakt je extrémne dôležitý. V niektorých vystúpeniach je potrebné predstierať, že obecenstvo neexistuje. Vo viacerých hrách autor sústredí celú pozornosť na hercov a malý svet javiska a obecenstvo len počúva ich konverzáciu. Toto však v debate nie je zvykom. Obecenstvo len nepočúva výmenu názorov, debatéri sa aktívne snažia obecenstvo presvedčiť.

Debate nie je skrátka predstavenie, je to komunikácia, aj keď obecenstvo je počas nej ticho. Všetky predchádzajúce poznámky – o jasnosti, počuteľnosti, gestách a zdôrazňovaní – by sme mali chápať v tomto kontexte. Rečníci chcú, aby boli vypočutí, pochopení, a aby sa im verilo. Na druhej strane, chcú poslucháči cítiť, že rečníci sa im prihovárajú. Preto si debater nemôže dovoliť sústrediť svoju pozornosť na oponentov, plafón, stenu alebo na niečo za oknom. Potrebuje sa sústrediť na obecenstvo, potrebuje mať očný kontakt.

Ako rečník chcete byť vypočutý, pochopený a chcete, aby vám poslucháči verili.

Zvyčajne trvá istý čas, kým si rečník túto zručnosť osvojí. Po prvé, pohľad na obecenstvo a jeho reakcie môže rečníka znervózňovať. Starý trik používaný nováčikmi je posunúť mierne svoj pohľad. Namiesto pozerania sa priamo do očí poslucháča, pozerajú sa radšej na špičku jeho nosa. Zo začiatku je tiež obtiažne posúvať pohľad z jedného poslucháča na druhého; debater sa nemôže po celú dobu pozeráť len na jedného diváka. Ale časom si väčšina debatérov vyvinie inštinkt pre toto posúvanie, v ideálnom prípade odráža rytmus myšlienok rečníka. Dobrý rečník nesleduje svoje vnútorné stopky, ktoré hovoria: desať sekúnd očného kontaktu na jedného poslucháča, desať na ďalšieho. Pohľad sa

posunie vždy na konci vety alebo myšlienky. S praxou a uvoľnením sa posúvanie pohľadu deje prirodzeným pohybom a nie vedomou snahou.

Samozrejme, ak je miestnosť veľká alebo preplnená, nie je možné, aby mal debatér očný kontakt s každým v miestnosti. Ale našťastie, poslucháči sú v svojich očakávaniach veľkorysí. Osobe, ktorá sedí v dave, až tak nevadí, že rečník sa na ňu nepozrie, ani raz, ak však vie, že sa pozerá na iných a nie na zem. Niektorí debatéri sa boja očného kontaktu vo veľkej miestnosti. Je preto užitočné mať kamarátov v rôznych miestach miestnosti, ktorí sú akýmiisi očnými bodmi a pomáhajú rozširovať očný kontakt rečníka. Debatéri však vždy chcú mať očný kontakt s rozhodcami. Je dôležité, aby debatéri vedeli, kde sedia rozhodcovia ešte pred začiatkom debaty, hlavne vo veľkej miestnosti.

Už sme hovorili o tom, že niektorí debatéri radi čítajú prvé reči a je to plne akceptovateľné. Debatér by však mal poznať text, aby jeho pohľad nebol stále ponorený do papiera, ale mal by sa pravidelne pozrieť hore a kontaktovať obecenstvo. Týmto istým princípom sa treba riadiť pri krížových výsluchoch a ostatných rečiach. Debatéri by mali poznámky používať rýchlo a udržiavať si primárne očný kontakt s obecenstvom. Podobne by si mali písať poznámky čitateľne a písmená by mali byť väčšie, aby nemuseli dlho lúštiť škaredé písmo.

Záverečné postrehy o rečníckych zručnostiach

Najlepšími rečníkmi sú debatéri, ktorí vyzerajú uvoľnene, prirodzene a autenticky. Sú dôveryhodní, pretože sa javia byť sami sebou. Je paradoxné, že treba veľa cvičenia, aby sme dosiahli prirodzený stav. Avšak prax pomáha odstrániť rečníkom umelé starosti. Je to podobné ako v divadle: herec, ktorý sa na javisku trápi, či si pamätá text, alebo, kde má stáť, nikdy nebude presvedčivou postavou. Po týždňoch cvičenia sa však tieto starosti stratia a presvedčivý výkon je možný. Herec vie svoju pozornosť vhodne zamerať. S praxou sa takisto strácajú starosti debatérov o techniku rečníctva a sú schopní koncentrovať sa na obecenstvo a na svoj odkaz pre poslucháča. Keď sa stratia umelé starosti, prirodzenosť vyhráva.

Časť praxe, samozrejme, pochádza zo skúseností zo súťaží. Ale debatéri môžu tiež veľa získať z cviční nesúťažných. Tréneri a spolužiaci môžu hrať úlohu neustranných divákov a reagovať na rečnícke zručnosti debatéra. Toto je zvlášť hodnotné pri odstraňovaní zlých návykov; debatér si nemusí uvedomovať, že jeho hlas prechádza do spevavého tónu alebo že jeho gestá sa príliš často opakujú.

Kapitola 13 Debatný klub v škole

Na začiatku tejto knihy sme rozoberali úlohu diskusie v demokratickej spoločnosti. Teraz, ako sa blížíme k záveru, budeme hovoriť o úlohe akademickej debaty v školskej komunite.

Prínos debaty ako vzdelávacej aktivity

Na začiatku sme zdôraznili, že súťažná debata je založená na modeli debát mimo školy. V istom zmysle sa študenti, ktorí participujú na debate, pripravujú na občiansky život. Pripravujú sa na účasť na živote spoločnosti, v ktorej žijú. Toto nemusí nutne znamenať, že sa stanú politikmi, alebo verejnými činiteľmi, aj keď táto možnosť je reálna. Neznamená to tiež, že budú lepšie chápať spoločenské problémy, o ktorých čítajú alebo počujú v každodennom živote.

Všeobecne, študenti, ktorí sa zúčastňujú debát, sa učia kriticky myslieť. Kriticky myslieť neznamená hľadať chyby na veciach. Znamená to analyzovanie a syntézu ideí. Kriticky mysliaci ľudia sa učia ísť až pod povrch argumentov. Učia sa ako formulovať nevyslovené predpoklady a ako testovať platnosť myšlienok. Učia sa aký vzťah majú idey medzi sebou; chápu dôležitosť logickej celistvosti. Nadovšetko sa však učia myslieť abstraktne. V debate sa učia vidieť konflikty, ktoré nie sú vždy iba o peniazoch, osobných pocitoch alebo o moci, aj keď na povrchu sa to tak môže zdať. Učia sa, že konflikty vznikajú často rozdielnosťou hodnôt a princípov.

*Študenti, ktorí sa zúčastňujú debát sa učia kriticky myslieť.
Táto zručnosť je základom väčšiny ostatných aktivít.*

Kritické myslenie, však nie je iba zručnosť vhodná pre debatu. Je to skôr všeobecná intelektuálna vlastnosť, ktorá sa cení viacerými spôsobmi v rôznych disciplínach, z ktorých sa skladá učebný plán. Pri štúdiu literatúry kriticky mysliaci

študenti vedia, že je tam viac, než iba dej a mená hlavných postáv. Sú schopní sformulovať význam, ktorý je za textom; vidia individuálnu prácu ako výsledok autorovej vízie a vyjadrenia autorovej spoločnosti. Pri štúdiu histórie sa kriticky mysliaci študenti neobmedzujú len na memorovanie faktov. Vidia pohyby a sily, z ktorých vyrastajú udalosti. V matematike a prírodných vedách sa títo študenti pozerajú aj mimo určitý problém alebo experiment. Chápu štruktúru zákonov a axióm.

Zručnosti v myslení, ktoré boli získané v debatach, sú potom dôležité a potrebné aj v iných aktivitách. To isté možno povedať aj o rečníckych schopnostiach, ktoré debatéri cvičia svojou účasťou na debatách. Debatéri sa učia myslieť „za behu“ a vyjadrovať sa pred obecenstvom jasne. Tieto zručnosti sú pre nich užitočné na škole, ale aj v ďalších povolaniach, napr. v učiteľstve, práve, alebo manažmente. V konečnom dôsledku existujú obrovské intelektuálne prínosy z účasti v debatach. Debatovanie nie je uzavretá, izolovaná zručnosť. Áno, študenti participujúci v debatach sa učia debatovať, ale učia sa aj omnoho viac.

Zloženie debatného klubu

Prechádzajúca analýza sa týkala aj zloženia debatného klubu. Ak je debata chápaná ako vzdelávacia a intelektuálne obohacujúca aktivita, mala by byť aj široko ponúkaná. V otvorenej spoločnosti nepatrí vzdelanie len privilegovanej menšine; zahŕňa viac ako iba talentovaných študentov, alebo tých, ktorí sú vysoko úspešní. Princiipiálne stanovisko je, že štúdium matematiky je dobré aj pre ťažšie študujúceho žiaka, ako iba pre toho, ktorý vyhrá matematický olympiádu každý rok. A tak isto je to aj s debatou. Niektorí študenti vyhrávajú súťaž po súťaži, kým iní sa nikdy nedostanú do finále. Účasť v debatach je prínosom pre oboch, pre víťazov aj porazených.

Debatný klub by mal byť inkluzívny, nie exkluzívny.

Dôsledkom je, že debatný klub by mal byť inkluzívny, nie exkluzívny. Snaha sformovať súťažné družstvo na škole vždy láka určitú skupinu najlepších, ale takéto uprednostňovanie nie je namieste, ak vylučuje študentov, ktorí môžu značne získať z účasti na debatných súťažiach. Ba čo viac, debatéri, ktorí aj nie sú hviezdni, môžu podstatne prispieť k činnosti klubu, nielen poberať výhody. Ako sme už zdôraznili, v debatach je do veľkej miery potrebná spolupráca. Príprava na debatu zahŕňa široké zdieľanie myšlienok v diskusiách. Študenti pracujú, aby dali svoje línie dohromady spoločne. Často sa stane, že študenti, ktorí nie sú skvelí na súťaži, či už preto, že sú málo spontánni, alebo pomalšie reagujú, prichádzajú s najhodnotnejšími nápadmi pri tvorbe argumentov v priateľskej atmosfére debatného klubu. Môžu sa pýtať najlepšie otázky, alebo chytré spájať problémy. Ich účasť pomáha ostatným byť na súťaži úspešnými.

Presadzovanie ducha účasti a spolupráce

V debatnom klube sa pracuje najlepšie, ak medzi jeho členmi existuje pocit identity, ak cítia, že sú niečoho súčasťou. Debatér by sa nemal cítiť ako sólista, ktorý sa stretne s inými sólistami kvôli súťaži a potom pôjde každý svojou cestou. Debatér by mal skôr cítiť, že debatný klub je ako symfonický orchester a existuje ako trvalé, spoločné teleso. Ak existuje tento pocit, odmenou je široký pocit výbornej nálady v klube. Ak existuje tento pocit, každý v skupine sa teší z víťazstva. Sklamanie z prehry debatéri lepšie znášajú, ak sa oň podelia. Skupinová identita nie je mystický cieľ, ktorý možno dosiahnuť len šťastnou kombináciou ľudí. Je to skôr niečo, čo možno dosiahnuť konkrétnymi krokmi. Tieto kroky zahŕňajú riadenie priestoru, riadenie času a organizáciu štruktúry klubu.

Miestnosť klubu

Je dôležité, aby klub mal domov, miestnosť, ktorá je určená klubu a jeho aktivitám. Klubová miestnosť by mala byť miestom, kde je možné robiť serióznu prácu, kde je možné diskutovať o problémoch a tvoriť reči. Z tohto pohľadu by mala poskytovať pramene pre debatérov: slovníky, knihy, periodiká – všetko, čo dovoľuje finančná situácia klubu. Mala by tiež fungovať ako archív klubovej histórie. Je to miesto, kde sú záznamy o turnajoch, formálne, ale aj úsmevné; je to miesto, kde sa skladujú staršie reči a línie, alebo poznámky. Tiež by sa tu mali vystaviť diplomy, alebo obrázky. V ideálnom prípade by mali byť všetky pramene priamo prístupné debatérom, bez potreby sprostredkovania trénerom.

Je dôležité, aby debatný klub mal domov.

Klubová miestnosť by mala byť tiež miestom kontaktov medzi jeho členmi. Kamarátstva sa dajú vybudovať na tímovej práci, ale potrebujú tiež istý zábavný podnet. Priateľstvá, samozrejme, nemôžu byť nariadené (aj keď istotne môžu byť zakázané). Mali by však byť podporované; poskytnutie príjemného miesta študentom je istotne jeden z vhodných krokov. Debatéri by mali cítiť, že keď vstupujú do debatnej miestnosti, vstupujú na miesto, ktoré im patrí, a kde si nájdu priateľov, ktorí majú také isté nadšenie pre debatovanie.

Stretnutia a práca klubu

Nemusíme hovoriť, že miestnosť má pre klub malú hodnotu, ak neexistujú aktivity, ktoré sa v nej odohrávajú. Jedným z modelov je mať povinné týždenné stretnutie pre členov klubu. Ak sa aj niektorí členovia nezúčastnia najbližšej súťaže,

alebo žiadna súťaž nie je v dohľade, mali by sa stretnúť s partnermi a porozprávať sa o veciach, ktoré majú vplyv na tím, ako celok.

Ale je tiež jasné, aj bez našej pripomienky, že značné množstvo času má byť venované pracovným stretnutiam klubu. V športe existujú rôzne pomery času tréningu a vlastnej súťaže. V niektorých športoch športovci trénujú málo a hrajú stále, v iných týždeň tréningu predchádza jednej športovej udalosti. Debata je skôr druhým prípadom. Dobré línie nemôžu byť „zbúchané“ v poslednej minúte, vyžadujú si premýšľanie a diskusiu. Myšlienky musia byť rozobraté a vypracované, reči načrtnuté a revidované. Samozrejme, každá škola sa musí riadiť podľa svojho rozvrhu, ale mali by sme upozorniť na to, že v niektorých úspešných kluboch sa aspoň niektorí členovia stretávajú každý deň v týždni.

Debatný klub funguje najlepšie, ak existuje silný pocit skupinovej identity.

Pracovné stretnutia sú sčasti venované príprave, tzn. konštruovaniu argumentov a stratégií na určitú súťaž. Avšak sčasti sú tiež venované praxi. Členovia klubu trávia čas debatovaním o stálej, alebo na túto príležitosť určenej téze. Predtým, než pôjdeme ďalej, by sme chceli zdôrazniť jednu vec o praxi a príprave: toto je priestor, kde sa odohráva najviac aktivity v debatnom klube. Aj v súťaži sa dá veľa naučiť, ale kritické myslenie a rečnícke schopnosti sa najviac vyvíjajú a okresávajú v tréningu a príprave.

Vedenie klubu a organizácia

Vo svojich počiatkoch bude debatný klub závisieť plne na vedení a skúsenostiach dospelého trénera alebo učiteľa. Avšak, ak sa už program uchytlí a klub sa začne vyvíjať, môžu študenti na seba postupne prebrať viaceré oblasti zodpovednosti. Niektoré úspešné tímy sa zdajú takmer „samofungujúce“, aj keď toto je dobre možné, iba ak sa skladajú z členov viacerých generácií. Znamená to, že tímy nezahŕňajú len starších, ale aj mladších študentov. V dlhšie fungujúcich debatných kluboch ich starší členovia sa do nich dostali tiež, keď boli najmladší. Vo svojom poslednom ročníku majú títo debatéri 3 až 4 roky skúseností a za ten čas získali istý rozhľad. V 17 až 18 rokoch sa stretávajú so 14-ročnými nováčikmi, ktorí začínajú tam, kde raz začínali oni a musia sa naučiť, čo sa museli naučiť oni. Starší študenti by mali byť príjemnými a empatickými učiteľmi. V praxi to znamená, že môžu rozhodovať nováčikovské debaty, pozorovať ich na súťažiach a deliť sa s nimi o svoje dojmy. Počas prípravy im môžu pomáhať dávať dokopy argumenty. Opak je tiež prínosný, na začiatku svojej debatnej kariéry sa mladší môžu veľa naučiť z pozorovania debát skúsenejších debatérov. Pri takejto organizácii sa členovia cítia byť viac zúčastnení na práci klubu ako celku. Starší členovia začnú byť pyšní na úspechy mladších a cítia za nich istú zodpovednosť, kým mladší nasledujú kariéru svojich mentorov so zvýšeným záujmom.

Debatný klub nezávisí iba na učiteľoch a tréneroch. Študenti by mali byť aktívni a prebrať zodpovednosť za vedenie.

Vedúce úlohy, ktoré sme opísali vyššie by mal zdieľať celý tím. Niektoré tímy však majú navyše definované úlohy pre jednotlivých členov. Inými slovami majú študentov, ktorí sú volení ako prezident, sekretár, pokladník, vedúci náboru nových členov, atď. Študenti, ktorí sú v týchto funkciách, nemusia nutne byť najlepšími debatérmi. Sú to študenti, ktorým osobitne záleží na dobre tímu a debatného klubu. Vo svojich funkciách môžu mať zodpovednosť za rôzne povinnosti, ktoré je treba v klube plniť. Napr. príprava registrácií na turnaj, uchovávanie záznamov klubu, preplácanie výdavkov.

Nábor a udržiavanie členov

Prvá úloha pri získavaní nových členov je vzdelávanie. Veľa študentov (aj učiteľov) nevie, čo debata je. Je potrebné ich informovať. Veľa ľudí, ktorí toho o debate veľa nevedia, si myslia, že je vhodná len pre agresívnych a prirodzene hádavých študentov. Môžu ju spájať skôr s uhladenosťou štýlu, ako dôležitosťou obsahu. Mali by vedieť, že ponúka širokú škálu prínosov pre osobnosť, a že sa inšpiruje filozofmi a nie uhladene hovoriacimi politikmi. Jedným spôsobom, ako upovedomiť verejnosť o debate, je zorganizovať verejnú prezentáciu, ale to je len začiatok. Študenti tiež potrebujú vedieť, ako tím funguje, a aké príležitosti členom ponúka. Viacero študentov prítiahne napätie zo súťaže, a preto musia vedieť, že súťaž nie je vyhradená iba skúseným. Študentov treba tiež informovať o rozsiahlych intelektuálnych prínosoch, ktoré im účasť poskytne. Vo svojej najlepšej forme ponúka debata intelektuálne skúsenosti, ktoré možno porovnať s najlepšími akademickými kurzami.

Jediné požiadavky pre členstvo v debatnom klube sú odhodlanie a ochota pracovať. Úspech na súťaži nie je základom.

Podľa princípu účasti, musia vedúci klubu pracovať na tom, aby si debatéri udržali. Znamená to poskytovanie zmysluplných aktivít pre členov. Ak tím zriedka súťaží, alebo trénuje, debatéri stratia rýchlo záujem. Tímy, ktoré zriedka

trénujú, zriedka vyhrávajú. Študenti rýchlo opustia krachujúci podnik. Tiež to znamená naplánovanie určitých úloh pre debatérov; študent, ktorý sústavne prehráva môže rýchlo klub opustiť, ale skôr ostane ak dostane zodpovednosť za napr. tréning mladých debatérov. Môže tiež pomôcť, ak sa nájdu peniaze na nedebatné aktivity: hranie basketbalu, ping – pongové zápasy, výlety, ktoré pomôžu upevniť medziľudské vzťahy v klube.

Študenti musia hlavne pochopiť, že jediné požiadavky pre členstvo v debatnom klube sú odhodlanie a ochota pracovať. Úspechu na súťaži sa nemôže dostať, a ani sa nedostane, každému debatérovi. Debatéri musia vedieť, že ak aj zlyhajú, ich miesto v klube je isté a účasť cenená.

Úloha trénerov a učiteľov

Každý dospelý, ktorý má hmatateľný záujem o tvorivé vzdelávanie mladých, môže byť debatným trénerom. Tréneri nemusia mať špeciálny tréning v rečníctve alebo logike, aj keď takýto tréning bude určite plusom. Od debatného trénera sa neočakáva, že odovzdá vedomosti svojim študentom, tak ako napr. od učiteľa chémie. Pravidiel a procesov, ktoré treba debatérov naučiť je relatívne málo. Úlohou trénera je skôr posilniť intelektuálne zručnosti v debatéroch. Tréner má skôr veci zo študentov ťahať, ako im ich vštepovať. Tréner musí počúvať, pýtať sa a reagovať. Tréner môže viesť diskusie a určovať ich smer. Mal by pomôcť sústrediť sa študentom na vhodné okruhy, ale nemal by byť považovaný za zdroj absolútnej pravdy. Naopak, študenti potrebujú s trénerom nesúhlasiť tak isto, ako s kýmkoľvek iným v diskusii.

Tréner musí určiť morálny rámec pre aktivitu v klube.

Tréner musí tiež zabezpečiť morálne vedenie klubu. Každý debatér musí chápať, že na súťaži sa treba správať čestne a eticky. Ba čo viac, tréner musí určiť morálny rámec aj pre pravidelnú činnosť klubu. Študenti v diskusiách so sebou nesúhlasia. Ak by tak nerobili, diskusia by mala malý efekt. Avšak tréner musí zabezpečiť, že spory nebudú osobné a komentáre urážlivé, alebo znevažujúce. V diskusii musia byť študenti ochotní vziať na seba riziko a testovať myšlienky; musia si byť pri tom istí, že nebudú zosmiešnení alebo prehladaní. Tréner musí vytvoriť atmosféru rešpektu jedného k druhému, nie iba svojím príkladom, ale aj formuláciou a vynucovaním pravidiel.

V triede je niekedy vzťah medzi študentom a učiteľom formálny a neosobný. Tréning si však vyžaduje istú mieru intímnejšej účasti. Tréneri musia podporovať a monitorovať vývoj každého debatéra individuálne. V praxi to znamená, že tréneri by mali rozhodovať vnútroškolské debaty a komentovať vystupovanie svojich debatérov. Musia si pozrieť a kritizovať napísané reči. A vzťah medzi debatérmi a trénerom by nemal byť založený len na debate, ale aj na bežných interakciách. Účasť na turnaji si vyžaduje veľa času, ktorý nie je venovaný debate. Viacerí tréneri poznajú svojich debatérov už aj v tom, ako čakajú na debatu alebo na oznámenie výsledkov.

Tréneri majú tiež viac bežných povinností. Tréner má konečnú zodpovednosť za riadenie vnútorných záležitostí tímu: jeho časový rozvrh, povinnosti členov a financie. Financie môžu zahŕňať ich zháňanie, tak ako aj spravovanie rozpočtu. Tréner musí tiež niektoré činnosti vykonávať „za chodu“: rozhoduje, kto sa zúčastní na súťaži, zabezpečuje cestovanie a spravuje celú administratívnu agendu. Tréneri musia tiež zabezpečiť dostatočnú účasť rozhodcov na turnaji. Tréner by mal tiež byť rozhodcom. Je však štandardnou praxou, že nerozhoduje svojím vlastným debatérom.

Úloha rodičov

Debata ponúka rodičom jedinečnú možnosť zúčastňovať sa na školských aktivitách. Zvyčajne, sa od rodičov žiada, aby boli divákmi na športových a umeleckých podujatiach školy. V debate však môžu zohrať aktívnejšiu úlohu rozhodcov. Rozhodcovia nemusia mať špeciálne skúsenosti. Mali by byť rozumnými ľuďmi. Mali by byť pozornými poslucháčmi a povedať, ktorý tím im ponúkol najlepší argument. Tréneri nevyhnutne vyberajú rozhodcov zo širokej škály: členovia rodiny, priatelia, bývalí debatéri, učitelia, atď. Je mimochodom dobrou myšlienkou zapojiť učiteľov a vedenie, ako spôsob vzdelávania školskej obce. Ale vo viacerých programoch rodičia tvoria chrbtovú kosť škály výberu rozhodcov.

Debata ponúka rodičom jedinečnú možnosť zúčastňovať sa na školských aktivitách.

Rodičia, ktorí si neželajú byť rozhodcami sa môžu zapojiť iným spôsobom. Rodičia môžu zabezpečovať dopravu, jedlo alebo aj ubytovanie pre debatérov na turnaji. Môžu byť tiež obecnstvom a zdrojom morálnej podpory pre svoje deti a ich priateľov. Iní rodičia si cenia debatu preto, lebo im dovoľuje zúčastňovať sa na vzdelávaní svojich detí. A niekedy rodičia vytvárajú svoje vlastné spoločenstvá okolo debatných klubov a tie sú totožné so spoločenstvami ich detí. Tiež si na základe tejto aktivity nachádzajú priateľov.

Debatný klub v škole a mimo nej

Hovorili sme o vzdelávaní školskej komunity ako súčasťi náboru nových členov do klubu. Ale aj ak je tím veľký a živý, vzdelávanie je potrebné. Predpokladáme, že ak budú učitelia, vedenie a študenti vedieť, čo debata je, budú si ju ceniť. Je to vzdelávacia aktivita s neobyčajným intelektuálnym prínosom.

Samozrejme, ľudia, ktorí debatu robia, si ju cenia najviac. Avšak debata má prínos aj pre svojich poslucháčov; často sa dozvedia o novom spôsobe pohľadu na konkrétny problém. Má zmysel robiť verejnú propagáciu tímu: diváci môžu byť pozývaní zo školy, ako aj mimo nej. (Pre nezasvätených môžete pripraviť materiály o debate.) Malo by byť zvykom, že debatný klub bude zverejňovať svoje súťaže. Debatné tézy sa môžu verejnosti oznámiť dopredu. A tím by mal určite zverejňovať svoje výsledky: dobrý tím si zasluhuje rešpekt na škole. Niekedy sa dá na to použiť školský časopis, alebo mať vlastný systém oznamov; niektoré kluby však publikujú vlastné časopisy.

Kapitola 14

Rozhodovanie debát

V predchádzajúcich kapitolách sme sa sústredili na debatu z pohľadu študentov – debatérov. V tejto kapitole sa sústredíme na úlohu rozhodcu.

Všeobecné postrehy

Predtým, než rozoberieme špecifické povinnosti rozhodcu, chceli by sme znova pripomenúť niekoľko postrehov z predchádzajúcich kapitol. Po prvé, rozhodcovia musia mať na pamäti to, že formát Karla Poppera je konštruovaný tak, aby sa debatéri zaoberali dôležitými otázkami v rovnomerne rozložených tézach. Ako sme poznamenali v tretej kapitole, dobrá téza je debatovateľným návrhom. Je to niečo, o čom sa rozumní ľudia môžu, a budú, sporiť. Ak je téza dobrá, dajú sa nájsť dobré argumenty za aj proti nej. Debatéri nie sú, ako sme poznamenali, ako prokurátor a obhajca v trestnom procese. Na súde existuje len jediná pravda, obvinený je buď vinný alebo nie. Výsledkom toho je to, že prokurátor a obhajca nemôžu mať pravdu zároveň. Debatéri však nepredvádzajú bitku pravdy a lži. Skôr osvetľujú konflikt hodnôt a princípov obsiahnutý v téze. Každá strana argumentuje v prospech platného princípu. Ich konflikt je o dôležitosti týchto princípov v danom kontexte alebo sa zameriava na najlepší spôsob podpory týchto princípov.

Formát Karla Poppera je konštruovaný tak, aby sa debatéri zaoberali dôležitými otázkami v rovnomerne rozložených tézach.

Podobne je tiež dôležité všimnúť a zapamätať si, že bremená dôkazu sú na oboch stranách rovnaké. Inými slovami, rozhodca nesmie predpokladať, že platí negatívne stanovisko, dokým afirmatívny tím nedokáže opak. Na podporenie negatívneho stanoviska, musí mať negatívny tím vlastné argumenty a tie môžu byť vyvrátené. Afirmatívny tím sa tiež nemôže obmedziť len na refutáciu negatívnej pozície. Musí ponúknuť vlastné dôvody na podporu tézy, nezávisle od toho, čo negatívny tím povedal proti nej.

Počas debaty sa samozrejme tímy nesústreďujú iba na tézu samotnú a svoje argumenty. Negatívny tím musí argumentovať proti afirmatívnej línii a naopak. Každý tím sa tiež musí brániť. Afirmatívny tím musí odpovedať na kritiku negatívneho tímu, ako aj negatívny tím na afirmatívnu kritiku. Z tohto pohľadu sú bremená dôkazu opäť rovnaké. Každá strana sa musí pokúsiť refutovať oponenta, ako aj posilniť vlastné argumenty. (Analýzu týchto pojmov nájdete v desiatej kapitole.)

V predchádzajúcich kapitolách sme prešli jednotlivé časti debaty a tu to už opakovať nebudeme. Základom všetkého je však to, že oba tímy sa počas výmen v refutáciách, posilňovaní argumentov, krížových výsluchoch snažili presvedčiť rozhodcu o správnosti svojho stanoviska. On musí rozhodnúť, komu sa to podarilo lepšie.

Víťazom by mal byť tím s najlepšimi myšlienkami, hodnotami a argumentmi.

Chceli by sme znovu zdôrazniť, že formát Karla Poppera je do veľkej miery o tímovej práci. Aj keď rozhodcovia pridelujú body jednotlivým rečníkom, konečné rozhodnutie musí byť založené na výkone tímu ako celku. Traja debatéri majú ponúknuť líniu, ktorá je konzistentná, závažná a koherentná; rozhodca rozhoduje o presvedčivosti celého stanoviska. Z tohto pohľadu má prednostnú dôležitosť skutočne obsah argumentov. Je pravdou, že ak argumenty budú slabo prednesené, nebudú pochopené a presvedčivé – o relatívnej dôležitosti rečníckeho štýlu sme hovorili v dvanástej kapitole. Avšak rozhodcovia by si mali pamätať, že podstatou debaty je konflikt ideí a hodnôt. Víťazom by mal byť tím s najlepšimi myšlienkami, najlepšimi hodnotami a argumentmi, aj keď ich oponenti majú uhladenejší štýl a impresívnejšie vystupovanie.

Povinnosť zúženia obzoru

Aby niekto mohol rozhodovať debatu, nemusí mať špeciálne znalosti a zručnosti. Rozhodca by mal byť rozumnou osobou, nie expertom alebo mudrcom. Dobrý rozhodca by mal, paradoxne, zabudnúť na všetky špecifické vedomosti o téze, ktoré má. Ba čo viac, dobrý rozhodca by mal potlačiť osobné názory a pocity. Inak povedané, vedomosti a osobné názory by mali zostať za dverami debatnej miestnosti. Od rozhodcu sa žiada zúženie obzoru na to, o čom debatujú dva tímy v miestnosti.

Rozhodca by mal byť rozumnou osobou, nie expertom alebo mudrcom.

Môžeme to najlepšie vysvetliť snád, na jednej z našich modelových téz. Načrtnutý problém tézy o používaní len úradného jazyka vo vzdelávaní je skutočný, nie imaginárny. Preto si väčšina rozhodcov vytvorí osobný názor o probléme ešte pred súťažou. Rozhodcovia, ktorí sú aj trénermi, rozobrali tému už počas prípravy a ich názory sú ešte pevnejšie. Avšak kvôli férovému posúdeniu debaty musia nesmú rozhodcovia nechať svoje názory ovplyvniť jej výsledok. Takže, ak je rozhodca presvedčený o povinnosti štátu poskytovať vzdelanie aj v neúradných jazykoch, nesmie to byť automatickou nevýhodou pre afirmatívny tím. Debatéri majú debatovať medzi sebou. Táto úloha nesmie byť pre jeden z tímov sťažená prekonávaním tichej opozície rozhodcu.

Predchádzajúca diskusia sa môže zdať dosť triviálnou. V každej súťaži čakáme od rozhodcov, že budú nestranní a nebudú ukazovať náklonnosť určitej strane. Táto úloha je ešte o trošku ťažšia pre debatných rozhodcov. Rozhodcovia sa musia naučiť nevytvárať si vlastné refutácie a posilnenia argumentov. Predstavme si, že afirmatívny tím vo svojej prvej reči ponúkol neférové definície a sériu logicky slabých argumentov. Predpokladajme, že rozhodca dokázal potlačiť svoje osobné názory o téme, a povedzme, že tie potlačené názory boli v zhode s afirmatívnou pozíciou. Rozhodca však postrehne, že prvá reč bola slabá a v duchu si zoraďuje chyby, ktoré postrehol. Aj keď si môže svoje námietky poznačiť písomne na účely komentára, nemôže dovoliť týmto námietkam ovplyvniť svoje rozhodnutie. Afirmatívny tím neporušil žiadne pravidlo. Aj slabý argument je povolený. Slabý argument je skôr cieľom pre negatívny tím. Podľa tohto scenára je zodpovednosťou negatívneho tímu odhaliť slabiny argumentov v krížových výsluchoch a refutáciách. Aby sme ešte raz povedali už jasné: je to zodpovednosťou negatívneho tímu, nie rozhodcu. Ak si negatívny tím túto povinnosť nesplní, rozhodca to nesmie robiť za nich. Takže sa môže stať, že aj afirmatívny tím so slabou prvou rečou, ak správne a účinne refutuje negatívnu líniu, vyhrá debatu, ak ich línia ostane nedotknutá. Áno, pre rozhodcu môže byť frustrujúce, ak nechá slabú líniu prežiť, ale je to jeho povinnosťou, ak nie je napadnutá. Musí opäť zúžiť svoj obzor na to, čo je povedané debatérmi. Nie je relevantné, čo by na to povedal rozhodca sám.

Rozhodcov uhol pohľadu musí zostať na debatéroch a tom, čo vlastne povedali.

Podobne by sa mali rozhodcovia zdržať porovnaní s debatérmi, ktorí nie sú prítomní. Tréner, ktorý rozhoduje si napríklad môže myslieť, že líniu, ktorú práve počuje, by jeho tím urobil lepšie, ale musí ju posudzovať v kontexte terajšej debaty. Neberie do úvahy to, že argument sa dá urobiť aj lepšie. Berie do úvahy to, že negatívna línia je v tejto debate lepšia. Aj rozhodca – nováčik - môže počuť argument a myslieť na refutáciu, ktorú počul v debate predtým, ale iné debaty sú irelevantné. Rozhodcov uhol pohľadu musí zostať na debatéroch a tom, čo vlastne povedali.

Štandardy rozhodovania

Dúfame, že v predchádzajúcich kapitolách sme dostatočne zdôraznili značnú rozdielnosť charakteru jednotlivých debát. Niektoré debaty sa sústreďujú na spor o definície, iné na spor o kritérium, ďalšie na spor o argumenty. Inými slovami,

neexistuje žiaden vzorec na vývoj sporu v debate, aj keď jej formát je prísne štruktúrovaný. Niekedy príde kritický a rozhodujúci moment už pri negatívnej refutácii, inokedy až pri štvrtom krížovom výsluchu. Keďže nejestvuje žiaden vzorec rozhodovania, rozhodca nepridelí istý počet bodov za každú časť debaty, na konci ich nespočíta, aby tak určil víťaza. Rozhodnutie by taktiež nemalo byť založené na technických detailoch. Debata nie je krasokorčuľovanie.

Neexistuje žiaden vzorec pre rozhodovanie debát.
Rozhodnutie by malo byť holistické.

Rozhodnutie debaty je skôr holistické. Rozhodca sa musí rozhodnúť, ktorý tím bol celkovo presvedčivejší. Niektoré debaty budú tesné a rozhodca bude musieť zvážiť viacero faktorov. Možno afirmatívny tím slabo posilnil svoje argumenty voči negatívnym refutáciám, ale perfektne vyvrátil negatívne argumenty, kým negatívny tím výborne vyvrátil afirmatívne argumenty, ale svoju líniu si až tak dobre nepodržal. Keď je debata takto tesná, je na rozhodcovi, aby „odvážil“ relatívne škody na oboch stranách a urobil vhodné rozhodnutie. Niekedy sa však debaty nerozhodujú takto tesne, ale, ak si požičiame termín z boxu, rozhodujú sa knokautom. Niekedy sa stane, že debatéri v závere debaty veľmi dobre zúžia konflikt na jeden hlavný bod stretu. Ak sa debatéri prepracujú k takémuto záveru, úloha rozhodcu je o trochu ľahšia.

Ako povieme ďalej, v debate existujú isté technické pravidlá – týkajúce sa napr. využívania času, uvedenia nových argumentov, atď. Avšak tieto pravidlá hrajú úlohu v rozhodovaní debaty len zriedka. Debatér nemôže byť diskvalifikovaný za arogantnosť, alebo za prekročenie časového limitu v krížovom výsluchu. Ak sa takéto porušenia objavajú, rozhodca by ich mal primerane zohľadniť v záverečnom rozhodnutí, ale neexistuje za ne automatické disciplinárne potrestanie.

Dôležitosť vysvetlenia

Debatný rozhodca nie je iba rozhodcom športovým, ktorý dáva pozor na porušenie pravidiel a takéto porušenie potrestá. Ak použijeme tautológiu, rozhodca musí rozhodnutie vykonať. Musí pozorne počúvať a vhodne odpovedať. Existuje potom však subjektivita v rozhodovaní? Určite áno. (Ak by neexistovala, viacčlenné poroty rozhodcov, by potom nemali zmysel.) Avšak subjektívne rozhodnutie nie je svojvoľné. Musí byť podložené dôvodmi. Samotný fakt, že rozhodnutie je subjektívne, ešte neznamená jeho „zatmenie“. Je jasné, že rozhodcovia musia vysvetliť svoje dôvody pre isté rozhodnutie.

V debate to znamená, že rozhodcovia musia byť pozorní a dôslední pri vyplňovaní ich zápisov. Je nepostačujúce povedať len, kto zvíťazil. Musia vysvetliť dôvody, ktoré sú za ich rozhodnutím. Mali by vypichnúť body víťaznej línie, ktoré ju robili presvedčivejšou. Takisto by mali identifikovať nedostatky tímu, ktorý prehral.

Rozhodcovia musia byť pozorní a dôslední pri vyplňovaní ich zápisov.

Vysvetlenie dôvodov je férové. Podľa cieľov programu Karla Poppera má tiež vzdelávaciu úlohu. Študenti by sa mali naučiť, prečo debatujú. Ak nevedia, prečo zvíťazili alebo prehrali, nebudú vedieť, ako zlepšiť svoje výkony. Nebudú vedieť, čo urobili dobre a naopak, čo treba ešte zlepšiť.

Rozhodcovská etika

Vyššie sme zdôraznili ako veľmi je pre rozhodcu dôležité byť nestranný, potlačiť akékoľvek špecifické znalosti o téze a odosobniť sa od svojich vlastných názorov. Nepotrebujem snáď ani hovoriť, že rozhodca by nemal byť osobne naklonený jednotlivým debatérom. Tréneri by nemali rozhodovať na súťaži študentom vlastného tímu. Toto isté obmedzenie sa vzťahuje na rodičov a dobrovoľníkov, ktorí reprezentujú istú školu. Aj keď osobne nemusia debatérov poznať, môže sa im ťažšie rozhodnúť proti svojej vlastnej škole.

Praktická zodpovednosť

Pravidelne rozhodujúci rozhodcovia, samozrejme, poznajú študentov z iných škôl, o ktorých majú vedomosti, že si spravidla počínajú na súťaži dobre. Toto je však tiež potrebné vynechať z rozhodovania. Je hlboko neetické, ak rozhodca nechá lepší tím prehrať, pretože ho chce eliminovať zo súťaže, tak aby nedebatoval s jeho vlastným tímom.

Hlavnou zodpovednosťou rozhodcu je povedať, kto vyhral a ponúknuť dôvody pre svoje rozhodnutie. Avšak rozhodca má aj iné povinnosti. Rozhodca musí napr. zabezpečiť presné meranie času a pozitívnu atmosféru v miestnosti, kde sa debatuje.

Prvá afirmatívna reč (konštruktívna)	6 minút	Rečník A1
Prvý negatívny krížový výsluch	3 minúty	Rečník N3 sa pýta Rečník A1 odpovedá
Prvá negatívna reč	6 minút	Rečník N1
Prvý afirmatívny krížový výsluch	3 minúty	Rečník A3 sa pýta

		Rečník N1 odpovedá
Druhá afirmatívna reč	5 minút	Rečník A2
Druhý negatívny krížový výsluch	3 minúty	Rečník N1 sa pýta Rečník A2 odpovedá
Druhá negatívna reč	5 minút	Rečník N2
Druhý afirmatívny krížový výsluch	3 minúty	Rečník A1 sa pýta Rečník N2 odpovedá
Tretia afirmatívna reč	5 minút	Rečník A3
Tretia negatívna reč	5 minút	Rečník N3

Meranie času. V druhej kapitole sme ponúkli tento prehľad štruktúry debaty.

Rozhodca nemusí merať čas osobne. Môže to robiť divák (nie však člen niektorého tímu). Aj keď čas meria niekto iný, rozhodca by mal dávať pozor na priebeh času, aby sa uistil, že časomerač ho meria presne.

V debate je životne dôležité sledovať čas.

Debatéri, samozrejme, si tiež musia dávať pozor na čas a môžu si vyžiadať od časomerača spôsob indikovania priebehu času. Väčšinou rozhodca alebo časomerač, ukazuje zostávajúci čas v minútach patričným množstvom prstov. Tri prsty znamenajú tri minúty, atď. Ak zostáva 30 sekúnd, časomerač dopoly zavrie dľaň. Ak čas ubehol, časomerač zovrie ruku v päst. Nie je však potrebné, aby časomerač držal prsty hore nepretržite; je iba potrebné, aby si bol rečník vedomý okamihu, keď sa minúta „minie“. Ak sa rečník práve nepozera na časomerača, musí tento počkať, až dokým si všimne jeho prsty, potom ich môže dať dolu.

Je samozrejmé, že keď časomerač vydá pokyn na ukončenie reči, rečník sa nezastaví uprostred vety. Je plne akceptovateľné, ak rečník dokončí vetu alebo myšlienku. Rečník však nesmie signál prehliadnuť. Ak začne novú myšlienku, rozhodca by mal ignorovať, čo hovorí a nebrať to do úvahy. Ak tím pravidelne prekračuje čas, rozhodca by si to mal poznačiť a zvážiť tento faktor pri rozhodovaní. V krížovom výsluchu môže respondent po uplynutí času dokončiť odpoveď, ale pýtajúci sa nemôže položiť novú otázku. Ak čas uplynie uprostred otázky, krížový výsluch skončí a na otázku sa neodpovedá.

Čas na prípravu sa musí tiež merať presne. Už v piatej kapitole sme povedali, že debatéri si môžu tento čas vybrať ľubovoľne. Každý z tímov má 8 minút, vyberajú si ich v ľubovoľných intervaloch a množstve. Časomerač si musí poznačiť výber oddychového času tak, aby debatéri vždy vedeli, koľko im ho ešte zostáva. Zvyčajne debatéri dopredu oznámia koľko času chcú, ale nie je to pre nich povinné. Časomerač musí byť pozorný a začať merať čas, keď si debatéri sadnú a začnú sa radiť, aj keď to dopredu neoznámia. Niektorí debatéri to oznámia dopredu, ale je to len ich zdvorilé gesto, nie povinnosť. Ak debatér povie, že si berie dve minúty a využije tri, alebo len jednu, časomerač musí zaznačiť presný čas, ktorý bol využitý.

Pretože počas prípravy sa debatéri medzi sebou rozprávajú alebo si píšú, signály rukami sú neúčinné. Zvyčajne časomerač verbálne oznámi priebeh času po 30 sekundách. Je neobvyklé, že tím využíva viac času ako pridelených 8 minút. Ak by sa to stalo, je potrebné prekročený čas odrátať z poslednej reči tímu. Toto je takticky nanajvyš nemudré – preto drvivá väčšina debatérov rešpektuje pridelený oddychový čas.

Udržiavanie pozitívnej atmosféry

Rozhodca by vo všeobecnosti nemal prerušovať debatérov počas debaty. Je však na rozhodcovi, aby zabezpečil neprerušované vystupovanie rečníkov, napr. divákmi. Pretože debata si vyžaduje intenzívnu koncentráciu, debatéri by nemali byť rušení povedzme rozprávaním obecnstva. A samozrejme debatéri by nemali byť obecnstvom prerušovaní. Rozhodca musí urobiť opatrenia na odstránenie prerušovania reči divákmi.

Počas debaty by mal rozhodca byť skôr podporným ako hroziacim faktorom.

Rozhodca môže tiež veľa urobiť pre pozitívnu atmosféru ešte pred začiatkom debaty. Očakáva sa, že debatéri sa budú jeden k druhému správať s úctou a debatu budú viesť v priateľskej a nekonfrontačnej atmosfére. Ak sa aj rozhodca k nim správa priateľsky, je pravdepodobné, že ho budú nasledovať aj debatéri.

Počas debaty musí rozhodca pôsobiť skôr podporujúco ako hroziaco. Rečníci môžu ľahko znervózniť, ak rozhodca naznačuje neverbálne nesúhlas. Rozhodcovia by sa nemali mračíť, alebo krútiť hlavou, ak nesúhlasia s tým, čo rečník hovorí. Aj pozitívne náznaky, ako úsmevy alebo prikyvovanie, môžu byť znervózňujúce, nie pre rečníka, ale pre oponentov, ktorí to vidia. Vydávaním týchto signálov, či už pozitívnych alebo negatívnych, sa rozhodca vlastne

nepriamo dostáva do debaty. Ako sme povedali, konflikt by nemal byť medzi tímami a rozhodcom, ale tímami samotnými.

Procedurálne pravidlá debaty

Rozhodovanie debaty si vyžaduje len viac, ako sledovanie pravidiel. Rozhodcovou úlohou je rozhodnúť, ktorý tím ponúkne lepší argument, ale žiadna príručka neobsahuje návod, ako odmerať silu argumentov. Avšak aj tak v debata Karla Poppera existujú určité procedurálne pravidlá a rozhodcovia by ich mali poznať.

Ticho znamená súhlas.

V siedmej až jedenástej kapitole sme opísali rozličné ciele každej časti debaty. Na tomto mieste zosumarizujeme procedurálne pravidlá, ktorých sme sa dotkli v tejto diskusii. Jeden všeobecný princíp, ktorý prechádza všetkými časťami je, že ticho znamená súhlas. Napr. ak negatívny tím nenapadne definície afirmatívneho tímu, predpokladá sa, že tieto definície platia pre obe strany. Alebo, ak negatívny tím refutuje argument afirmatívneho tímu a tento na refutáciu neodpovedá, predpokladá sa, že afirmatívny tím je považuje za pravdivú.

Prvá afirmatívna reč. V tejto časti sa od afirmatívneho tímu žiada, aby predstrel celú svoju argumentačnú líniu v prospech tézy. I keď neskôr môžu opakovať argumenty a rozširovať ich, nemôžu už ponúknuť nové kritérium, definície, alebo argumenty. Rečník môže túto reč prečítať z dopredu pripraveného textu, alebo ju predniesť z poznámok, obe možnosti sú akceptovateľné.

Prvý negatívny krížový výsluch. Dvaja debatéri v krížovom výsluchu by sa mali pozeráť skôr na obecenstvo, ako jeden na druhého. Negatívny, pýtajúci sa debatér, by mal klásť otázky a nie prednášať reč. Afirmatívny debatér by mal na tieto otázky odpovedať, takisto by nemal prednášať reč alebo odpovedať protiotázkami. Ak afirmatívny rečník prizná isté fakty, ktoré idú proti jeho tímu, je na negatívnom tíme využiť ich vo svoj prospech v nasledujúcej reči. (inými slovami, rozhodca by nemal sám od seba prikladať podobným ústupkom väčší význam).

Prvá negatívna reč. Podobne, ako afirmatívny tím vo svojej prvej reči, od negatívneho tímu sa očakáva, že predostrie vlastnú kompletnú líniu proti téze. Musí však tiež začať plniť svoju úlohu refutácie afirmatívnej línie. Ak nenapadne definície, tie platia naďalej. Podobne, ak negatívny tím neponúkne konkurenčné kritérium, predpokladá sa, že debata sa bude posudzovať na základe afirmatívneho kritéria. Nakoniec, musí negatívny tím aspoň stručne napadnúť afirmatívne argumenty, inak sa predpokladá, že sú platné. (Poradie prezentácie vlastnej línie a refutácie afirmatívnej je plne na vlastnej úvahe debatéra, niektorí najprv refutujú, potom prezentujú vlastné argumenty, iní naopak.)

Prvý afirmatívny krížový výsluch. Pravidlá pre prvý negatívny krížový výsluch platia aj tu.

Druhá afirmatívna reč. Afirmatívny rečník má v tejto reči dve úlohy. Po prvé, musí naznačiť refutácie argumentov negatívneho tímu. Po druhé, musí odpovedať na refutácie negatívneho tímu (to znamená námietky voči afirmatívnej líni). V tejto časti ešte silnejšie platí všeobecný princíp sformulovaný vyššie. Ak afirmatívny rečník nenapadne určitý bod v negatívnych argumentoch, tento platí. Ak afirmatívny rečník neodpovedá na námietky negatívneho tímu voči vlastnej líni, vlastne tieto námietky pripúšťa. (Poradie refutácie a posilnenia argumentov opäť závisí od vôle rečníka.)

Druhý negatívny krížový výsluch. Pravidlá pre prvý negatívny krížový výsluch platia aj tu.

Druhá negatívna reč. Ako aj pri druhej afirmatívnej reči, má rečník dve úlohy. Po prvé, musí odpovedať na námietky afirmatívneho tímu. Po druhé, musí pokračovať v útoku na afirmatívnu líniu. V tejto časti debaty môže začať rečník priťahovať pozornosť rozhodcu na body, ktorých sa afirmatívny tím vzdal. To znamená, že identifikuje body v negatívnej refutácii, na ktoré afirmatívny tím neodpovedal. Takýto bod sa považuje za slabinu afirmatívneho tímu. Rečník nesmie uviesť nové argumenty, ale predchádzajúce môže prejsť ešte raz, rozšíriť alebo prerozprávať.

Druhý afirmatívny krížový výsluch. Pravidlá pre prvý negatívny krížový výsluch platia aj tu.

Tretia afirmatívna reč. Úlohou tretieho afirmatívneho rečníka je reagovať. Musí obnoviť refutácie, ktorým nevenovali dostatočnú pozornosť. To obvykle znamená odhaliť chyby v posilneniach negatívnych argumentov. Musí odpovedať na refutácie, ktoré boli zmienené v predchádzajúcej negatívnej reči. V tomto bode sa zvyčajne debatéri rozhodnú niektoré body opustiť a upútajú pozornosť rozhodcu na hlavné problémy debaty. Rečník môže, ale nemusí inštruovať sudcu, to znamená sformulovať štandard pre posudzovanie debaty.

Tretia negatívna reč. V podstate je táto reč podobná tretej afirmatívnej. Rozhodcovia si musia dávať pozor, aby sa v tejto reči neuvádzali nové argumenty. Nový argument v druhej negatívnej reči by bol proti pravidlám, ale afirmatívny tím by naň mohol stále odpovedať. Teraz už afirmatívny tím nemá šancu na odpoveď, preto je tu nový argument špeciálne neférový. Rozhodca musí ignorovať akékoľvek nové argumenty v tretej negatívnej reči.

Robenie si poznámok

Nemusíme snáď pripomínať, že rozhodca by si mal počas debaty robiť poznámky. Bez nich nie je možné sledovať refutácie a posilnenia argumentov. Viacero rozhodcov robí to isté, čo debatéri. Zaznamenávajú priebeh debaty na papier rozdelený do stĺpcov (flow). Jeden stĺpec pre každú časť debaty. Do prvého stĺpca si možno poznačiť argumenty afirmatívneho tímu, do príslušného refutácie negatívneho tímu a pospájať ich šípkami. Je dobré takto sledovať výmenu ideí počas celej debaty dobrým „flowovaním“.

Ak si rozhodcovia robia presné poznámky, môžu vidieť, ktoré myšlienky sa stratili a ktoré boli dostatočne napadnuté. Bez poznámok sú odkázaní na milosť debatérov, ktorí občas zrekapitulujú priebeh debaty tak, aby to vyhovovalo ich tímu. Rozhodca, ktorý si robil presné poznámky a dával pozor, bude vidieť, že podobné inštrukcie sú nejako „poohýbané“.

V tomto kontexte by sme sa tiež mali sústrediť na opúšťanie bodov debaty debatérmi. Debatéri prirodzene orientujú rozhodcu na opustené myšlienky, ak to urobil opačný tím. Rozhodcovia by si však mali pamätať, že opustené myšlienky automaticky neurčujú víťaza debaty. Rozhodca by mal najprv posúdiť dôležitosť opustených bodov. Ako vieme z histórie, je celkom možné prehrať viacero bitiek a stále vyhrať vojnu.

Vypĺňanie zápisov

V tejto kapitole sme už rozobrali dôležitosť udania dôvodov pre rozhodnutie rozhodcu. Ak debatéri nevedia prečo vyhrali, alebo prehrali, naučia sa z debaty len veľmi málo. Udanie týchto dôvodov je primárnou úlohou rozhodcu pri vypĺňaní zápisu. Rozhodca môže identifikovať argumenty, ktoré boli slabé, alebo silné. Môže sa tiež dotknúť určitých aspektov debaty (napr. môže povedať, že negatívny tím mal výborné krížové výsluchy alebo, že afirmatívne refutácie boli príliš pletúce.) V zápise má rozhodca takisto šancu dotknúť sa štýlu a rečníckeho vystupovania. Rozhodcovia môžu napísať, že rečníka nebolo počuť alebo, že bol agresívny a hrubý. Rozhodcovia používajú body na určenie umiestnenia konkrétneho rečníka v debate. Tieto body sa vzťahujú na rečníkov, ale neurčujú samotný výsledok debaty.

Uvedenie dôvodov pre rozhodnutie je primárnou úlohou rozhodcu.

Rozhodcovia by pri písaní komentárov mali mať na pamäti, že debata je pre väčšinu debatérov ťažká. Debatéri môžu byť citliví a neistí, aj keď vyhrajú debatu. Je dôležité, aby komentáre boli podporné a chápané. Je rozdiel, ak napíšeme: „váš druhý argument bol hlúpy“, a keď napíšeme: „váš druhý argument sa zdal byť neistým a nebol konzistentný s prvým“.

Oznámenie výsledkov

Vo všetkých súťažiach sa od rozhodcov očakáva, že sa rozhodnú samostatne, bez konzultácie s inými rozhodcami alebo nebudaj debatérmi. Na niektorých súťažiach rozhodcovia majú zakázané dávať verbálnu spätnú väzbu debatérom, všetky komentáre sa obmedzujú len na zápis. Niekde sa však rozhodcovia s debatérmi rozprávajú po tom, čo sa rozhodli. Tieto diskusie môžu byť nápomocné, pretože širšie objasňujú dôvody pre rozhodnutie. Verbálne komentáre by však mali zvýrazniť písomné komentáre a nie ich nahradzovať. Nakoniec, písomný komentár je užitočný aj pre trénera debatérov, ktorý nie je v miestnosti počas spätnej väzby prítomný. Preto je zápis rozhodcu najpodstatnejší.

Formát Karla Poppera podporuje oznámenie výsledkov debaty rozhodcami.

Na súťažiach, kde sú povolené slovné komentáre, rozhodcovia počas nich prirodzene oznámia výsledok debaty. Bez oznámenia výsledku chýba debatérom kontext, do ktorého si môžu dať komentáre. Iba ak poznajú víťaza a porazeného, môžu debatéri dobre identifikovať sily a slabiny argumentov, ktoré rozhodca spomína. Vo formáte Karla Poppera by rozhodcovia mali vysvetliť svoje rozhodnutie najviac, ako môžu, aby tým zvýšili vzdelávaciu hodnotu debaty.

Príloha č. 1 Modelová debata

Ponúkame vám transkript skutočnej debaty, ktorá sa odohrala v roku 1997. Transkript sme editovali kvôli jasnosti, ale vynaložili sme všetko úsilie na zachovanie originálneho ducha argumentov debatérov.

Téza: **Mäkké drogy by mali byť legalizované**

Prvý afirmatívny rečník: Martina

Martina: Oponenti, rozhodcovia, obecnstvo, moje meno je Martina. Chcela by som predstaviť náš tím. Druhým rečníkom je Ema a Martina bude hovoriť ako tretia. Dnes budeme debatovať o probléme legalizácie mäkkých drog. Najprv by som chcela uviesť naše definície. Mäkké drogy sú deriváty konope, a to, o čom dnes hovoríme je marihuana a hašiš. Podľa Oxfordského slovníka sa legalizáciou rozumie povolenie, alebo vyžadovanie niečoho právom. Treba sa zmeniť ešte o jednej veci: legalizácia neznamená, že mäkké drogy budú prístupné každému. Každá osoba kupujúca si drogy sa bude musieť preukázať a predaj maloletým nebude povolený.

Ďalšou dôležitou vecou, a dúfam, že to spoznáte aj podľa našich argumentov, je kritérium. Naším kritériom je dobro spoločnosti. Otázka, či legalizovať mäkké drogy je kontroverznou a diskutovanou témou. Keď sme sa o nej rozprávali, došli sme k záveru, že to, čo vyvoláva pochybnosti vo verejnosti sú predsudky a kultúrna zaujatosť, a nie fakty. Prekvapujúco si veľa ľudí neuvedomuje, že mäkké drogy sú menej nebezpečné, ako cigarety alebo alkohol. V našej spoločnosti existuje dvojitý meter a chceli by sme ho eliminovať.

Začneme naším prvým argumentom: právo slobodne si vybrať. Právo slobodne si vybrať je základným ľudským právom. Dúfam, že uznávate dôležitosť tohto práva. Je základom demokratickej spoločnosti. Demokratická spoločnosť zaobchádza so svojimi občanmi ako s rozumnými bytosťami a dáva im právo robiť vlastné rozhodnutia. Ak im zoberieme toto právo, urobíme z nich poddaných, a nie občanov. Toto je niečo, čomu sa chceme vyhnúť. Ak dovolíme štátu zasahovať do svojich práv, musí to byť za osobitných okolností, a užívanie mäkkých drog medzi ne nepatrí. Prečo? Sú dva dôvody. Po prvé, užívatelia mäkkých drog neohrozujú práva iných. Toto je veľmi dôležité. Po druhé, užívanie mäkkých drog nie je dostatočne nebezpečné, aby sme volali po intervencii štátu, ktorá samotná je väčším nebezpečenstvom. Toto budeme demonštrovať neskôr.

Náš druhý argument sa týka pragmatických výhod legalizácie. Tento argument má dva aspekty: výhody pre jedincov a pre spoločnosť. Výhodou pre jednotlivca je kontrola kvality, ktorá znižuje nebezpečenstvo spojené s užívaním mäkkých drog – zapamätajte si to, je to veľmi dôležité. Iné výhody pre jednotlivca sa týkajú cenovej kontroly a efektu „zakázaného ovocia“. Dúfam, že všetci ste oboznámení s týmto konceptom. Niektoré veci sa stávajú atraktívnejšími iba preto, lebo sú zakázané a toto je aj jeden z dôvodov, prečo mladí ľudia berú drogy. Takže legalizáciou by sme vlastne eliminovali jeden z dôvodov užívania drog.

Čo sa týka výhod pre spoločnosť. Po prvé, musím spomenúť dane a znovurozdelenie zdrojov – sú navzájom spojené, preto ich spomínam spolu. Dodatočné dane vyprodukované legalizáciou mäkkých drog by dodali viac peňazí do štátneho rozpočtu. Viac peňazí v štátnom rozpočte znamená viac peňazí na veci, ktoré sú dôležitejšie ako vynucovanie dodržiavania zákazu mäkkých drog. Čo to konkrétne znamená? Znamená to, že môžeme investovať do vynucovania zákazu tvrdých drog, čo je extrémne dôležité. Môžeme investovať do vzdelávania, zdravotníctva a veľa ďalších vecí. Neskôr v debata vám ponúkneme konkrétne príklady.

Musím povedať niečo o výhodách pre spoločnosť : demystifikácia a destigmatizácia. Sú päť spojené. Legalizácia prinesie demystifikáciu, ktorá dovoľí spoločnosti hovoriť otvorene o mäkkých drogách a zastaví moralizovanie. Budeme slobodne hovoriť o užívaní drog a budeme slobodne prijímať informácie. Budeme vedieť, čím sa zaoberáme. Budeme schopní rozpoznať skutočný problém a budeme ho vedieť lepšie riešiť. Čo sa týka destigmatizácie – povedala som, že sú spojené – znamená to, že ľudia užívajúci mäkké drogy nebudú viac považovaní za kriminálnikov.

Musím sa ešte zmeniť o jednej veci a tou je efekt legalizácie na čierny trh, ktorý pokladáme za veľmi dôležitý. Čo to znamená? Najdôležitejšie bude oddelenie trhu s mäkkými drogami od trhu s tvrdými drogami. Nakoniec môžem povedať jedinou vec: mäkké drogy nie sú zakázané, kvôli tomu, že by boli nebezpečné. Sú nebezpečné, pretože sú zakázané. Je veľmi dôležité si to uvedomiť, a preto vás prosím, aby ste o tom porozmýšľali. Ďakujem.

Komentár k prvej afirmatívnej reči

Úvod:

Martinine úvodné poznámky mohli byť silnejšie. Uviedla tému tézy, ale nie tézu samotnú. Vieme, že téza sa týka legalizácie mäkkých drog, ale nevieme, na ktorej strane Martina debatuje. Aj keď na súaži to už každý vie, aj tak mala jasne povedať tézu, a ktoré stanovisko zastáva. Jej úvodné poznámky mohli byť tiež silnejšie v určitom kontexte. Mohla napríklad použiť citát na zvýraznenie svojo kritéria „dobro spoločnosti“, alebo jej prvého argumentu „právo slobodného výberu“. Vyzerá to tak, že hneď vhupla do problematiky bez toho, aby povedala, prečo je tento problém dôležitý.

Definícia pojmov:

Martina ponúkla jasnú a férovú definíciu mäkkých drog. Objasnila, o čom chce afirmatívny tím hovoriť. Avšak jej definícia legalizácie mohla byť presnejšia. Poznamenala, že to znamená: „povolenie, alebo vyžadovanie niečoho právom.“ Povolenie a vyžadovanie sú však dve rozdielne veci. Jej línia ukazuje, že myslela na povolenie a mala to jasne povedať. Ponúka tiež vysvetlenie legalizácie, konkrétne, že legalizácia neznamená úplne voľný prístup k mäkkým drogám; aj legálne omamné látky môžu byť zakázané pre neploletých. Je to férové vysvetlenie, ale lepšie by bolo, ak by ho použila pri definícii legalizácie. Znie to, ako keby hovorila o tom, ako sa jej názor bude fungovať v praxi.

Artikulácia kritéria:

V prvej reči si Martina vybrala za kritérium afirmatívneho stanoviska „dobro spoločnosti“. Je to dobrý príklad toho, keď by kritérium mohlo byť presnejšie vymedzené. Spoločnosť získava výhody z viacerých vecí: bezpečnosti, mieru, ekonomickej prosperity, atď. Nie je celkom jasné, ktoré sociálne výhody sa zväčšia, a ako to odmeriame. Naopak, ako povie negatívny tím, dobro spoločnosti, zdá sa, viac pasuje do negatívnej pozície.

Martina pokračuje všeobecnými poznámkami o nevedomosti verejnosti o mäkkých drogách a obvinením, že dvojité meter pri zákaze mäkkých drog, pretože sú „menej nebezpečné, ako napr. cigarety a alkohol“, ktoré sú legálne. Aj iba náznakové pripustenie toho, že drogy sú nebezpečné, jej spôsobí problémy v krízovom výsluchu. Preto by bolo lepšie sa tomuto pripusteniu vyhnúť. Opäť vidíme dôležitosť napísania prvej reči ešte pred debatou. Je oveľa ľahšie vidieť a eliminovať potenciálne nebezpečné slová z celého textu, ako iba z poznámok.

Argumenty:

Prvý argument Martina je právo slobodného výberu, ktoré opisuje ako základné ľudské právo. Tento argument je rozumný a pasuje do afirmatívnej línie – občania by si mali slobodne vybrať užívanie drog. Problémom je, že tento argument nie je priamo prepojený na kritérium, ktoré si vybrala. V skutočnosti existuje prirodzený konflikt medzi slobodou voľby jednotlivca a dobrom spoločnosti ako celku. Je možné tieto dve myšlienky zmieriť, ale Martina neobjasnila vzťah medzi nimi. Vo všeobecnosti tvrdila, že ak každý v spoločnosti sa môže slobodne rozhodnúť, obohatiť to samotnú spoločnosť. V konečnom dôsledku je to však cirkulárna logika. Ak každý v spoločnosti sa môže slobodne rozhodnúť, potom aj spoločnosť sama bude na tom lepšie, pretože je dobre slobodne sa rozhodovať (pozri náš výklad o vyhýbaní sa otázke v šiestej kapitole).

Bolo by bývalo zmysluplnejšie ponúknuť ako kritérium slobodu jednotlivca. Podľa Johna Stuarta Milla je sloboda jednotlivca základnou hodnotou spoločnosti a možno ju obmedziť len kvôli zachovaniu slobôd iných. Martina sa dostane k tomuto bodu, ale nedotiahne ho do dôsledku. Tým dôsledkom je to, že dobro spoločnosti má prinajlepšom až druhoradý význam a nemalo by mať vplyv na tvorbu zákonov.

Ešte než prejde na druhý argument, Martina zopakuje pripustenie, že mäkké drogy sú nebezpečné. Taktiež tvrdí, že zákaz drog je extrémne nebezpečný, ale nepovie prečo, aj keď to prisľúbi vysvetliť neskôr. Táto stratégia nie je rozumná. Afirmatívny tím má prezentovať v prvej reči celú líniu. Je málo presvedčivé a vážne povedať, že argument bude vysvetlený neskôr. Negatívny tím v krízovom výsluchu využije obe tieto pochybenia.

Druhý argument o „pragmatických výhodách“ je rozdelený do dvoch podčastí – výhody pre jednotlivca a výhody pre spoločnosť. Uvádza tri výhody pre jednotlivca: kontrola kvality, cenová kontrola a efekt zakázaného ovocia. Cenovú kontrolu nevysvetlí vôbec. Jej stručná poznámka na adresu kontroly kvality hovorí, že by to ovplyvnilo nebezpečenstvo – naznačuje, že drogy nízkej kvality, čiže nebezpečné, by sa eliminovali. Efekt zakázaného ovocia vysvetľuje širšie. V skratke, ak sa mäkké drogy legalizujú, bude ich chcieť menej ľudí. Tento argument nie je vôbec silný. Naznačuje, že spoločnosť bude mať prospech zo zníženia počtu užívateľov drog (mali by sme to brať do úvahy so skorším pripustením, že mäkké drogy sú

nebezpečné)Toto núti afirmatívny tím urobiť paradoxný argument, že najlepším spôsobom, ako zredukovať užívanie drog, je ich legalizovať. Otvorili veľmi široký priestor pre negatívny tím. Povedali, že spoločnosť bude mať prospech (pamätajme na kritérium) z redukcie užívania drog. Negatívny tím môže vyhrať, ak ukáže, že zákaz je lepším spôsobom redukcie užívania, ako legalizácia.

Pragmatické výhody pre spoločnosť sú o niečo silnejšie, ale tiež sú zraniteľné. Prvý prospech pre spoločnosť je prospech finančný. Martina naznačila, že ak sa budú z predaja novo legalizovaných drog vyberať dane, spoločnosť to pocíti zvýšením príjmov štátneho rozpočtu. Ďalší prospech, je však logicky cirkulárny. Martina hovorí o demystifikácii a destigmatizácii, ale podstatou problému je dekriminalizácia. Logika je taká, že ak sa drogy legalizujú, ľudia, ktorých ich užívajú, nebudú robiť niečo ilegálne. Martina ešte dodá, že legalizácia zredukuje čierny trh, pretože, opäť, mäkké drogy nebudú viac ilegálne. Tento bod je tiež cirkulárny, ale môže to byť preto, že ho dostatočne nevysvetlila. Bolo by silnejšie povedať, napríklad, že príjmy drogových dílerov by sa znížili a eliminoval by sa kontakt medzi dílermi mäkkých a tvrdých drog.

Martina končí svoju reč milou rečníckou figúrou. Hovorí, že mäkké drogy nie sú legálne, preto lebo sú nebezpečné, ale sú nebezpečné, pretože sú nelegálne. Tento bod však nesumarizuje celú afirmatívnu líniu a urobila by lepšie, ak iba v sumare načrtla hlavné argumenty afirmatívneho tímu.

Krížový výsluch prvej afirmatívnej rečníčky (Martina) tretou negatívnou rečníčkou (Iva)

- Iva:** O.K., ahoj Martina. Keď ideš autom, dáš si bezpečnostný pás?
Martina: Niekedy áno, inokedy nie.
Iva: Tak, keď si ho dáš, prečo tak robíš?
Martina: Aby som sa chránila.
Iva: Dobre. Povedz mi, považuješ za normálny fakt, že zákon od teba vyžaduje pripútať sa?
Martina: Nie, asi nie.
Iva: Asi nie. Dobre, povedz mi, hovorila si o predsudkoch a o tom, ako majú ľudia predsudky voči drogám. Aký názor sa vytvorí, ak legalizujeme mäkké drogy? Čo si potom budú ľudia o drogách myslieť?
Martina: Ľudia si uvedomia, že drogy nie sú také nebezpečné, ako si mysleli a budú ich akceptovať tak, ako alkohol a cigarety.
Iva: Takže ľudia budú akceptovať drogy. Myslíš si, že je to dobré pre spoločnosť?
Martina: Áno.
Iva: Myslíš si, že spoločnosť, v ktorej sa drogy považujú za normálne, je dobrá?
Martina: Áno, myslím si to, pretože drogy sú normálne a už sú súčasťou spoločnosti.
Iva: Avšak iba preto, že ich ľudia užívajú, sú normálne?
Martina: Nie, toto nie, ale iná vec áno. Nie sú dostatočne nebezpečné. Akceptujeme kopec iných vecí, tak prečo nie drogy?
Iva: Dobre, chcela by som rozobrať pojem „dostatočne nebezpečné“. Čo presne znamená „dostatočne nebezpečné“?
Martina: Túto informáciu vám dáme, ale môžem vám povedať, že to znamená, že neohrozujú život iných, ani práva iných.
Iva: Dobre, takže veci ako rakovina pľúc a toxická psychóza nie sú dostatočne nebezpečné?
Martina: Ale, áno sú. Ale mäkké drogy nie sú jedinou vecou, ktorá to spôsobuje, rakovinu pľúc spôsobujú cigarety. Takisto môžete dostať rakovinu pľúc z iných vecí. Nie je to priamo spojené s mäkkými drogami.
Iva: Dobre, takže hovoríte, že nemáme dostatok zlých vecí v spoločnosti, tak prečo by sme si ešte nejaké nepridali. Máme alkohol a cigarety, tak prečo nie aj mäkké drogy.
Martina: Nie, hovoríme, že ľuďom treba dať právo rozhodnúť sa.
Iva: Dobre, hovoríte, že zakázanie mäkkých drog je extrémne nebezpečné, to boli vaše presné slová.
Martina: Áno.
Iva: Mäkké drogy sú teraz zakázané vo všetkých demokratických krajinách, okrem Holandska. Ako je toto extrémne nebezpečné? Aké nebezpečné veci sa stali v Spojených štátoch, alebo západných krajinách, kde sú drogy zakázané?

- Martina:** Zmienili ste Holandsko, je to jeden príklad, ale je to jediný príklad, ktorý vlastne demonštruje isté pozitívne účinky.
- Iva:** Nie, nie, nie. Hovorím o krajinách, kde sú drogy zakázané. Čo extrémne nebezpečné sa deje, pretože ste použili tento výraz, v týchto krajinách.
- Martina:** Dobre, čo ak sa napríklad štát rozhodne, že istá kniha, alebo informácie sú nebezpečné. Dovolili by ste štátu rozhodnúť za vás?
- Iva:** Dobre.
- Martina:** Toto je nebezpečné, čo sa udeje v tomto prípade.
- Iva:** Chcela by som pokračovať v tomto rozhovore, ale pretože vypršal čas, ďakujem vám.
- Martina:** Ďakujem.

Komentár k prvému krížovému výsluchu

Iva začína krížový výsluch s pokusom dostať priznanie, ktoré by bolo výhodné pre jej líniu. Martina tvrdila, že štát môže zasahovať do práv jednotlivca, iba ak tento ohrozuje práva iných. Iva prináša pravidlo o bezpečnostnom páse v aute, ktorý ukazuje, že štát niekedy sa snaží zabrániť zraneniam, ktoré si môžu jedinci spôsobiť sami. Pýta sa Martiny, či toto pravidlo je „normálne“. Martina odmieta takýto zákon, čo je nebezpečenstvom pre túto líniu otázok. Martina, v konečnom dôsledku, neurobila zamýšľané priznanie a jej odmietnutie sa nezdá byť nerozumné.

Iva pokračuje, aby objasnila určité body v prvej afirmatívnej reči. Dostane Martinu tam, aby povedala, ešte jasnejšie, ako predtým, že akceptácia užívania drog bude prospechom pre spoločnosť. Počas odpovedí, Martina zopakuje frázu z prvej reči, že mäkké drogy nie sú „dosť nebezpečné“ a Iva žiada objasnenie tohto výrazu. Martina neposkytne presnú definíciu, aj keď to sľúbi (ani jej tým to neskôr neurobí) a snaží sa nasmerovať svoju odpoveď k tvrdeniu, že drogy neovplyvňujú nikoho, iba svojho užívateľa. Iva sleduje novú líniu pýtania sa, o fyzickej škodlivosti mäkkých drog, ktorú Martina pripúšťa, ale oponuje, že aj iné látky, ktoré sú legalizované, sú škodlivé. Iva tlačí na tento bod, ale trochu tvrdšie. Chce, aby Martina povedala, že nezáleží na tom, koľko zlých vecí je v spoločnosti, čo Martina, prirodzene, popiera. Teraz má šancu znova zdôrazniť dôležitosť slobodného výberu.

Nakoniec, Iva sa zameria na tvrdenie Martiny, že tvrdé drogy sú extrémne nebezpečné. Martina to nevysvetlila. Otázky Ivy odhalia, že Martina ponúkla argument „šmyklavého svahu“: že, ak sa drogy zakážu, zakážu sa aj iné slobody. (pozri kapitolu 6) Ako ukáže negatívny tím neskôr, problémom tohto argumentu je to, že zakázané drogy existujú – ale občianske slobody sú obrovské aj v krajinách, ktoré zakazujú drogy.

V konečnom dôsledku, Iva ukázala pri pár bodoch Martininej reči, že škodia afirmatívne tímu. Zvýraznila afirmatívne pripustenie, že mäkké drogy sú škodlivé a pokúšala sa dosiahnuť ústupok od Martiny v tom zmysle, že štát má právo zakázať škodlivé látky.

Prvá negatívna reč (Luka)

Luka: Vyberte si život, vyberte si rodinu, vyberte si kariéru. Toto je odpoveď negatívneho tímu: Luka, Katarina, a Iva. Dilemou je to, či majú byť mäkké drogy legalizované, alebo nie. Ponúkne pevnú negatívnu líniu, ktorá ukáže, že drogy by nemali byť legalizované a odmietneme afirmatívne argumenty. Najprv, akceptujeme afirmatívne kritérium, ktorým je dobro spoločnosti. Prečo? Lebo veríme, že negatívne argumenty lepšie podporujú toto kritérium ako afirmatívne. Máme dva argumenty. Prvým je, že drogy jednotlivcovi, druhý je, že drogy škodia spoločnosti.

Čo sa týka škodlivosti pre jednotlivca, táto zahŕňa tak fyziologickú, ako aj psychologickú škodlivosť. O tomto vám ponúkne viac dôkazov v druhej reči, ale nateraz postačí, ak povieme, že fyziologickými následkami užívania mäkkých drog je oslabená schopnosť učenia, poškodenie pľúc, poškodenie srdca a poškodenie reprodukčného systému.. Mäkké drogy tiež ovplyvňujú pohybové schopnosti a toto môže zapríčiniť dysfunkčné správanie v spoločnosti, napr. vedenie motorového vozidla pod vplyvom drog.

Druhý bod tohto argumentu sa týka, psychického poškodenia, dámy a páni. Mäkké drogy sú psychoaktívne, čo znamená, že ovplyvňujú naše správanie, spôsob pociťovania a spôsob myslenia. Pre tieto dôvody nesmieme dovoliť,

aby boli mäkké drogy legalizované. Zapríčiňujú toxickú psychózu, paniku, úzkosť, retrospektívne zážitky a u niektorých jedincov môžu zvýšiť riziko psychického ochorenia.

Náš druhý argument hovorí o tom, že mäkké drogy sú nebezpečné pre spoločnosť. Na začiatok treba povedať, že afirmatívna strana presadzuje istý druh úniku od reality. Ako? Tým, že jedinci sa dostanú kvôli drogám do istého tranzu, nemôžu vlastne plne fungovať v spoločnosti. V našej druhej reči budeme hovoriť o efektívnosti zákazu drog.

Druhá časť nášho druhého argumentu je, že chceme, aby jedinci mali aktívnu úlohu v spoločnosti. Chceme vlastne zodpovedných občanov. Afirmatívna strana hovorila o slobode, ale my tvrdíme, že sloboda má dve stránky. Tá druhá stránka je zodpovednosť. Ak nie sme zodpovední, nemôžeme byť slobodní. Tretia časť je tá, že cieľ afirmatívneho tímu je primárne egoistický. Mäkké drogy sú teraz dostupné pre medicínske účely. Ale viacerí ich užívajú, len preto, aby sa odpútali od reality, a to nikomu neprospieva. A opakujem, že kritériom tejto debaty je dobro spoločnosti. Odpútanie sa do reality nikomu neprospieva. Škodí to všetkým.

Afirmatívny tím hovoril o predsudkoch a o fakte, že skutočnosť ukazuje, že mäkké drogy sú menej nebezpečné ako alkohol a cigarety. Nepočuli sme žiadny dôkaz na podporu tohto tvrdenia. Hovoria o dvojitom metri. Dámy a páni, existujú univerzálne pravidlá pre to, čo je nesprávne. Mäkké drogy sú nesprávne a nesmú byť legalizované. Ak aj alkohol a cigarety sú takisto nebezpečné, alebo aj viac, nijako to neospravedlňuje legalizáciu mäkkých drog. Toto by iba vytvorilo tretie legalizované zlo.

Prvý afirmatívny argument sa týkal práva slobodne sa rozhodnúť. Ale slobodné rozhodovanie nie je limitované. Štát má právo limitovať výber. Článok 16 Chorvátskej ústavy hovorí, že práva a slobody môžu byť obmedzené, ak je ohrozené zdravie obyvateľov alebo verejná morálka. Afirmatívny tím hovoril o slobode. Sloboda znamená zodpovednosť. Hovoria, že sme rozumné bytosti, rozumné bytosti musia byť zodpovedné voči štátu a zákonom. Občania nesmú zneužívať svoju slobodu rozhodovania, aby ničili seba alebo iných. Štát má právo ich chrániť pred samými sebou a má právo chrániť aj iných.

Aké riziko podstupujeme, ak zakážeme mäkké drogy? Afirmatívny tím istý risk vo svojej prvej reči naznačil, ale risk neexistuje. Amerika je demokratickou krajinou, mäkké drogy sú zakázané a nijak kvôli tomu netrpí. Pri moci nie sú nacisti, ale demokrati. Zakázanie mäkkých drog nepredstavuje pre demokraciu žiadne riziko. A sú mäkké drogy nebezpečné, alebo nie? A čo znamená „dostatočne nebezpečné“? Kto má právo rozhodnúť, čo je už dost nebezpečné? Dámy a páni, toto právo má štát. Preto má štát právo chrániť svojich občanov a zakázať mäkké drogy.

Druhý afirmatívny argument bol efekt zakázaného ovocia. Môžeme urobiť analógiu s krádežou. Ak legalizujeme krádež, môžeme očakávať ešte viac krádeží, pretože zloději nebudú potrestaní. To isté sa stane s mäkkými drogami. Ak ich sprístupníme, budeme čeliť vzrastu, nie poklesu v užívaní mäkkých drog. Čo sa týka cenových kontrol – zlacnenie a sprístupnenie niečoho zlého, nie je dobrou vecou. Zníženie ceny, zvýši dopyt a to nie je dobré. Podobne je to aj s kontrolou kvality. Mäkké drogy zvyčajne nemajú vysokú kvalitu.

Afirmatívny tím hovoril aj o výhodách pre spoločnosť. Hovorili o zvýšených daňových príjmoch, ale je pokrytectvom štátu zarábať na poškodzovaní zdravia občanov. Čo sa týka čierneho trhu, legalizácia by umožnila kriminálnikom, ktorí už teraz monopolizujú trh s drogami, zarobiť ešte viac peňazí. Afirmatívny tím uviedol, že by bolo pre spoločnosť, ak by sa mäkké drogy považovali za normálne. Ale ich užívanie treba považovať za nenormálne a neprospešné a zakázať ho. V krízovom výsluchu afirmatívny rečník povedal, že štát nemá právo zakazovať. Dámy a páni, štát má povinnosť urobiť niektoré veci legálnymi, iné nelegálnymi. Mäkké drogy musia byť nelegálne. Ak nie sme zodpovední, nemôžeme byť slobodní. A nemôžeme byť slobodní, aby sme si vybrali škodenie, ktoré zapríčiňujú mäkké drogy. Ďakujem.

Komentár k prvej negatívnej reči

V deviatej kapitole sme hovorili o zvolení stratégie, ktoré musí v tomto bode negatívny tím urobiť. Môžu si vybrať útok na afirmatívny tím na úrovni definícií, kritéria alebo argumentov. V tejto debате nenapadol negatívny tím definície; keďže definície boli férové a neutrálne, je to vhodné rozhodnutie. Tiež sa rozhodli akceptovať afirmatívne kritérium „dobro spoločnosti“. Toto je tiež vhodné, pretože, ak sme aj my poznamenali, a Luka to podotkol vo svojej reči, toto kritérium lepšie zapadne do negatívnej, ako do afirmatívnej línie. Luka však dostatočne nevysvetlil, čo sa myslí pod dobrom spoločnosti, výraz ostáva vágny. V každom prípade, stratégia pre debatu bola určená. Negatívny tím sa pokúsi dokázať, že spoločnosť má prospech zo zákazu mäkkých drog.

Na prvý pohľad sa negatívna línia zdá pochybná tak ako afirmatívna. Afirmatívny tím si vybral za kritérium spoločenský prospech a potom začal argumentovať o práve jedinca slobodne sa rozhodnúť. Tu si negatívny tím vybral to isté kritérium a tiež začal rozprávať o škodlivosti drog pre jednotlivca. I keď negatívny tím

mohol viac špecifikovať spojitost s kritériom, ich argumenty sú logicky správne. Tvrdenie, že drogy škodia jednotlivcovi je vlastne vedľajšou premisou v sylogistickom argumente: drogy poškodzujú schopnosti jednotlivca; pretože užívatelia drog nie sú takí schopní, ako keby ich nebrali, prispievajú spoločnosti menej, preto spoločnosť trpí dôsledkami užívania drog. Dôsledkom je, samozrejme, to, že spoločnosť má prospech, ak užívanie drog poklesne. Argument je zraniteľný do takej miery, do akej je možné premisy vyvrátiť. Argument bude vyvrátený, ak sa podarí dokázať, že skupina užívateľov drog neprestáva prispievať spoločnosti.

Jedna chyba Lukovej prezentácie je tá, že ako aj jeho náprotivok v afirmatívnom tíme, sľúbil, že časť negatívnej línie bude odprezentovaná neskôr, v druhej reči. Kvôli pravidlám formy sa musí celá línia odprezentovať v prvej reči, aj keď sa onej samozrejme bude hovoriť vo výmenách v ďalších rečiach. Iné chyby sú štrukturálne. Aj keď prvý argument je rozdelený do dvoch častí rozumne (fyzické a psychologické účinky drog), rozdelenie druhého argumentu je menej úspešné. V skutočnosti tretia časť argumentu sa jasne vzťahuje k afirmatívnej línii (je to refutácia), aj keď Luka má vysvetliť negatívnu líniu vo vlastných pojmoch.

Luka v druhej časti svojej reči dobre refutuje. Jediné skutočné slabiny sú opäť štrukturálne. Začína napadnutím práva slobodného výberu, ktoré je sformulované v prvom afirmatívnom argumente. Namieta, že toto právo je zvyčajne nejakým obmedzené a môže byť obmedzené, aby sa zabránilo škodeniu sebe samému, ako aj iným. Avšak potom sa sústreďuje na atak na argument „šmyklavého svahu“, i keď sa o tom afirmatívny tím zmienil stručne v prvom bode, neobjasnil to až do krížového výsluchu, a Luka by ho mal objasniť. Jeho atak na druhý argument je jasnejší. V skutočnosti vysvetlí koncept cenovej kontroly, keď to afirmatívny tím neurobil. Jeho refutácia tu dáva zmysel. Nie je nič prospešné na znížení ceny niečoho zlého. Čo sa týka kontroly kvality, neexistuje spôsob, ako kontrolovať kvalitu zlého výrobku. Jeho analógia zakázaného ovocia by však mohla byť jasnejšia. Afirmatívny tím v podstate argumentoval, že zákaz mäkkých drog ich robí atraktívnymi. Negatívnou odpoveďou je to, že zákaz a strach z trestu pôsobia ako odstrašujúca okolnosť. Čo však Luka nevyužil, je implikácia obsiahnutá v samotnom argumente zakázaného ovocia – afirmatívny tím argumentoval, že po legalizácii klesne spotreba drog, čo bude na prospech spoločnosti. Luka sa krátko dotkne pokrytectva štátu, ktorý zarába na nebezpečných činnostiach. Na konci reči sa trochu ponáhľa, keď sa snaží povedať, čo počul v krížovom výsluchu. V podstate iba opakuje veci, ktoré povedala Martina a stavia k nim kontrasty, ale nevyvracia ich. Urobil by lepšie, ak by sa bol sústredil na zvýraznenie chyby šmyklavého svahu, ktorá bola odhalená v krížovom výsluchu a na afirmatívne pripustenie, že drogy sú škodlivé.

Krížový výsluch prvého negatívneho rečníka (Luka) tretím afirmatívnym rečníkom (Tamara)

- Tamara:** Okej Luka, mám pre teba pár otázok. Po prvé, považuješ sa za viac alebo menej rozumnú bytosť?
- Luka:** No, za viac rozumnú bytosť.
- Tamara:** Za viac rozumnú bytosť, dobre. Myslíš, že práve kvôli tomu si schopný robiť rozhodnutia sám za seba?
- Luka:** No, niektoré rozhodnutia.
- Tamara:** Výborne. Chceš, aby štát, v ktorom žiješ, ťa uznal za rozumnú bytosť, ktorá sa vie sama za seba rozhodnúť.
- Luka:** To by bolo pekné.
- Tamara:** Výborne. Hovoril si niečo o tom, ako má štát právo obmedziť všetko, čo je nezdravé pre jednotlivca.
- Luka:** Nie, to som nepovedal. Povedal som, že štát má právo obmedziť všetko, čo je veľmi nebezpečné pre občanov.
- Tamara:** Veľmi nebezpečné.
- Luka:** Áno.
- Tamara:** Môžete definovať „veľmi nebezpečné“, pretože hovoríte, že my to nevieme.
- Luka:** Myslím, že definovať má afirmatívny tím.
- Tamara:** Dobre, povedzte mi, má štát právo povedať, koľko môžete zjesť cukríkov?
- Luka:** Môžete to povedať ešte raz?
- Tamara:** Má štát právo povedať, koľko môžete zjesť cukríkov?

Luka: Ak ten cukrík spôsobuje rakovinu, tak áno.
Tamara: Dobre, myslíte si napríklad, že štát má právo nariadiť, ako dlho môžete pozeráť televíziu?
Luka: Tá istá odpoveď. Áno, ak je pozeranie televízie veľmi nebezpečné, smrteľné, alebo veľmi nezdravé.
Tamara: Číže, smrteľné, alebo veľmi nezdravé?
Luka: Áno.
Tamara: Dobre, ďakujem. Viete o prípade, keď niekto zomrel kvôli užívaniu mäkkých drog?
Luka: Ľudia často užívajú mäkké drogy a pod ich vplyvom robia zlé veci.
Tamara: Dobre, ale viete o prípade, o určitom prípade, keď niekto zomrel kvôli užívaniu mäkkých drog?
Luka: Nie, medzi mojimi známymi nie, ale som si istý, že –
Tamara: Takže o takomto prípade ste vo svojom celom výskume nepočuli?
Luka: Počul som –
Tamara: Počuli ste o takom prípade?
Luka: Počul som o početných haváriách zapríčinených vodičmi pod vplyvom mäkkých drog.
Tamara: Dobre, môžete mi dať údaje o tom, ako mäkké drogy ovplyvňujú správanie ľudí, pretože ste povedali, že ho ovplyvňujú, ale nevysvetlili ste ako. Takže, môžete to teraz špecifikovať?
Luka: Marihuana je psychoaktívna droga.
Tamara: O.K.
Luka: Takže mení –
Tamara: Dajte nám príklad.
Luka: Napríklad, fajčíte marihuanu –
Tamara: O.K.
Luka: Mení spôsob vášho správania a reakcií.
Tamara: Takže, čo urobíte? Pôjdete niekoho zabiť? Pôjdete zabiť seba? Pôjdete kradnúť?
Luka: No, je to ťažké predpokladať, a to je najväčšie nebezpečenstvo.
Tamara: Dobre, môžete definovať paternalizmus?
Luka: No, nech sa páči.
Tamara: Dobre. Dobre, myslíte si, že štát by mal definovať etické štandardy a morálne hodnoty?
Luka: No, my hovoríme, že štát by mal robiť zákony.
Tamara: Ale mal by štát diktovať spoločnosti morálku?
Luka: Nie.
Tamara: Nie, nemal by štát rozhodovať o tom, ktoré knihy alebo filmy by boli dostupné?
Luka: Štát má právo cenzúrovať materiál, ktorý ohrozuje ľudské práva.
Tamara: Dobre, ale povedali ste, že štát nemá právo rozhodovať o tom, čo je pre spoločnosť a jednotlivca v nej morálne.
Luka: Má právo rozhodnúť, čo je legálne a čo nie.
Tamara: Ale nie o tom, čo je morálne?
Luka: No, veci, ktoré sú legálne sú zvyčajne aj morálne.
Tamara: Dobre, ale má štát právo rozhodnúť, čo je pre jedinca morálne?
Luka: Áno, v niektorých prípadoch.
Tamara: V niektorých prípadoch. Dobre. Ďakujem.

Komentár k druhému krížovému výsluchu

V tejto výmene sa Tamara snaží obnoviť dôležitosť slobody jednotlivca a pýta sa Luku sériu otázok zameraných na jeho úlohu, ako rozumného jedinca v spoločnosti. Chce, aby Luka pripustil, že túži sám robiť rozhodnutia. Luka väčšinu svojich odpovedí objasní. Potom chce Tamara nastoliť protiklad medzi urobením rozhodnutia a zasahovaním štátu do nich. Luka však trvá na tom, že zásah štátu je dovolený len vtedy, ak by rozhodnutia jednotlivcov viedli k niečomu „veľmi nebezpečnému“. Logicky je Lukove stanovisko správne. Neposlúži mu však odmietnutie vysvetliť pojmy, ktoré sám do debaty vniesol. Afirmatívny tím nemusí definovať pojmy vnesené do debaty negatívnym tímom.

Na Tamarine otázky Luka odpovedá, že „veľmi nebezpečné“ znamená „smrteľné alebo veľmi nezdravé“. Tamara chce využiť toto vysvetlenie tak, že sa Luku pýta na prípad, keď užívanie mäkkých drog zapríčinilo smrť. Aj keď sa Tamara pýta dosť agresívne, jej otázky sú takticky chybné. Smerovala svoje otázky tam, kde by Luka pripustil, že neexistuje jediný prípad, keď by niekto zomrel kvôli užívaniu mäkkých drog. Pre Luku je

ľahké je tvrdiť, že úmrtia (napr. pri dopravných nehodách) mali súvis s užívaním drog. Inými slovami, zabránil Tamare v tom, aby dokázala, že mäkké drogy nie sú smrteľné.

Tamara si opäť agresívne žiada fakty o účinkoch užívania drog. Ponúka hypotetické možnosti, aby naznačila, že účinky sú minimálne. I keď tieto otázky môžu byť rečnícky efektívne, nie sú taktické. Ak sa opýta Luku, či osoba pod vplyvom mäkkých drog bude kradnúť, určite Luka nepovie – nie, ak však povie áno Tamara bude v tomto bode neúspešná. Po ďalšom nepotrebné agresívnom geste, keď Luku požiada, aby definoval slovo, ktoré nepoužil, uzatvára pýtanie sa pokusom objasniť rozsah právomoci štátu nad jednotlivcom. Táto časť je zmätená v tom, že Luka najprv pripustí, že štát by nemal diktovať spoločnosti morálku, ale neskôr povie, že tak v istých prípadoch robí. Opäť sa zdá, že Luka má záujem na vyhnutí sa otázke. Urobil by lepšie, ak by požiadal Tamaru o vysvetlenie rozdielu medzi morálnym a legálnym.

V tejto časti debaty sa Tamara pokúšala dosiahnuť isté ústupky, ktoré by pomohli afirmatívnej línii a žiadala objasnenie a špecifikáciu niektorých častí negatívnej línii. Avšak pre svoj tím takticky veľa nezískala. V podstate umožnila Lukovi potvrdiť niektoré základné oporné body negatívnej línii: že štát má právo zakázať látky, ktoré sú nebezpečné, a že mäkké drogy sú nebezpečné. Inými slovami, negatívna pozícia nebola podstatne pozmenená v krížovom výsluchu. Na druhej strane mohol byť Luka priamejší. Jeho inštinkt mu velil odpovedať nepriamo na dosť agresívne otázky.

Druhá afirmatívna reč (Ema)

Ema: Ahoj. Negatívny tím nám povedal, že by sme nemali legalizovať mäkké drogy, pretože sú nebezpečné pre jedinca a spoločnosť. Hovoria, že mäkké drogy môžu spôsobiť značné fyzické a mentálne poškodenie. Ich užívanie môže vyústiť do poškodenie mozgu, pľúc a srdca a tiež impotencie. Môžeme pripustiť, že všetky tieto veci sú možné. Ale sú možné len vtedy, ak sa mäkké drogy zneužívajú, tak ako môžu tieto veci vzniknúť zo zneužívania iných látok, ako alkohol, cigarety a masťné jedlo.

My sme za legalizáciu, čo nie je to isté, ako neobmedzené užívanie. Teraz sa dostanem k psychologickému aspektu. Negatívny tím povedal, že mäkké drogy ovplyvňujú náladu a správanie toho, kto ich užíva. Naozaj by sme radi počuli nejaký dôkaz o tom, koľko ľudí je takto zasiahnutých. Do akej miery sú zmeny nálady závažné? Ustia do extrémneho násillia?

Čo sa týka škodenia spoločnosti, negatívny tím tvrdil, že užívanie drog je únikom z reality. Ale únik od reality je normálna vec. Všetci ho občas potrebujeme a stačí nám zapnúť televíziu na to, aby sme tak urobili. Samozrejme, že negatívny tím hovorí, že potrebujeme mať zodpovedných občanov a takých mať nebudeme, ak im dovolíme brať drogy. O tejto časti ich argumentu sa zmienim neskôr. Negatívny tím tiež povedal, že presadzujeme legalizáciu mäkkých drog z egoistických dôvodov, pretože nie sú na prospech spoločnosti ani jedinca. Povedala by som úplný opak. Najväčší prínos pre jedinca a spoločnosť ako celok sa odvodzuje od individuálneho práva na slobodné rozhodnutie.

Potrebujeme byť zodpovední. Toto povedal negatívny tím a my súhlasíme. Ale nemôžeme byť zodpovední, ak nemáme šancu byť zodpovednými. Ak nemáme šancu byť zodpovednými, znamená to, že nám chýba schopnosť rozhodnúť sa, pretože niekto už rozhodol za nás. Veľký brat sa rozhodol, že užívanie drog nie je dobré a môže sa tiež rozhodnúť, že určitá kniha nie je dobrá, alebo určitý obraz nie je dobrý a ľudia, ktorí hovoria isté veci by ich nemali hovoriť verejne.

Veríme, že základným princípom demokracie je, že všetci sú si rovní a každý sa môže k niečomu vyjadriť. Kým neškodíte iným, môžete hovoriť, čo sa vám páči a ostatní majú právo vás počúvať a rozhodnúť sa, či budú robiť to, čo navrhujete, alebo sa rozhodnú pre inú možnosť. To je náš prvý argument: musíme vykonávať svoje právo na slobodné rozhodnutie a nesmieme ho nijako obmedziť.

Teraz sa vyjadrím k pragmatickým výhodám legalizácie mäkkých drog, pre jednotlivca aj pre spoločnosť. Pre jednotlivca existujú tieto tri pozitívne efekty legalizácie – kontrola kvality, kontrola ceny a minimalizácia efektu zakázaného ovocia. Kontrola kvality v podstate znamená, že, ako to vidíme v Holandsku, štát bude vynucovať určité štandardy v predaji drog. Spotrebiteľ si bude istý, že drogy, ktoré si kúpi sú najmenej nebezpečné. Negatívny tím sa pýta, čo myslíme pod „nie dosť nebezpečné“. V článku v časopise The Humanist autor argumentuje, že mäkké drogy sú nebezpečné porovnateľne s alkoholom a cigaretami, a pretože tieto sú legálne, mali by byť legálne aj mäkké drogy, pretože zneužiť sa dá všetko.

Ak hovoríme o cenovej kontrole, myslíme tým to, že legalizácia vytvorí voľný trh s mäkkými drogami a konkurencia bude tlačíť ceny dolu, čo je výhodné pre spotrebiteľa. Čo sa týka efektu zakázaného ovocia, ktorý spomenula moja predrečníčka, a ktorý negatívny tím porovnal s krádežou, musím povedať, že toto porovnanie nie je férové. Tým, že niekoho okradnete, ho priamo ohrozujete. Tento príklad sa netýka mäkkých drog. V podstate negatívny tím povedal. „Ak legalizujete krádež, bude viac krádeží, preto, ak legalizujete užívanie drog, bude ich viac ľudí užívať.“ Ale nie je tomu tak, čo môžeme vidieť na príklade Holandska, kde sa užívanie drog znížilo.

Teraz, ak dovoľíte, sa budem venovať prospechu legalizácie pre spoločnosť. Negatívny tím nás obvinil s pokrytectva. Avšak nemôžeme poprieť fakt, že ak by sa drogy legalizovali, štát by na ne uvalil daň. Čo však hovoríme je to, že tieto peniaze sa môžu využiť na prospech spoločnosti, pre programy, ktorým sa často veľa peňazí nedostane. A samozrejme tu máme realokáciu zdrojov, čo znamená času, peňazí a pracovnej sily. Pomyslíte si, koľko času, peňazí a ľudí pracuje na chytaní ľudí spojených s mäkkými drogami. Jedna tretina väzňov v západnej Európe je tam, kvôli trestným činom spojeným s drogami. Pomyslíte si, o koľko menej času, peňazí a ľudí by sa zaoberalo týmito vecami a mohli by sa, namiesto toho, zaoberať tvrdými drogami. Teraz prichádzame k demystifikácii a destigmatizácii. Toto v podstate znamená, že o drogách budeme hovoriť slobodnejšie, čo je jednou zo základných vecí v demokratickej spoločnosti – byť schopní hovoriť o všetkom. Ak by sme o drogách hovorili slobodnejšie, potom by sme na ich užívateľov neľadeli ako na zlých. Užívanie marihuany má aj pozitívnu stránku. Možno ju použiť na liečenie artritídy a očného glaukómu, ale väčšina ľudí to nevie, pretože vo všeobecnosti existuje stigma spojená s užívaním marihuany. Existuje negatívna atmosféra a každý, kto užíva mariuanu sa považuje za zlého. Existuje tiež efekt legalizácie na čierny trh, o ktorom hovorila naša prvá rečníčka. Kvôli týmto dôvodom vás prosíme, aby ste hlasovali za afirmatívny tím.

Komentár k druhej afirmatívnej reči

V desiatej kapitole sme hovorili o dvojitej úlohe tejto reči. Na prvom mieste musí afirmatívny rečník refutovať negatívnu líniu, ktorú celú počul. Po druhé, musí odraziť útoky na afirmatívnu líniu.

Ema začína s refutovaním. Dobre izoluje jednu z kľúčových tém negatívneho tímu: že mäkké drogy majú škodlivé účinky. Jej útok je však taktickou chybou – hovorí, že afirmatívna strana môže s týmto argumentom súhlasiť a nabáda negatívny tím, aby poskytli dôkazy. Luka predtým sľúbil, že dôkazy poskytnú v druhej negatívnej reči; jeho kolegyňa z tímu, Katarina, tento sľub zakrátko splní. Táto taktika – nabádanie oponentov na poskytnutie dôkazu – môže byť úspešná len vtedy, ak dôkaz neexistuje. Ba čo viac, afirmatívny tím má tiež „za krkom“. Tvrdili, že mäkké drogy nie sú nebezpečnejšie ako cigarety a alkohol, ale neposkytli tiež žiadny dôkaz.

Ema by bola urobila lepšie, ak by bola napadla dôležitosť tohto negatívneho argumentu – či je pravdivý alebo nie. To znamená, mohla argumentovať, že štát nemá právo zasahovať do slobôd jednotlivca, kým neškodí iným ľuďom. Takže nevedí, že drogy sú nebezpečné pre užívateľa, štát nemá právo zasahovať, ak by aj boli.

Druhá línia jej argumentácie nie je vskutku efektívna a je založená na prevracaní významu slov, ktoré použil negatívny tím. Negatívny tím tvrdil, že užívatelia drog sa vyčleňujú zo spoločnosti a neplnia si spoločenské povinnosti; nazvali to únikom z reality. Ema však nezvala únik z reality normálnym a prirovnala to k pozeraniu televízie. Lepšie by urobila, ak by napadla negatívny tím za zveličenie: užívatelia drog sa nutne nemusia vyčleniť zo spoločnosti. Jej ďalšia námietka smeruje k slovu „ zodpovedný“. Negatívny tím týmto slovom myslel aaktívne plnenie si povinností v spoločnosti. Ema týmto slovom myslí niekoho, kto má slobodu rozhodovania a prítvrdí afirmatívnu pozíciu. Opäť nevyvrátila afirmatívny argument, i keď mohla úspešne argumentovať, že jednotlivci nemajú voči spoločnosti aktívne povinnosti a ich jedinou povinnosťou je nechať ostatných na pokoji.

Emina refutácia plynulo prechádza do posilňovania vlastných argumentov. Do veľkej miery sa táto časť skladá len z opakovania afirmatívnych argumentov. Luka argumentoval vo svojej refutácii, že štát má právo obmedziť slobodné rozhodovanie, ale Ema sa tohto problému priamo nedotkne. Mohla pripustiť, že štát má právo limitovať slobodu rozhodovania za istých okolností, a že mäkké drogy medzi ne nepatria, pretože sú osobnou záležitosťou a štát ich nemôže kontrolovať. I keď sa odvoláva na „ohrozenie iných“ prvú časť posilnenia argumentov končí Ema tvrdením, že sloboda rozhodovania nemôže byť nijako obmedzená.

Potom prejde na druhý afirmatívny argument. Ema vysvetľuje koncepcie kontroly ceny a kvality detailnejšie ako predtým, ale priamo sa nevyjadri k negatívne argumentu, že nedáva zmysel znižovať cenu niečoho zlého, alebo zabezpečovať kvalitu škodlivých vecí. V jej reči sa však objavuje plná formulácia toho, o čom sa

Martina zmienila pri kritériu. Tu Ema ponúka argumentáciu analógiou: mäkké drogy sú ako cigarety a alkohol. Sú nebezpečné, iba ak sa zneužívajú. Pretože cigarety a alkohol sú legálne, mäkké drogy by mali tiež byť legálne. Toto je vlastne hlavný argument a mal byť prezentovaný už v prvej reči. Obsahuje kľúčový princíp, že mäkké drogy nie sú dostatočne nebezpečné, aby boli zakázané. Ale, ako sme už poznamenali, pojem „dostatočne nebezpečné“ nebol vysvetlený v prvej reči, a keď sa na to Martiny v krížovom výsluchu opýtali, povedala, že budú odpovedať neskôr.

Ema sa jasne dotkne jednej časti refutácie: odmietne argument analógiou, že drogy sú ako krádež a ich užívanie vzrastie, ak sa legalizujú. Ako odpoveď, ponúkne argument z príkladu, ktorý nie je silný, pretože má iba jeden príklad, kde užívanie drog po legalizácii pokleslo.

Tiež sa dotkne negatívneho obvinenia, že je pokrytecké, aby štát bral peniaze zo škodlivých vecí; namiesto morálky s však sústreďí na výhody, ktoré možno z týchto peňazí dosiahnuť. Končí spomenutím jedného argumentu, ktorého sa negatívny tím nedotkol.

V konečnom dôsledku je v tejto reči veľa premárnených príležitostí tak v refutácii, ako aj v posilnení argumentov. Ema tiež mohla sumarizovať body stretu medzi stranami. V tomto bode debaty je možné vidieť, čo bude potrebné na výhru. Afirmatívny tím môže vyhrať, ak dokáže, že mäkké drogy nie sú tak nebezpečné, ako hovorí negatívny tím, a že ľudia, ktorí berú mäkké drogy neprestávajú byť užitočnými a zodpovednými občanmi.

Krížový výsluch druhej afirmatívnej rečníčky (Ema) prvým negatívnym rečníkom (Luka)

- Luka:** Ahoj, chcel by som sa vás spýtať niekoľko otázok.
Ema: Nech sa páči.
Luka: Dobre, máte právo, napríklad, mlátiť si hlavu o stenu, ak chcete?
Ema: Áno.
Luka: A takisto máte právo poraniť sa?
Ema: Áno.
Luka: Dobre, má štát právo vo všeobecnosti vás chrániť?
Ema: Áno, vo všeobecnosti áno.
Luka: Ruší vaše právo na poranenie seba samého právo štátu na vašu ochranu?
Ema: Nepovedala by som, že ruší, ale moje právo je dôležitejšie.
Luka: Dobre, aký prospech má spoločnosť z toho, keď dovolí jednotlivcom si škodiť a nechráni ich?
Ema: Nemôžte sa na to pozeráť takto. Musíte vidieť výhody slobodného rozhodovania.
Luka: Slobodného rozhodovania o škodení si?
Ema: O škodení aj prospievaní si.
Luka: Dobre, povedali ste, že všetko je možné zneužiť.
Ema: Áno.
Luka: Ak máme jednu nesprávnu vec, znamená to, že máme akceptovať aj ďalšiu nesprávnu vec?
Ema: Nie.
Luka: Takže si myslíte, že potrebujeme o jednu nesprávnu vec viac, alebo menej?
Ema: Viete, máme obe nesprávne veci.
Luka: Dobre, prináša obchodovanie s otrokmi peniaze?
Ema: Prinášalo by.
Luka: Ak by bolo otroctvo legálne, prinieslo by štátu zisk?
Ema: Ak by existovali štátni otroci, tak áno.
Luka: Je otroctvo dobré len preto, že je ziskové?
Ema: Nie.
Luka: Dobre, hovorili ste niečo o glaukóme. Sú teraz mäkké drogy dostupné pre medicínske účely?
Ema: Áno, na niektorých miestach v Kalifornii.
Luka: Skutočne? Zapríčiňujú horory impotenciu?
Ema: To skutočne neviem.
Luka: Dobre, oslabujú mastné jedlá vývoj chlapcov počas puberty?

Ema: Môžu.

Luka: Dobre, môžete dostať rakovinu pľúc pozeraním sa na obrázok, alebo čítaním knihy?

Ema: Nie, ale ak čítate knihu v parku na mieste zamorenom smogom, tak môžete.

Luka: O.K., hovorili ste aj niečo o cenzúrovaní kníh.

Ema: Áno.

Luka: Existuje v Spojených štátoch, kde sú drogy zakázané, cenzúra kníh?

Ema: V Spojených štátoch?

Luka: Áno.

Ema: Nevieam.

Luka: Dobre, reagujú ľudia neracionálne po tom, čo zobrali mäkké drogy?

Ema: Nereagujú tak racionálne, ako keby ich nezobrali.

Luka: Takže reagujú menej racionálne?

Ema: Áno.

Luka: Takže chcete ľudí uznať za racionálne bytosti, ale potom im dovoliť robiť veci, ktoré ich robia menej racionálnymi?

Ema: Z času na čas je každý menej racionálny.

Luka: O.K., takže môžete povedať, že ľudia vyfajčia iba jednu marihuanovú cigaretu po tom, čo legalizujeme marihuanu?

Ema: Možno niektorí vyfajčia dve alebo tri. Iní nevyfajčia nič, povedia si, že majú radšej zmrzlinu.

Luka: Napríklad jedno ročné dieťa.

Ema: Keby som ja bola dieťa?

Luka: Nie, jedno ročné dieťa...

Ema: Dobre, jedno ročné dieťa.

Luka: ...ktoré má v moci rodič.

Ema: O.K.

Luka: A rodič je v drogovom opojení. Existuje možnosť, že rodič hodí dieťa o stenu, alebo ho vyhodí z okna alebo niečo podobné?

Ema: Rodič, ktorý zanedbáva takto svoje povinnosti, by nemal byť rodičom, nezávisle na tom, či sú mäkké drogy legalizované, alebo nie.

Luka: Ale nevedú ho k tomu mäkké drogy?

Ema: Ak zraníte svoje dieťa, nie ste dobrým rodičom, odhliadnuc od toho, či sú drogy legálne.

Luka: O.K., ďakujem vám.

Ema: Ďakujem.

Komentár k tretiemu krížovému výsluchu

Luka začína nezvyčajnou taktikou: začína otázkou, ktorá dovolí afirmatívnej rečníčke Eme tvrdiť, že má právo sa poraniť. Nasleduje otázka, či má štát právo chrániť jednotlivca. Ema pripúšťa, že áno, aj keď v jej záujme by bolo povedať, že iba vtedy, ak im škodí niekto iný. Po tom, čo toto predostrel, sa Luka spýta, ktoré z týchto dvoch práv je dôležitejšie. Ema, prirodzene, odpovie, že právo na škodenie sebe samému. Luka sa takticky nikam inam nemohol dostať. Nebol dôvod veriť, že Ema povie niečo iné.

Luka sa potom snaží Emine tvrdenia spojiť s kritériom, pýta sa, ako spoločnosti prospieva to, že sa jednotlivci rozhodnú škodiť si. Ema rozumne odrazí otázku tvrdením, že samotné rozhodnutie je prospešné. Luka však použije ďalšiu otázku na dotiahnutie jej pozície do konca – je niekomu na prospech škodiť si?

Afirmatívny tím vo svojej prvej reči tvrdil, že legalizácia zvýši daňové príjmy štátu. Ako sme už povedali, argument bol slabý a Luka ho využije novým príkladom potenciálne ziskovej činnosti – otroctvom. Tu je úspešný – Ema pripustí, že otroctvo nie je dobré len preto, že je ziskové. Výsledkom je to, že daňové príjmy samotné nemôžu z legalizácie urobiť dobrú vec.

V ďalšej časti Luka kladie sériu rečníckych otázok, ktoré jeho tímu umožnia zdôrazniť, že užívanie drog má škodlivejšie efekty, ako iné činnosti, ktoré by mohli byť zakázané. Nasleduje otázka zameraná na argument „šmyklavého svahu“, že zákaz drog bude viesť k cenzúre a iným obmedzeniam slobody. Ema hovorí, že nevie, či v USA existuje cenzúra, pretože by bolo pre ňu zničujúce pripustiť, že tam cenzúra neexistuje.

Luka potom stručne preskúma afirmatívny paradox, že racionálny jedinec, na ktorého sa afirmatívny tím odvolával je slobodný, aby užíval drogy, ktorého ho robia menej racionálnym. Luka končí hypotetickou situáciou, v ktorej rodičia škodia dieťaťu, pretože užívajú drogy. Skúša dokázať, že užívanie drog škodí aj iným, čo by podmiňovalo afirmatívny argument o tom, že drogy neškodia nikomu okrem ich užívateľa. Ema sa tomu snaží vyhnúť tým, že prísne oddeľuje zneužívanie dieťaťa a užívanie drog.

Lukovo pýtanie sa je vcelku úspešné v tom, že v jednom prípade (daňové zisky samotné neospravedľujú určitú činnosť) poškodí afirmatívnu líniu. V dvoch ďalších prípadoch sa Ema vyhne pripusteniu, ktoré by poškodilo afirmatívnu líniu. V prvom je to však za cenu priznania si vlastnej nevedomosti (cenzúra v USA), v druhom vlastnou interpretáciou hypotetickej situácie (zneužívanie dieťaťa). Tiež akceptovala objavujúci sa negatívny argument, že drogy sú škodlivé, čo afirmatívnej línii nepomohlo.

Druhá negatívna reč (Katarina)

Katarina: Dobrý deň každému. Afirmatívny tím urobil rozdiel medzi užívaním a zneužívaním mäkkých drog. Chcem dokázať, že neexistuje nič ako užívanie drog. Existuje iba zneužívanie drog. Keď si dáte po obede pohár vína, robíte tak preto, lebo vám víno chutí. Ak však vypijete tri litre vína denne, nerobíte tak kvôli chuti, ale kvôli tomu, aby ste sa opili. Keď vyfajčíte jednu marihuanovú cigaretu, nerobíte to kvôli chuti. Fajčíte ju kvôli opojeniu. Preto je každé užívanie drog ich zneužívaním.

Naším prvým argumentom bolo, že drogy škodia jednotlivcovi. Tu sú niektoré fakty z knihy Dr. Zuckermana Užívanie a drogy. Užívanie drog ovplyvňuje mozog, zapríčiňuje panické stavy a úzkosť a ovplyvňuje krátkodobú pamäť. Marihuana ovplyvňuje pľúca, má o 50% viac chemických látok ako cigarety. Samozrejme, že môžete dostať rakovinu pľúc kvôli genetickým predispozíciám, alebo preto, že sedíte na lavičke v znečistenej oblasti. Štát nemôže ovplyvniť všetky tieto prípady, ale štát vám môže a musí zabrániť škodiť si sám sebe fajčením marihuany. Marihuana tiež zvyšuje srdcový pulz a negatívne vplyva na rozmnožovací systém tak mužov, ako aj žien. Môže zapríčiniť spontánny potrat a znižuje hladinu mužského testosterónu. Negatívne ovplyvňuje pohybové schopnosti a imunitný systém.

Naším druhým argumentom bolo, že mäkké drogy škodia spoločnosti. V krížovom výsluchu sme počuli, že ľudia sú menej racionálni po použití mäkkých drog. Ak sú ľudia menej racionálni, potom nefungujú v spoločnosti dobre a nemáme zdravú komunitu. Legalizácia marihuany by zvýšila počet jej zneužívateľov a tu je príklad ako. Počas prohibície bol v Amerike zakázaný alkohol. Keď sa prohibícia skončila, užívanie a zneužívanie alkoholu sa zvýšilo. Ak by sme legalizovali marihuanu, množstvo jej užívateľov by vzrástlo. A podľa časopisu Newsweek vzrástol počet užívateľov drog v Českej republike po tom, čo sa tam liberalizovali drogové zákony.

Prvým argumentom afirmatívneho tímu je sloboda rozhodovania. Hovoria, že mäkké drogy nie sú dosť nebezpečné, aby sme ich museli zakázať. Kedy však budú dosť nebezpečné? Musia desiatky ľudí umrieť, aby sme videli, aké sú nebezpečné? Z faktov, ktoré sme tu uviedli, musí byť zrejmé, že mäkké drogy sú dosť nebezpečné na to, aby ich štát zakázal. V prípade niečoho tak nebezpečného, má štát právo zasiahnuť.

Druhý afirmatívny argument sa týka pragmatických výhod. Štát nesmie zarábať peniaze na ubližovaní občanom. Toto sme ukázali na príklade otroctva. Nemôžeme nič legalizovať, iba preto, že to je ziskové. Otroctvo nebolo dobré, ale bolo ziskové. Legalizovanie marihuany nie je dobré. Bolo by finančne výhodné, ale sú aj iné spôsoby, ako nájsť peniaze do štátneho rozpočtu.

Chcela by som opäť povedať, že užívanie drogy znižuje racionalitu ľudí. Nechceme, aby menej racionálni ľudia jazdili na aute alebo vychovávali deti. Nechceme spoločnosť, kde ľudia fajčia v práci marihuanu. V 60-tych rokoch začali v Amerike zamestnávateľia merať hladinu alkoholu v krvi zamestnancov. Tieto testy viedli k zníženiu užívania alkoholu na pracovisku. Toto dokazuje, že zákony ovplyvňujú spôsob nášho cítenia, myslenia a správania sa. Ak legalizujeme marihuanu, potom ako spoločnosť hovoríme: „Áno, je dobrá, môžete ju užívať.“ Ako sme však videli, nie je dobrá. Nechceme, aby museli ľudia umrieť, preto, aby sme videli, že je zlá. Vieme, že je dostatočne nebezpečná, aby sme ju zakázali. Dakujem.

Komentár k druhej negatívnej reči

Ako sme poznamenali v jedenástej kapitole, negatívny rečník má v tejto časti viaceré úlohy. Po prvé, musí pokračovať v refutácii afirmatívnej línie a zdôrazniť časti refutácie, ktoré afirmatívny tím nenapadol. Tieto časti treba zopakovať a posilniť. Body refutácie, na ktoré afirmatívny tím odpovedal však netreba opustiť. Naopak, negatívny rečník môže ukázať, prečo bol afirmatívne posilnenie argumentov nevhodné. A samozrejme druhý rečník negatívneho tímu musí brániť negatívnu líniu proti afirmatívnym refutáciám.

Katarina začína útokom na afirmatívny argument, ktorý sa objavil v poslednej reči. Afirmatívny tím tvrdil, že mäkké drogy sú nebezpečné iba, ak sa zneužívajú. To naznačuje, že existuje bezpečné a akceptovateľná úroveň užívania mäkkých drog. Katarina refutuje tento argument zdôraznením psychoaktívnej povahy mäkkých drog: argumentuje, že účinky drog sú momentálne a nevyhnutné, na rozdiel od alkoholu. Ba čo viac, drogy s užívajú len kvôli tomuto psychoaktívnemu efektu.

Potom prechádza na posilnenia vlastných argumentov. Afirmatívna rečníčka Ema napadla tvrdenie negatívneho tímu, že drogy sú nebezpečné a vyzvala ich, aby predložili dôkazy. Katarina tak teraz robí, citujúc zdroj, ktorý rozoberá negatívne účinky, o ktorých sa zmieňovali predtým. Ema tiež napadla negatívny argument, že užívatelia drog sú menej zodpovední; Katarina teraz využíva priznanie z krížového výsluchu, že užívatelia drog sú menej racionálni, preto aj menej zodpovední. Tu Katarina refutuje aj argument efektu zakázaného ovocia. Jej dôkazy ukazujú, že po odstránení zákazov sa užívanie zvýšilo a nie znížilo, ako tvrdil afirmatívny tím.

Katarina končí priamejším útokom na afirmatívnu líniu. Testuje vágnosť argumentu, že mäkké drogy nie sú dosť nebezpečné na to, aby sa zakázali. Afirmatívny tím neposkytol kritérium na posúdenie toho, kedy by už boli dosť nebezpečné. Potom ešte využije ústupok Emy v krížovom výsluchu: že pragmatické dôsledky samotné ešte neospravedlňujú určitú činnosť; takto efektívne refutuje jeden z pôvodných argumentov afirmatívnej línie. Uzatvára svoju reč zopakovaním hlavnej myšlienky negatívneho tímu, že mäkké drogy sú dosť nebezpečné, aby boli zakázané.

Krížový výsluch druhej negatívnej rečníčky (Katarina) prvou afirmatívnou rečníčkou (Martina)

- Martina:** Mám pre vás niekoľko otázok.
Katarina: O.K.
Martina: Povedzte mi, zapríčiňuje masťné jedlo zvýšenie hladiny cholesterolu?
Katarina: Áno, v niektorých prípadoch.
Martina: Dobré, môže viesť zvýšený cholesterol k srdcovému infarktu?
Katarina: Je jednou z veľa vecí, ktorá môže viesť k srdcovému infarktu.
Martina: Dobré, počuli ste už o niekom, kto zomrel na srdcový infarkt?
Katarina: Áno.
Martina: Počuli ste.
Katarina: Áno.
Martina: Počuli ste o niekom, kto zomrel kvôli užívaniu mäkkých drog?
Katarina: No, nie presne. Nepočula som o niekom, kto zomrel, ale problém je, že...
Martina: ... nevieme – Ale počula si o niekom, kto zomrel po požití mäkkých drog, po vyfajčení jednej marihuanevej cigarety?
Katarina: Nie, počula som o nejakých ľuďoch, ktorí zomreli preto, lebo po požívaní marihuany začali užívať tvrdé drogy, alebo spáchali trestný čin.
Martina: Takže neviete o nikom, kto zomrel po vyfajčení marihuanevej cigarety?
Katarina: Nie.
Martina: Dobré, ďakujem. Povedzte mi, môže sa človek opiť po vypítí dvoch pohárov vína?
Katarina: Vo väčšine prípadov nie, ale ak sa človek nemôže ...
Martina: Ale tá možnosť existuje?
Katarina: Je tam možnosť, malá možnosť, že človek –
Martina: Povedzte mi, snívali ste niekedy o tom, že sa stanete prostitútkou?
Katarina: Nie.
Martina: Nesnívali?
Katarina: Nie.
Martina: Ak by bola prostitúcia legalizovaná, stali by ste sa prostitútkou?
Katarina: Nie som si istá. Nemyslím si to, ale nie som si istá, pretože nie som v tej situácii.
Martina: Ale nie ste si istá?
Katarina: Nie.

Martina: O.K. Povedzte, je alkohol legálny?
Katarina: Áno.
Martina: Je. A je legálne jazdiť na aute s hladinou alkoholu väčšou ako pol promile?
Katarina: Nie je, ale ľudia to robia.
Martina: Takže niektoré veci, ktoré sú legálne možno obmedziť. Je to pravda?
Katarina: Áno.
Martina: Dobre, ďakujem. Ďalšia otázka. Povedzte mi, čo to znamená byť v opojení?
Katarina: Skočiť do iného sveta, alebo –
Martina: Skočiť do iného sveta, dobre. Môžete skočiť do iného sveta z jedného potiahnutia z marihuanovej cigarety? Jedného potiahnutia?
Katarina: Záleží to na človeku, áno, ak človek –
Martina: Môžete z jedného potiahnutia skočiť do iného sveta?
Katarina: Myslím, že som to povedala predtým. Problém s marihuou je ten, že nepoznáme všetky účinky jej fajčenia. Jedno potiahnutie, jedna cigarety, alebo dve, toto môže mať rôzne účinky na rôznych ľuďoch. Takže, áno, je možné byť v opojení s jedného potiahnutia.
Martina: Dobre, je možné, že niektorí ľudia fajčia marihuanu, pretože im chutí?
Katarina: Ľudia fajčia marihuanu –
Martina: Je to možné –
Katarina: - aby boli v opojení.
Martina: Ale nie je možné, že niektorí ju fajčia kvôli chuti a vôni?
Katarina: Ale či to chcete, alebo nie, do opojenia sa aj tak dostanete. Takže v konečnom dôsledku je to to isté.
Martina: O.K., ďakujem.

Komentár k štvrtému krížovému výsluchu

Martina začína sériou otázok, ktoré majú ukázať, že existujú legálne látky, ktoré sú nebezpečné a môžu viesť k smrti. Naznačuje, že podľa logiky negatívneho tímu by mali byť zakázané. Potom opakuje otázku svojej tímovej kolegyne Tamary, či Katarina vie o niekom, kto zomrel po požití mäkkých drog. Je prekvapujúce, že otázku zopakuje, aj keď Luka predtým povedal, že užívanie drog viedlo k úmrtiu, ale Katarina je menej asertívna. Martina sleduje tento ústupok položením otázky, ktorá naznačuje, že ak sa mäkké drogy užívajú šetrne, nemajú škodlivé účinky; chce, aby Katarina povedala niečo, čo poškodí negatívnu líniu. Nakoniec, afirmatívny tím argumentoval, že drogy by mali byť zakázané, pretože sú nebezpečné, a ak Katarina povie, že to nie je nutne pravda, podkope negatívnu líniu. Martina však kladie svoje otázky zachádzaním do extrémov: môže byť pravda, že ešte nik nezomrel po jednej cigarete marihuany, ale z toho ešte nevyplýva, že nie je nebezpečná (pozri Kapitulu 6).

Martina začína ďalšiu líniu otázok, táto však nikde nevedie. Je nejasné, prečo sa urážlivo pýta oponentky, či snívala o tom, že bude prostitútkou. Uzatvára svoje otázky tým, že chce, aby Katarina pripustila, že neexistujú dôležité účinky sporadického užívania mäkkých drog. Tiež chce, aby pripustila, že drogy sa môžu užívať pre ich chuť a vôňu a nie pre psychoaktívne vlastnosti. Katarina, podľa očakávania, túto možnosť odmieta. Toto je ďalší príklad taktiky, ktorá nevedie nikam. Nebol dôvod myslieť si, že Katarina bude súhlasiť s možnosťou, ktorá je nielen nepravdepodobná, ale je úplným opakom toho, čo tvrdil negatívny tím.

Väčšinu času sa Katarine podarí ubrániť negatívnu líniu. Cieľ Martiny bolo dokázať, že mäkké drogy nie sú nebezpečné, ak sa rozumne užívajú, ale v tomto sa plne spoľahla na extrémne situácie (jedna cigareta, jedno potiahnutie), preto nebola v presvedčaní veľmi úspešná.

Tretia afirmatívna reč (Tamara)

Tamara: Ako posledný rečník afirmatívneho tímu by som chcela zhrnúť niektoré najdôležitejšie body tejto debaty. Hlavne chcem povedať, že sme videli, že hlavnou politikou negatívneho tímu je paternalizmus. Paternalizmus je, keď

Štát zaobchádza so svojimi občanmi, ako keby neboli zodpovední. Paternalizmus je politika kontroly ľudí vládou, ktorá im dáva, čo potrebujú, ale nedáva im zodpovednosť, slobodu rozhodovania.

Druhou vecou, v ktorej sme sa s negatívnym tímom sporili bol užívanie a zneužívanie mäkkých drog. Podľa Oxfordského slovníka, „užívať“ niečo znamená, použiť to kvôli účelu. Teraz, účelom marihuany nie je chuť. Účelom marihuany je opojenie, preto to nemôžeme, podľa slovníka, chápať ako zneužívanie. A to je to, čo chceme legalizovať. Chceme legalizovať užívanie marihuany kvôli opojeniu. Opäť, podľa slovníka sa zneužívanie definuje ako nesprávne, alebo nadmerné užívanie niečoho. Takže zneužívaním marihuany by bolo jej nesprávne alebo nadmerné užívanie. To napríklad môže byť užívanie marihuany s inými látkami, vytvoriac tak neznáme účinky. Alebo to môže byť fajčenie prílišného množstva marihuany. Je to to isté, ako s vínom. Pijeme víno, pretože dobre chutí. Marihuanu berieme, aby sme boli v opojení. Užívame víno, užívame marihuanu. Ale, keď sa opijeme, zneužívame víno a to je zlé. A zneužívame marihuanu, ak jej vyfajčíme príliš veľa a môžu sa udiť zmienené negatívne veci.

Prejdem na prohibíciu. Jej problém nebol v počte ľudí pijúcich alkohol. Jej problém bol v tom, že kriminalizovala alkohol a vytvorila čierny trh pod kontrolou organizovaného zločinu. Ak by skutočne prohibícia fungovala, platila by aj teraz. Ale bola zrušená a to hovorí, že bola nesprávna. Ďalší bod: prohibícia zakázala konzumáciu alkoholu a trestala jeho užívateľov. Legalizácia mäkkých drog jednoducho umožní užívateľom si ich vybrať. To nie je to isté. Ak by sme povedali, že chceme zákon, ktorý bude prikazovať užívanie marihuany, bolo by to to isté a negatívny tím by mohol tvrdiť, že ľudia budú užívať mäkké drogy. Ale to od nikoho nežiadame. Hovoríme, ak chcete, môžete. Toto nezapríčiní vzrast užívania marihuany.

Prejdem teraz na užívanie a ne-užívanie marihuany. Prečo ľudia užívajú mäkké drogy. Majú veľa motívov, sociálnych a psychologických. Medzi sociálne motívy patrí tlak skupiny a vzbura. Medzi psychologické pohnútky patrí zvedavosť a odpútanie sa od reality. Motívy pre užívanie marihuany sa buď stratia, alebo zostanú. V prípade zvedavosti, ak to raz vyskúšate, nie ste viac zvedaví, pretože ste dosiahli, čo ste chceli. Čo sa týka vzbury, ľudia z nej vyrastú. Takže motívy buď ostanú, alebo ich oslabí čas. Podľa negatívneho tímu je ďalším motívom pochádzajúcim z legalizácie to, že ľudia ich budú užívať preto, lebo sú legálne. Existuje veľa legálnych vecí, ktoré ľudia nerobia. Napríklad, chlapci môžu nosiť sukne, ak chcú, ale ich nenosia.

Čo sa týka škodlivosti užívania drog. Všimli ste si, že negatívny tím nikdy neuviedol, aká hladina marihuany by zapríčinila poškodenie mozgu? Po druhé, negatívny tím trochu zveličoval v tom, že mäkkým drogám prisúdil také strašné účinky. Negatívne účinky, ktoré prisúdil marihuane môžu tiež byť zapríčinené jazdou na húsenkovej dráhe, nadmerným pitím, bežaním za autobusom, fajčením cigariet, alebo aj parašutizmom. Tieto veci sú však legálne. Môžeme sa slobodne rozhodnúť, či tieto veci chceme robiť. Hovoria, že užívanie mäkkých drog bráni jedincovi dobre fungovať v spoločnosti. Ale v skutočnosti už teraz veľa občanov užíva mäkké drogy a funguje v spoločnosti dobre. Spoločnosť sama dobre funguje. O našom argumente týkajúcom sa pragmatických výhod legalizácie sa ani nezmienuje. Dúfam, že Iva tak urobí. Čo sa týka úniku od reality, je to normálna vec, je z času na čas potrebná. Všetky tvrdenia o škodlivosti užívania mäkkých drog sa týkajú len ich zneužívania, ktoré by sme zakázali. Chcela by som skončiť tým, že vyberte si život, vyberte si kariéru, vyberte si rodinu. Ale predtým si vyberte výber samotný. Ďakujem.

Komentár k tretej afirmatívnej reči

Táto reč je, samozrejme, poslednou rečou afirmatívneho tímu. Teraz majú príležitosť prezentovať vlastnú výsledkovú listinu. Majú príležitosť povedať rozhodcom, kde sa s negatívnym tímom nezhodli, a prečo boli ich argumenty úspešnejšie.

Tamara sa do istej miery o takéto zhrnutie pokúša. Začína charakterizovaním negatívneho prístupu ako paternalizmu, čo je slovo s neľúbivým cvengom. V krízovom výsluchu od Luku chcela, aby definoval toto slovo – takže je jasné, že tento útok mala na mysli už dlhšie. Neopisuje však presne negatívnu pozíciu. Podľa nej každé obmedzenie práv znamená automaticky žiadny výber. Pokúša sa sumarizovať aj neskôr, keď hovorí, že negatívny tím sa vôbec nedotkol druhého afirmatívneho argumentu o pragmatických výhodách legalizácie. V skutočnosti sa ho však negatívny tím nielen dotkol, ale ho aj efektívne vyvrátil.

Potom sa vracia k špecifickým tvrdeniam negatívneho tímu. Chce dokázať, že existuje rozdiel medzi užívaním a zneužívaním marihuany tak, ako medzi užívaním a zneužívaním alkoholu. Podľa nej je však správnym účelom užívania marihuany opojenie, zážitok psychoaktívneho účinku. Toto je však presne to, čo tvrdil negatívny tím a otvorene to protirečí tvrdeniam jej kolegyne v krízovom výsluchu, že by mohlo byť možné brať marihuanu aj kvôli chuti. Táto taktika je neúspešná.

Potom obracia svoju pozornosť na prohibíciu v Amerike, ktorú negatívny rečník citoval, ako úspešný príklad zníženia užívania alkoholu zákonom. Použil to ako refutáciu argumentu zakázaného ovocia. Hovorí, že

legalizácia a prohibícia sú protikladmi, ale presne toto myslel negatívny rečník na prvom mieste. Znovu nastolí argument s efektom zakázaného ovocia a tvrdí, že legalizácia zníži motiváciu na užívanie drog. Ako sme už povedali, tento argument je paradoxný. V podstate afirmatívny tím súhlasí s negatívnym tímom v tom, že spoločnosť bude mať prospech, ak bude drogy užívať menej ľudí.

Tamara odvedie najlepšiu prácu v ďalšej časti svojej reči, keď obviní negatívny tím zo zveličovania dôsledkov užívania drog na jednotlivca a spoločnosť. Negatívny tím je v tomto bode zraniteľný, ale afirmatívny tím nemá žiadny dôkaz, ktorým by mohol oponovať. Afirmatívny argument by bol presvedčivejší, ak by mohli tvrdiť, s rozumnou autoritou za sebou, že umiernené užívanie mäkkých drog nemá škodlivé účinky. Podobne by bolo dobré, ak by mohol afirmatívny tím ukázať povedzme isté štatistické spojenie medzi užívaním drog a prosperom spoločnosti – napr. že v krajinách s vysokou mierou užívateľov mäkkých drog je nižšia kriminalita. Bez dôkazov sa však Tamara musí oháňať pochybným tvrdením, že spoločnosť funguje dobre, aj keď sú v nej ľudia, ktorí drogy berú.

Tretia negatívna reč (Iva)

Iva: Po prvom krížovom výsluchu som si jasne uvedomila jednu vec. Afirmatívny tím nerozlišuje demokraciu a anarchiu. Dôkaz prišiel v tretej reči, keď nás rečníčka obvinila z paternalizmu. Dámy a páni, demokracia a anarchia nie sú to isté. Demokracia neznamená, že každý si môže robiť, čo chce. Demokracia nie je neobmedzená sloboda rozhodovania.

Ak by som si chcela postaviť dom na hlavnom námestí v meste, nedovolili by mi to. Prečo? Pretože by som porušovala určité štandardy a pravidlá spoločnosti. A na týchto pravidlách stojí demokratická spoločnosť. Nemôžeme tolerovať spoločnosť, v ktorej si ľudia robia, čo chcú, pod jedinou podmienkou, že neškodia iným. Otázka nestojí tak, či sme schopní sa sami rozhodovať. Všetci sme schopní sa sami rozhodnúť. Keď si sadnem do auta, isto si môžem vybrať, či si dám pás alebo nie. Ale ak si ho nedám, ohrozujem samú seba. A niekedy si ho nedám preto, lebo som lenivá, alebo neverím, že budem mať nehodu. Preto musí štát intervenovať, aby sa staral o občanov. To je to, čo od štátu očakávame.

Aby nás štát mohol chrániť, musíme mu dať isté právomoci. Musíme dať štátu autoritu. Čo však negatívny tím nedokázal je, prečo je užívanie drog tak dôležité pre demokraciu. Prečo je životne dôležité pre demokraciu mať legalizované drogy, i keď všetky demokratické krajiny, okrem Holandska, ich majú zakázané? Tieto zákazy však nevedli k zneužitiu moci. Kriminalizácia drog nevedla k cenzúre, ako to predostrel afirmatívny tím. Kontrola drog nevedla k ničomu negatívnemu.

Tiež sa zmienili o údajnom rozdieli medzi užívaním a zneužívaním mäkkých drog. Tretí rečník citoval zo slovníka. Povedala: „podľa slovníka“. Dámy a páni, podľa reality užívanie drog neexistuje. Rečníčka povedala, že zneužívanie niečoho je len pre nesprávne účely. Dámy a páni, pre užívanie marihuany správne účely neexistujú. Jediný dôvod užívania marihuany je opojenie, a to je nesprávne.

Druhá chyba afirmatívneho tímu bola tá, že vychádzali z nereálnych idealistických podmienok. Predpokladali, že všetci užívatelia marihuany sú úplne zdraví – nebudú zneužívať drogy, nebudú pod ich vplyvom jazdiť autom, nebudú ich užívať v práci, alebo keď sa starajú o deti. Ale nie je tomu tak. Ak legalizujeme drogy, štát nemôže rodičom zabrániť, aby nefajčili marihuanu doma, keď sú tam deti. Nemôže zabrániť ľuďom užívať ju v práci. Legalizovaním drog otvárame Pandorinu skrinku zlých následkov. Určite nebudeme môcť ľuďom zabrániť v užívaní tvrdých drog, ak si raz povedia, že mäkké im nestačia.

Tretím problémom bol problém motivácie. Či to chceme pripustiť alebo nie, zákony ovplyvňujú spôsob myslenia a cítenia ľudí. Veľa ľudí, najmä mladých, sa práva bojí. Nie sú ochotní riskovať zatnutie, takže neberú drogy. Ak drogy legalizujeme, odstránime tento strach. Ľudia, ktorí sa teraz boja zákonov, sa potom nebudú mať čoho báť.

Zákony tiež dávajú spoločnosti štandardy. Hovoria nám, čo je nesprávne a čo je správne. A ak nám spoločnosť povie, že drogy sú dobrou vecou, nemôže to viesť, dámy a páni, k dobru spoločnosti. Dovoľte mi pripomenúť, že dobro spoločnosti je naše spoločné kritérium.

Hlavným ospravedlnením afirmatívneho tímu je to, že vo svete existuje veľa iných zlých vecí, tak prečo tak isto nelegalizovať drogy. Dámy a páni, toto nie je ospravedlnenie. Existuje veľa vecí, proti ktorým nemožno bojovať, ale proti drogám bojovať môžeme a mali by sme.

Hlavnou chybou afirmatívneho tímu je tvrdenie, že chcú vytvoriť zodpovedného občana. Ale tiež ho chcú urobiť iracionálnym, čo nie je dobrá cesta. Preto by sme nemali legalizovať mäkké drogy. Ďakujem.

Komentár k tretej negatívnej reči

Ivina úloha je tu podobná, ako úloha Tamary v predchádzajúcej reči. Mala by zhrnúť hlavné body konfliktu a povedať, prečo negatívny ich negatívny tím zvládol lepšie. Do istej miery Iva tak robí. Veľa z jej reči je silné znovupostavenie skorších bodov negatívneho tímu. Bolo by však lepšie, ak by táto reč bola štruktúrovanejšia, ak by Iva ponúkla položky, ku ktorým sa treba vyjadriť. Vyzerá to tak, že jej prístup je improvizovaný. Jej reč by bola silnejšia, ak by na začiatku oznámila, že vidí tri hlavné body a potom by ich jeden po druhom prešla.

Iva začína rečníckou poznámkou, ktorá sa hodí k tej, ktorú urobil afirmatívny tím. Tamara obvinila negatívny tím z paternalizmu. Iva odpovedá obvinením z anarchie. Je to zveličenie. Iva vysvetlí koncepciu sociálnej zodpovednosti uváženejšími pojmami.

Iva pokračuje odmietnutím rozdielu medzi užívaním a zneužívaním, ale premárni príležitosť vypichnúť, že Tamara súhlasila s jedným z tvrdení negatívneho tímu, konkrétne, že jediný dôvod pre užívanie marihuany je opojenie.

Nasleduje nová refutácia afirmatívnej línie. Iva obviní afirmatívny tím z minimalizovania negatívnych dôsledkov užívania drog na iných jedincov. Argumentuje, že je férové predpokladať, ak stúpne užívanie drog, bude viac prípadov, keď bude toto užívanie ovplyvňovať aj iných. Toto je hlavný bod negatívneho tímu a Iva ho mohla zdôrazniť aj viac. Vplyv užívania drog na iných je jedným z kľúčových rozdielov medzi dvoma tímami v debate. Negatívna línia je postavená na predpoklade, že užívanie drog bude mať škodlivý vplyv na spoločnosť. Afirmatívna línia závisí na predpoklade, že drogy ovplyvňujú iba užívateľa. Ak negatívny tím dokáže odmietnuť tento predpoklad, mal by vyhrať debatu – a Iva to mala jasne povedať.

Iva pokračuje dotknutím sa niektorých skorších argumentov. Opäť vyvracia argument zakázaného ovocia. Tiež znovu potvrdí negatívne tvrdenie, že zákony určujú štandardy pre spoločnosť – to je istým spôsobom zopakovanie prvého argumentu o pravidlách demokracie.

Ivine argumenty by boli silnejšie, ak by sa zamerala na zhrnutie viac ako na opakovanie. Napríklad, mohla namiesto opakovania refutácie argumentu zakázaného ovocia povedať, že jej predrečník ho už vyvrátil v druhej reči, a že afirmatívny tím ho úspešne neposilnil. Inými slovami, posledný rečník by mal odolať pokušeniu nastoľovať staré argumenty novým spôsobom, ale mal by naopak pripomenúť rozhodcom staré argumenty a povedať, prečo bol jeho tím úspešnejší. Iróniou je, že Tamara pripustila hlavné body negatívnej línie v tretej reči, ale Iva ich nevypichla v poslednej reči pred rozhodcami. Logickým dôsledkom by bolo, že debatu musí vyhrať negatívny tím.

Príloha č. 2

Úvodné debatné cvičenia

Úvodné cvičenia

1. Nachádzanie zručností
2. Debata skupín
3. Reportér debát
4. Cvičné debaty
5. Študentský parlament

Cvičenia tvorby argumentov

6. Zhromaždenie myšlienok
7. Argument, dôkaz a vysvetlenie

Cvičenia o spoločenskej úlohe debát

8. Objavovanie flexibilitnosti stanovísk
9. Debata v skutočnom svete
10. Analyzovanie obecnstva

Cvičenia prípravy a analýzy

11. Brainstorming
12. Analýza téz
13. Pracovný list pre analýzu tézy
14. Pomenovanie tézy
15. Hodnotenie téz
16. Výber pojmov na definovanie
17. Používanie slovníkov
18. Cieľový výskum
19. Výber zdrojov
20. Zaznamenávanie správ
21. Hodnotenie debaty po nej

Cvičenia formátu debaty

22. Debata „impromptu“
23. Demonštrácia debaty

Cvičenia tvorby afirmatívnej línie

24. Pracovný list pre tvorbu argumentov
25. Hľadanie kritéria
26. Hra pri tvorbe afirmatívnej línie

Cvičenia krížového výsluchu

27. Tímový krížový výsluch
28. Krížový výsluch so skrytým účelom

Cvičenia tvorby negatívnej línie

29. Negatívny pracovný list

Cvičenia refutácie a posilňovania argumentov

30. Lopta refutácie
31. Tvorba protitvrdení
32. Opakovanie sa, nepodložené tvrdenie, odklon od témy
33. Refutácia na štyri krát

Cvičenia záverečných rečí

34. Posilnenie „z voleja“
35. Opakovanie poslednej reči

Cvičenia rečnickeho štýlu a prejavu

36. Ústny prejav
37. Zmena podfarbenia textu
38. Impromptu reči
39. Rozcvička
40. Nácviik artikulácie
41. Cvičenie zdôraznenia

Cvičenia pri rozvíjaní debatného klubu

42. Určenie misie tímu
43. Ústava tímu
44. Tímový „rozhovor-tón“

Cvičenia logického myslenia a argumentácie

45. Analýza argumentu
46. Nájdi argument!
47. Fantastická krajina logických chýb

Cvičenia v rozhodovaní

48. Video rozhodovanie
49. Tieňové rozhodovanie
50. Rozhodovanie záludných problémov

Úvodné cvičenia

1. Nachádzanie zručností

Cieľ:

Ukázať študentom, že už teraz ovládajú veľa zručností potrebných pre debatu

Metóda:

- Požiadajte študentov, aby napísali najmenej tri zručnosti, o ktorých si myslia, že im pomôžu stať sa dobrými debatérmi.
- Študenti sa o svoje odpovede môžu podeliť s triedou.
- Tréneri môžu zdôrazniť odpovede, ktoré ukazujú, že debata si nevyžaduje kompletne nové zručnosti, ale predstavuje príležitosť na zlepšenie a vývin mnohých zručností a záujmov, ktoré študenti už majú.

2. Debata skupín

Cieľ:

Zamerať sa na konštruovanie argumentov a refutáciu pri veľkej skupine študentov.

Metóda:

- Rozdeľte triedu do dvoch polovíc, afirmatívnej a negatívnej.
- Potom opäť rozdeľte každú skupinu na polovice tak, že vytvoríte prvú a druhú afirmatívnu skupinu a prvú a druhú negatívnu skupinu.
- Vyberte tému, o ktorej majú študenti isté vedomosti.
- Začnite tým, že požiadate prvú afirmatívnu skupinu, aby každý jej člen prezentoval jeden
- afirmatívny argument, nie však dlhšie ako 30 sekúnd každý.
- Celá trieda by si mala zapisovať každý afirmatívny argument prvej skupiny a očíslovať ich. Ak hovorí päť rečníkov, každý študent by mal mať zoznam piatich argumentov očíslovaných od 1 po 5.
- Predtým, než začne hovoriť prvá afirmatívna skupina, očísľujte prvú negatívnu skupinu a povedzte jej, že každý z nich má vyvrátiť im prislúchajúci argument.
- Keď už odpovedala prvá negatívna skupina, je rad na druhej afirmatívnej skupine. Ich úlohou je brániť príslušný afirmatívny argument proti negatívnej refutácii.
- Každý študent má zase číslo, takže napr. tretí rečník druhej afirmatívnej skupiny má brániť tretí afirmatívny argument.
- Druhá negatívna skupina ukončí týmto systémom celý proces.

3. Reportér debát

Ciel':

Zapojiť študentov, ktorí navštevujú debatné turnaje, ale ešte nesúťažia.

Metóda:

- Požiadajte, potenciálneho člena debatného tímu, aby sa zúčastnil na turnaji. Povedzte mu, aby si priniesol notes a požiadajte ho, aby bol na turnaji **reportérom**.
- **Reportéri** by si mali všímať zvyklosti alebo neformálne pravidlá debaty tak, aby si vytvorili zoznam pravidiel pre dobrú debatu.
- Študenti by mali identifikovať päť vecí, ktoré robili víťazné tímy najlepšie.
- Výsledné úvahy alebo zoznamy pravidiel sa môžu dať do informačného letáku tímu.

4. Cvičné debaty

Cieľ:

Stotožniť študentov s myšlienkou tvorenia argumentov, pýtania sa otázok a posúdenia sily konkurujúcich si argumentov.

Metóda:

- Urobte zoznam bežných, ľahko debatovateľných tém na tabuľu. Zavolajte dvoch študentov k tabuli.

- Po hodení mincou si víťaz vyberie tézu a porazený stranu.
- Každý debatér má na prípravu 5 minút.
- Potom sa odohrá veľmi rýchla debata:
 - Afirmatívna reč (90 sekúnd)**
 - Krížový výsluch (60 sekúnd)**
 - Negatívna reč (90 sekúnd)**
 - Krížový výsluch (60 sekúnd)**
 - Záverečná afirmatívna reč (45 sekúnd)**
 - Záverečná negatívna reč (45 sekúnd)**
- Aby ste zrýchlili toto cvičenie, ďalší dvaja študenti sa môžu pripravovať, kým prví dvaja debatujú.
- Debata trvá asi toľko, koľko čas na prípravu.
- Po debatách môže tréner so študentmi rozobrať silné argumenty, stratégie a ciele pre budúcnosť.

(S láskavým dovolením Emory Natinal Debate Instiute, Gordon Mitchell a Pittsburgh Urban Discussion and Debate League.)

5. Študentský parlament

Cieľ:

Použiť rozšírenú debatu na rozmýšľanie a diskusiu o rôznych návrhoch opatrení.

Metóda:

- Rozdeľte študentov do troch alebo viac politických strán. Ak chcú môžu si vymyslieť názov a filozofiu, ale nie je to potrebné
- Každý študent vytvorí **návrh**. (návrh opatrenia, nového zákona alebo zmeny starého zákona)
- Urobte zoznam všetkých návrhov každej strany.

- Každý z členov strany sa pozrie na návrhy ostatných dvoch strán. Z nich si musia vybrať najmenej polovicu, ktorým budú oponovať.
- Dajte študentom desať minút času na prípravu, v ktorých si premyslia, ako budú brániť svoj vlastný návrh, a ako budú odporovať návrhom, ktoré si ich strana vybrala.
- Keď skončí prípravný čas, začína sa parlamentné zhromaždenie. Tréner, ktorý vystupuje ako predseda parlamentu, vyzve niekoľkých rečníkov, aby sa vyjadrili za aj proti návrhu.
- Keď sa reči skončia, každý návrh je buď schválený, alebo zamietnutý.

Cvičenia tvorby argumentov

6. Zhromaždenie myšlienok

Cieľ:

Pomôcť študentom pochopiť proces zhromažďovania myšlienok tak, aby boli logické, porozumiteľné a presvedčivé.

Metóda:

- Zoberte dobre pripravený argument, najlepšie pripravený skúseným debatérom.
- Rozdeľte ho tak, že každá oddelená myšlienka, alebo citát bude na samostatnom liste papiera.
- Potom požiadajte študentov, aby argument zložili dokopy.

- Tréner potom môže začať diskusiu o viacerých možných riešeniach, zdôrazniac, že existuje viac spôsobov tvorby argumentu, z ktorých niektoré môžu byť dokonca efektívnejšie ako pôvodný spôsob.

7. Argument, dôkaz a vysvetlenie

Cieľ:

Oboznámiť študentov s novými dôkazmi a presadiť myšlienku vysvetľovania dôkazov tak, aby bol argument bezchybný.

Metóda:

- Každému študentovi tréner prideli jeden alebo viac citátov. Študenta potom požiadajte, aby sa postavil pred triedu a:

**Vytvoril argument jednou vetou.
Podporil tento argument jemu prideleným citátom.
Vysvetlil dvoma až štyrmi vetami, prečo je dôkaz relevantný.**

- Tréner by mal nabádať študentov, aby boli zrozumiteľní, aby pozorne vybrali slová, presne interpretovali citát a strategicky ho použili.

Cvičenia o spoločenskej úlohe debát

8. Objavovanie flexibilitnosti stanovísk

Cieľ:

Posilniť myšlienku, že sa dá debatovať o veľa veciach, aj o veciach, na ktoré majú študenti už vlastný názor.

Metóda:

- Požiadajte študentov, aby si urobili zoznam 10 tém na debatu a umiestniť každú z nich do jednej z troch kategórií:
 - **Témy, na ktoré majú vyhranený názor a nevedeli by pravdepodobne proti nemu efektívne argumentovať**
 - **Témy, na ktoré majú názor, ale asi by s ním vedeli nesúhlasiť.**
 - **Témy, na ktoré nemajú skutočný názor.**

- Študenti by do každej kategórie mali zaradiť aspoň jednu tému.
- Inštruktor by mal potom viesť diskusiu o tom, prečo niektoré témy skončili v tej – ktorej kategórii. Tiež by mal zdôrazniť, že veľa tém je celkom sporných.
- Tréneri môžu tiež rozobrať kritériá debatovateľnosti.

9. Debata v skutočnom svete

Cieľ:

Nabádať študentov, aby postrehli podobnosť medzi zručnosťami naučenými v akademickej debata a zručnosťami potrebnými v diskusiách mimo školy.

Metóda:

- Získajte videokazetu s nejakým druhom diskusie o spoločenských problémoch. Môže to byť diskusia medzi politickými kandidátmi, odborníkmi na rôzne oblasti alebo spor v nejakej talk-show.
- Po vzhliadnutí video kazety môže skupina diskutovať o prvkoch diskusie na kazete.
 - **O akej téme asi diskutovali?**
 - **Aké ponúkli argumenty?**
 - **Aké dôkazy prezentovali?**
 - **Boli ponúknuté zdôvodnenia adekvátne?**
 - **Vyskytli sa tam prvky krížového výsluchu?**

10. Analyzovanie obecnstva

Ciel:

Nabádať študentov, aby považovali analýzu obecnstva za jeden zo základných prvkov tvorby argumentov na verejných fórach.

Metóda:

- Nasimulujte situáciu, v ktorej študenti budú nútení vytvoriť argument pre určitú osobu alebo skupinu. Potom ich požiadajte, aby:
 - **vymysleli aspoň tri stratégie na zistenie hodnotovej orientácie a postojov obecnstva**
 - **rozhodli, ktorá z týchto stratégií bude pre obecnstvo najdôveryhodnejšia**
 - **rozhodli, ako zahrnúť túto informáciu do tvorby reči**
- Tréner a študenti môžu diskutovať o spôsoboch adaptácie na obecnstvo, a ako sa tento spôsob odlišuje od jednoduchého prispôsobenia vlastných názorov tak, aby sa uchytili v danom obecnstve.

(S láskavým dovolením Pfeiffer Critical Thinking CD-ROM)

Cvičenia prípravy a analýzy

11. Brainstorming

Cieľ:

Demonštrovať techniky brainstormingu.

Metóda:

- Použite nasledujúci scenár:
Najväčšia továreň na spinky na svete je na predaj a vy ju máte možnosť kúpiť.. Musíte svoju kúpu odôvodniť pre investorov. Postupne číslujte svoje myšlienky.
- Nabádajte študentov, aby urobili brainstorming a dodržali tieto pravidlá:
 - **Nesnažte sa deliť myšlienky na dobré a zlé, iba ich napíšte.**
 - **Divoké a nezvyčajné myšlienky sú tiež akceptovateľné.**
 - **Ide vám o kvantitu, snažte sa vyprodukovať čo najviac myšlienok.**
 - **Nebudte príliš seriózni, ak sa pri tom nesmejete, nerobíte to dobre.**

(S láskavým dovolením Pfeiffer Critical Thinking CD-ROM)

12. Analýza téz

Cieľ:

Pomôcť študentom pochopiť dôležitosť celkovej analýzy: vzťah medzi problémami, tézami, definíciami a argumentmi.

Metóda:

- S partnerom vyberte a rozoberte 10 problémov, o ktorých sa rozumní ľudia môžu sporiť.
- Po rozdiskutovaní týchto téz vyberte z nich jednu alebo dve a:
 - **Preformulujte tézu na otázku, o ktorej sa môžu dve strany v debate sporiť.**
 - **Sformulujte ju ako tézu.**
 - **Definujte sporné slová.**
 - **Identifikujte pravdepodobné argumenty pre obe strany.**

13. Pracovný list pre analýzu tézy

Cieľ:

Nabádať študentov, aby rozmýšľali o tom, odkiaľ pochádza téza, prečo je dôležitá a ako sa dá o nej debatovať.

Metóda:

- Použite tézu, o ktorej budú študenti pravdepodobne debatovať v budúcnosti a požiadajte ich o doplnenie nasledujúcich tvrdení:
 - **Téza je relevantná, pretože ...**
 - **Pozadie tejto tézy je dôležité, pretože ...**
 - **Téza obsahuje niekoľko kľúčových pojmov, ktorými sú ...**
 - **Tieto pojmy definujeme ako ...**
 - **Táto téza obsahuje niekoľko kľúčových problémov vrátane ..**
 - **Afirmatívny tím by mal myslieť na to, že ...**
 - **Negatívny tím by mal myslieť na to, že ..**

- Po doplnení týchto výrokov môžu študenti pracovať na detailnejších odpovediach. Nakoniec sa možno o všetky odpovede podeliť s triedou a rozdiskutovať ich.

14. Pomenovanie tézy

Cieľ:

Presadzovať pochopenie troch všeobecných typov téz a začať diskusiu o ich odlišnostiach.

Metóda:

- Dajte študentom zoznam asi desiatich téz a spýtajte sa ich, ktoré sú tézy faktu, tézy hodnotové a tézy opatrení. Môžete nájsť vlastné tézy, alebo použiť nasledovné:
 - **Našu Zem navštevujú bytosti z iných planét. (fakt)**
 - **Prezident Clinton je efektívny líder. (hodnota)**
 - **Psy sú lepšie ako mačky. (hodnota)**
 - **Ľudia by nemali jesť zvieratá. (opatrenie)**
 - **Rozšírenie NATO podporilo mier a stabilitu v Európe. (fakt)**
 - **Štát by mal zabezpečiť vzdelávanie len v úradnom jazyku. (opatrenie)**
 - **Niektorí ľudia môžu hýbať predmetmi „psychickou energiou“. (fakt)**
 - **Táto krajina by mala mať otvorené hranice. (opatrenie)**
 - **Znečisťovanie v súčasnosti spôsobuje globálne otepľovanie. (fakt)**
 - **Individuálna autonómia je dôležitejšia ako komunita. (hodnota)**
- Po identifikácii téz, môžu tréneri klásť otázky, aby ukázali, že rôzne typy téz obsahujú rôzne úlohy: napr. tézy opatrení si vyžadujú obranu nejakej činnosti, kým hodnotové a faktické tézy si vyžadujú istý druh štandardu alebo kritéria.

15. Hodnotenie téz

Ciel':

Podporiť študentov v zameraní sa na to, čo robí tézu dobrou alebo zlou.

Metóda:

- Dajte študentom zoznam možných téz vrátane takých, o ktorých sa debatovalo len nedávno. Uvedte tam aj také, ktoré sú nejasné, ktoré neobsahujú nijaké kontroverzie, ktoré obsahujú jasne predpojaté výrazy, ktoré sú zamerané na viaceré myšlienky, a ktoré sa zaoberajú nedôležitými a nezaujímavými problémami.
- Študenti by mali odmietnuť, alebo akceptovať každú z téz a svoje rozhodnutie by si mali odôvodniť. Môžu pracovať samostatne alebo v skupinách.
- Pri prezentácii rozhodnutí si tréner môže poznačiť všetky kritériá pre dobrú a zlú tézu, ktoré študenti spomenú.

16. Výber pojmov na definovanie

Ciel:

Posilniť poznanok, že len niektoré pojmy je treba definovať a začať diskusiu o tom, čo robí definíciu dobrou alebo zlou.

Metóda:

- Použite súbor téz a požiadajte študentov, aby rozhodli, ktoré pojmy je treba definovať.
- Potom urobte so študentmi brainstorming o spôsoboch definovanie týchto pojmov a diskutujte o lepších a horších definíciách.
- Pri prezentácii definícií študentov si môže tréner robiť zoznam kritérií pre dobrú definíciu.

17. Používanie slovníka

Cieľ:

Oboznámiť študentov s používaním slovníkov ako spôsobom objasnenia debaty.

Metóda:

- Ak máte prístup k niekoľkým slovníkom, vyberte tézu a vyzvite študentov, aby našli čo najviac možných definícií.
- Pri prezentácii definícií ohodnoťte niektoré kategórie: najrozumnejšia, najviac prekvapujúca, ale stále rozumná, najviac meniaci význam tézy, najnepoužiteľnejšia, atď.
- Tréner tiež môže zinscenovať minidebatu medzi dvoma debatérmi o tom, ktorá definícia je vhodnejšia a prečo.
- Cieľom tejto debaty by bolo to, aby študenti poskytli stručné a jasné dôvody, prečo by ich definícia viedla k lepšej debate a zdôrazniť, že definičný spor málokedy pohltí celú debatu, ale iba jej časť.

18. Cielený výskum

Ciel':

Naučiť študentov, aby robili výskum vždy za istým účelom.

Metóda:

- Dajte študentom krátky článok (čím kratší, tým lepší) o téme, na ktorú budú debatovať.
- Prejdite cez článok, vetu po vete, individuálne alebo v skupine a diskutujte o tom, či určitá idea, fakt alebo citát by bol vhodný pre debatu.
- Je dôležité, aby študenti vedeli, ktoré tvrdenie má výskum potvrdiť, a aby zhrnuli argumenty jednou vetou. (niekedy sa to nazýva „tag“ – visačka)

19. Výber zdrojov

Ciel':

Naučiť študentov rýchlo určiť, ktorý prameň bude užitočný.

Metóda:

- Zhromaždite niekoľko kníh spojených s debatnou témou. Nie všetky musia byť vhodné.
- Rozdeľte knihy medzi študentov, nech ohodnotia užitočnosť knihy pre tému tým, že zväžia nasledujúce prvky:
 - **Názov**
 - **Obsah**
 - **Index**
 - **Úvod**
 - **Jednu alebo dve strany vybrate náhodne**
- Diskutujte o tom, ktoré knihy by bolo najlepšie použiť a prečo.

20. Zaznamenávanie správ**Ciel':**

Cvičiť záznam debaty (flowing) a dozvedieť sa niečo o súčasných udalostiach vo svete.

Metóda:

- Požiadajte študentov, aby si robili poznámky z večerných správ tak, ako keby zaznamenávali debatu.
- Študent by mal po očíslovaní každej správy napísať:
 - **Názov správy**
(napr. „USA konečne splatili dlh voči OSN“)
 - **Najdôležitejšie fakty správy**
(napr. „Dlh bol 1,5 milióna dolárov“)
 - **Mená ľudí, ktorí boli v správe citovaní**
(napr. Madeline Albright)
- Toto jednoduché cvičenie poskytuje veľmi praktickú každodennú prax. Vedomosti, ktoré študenti nadobudnú, budú môcť využiť v ďalších debatách.

21. Hodnotenie debaty po nej

Cieľ:

Nabádať študentov, aby po debate o nej rozmýšľali a zamerali sa na ďalšie zlepšenie.

Metóda:

- Debatéri si často neželajú premýšľať o debate po tom, čo skončí. Aby sme predišli tým istým chybám, je dôležité podporiť debatérov v rozobraní debaty, kým je ešte čerstvá.

- Po debate, keď sedia s trénerom, by si debatéri mali zrevidovať to, čo bolo povedané a diskutovať o otázkach ako:
 - **Ktoré argumenty boli najsilnejšie?**
 - **Ktorý argument si od nás vyžadoval najviac práce?**
 - **Ako ešte môžeme argumenty premyslieť tak, aby boli odolnejšie voči útokom?**
- Ak tréneri nemôžu byť pri svojich debatéroch priamo po debate, je dobré pre tento istý účel použiť dotazník s podobnými otázkami. Tréneri môžu odpovede zhodnotiť inakedy.

Cvičenia formátu debaty

22. Debata „impromptu“

Cieľ:

Naučiť študentov formát debaty na zábavnej a ľahkej téme.

Metóda:

- Vyberte veľmi ľahkú tému a nechajte študentov, nech na ňu debatujú v obvyklom formáte.

- Pri tomto cvičení nie je dôležité, ako dlho študenti hovoria, a ani to, či ich argumenty sú dobré. Dôležité je, že sa naučia „**kto kedy hovorí**“.
- Tréner môže medzi rečami vysvetľovať cieľ nasledujúcej reči, alebo krížového výsluchu.

23. Demonštrácia debaty

Cieľ:

Zabezpečiť, aby študenti detailne pochopili, ako vyzerá debata.

Metóda:

- Predved'ťe študentom debatu, v ktorej debatujú skúsení debatéri, môže byť aj z videokazety. Debata nemusí byť dokonalá. V skutočnosti môže byť lepšie, ak sú v nej aj chyby. Študenti budú menej ustráchaní a budú mať šancu diskutovať o tom, ako zlepšiť debatu.
- Počas debaty by si študenti mali zaznamenávať jej priebeh a robiť si poznámky o tom, čo sa im páčilo a čo nie. Takisto by si mali zaznamenať pojmy a argumenty, ktorým nerozumeli.

- Po tom sa môže rozprúdiť diskusia pod trénerovým vedením na nasledujúce témy:
 - **Aké boli hlavné argumenty debaty?**
 - **S ktorými argumentmi študenti najviac nesúhlasili a prečo?**
 - **Aké stratégie by študenti použili pri vyvracaní argumentov v debate?**
 - **Ktorá časť debaty sa študentom najviac páčila a prečo?**

Cvičenia tvorby afirmatívnej línie

24. Pracovný list pre tvorbu argumentov

Cieľ:

Nabádať študentov, aby menili myšlienky na štruktúrované tvrdenia.

Metóda:

- Použite jednoduchú tézu a požiadajte študentov, aby napísali:
 - **Názov pre argument alebo tvrdenie, ktoré podporuje tézu.**
 - **Úvodné tvrdenie, vetu alebo dve, ktoré vysvetľujú argument.**
 - **Bod A, prvý dôvod alebo spôsob, kvôli ktorému argument platí.**
 - **Bod B, druhý dôvod alebo spôsob, kvôli ktorému argument platí.**

25. Hľadanie kritéria

Cieľ:

Naznačiť študentom, že veľa tvrdení obsahuje spoločnú hodnotu alebo kritérium a posilniť myšlienku, že kritérium je prirodzenou súčasťou argumentu.

Metóda:

- Nájdite nejaké hodnotové tvrdenie (napr. v novinových článkoch) a požiadajte študentov, aby identifikovali hodnotu, ktorá stojí za tvrdením. Diskutujte o tom, ako možno túto hodnotu použiť ako kritérium.
- Napríklad v inzeráte, ktorý propaguje určitý hamburger kvôli jeho lepšej chuti, je primárnou hodnotou chuť.
- Ponúka sa kritérium „**mali by sme jesť hamburgery s najlepšou chuťou**“ a nie kritérium ako napr. „**mali by sme jesť hamburgery s najväčšou výživnou hodnotou alebo najnižšou cenou**“.

26. Hra pri tvorbe afirmatívnej línie

Ciel':

Pomôcť študentom pochopiť a zapamätať si prvky afirmatívnej línie.

Metóda:

- Urobte visačky, ktoré sa dajú zavesiť na krk. Na každú z nich napíšte jeden prvok línie:
 - **Úvod**
 - **Záver**
 - **Definície**
 - **Kritérium**
 - **Argument I.**
 - **Argument II.**
 - **Argument III.**
- Každú značku zaveste na jedného študenta. Aby sa zúčastnil každý študent a každá visačka bola využitá, môžete k jednej visačke priradiť viacero študentov alebo opačne.
- Dajte študentom určitý čas na diskusiu a prípravu ich prvku. Do tejto hry môžete pri skúsenejších debatéroch zahrnúť aj dôkazy.
- Na konci každý študent prezentuje svoj prvok so svojou visačkou. (od úvodu až po záver).

Cvičenia krížového výsluchu

27. Tímový krížový výsluch

Ciel':

Cvičiť krížový výsluch a tímovú prácu a pochopiť, že krížový výsluch je najlepší, ak obsahuje sériu otázok.

Metóda:

- Rozdeľte triedu do dvoch skupín.
- Jedna skupina vytvorí argument za tézu, druhá proti téze.
- Každá strana prezentuje svoj argument.
- Potom jedna skupina **kladie otázky**, kým druhá na ne **odpovedá**. Za každú skupinu hovorí vždy iba jeden študent.
- Pýtajúci sa začína krížový výsluch a respondent odpovedá. Vždy, keď pýtajúci sa alebo respondent váhajú, čo povedať ďalej, iný člen tímu zaberie jeho miesto.
- Tréner rozoberá kvalitu a stratégiu otázok.

28. Krížový výsluch so skrytým účelom

Cieľ:

Pochopiť, že krížový výsluch by mal mať cieľ a zdôrazniť to, že série otázok môžu byť dobrým spôsobom jeho dosiahnutia.

Metóda:

- Rozdeľte triedu do skupín ako v cvičení 27.
- Teraz však každý tím počul argument oponentov, ale ešte predtým než začne krížový výsluch si každý tím na papier napíše svoj **skrytý cieľ**. Skrytý cieľ by mal byť realistický, avšak ambiciózny účel krížového výsluchu napr. **„Chcem, aby pripustili, že ich myšlienka je riskantná, pretože nebola ešte nikdy vyskúšaná.“**
- Pýtanie sa môže byť tímové, alebo s jedným vybratým pýtajúcim sa a respondentom.
- Krížový výsluch končí, keď pýtajúci sa oznámi, že cieľ bol dosiahnutý, alebo si uvedomí, že kladenie otázok neprinesie žiadne ovocie.

Cvičenia tvorby negatívnej línie

29. Negatívny pracovný list

Cieľ:

Naučiť študentov negovať tézu.

Metóda:

- Použite tézu, o ktorej budú študenti pravdepodobne debatovať v budúcnosti a požiadajte ich, aby písomne doplnili nasledujúce výroky:
 - **Afirmatívny tím pravdepodobne povie, že ...**
 - **Tieto argumenty sú nedostatočné, pretože ...**
 - **Filozofiou negatívneho tímu je ...**
- Po doplnení výrokov môžu študenti v pároch alebo skupinách pracovať na podrobnejších odpovediach.
- Nakoniec sa všetky výroky môžu rozobrať v triede.

Cvičenia refutácie a posilňovania argumentov

30.Lopta refutácie

Cieľ:

Naučiť študentov rýchlo myslieť a pochopiť refutáciu.

Metóda:

- Študenti stoja v kruhu a tréner vždy hodí loptu jednému z nich.
- Osoba, ktorá chytí loptu, vytvorí argument (môžete určiť jeho tému alebo ju nechať otvorenú) a hodí loptu inému študentovi.
- Osoba, ktorá chytí loptu, musí argument buď vyvrátiť, alebo ho rozšíriť uvedením nového dôvodu na jeho podporu.
- Hra pokračuje.
- Ak si hráč nie je v odpovedi istý, alebo ak ste na dlho zastali na jednom argumente, môžete vytvoriť nové argumenty na inú tému.

31.Tvorba protitvrdení

Ciel:

Precvičiť zručnosti refutácie ako aj posilňovania argumentov.

Metóda:

- Požiadajte každého študenta, aby napísal na papier jeden argument, ktorý by bol ochotný brániť.
- Študenti si potom podávajú papiere tak, aby každý študent mal možnosť napísať jeden dôvod proti každému argumentu. Táto časť cvičenia by mala mať rýchlo tempo.
- Keď sa vráti každý pôvodný argument svojmu autorovi, dajte študentom 10 minút na to, aby si pripravili odpoveď na každý dôvod proti ich argumentu.
- Nabádajte študentov, aby si podobné námietky zhromaždili dokopy, a aby na ne odpovedali naraz.
- Nakoniec požiadajte študentov, aby postojacky refutovali za päť minút čo najviac dôvodov proti ich argumentu.

(S láskavým dovolením Pfeiffer Critical Thinking CD-ROM)

32. Opakovanie sa , nepodložené tvrdenia, odklon od témy

Ciel':

Vybudovať sebadôveru vo verejnom vystupovaní.

Metóda:

- Vyberte tému, ktorá je vhodná pre všetkých študentov.
- Pridel'te každému študentovi číslo.
- Požiadajte študenta č. 1, aby predniesol reč na určenú tému.
- Inštruujte ostatných študentov, aby sa mali na pozore pri týchto chybách:
 - **Opakovanie sa (mimo toho, ktoré je potrebné pre zrozumiteľnosť reči)**
 - **Nepodložené tvrdenia (tvrdenie bez zrejmého pokusu ho podporiť)**
 - **Odklon od témy (uchádzanie od určenej témy)**
- Keď prvý rečník pochybí, nastupuje druhý rečník, aby dokončil argument.
- Reč pokračuje, až dokým je možné niečo povedať bez toho, aby sa rečník neopakoval, neponúkal nepodložené tvrdenia alebo neodchádzal od témy.

33. Refutácia na štyri krát

Cieľ:

Pochopiť, že pri dobrej refutácii existuje postupnosť.

Metóda:

- Rozdeľte triedu do skupín po štyroch.
- Povedzte každej skupine tému.
- Každá skupina musí vytvoriť refutáciu. Aby ste zdôraznili kroky refutácie, prvá osoba v skupine vytvorí argument, ktorý bude refutovaný, druhá osoba uvedie tvrdenie, ktoré bude použité na refutáciu tohto argumentu, tretia osoba toto tvrdenie podporí a štvrtá osoba uvedie dôsledok, alebo dôvod, prečo je refutácia dôležitá.

Cvičenia záverečných rečí

34. Posilnenie „z voleja“

Cieľ:

Nabádať študentov premýšľať o výbere stratégie a spôsobe porovnávania argumentov v poslednej reči.

Metóda:

- Poskytnite študentom tento scenár alebo nejaký podobný, ktorý vymyslíte: Ste tretím rečníkom negatívneho tímu a na debatu meškáte. Keď prídete zistíte, že ste na rade. Téza je : „**Televízia znižuje kvalitu moderného života**“. Váš tím je proti téze. Afirmatívny tím argumentoval, že násilný televízny obsah (hlavne správy) podporuje v spoločnosti násilie. Váš tím odpovedal, že nie všetok obsah je násilný, a že správy sú životne dôležitou súčasťou demokratickej spoločnosti. Váš tím vyzval afirmatívny tím, aby poskytli dôkaz, že ľudia napodobňujú správy. Afirmatívny tím nereagoval na to, že správy sú dôležité, ale uviedol príklad osoby, ktorá napodobňovala násilnú scénu zo správ. Afirmatívny tím tiež argumentoval – pri tom najviac pôsobil na rozhodcov v poslednej reči – že televízia postráda vážny vzdelávací obsah. Váš tím sa k tomuto problému nevyjadril. Tvrdili tiež, že politici využívajú televíziu na to, aby verejne klamali. Neuviedli žiadny dôkaz, ale jednoducho tvrdili, že sa to deje stále. Váš tím odpovedal, že televízia poskytuje takisto možnosť médiám tieto lži odhaliť, ale tiež ste neprezentovali žiadny dôkaz. Váš tím tvrdil, že moderný znamená „ v terajšej generácii“. Afirmatívny tím tvrdil, že to znamená: „v súčasnom storočí“. Afirmatívny tím uviedol štatistiku, kde sa hovorí, že sa zvýšila kriminalita a násilie vtedy, keď začala televízia prevládať. Váš tím namietal, že z toho, že sa televízia stala dominantnou ešte nevyplýva, že kvôli tomu sa zvýšila kriminalita. Prvým argumentom vášho tímu bolo, že televízia informuje spoločnosť, spomenuli ste spravodajské krytie udalostí, počasie, oznámenia o verejných službách. Afirmatívny tím odpovedal, že informácie sú zvyčajne násilné, nesprávne alebo zámerne zavádzajúce. Vaším druhým argumentom bolo, že zábava je pre verejnosť potrebná a televízia zabáva. Toto ste podporili citátom od psychológa, že televízia pomáha ľuďom relaxovať a znižuje stres. Afirmatívny tím odpovedal, že im sa televízia zábavná nezdá, radšej majú knihy.
- Pýtajte sa a diskutujte o týchto otázkach:
 - **Aké problémy sa spomínajú, koľko ich je?**
 - **Ktoré oblasti sú dôležité, a ktoré nie?**
 - **Ako by sme sa mali vyjadriť k téme, ktorá zanikla?**
 - **Ako by sme sa mali vyrovnáť s faktom, že oponenti môžu byť na tom práve lepšie?**
 - **Ako povieme rozhodcovi, koho dôvody, dôkazy alebo príklady sú lepšie?**
 - **Ako to dáme dokopy tak, aby vznikol dôvod hlasovať pre jednu alebo druhú stranu?**

35. Opakovanie poslednej reči

Cieľ:

Ukázať, že argumenty vždy možno zlepšiť.

Metóda:

- Toto cvičenie je najlepšie robiť iba medzi trénerom a jedným študentom.
- Požiadajte študenta, aby predniesol poslednú reč z debaty, ktorej sa zúčastnil, alebo ktorú pozoroval a značil si ju.
- Požiadajte študenta, aby z flow-sheetu odtrhol posledný stĺpec a pripevnil tam čistý.
- Povedzte študentovi, aby predniesol poslednú reč ešte raz, môže to byť až tri krát. Zakaždým by mal použiť čistý stĺpec, aby si postupne zlepšoval argumentáciu.

Cvičenia rečnickeho štýlu a prejavu

36. Ústny prejav

Cieľ: Ukázať, že hovorené slova sa odlišuje od písaného slova.

Metóda:

- Vyberte jeden alebo dva odstavce z knihy alebo časopisu.
- Požiadajte študentov, aby tento text prepísali tak, že doň zahrnú prvky ústneho štýlu.
- Študenti by mali používať:
 - **Priamu reč**
 - **Používať bežný a konkrétny jazyk, nie formálny a abstraktný**
 - **Používať osobné zámená**
 - **Používať menej vedľajších viet a fráz**
 - **Viac opakovať slová**
 - **Porovnať písané a hovorené verzie textu a diskutovať o tom, čo je ľahšie čítať, a čo počúvať.**

37. Zmena podfarbenia textu**Cieľ:**

Pomôcť študentom pochopiť dôležitosť výrazových prostriedkov pri vytváraní si dojmu z komunikácia a jej celkovej efektivity.

Metóda:

- Nájdite krátku časť textu, ktorá je k svojmu predmetu buď pozitívna alebo neutrálna.
- Požiadajte študentov, aby prepísali tento text výberom iných slov, ale aby zachovali celkové smerovanie textu. Ich cieľom je znejasniť text, alebo prerobiť ho tak, aby sa zdalo, že podporuje opačné stanovisko.
- Pozrime sa napr. na nasledujúcu pasáž:

Milovníci morčacieho mäsa na celom svete chcú, aby bolo najčerstvejšie, ako je to možné.

Tu je možné zmeniť podfarbenie takto:

Tých pár ľudí, ktorí sa tešia z prežívania mŕtveho mäsa moriaka, chcú tú mŕtvolu zjesť hneď po tom, čo bola zabitá.

Tvrdenie je vo všeobecnosti identické, ale výber slov robí tento text úplne iným.

38. Impromptu reči

Cieľ:

Pomôcť študentom tvoriť a organizovať si rýchlo myšlienky.

Metóda:

- Pripravte si väčší počet možných téz pre debatu.
- Náhodne ich pridajte študentom.

- Dajte každému študentovi od dvoch do piatich minút na prípravu päť až sedem minútovej reči na pridelenú tému.
- Cieľom nie je kvalitný obsah, ale obrusovanie študentových schopností rýchleho myslenia, delenia témy do podbodov a pohotové použitie znalostí.

39. Rozcvička

Cieľ:

Uvolniť sa pred verejným vystúpením.

Metóda:

- Existuje viacero spôsobov ako uvolniť rečové svaly a celé telo pred rečníckym vystúpením:
 - **Erdžite ako kôň tak, že si vháňate vzduch medzi zavreté pery. Uvoľňuje to svaly okolo úst.**
 - **Nácvik rýchlosti: nahlas čítajte text, ale rôznymi rýchlosťami tak, aby sa oči a jazyk zosúladi.**

- **Naťahujte si tvárové svaly tak, že sa budete snažiť dostať čo najbližšie k sebe ústa, nos a obočie a potom ich zas dostať čo najďalej.**
- **Napätie v akejkoľvek časti tela môže spôsobiť koktanie a trasenie hlasu, preto je užitočné akýkoľvek strečing, hlavne naťahovanie krku. Pri tomto cvičení sa hlava pomaly nakláňa od jedného pleca dopredu, potom zase k druhému plecu.**

40. Nácvik artikulácie

Ciel':

Zlepšovať jasnosť artikulácie.

Metóda:

- Každý jazyk má jazykolamy.
- V angličtine si môžete vyskúšať tieto:
 - **Toy boat**
 - **Red leather, yellow leather**
 - **Rubber baby buggy bumpers**
 - **The lips, the tongue, and the teeth**

□ V slovenčine zas napríklad tieto:

- Šla Prokopka po Prokopa pod' Prokope po priekope, pod' Prokope pod' domov.
- A tie vrabce z toho trňa, štrnk - brnk do iného trňa.
- Strč prst skrz krk.

Opakovanie týchto fráz stále dookola a s rastúcou rýchlosťou môže zlepšiť artikuláciu.

• Existujú aj dlhšie jazykolamy:

Napr. tento britský: „ What a „to do“ to die today at a minute or two to two. A thing distinctly hard to say, and harder still to do is to beat a tattoo at twenty to two with a rat-tat-tat-tat-tat- too at two, and the dragon will come when he hears the drum, at a minute ar two to two today, at a minute ar two to two.“

Nepýtajte sa, čo to znamená, iba to rýchlo povedzte!

41. Cvičenie zdôraznenia

Cieľ:

Pomôcť študentom zdôrazňovať určité slová.

Metóda:

- Nabádajte študentov, aby nahlas čítali poéziu, ktorá si vyžaduje dôraz a precítenie.
- Nabádajte ich, aby menili tónovú výšku a rýchlosť a tým správne podali význam a dôležitosť jednotlivých fráz. Študenti by mali tiež podčiarknuť kľúčové slová a frázy, ktoré si vyžadujú osobitný dôraz.
- Okrem poézie, môžete študentom dať čítať svoje vlastné alebo cudzie reči. Požiadajte ich, aby podčiarkli slová v texte a naznačili, kde by sa mohla hodiť pauza.

Cvičenia pri rozvíjaní debatného klubu

42. Určenie misie tímu

Cieľ:

Nabádať študentov, aby si boli vedomí cieľa ich tímu.

Metóda:

- Požiadajte študentov, aby určili misiu tímu, samostatne, alebo v skupinách, alebo všetci spolu.
- Tréner môže použiť časti rôznych dokumentov od študentov, aby vytvoril konečný návrh.

Misia tímu je krátky odstavec, od troch do piatich viet, ktorý určuje cieľ tímu.

- Keď to urobia, požiadajte ich, aby ho porovnali so skutočnými aktivitami tímu položením si napr. týchto otázok:

- **Je určenie misie kompletne?**
 - **Týka sa všetkých našich aktivít?**
 - **Ide dokopy spolu s našimi skutočnými cieľmi?**
 - **Podporujeme v súčasnosti tento cieľ našou činnosťou?**
- Určenie misie tímu je cestou, ako podporiť diskusiu o aktivitách tímu a pomôcť prísť na to, čo by mal tím robiť. Mal by sa týkať problémov ako napr.:
 - **Do akej miery sú naše ciele súťažné, vzdelávacie alebo oboje?**
 - **Do akej miery sa pokúšame osloviť iné publikum?**
 - **Do akej miery rozširujeme našu základňu a naše členstvo?**

43. Ústava tímu

Cieľ:

Nabádať študentov, aby si vytvorili vlastné normy a praktiky v tíme.

Metóda:

- Podobne ako v cvičení 42, môžu študenti pracovať samostatne, v skupinách alebo spolu pri tvorení tímovej identity.
- Teraz ich požiadajte, namiesto vytvorenia misie, vytvoriť ústavu pre klub.
- Tréner by mal použiť časti rôznych dokumentov pri tvorbe návrhu. Ústava by sa mala týkať niekoľkých okruhov:
 - **Aké je vedenie tímu?**
 - **Ako sa vedenie vyberá a nahrádza?**
 - **Ako si tím zaznamenáva vlastnú činnosť a rozhodnutia?**
 - **Ako tím prijíma a míňa peniaze?**
 - **Ako sa menia opatrenia v tíme, vrátane ústavy?**

44. Tímový „rozhovor-tón“

Ciel:

Dať študentom zábavný spôsob cvičenia, spoznávania jeden druhého, a tiež, hádam, získania malého množstva peňazí.

Metóda:

- „Rozhovor-tón“ je odvodený zo slova „maratón“ a jednoducho znamená rozhovor po dlhú dobu.
- Pre debatné tímy je to zvyčajne 24 hodín.
- Vyberte si miesto a deň a na 24 hodín zabezpečte, aby vždy niekto z tímu prednášal reč. Študenti môžu debatovať, prezentovať impromptu reči, hovoriť o literatúre, alebo čítať z knihy, keď je o polnoci každý unavený.
- Ak je cieľom získanie financií, študenti môžu požiadať sponzorov, aby sa zaviazali darovať určitú čiastku za každú hodinu reči.
- Pre študentov je táto aktivita zábavná: celodenná párty s príležitosťami socializácie a rečenia.
- Pre trénerov je táto možnosť tiež jedinečná.

Cvičenia logického myslenia a argumentácie

45. Analýza argumentu

Cieľ:

Naviesť študentov, aby vedeli identifikovať rôzne časti argumentu (tvrdenie, údaje, oprávnený predpoklad) a použiť ich v hodnotení argumentov.

Metóda:

- Dajte študentom argumenty, ktoré ste vytvorili, alebo zobrali z iných zdrojov.
- Požiadajte, aby identifikovali tvrdenie, údaje, oprávnený predpoklad:

Ak ste napr. prezentovali argument dnešná hodina bola veľmi ťažká, takže som si istý, že sme sa veľa naučili, by študenti mohli identifikovať ako tvrdenie to, že sme sa veľa naučili a ako údaj to, že hodina bola ťažká. Takže oprávnené tvrdenie je to, že obtiažnosť spôsobuje nárast v učení.

Užitočnosť tohto cvičenia spočíva v možnosti identifikovať slabiny argumentu, ktoré sú často v oprávnenom tvrdení. Napr., je miera obtiažnosti sama osebe dôkazom zvýšeného učenia? Analýza je prvý krok pri kritike.

46. Nájdi argument!

Ciel:

Pomôcť študentom pochopiť a aplikovať definíciu argumentu.

Metóda:

- Diskutujte o tom, čo tvorí a čo netvorí argument.
- Potom dajte študentom zoznam výrokov a požiadajte ich, aby určili, ktoré sú, a ktoré nie sú argumentmi. Nižšie je zoznam výrokov, tie ktoré spĺňajú definíciu argumentu, sú to tvrdenia s dôvodom, sú označené hviezdíčkou:
 - **Ľudia by mali viac jazdiť na bicykloch, pretože v meste je znečistený vzduch.** *
 - **Prežitie je najdôležitejšou a najrešpektovanejšou ľudskou hodnotou.**
 - **Naše uvedomovanie si environmentálnych problémov rastie. Znížili sme už emisie chemikálií, ktoré ničia ozón a zakázali sme viaceré pesticídy.** *
 - **Môj oponent tvrdí, že kyslý dážď ničí životné prostredie, ale jeho argument je neprsný, nekompletný a irelevantný.**
 - **Strata druhov je na kritickej úrovni. Harvardský biológ Edward Wilson vypočítal, že každý deň zanikne takmer 140 druhov.** *
 - **Najdôležitejšou vecou, ktorú môžeme urobiť je ochraňovať životné prostredie. Urobte, prosím, čo môžete.**
 - **Pretože všetky zákony proti znečisťovaniu majú ekonomické dôsledky, musíme sa pozrieť na dopad týchto zákonov na ekonomiku.** *
 - **Ak stratí nejaký druh svoj životný priestor, je takmer nemožné zachrániť ho od vyhynutia. Teraz je na svete napríklad len tisíc veľkých pánd a stalo sa to potom, čo bol ich životný priestor zabratý technickým rozvojom.** *

- **Ako môžeme čakať, čo aj len jeden deň, aby sme chránili životné prostredie?!**
- **Aby sme prešli na environmentálne uvedomenú spoločnosť, musíme podstúpiť ešte veľké zmeny. Priemyselná revolúcia priniesla zmeny vo vláde, rodine a ekonomike. Takisto, prechod na environmentálne uvedomenú spoločnosť si vyžiada veľké zmeny. ***
- **Niektó tvrdí, že globálne oteplenie zničí svet, ale ešte nik to nedokázal, pretože nemajú dôvod myslieť si, že to čo sa deje na prvom mieste je globálne otepľovanie. ***

Keď študenti nájdu argument, mali by určiť aj jeho druh. V našich argumentoch sú argumenty príkladom, znakmi, analógiou, autoritou a iné.

47. Fantastická krajina logických chýb

Ciel:

Dať študentom zábavný spôsob, ako pochopiť rôzne logické chyby.

Metóda:

- Študenti hrajú úlohu fiktívneho hrdinu, ktorý cestuje krajinou, aby našiel poklad. Počas cesty je hrdina napádaný príšerami, ktoré mu prezentujú aj chybné argumenty.
- Hráč musí identifikovať chybné argumenty, aby mohol pokračovať.

Hráč si môže napr. vytiahnuť kartu so zlým škriatkom a jeho tvrdením: „Nemôžeš ísť ďalej. Nik z hrdinov sa za tento bod nedostal. Všetci sa tu zastavili, tak sa musíš aj ty!“ Ak študent správne odhalí túto chybu ako „odvolanie sa na tradíciu“, môže pokračovať.

(S láskavým dovolením Marcina Zaleskeho, prezidenta I.D.E.A. Pre kompletnú verziu tohto cvičenia mailujte: mzaleski@lonet.gdynia.pl)

Cvičenia v rozhodovaní

48. Video rozhodovanie

Cieľ:

Dať potencionálnym rozhodcom detailné chápanie debaty.

Metóda:

- Pustite potencionálnym rozhodcom debatu nahratú na video.
- Povedzte im, aby si ju zaznamenávali. (flow)
- Medzi rečami môže tréner prejsť cez argumenty a ubezpečiť sa, že si rozhodcovia robia presný záznam.
- Tréner môže tiež klásť otázky, ako:
 - **Aký je v tomto bode debaty najdôležitejší argument?**
 - **Zachytili ste nejaké chyby v poslednej reči?**
 - **Aká je najväčšia výzva pre ďalšieho rečníka?**
- Po debate povedzte rozhodcom, aby pracovali v malých skupinkách, a aby prešli cez jednotlivé kroky rozhodovania:
 - **Rozhodovanie o interpretácii**
 - **Identifikácia dôležitých ústupkov z pozície**
 - **Identifikácia najväčších bodov stretu**
 - **Rozhodnutie bodov stretu**
 - **Zváženie všetkých bodov stretu pri konečnom rozhodnutí**
- Rozhodcovia by mali rozmýšľať o negatívnej a pozitívnej spätnej väzbe voči obom tímom.
- Tréner môže porovnať výsledky, zdôrazniac, že nutne nemusí existovať správne rozhodnutie, ale že existujú lepšie a horšie spôsoby jeho dosiahnutia.

49. Tieňové rozhodovanie

Cieľ:

Poskytnúť aktivitu potenciálnemu rozhodcovi, ktorý je na turnaji, ale nie je ešte rozhodcom.

Metóda:

- Požiadajte organizátora turnaja, či by sa na debatách popri regulárnych rozhodcoch nemohol nesúťažne zúčastniť budúci rozhodcovia.
- Dajte im zápis a povedzte im, nech si zaznamenávajú debatu tak, ako keby rozhodovali aj v skutočnosti.
- Po debate podporujte diskusiu medzi skutočnými a tieňovými rozhodcami o rozdieloch, ktoré sa mohli objaviť. Zdôraznite, že neexistuje absolútne správne rozhodnutie a aj to, že keď medzi sebou nesúhlasia, neznamená to, že jeden sa mýli a druhý má pravdu.
- Cieľom je zamerať sa na proces dosahovania rozhodnutia a zvýšiť úroveň skúseností a sebadôveru začínajúcich rozhodcov.

50. Rozhodovanie záludných problémov

Cieľ:

Iniciovať diskusiu medzi začínajúcimi alebo aj pokročilými rozhodcami o ťažkostiach dosiahnutia rozumného rozhodnutia.

Metóda:

- Pre účely diskusie vymyslíte hypotetickú situáciu, ktoré stavia pred rozhodcu ťažký problém.
Napriek:

Kritériom afirmatívneho tímu je individualizmus a negatívneho vláda zákona. Obe strany podporili vlastné kritérium, ale nik z debatérov nenapadol kritérium iného tímu. Podľa afirmatívneho kritéria vyhráva afirmatívny tím, podľa negatívneho negatívny. Ktoré kritérium by ste akceptovali?

Afirmatívny tím použil historický príklad, aby povedal to, čo chce. Podľa vlastných vedomostí viete, že prezentovali nesprávne fakty. Negatívny tím si to však neuvedomí a nič na to nepovie. Budete akceptovať takéto použitie príkladu?

- Cieľom tohto cvičenia je podporiť diskusiu a ukázať, že niektoré problémy v rozhodovaní sú základom pre férové rozhodnutie, kým iné závisia na vlastnom štýle rozhodcu.

Poznámky:

Príloha č. 3

Vzorové „flowsheety“

Prvý afirmatívny rečník	Prvý negatívny rečník	Druhý afirmatívny rečník	Druhý negatívny rečník	Tretí afirmatívny rečník	Tretí negatívny rečník
Definície					

„Mäkké drogy“ = konope, marihuana „Legalizácia“ = dovolený alebo vyžadovaný právom					
Kritérium - dobro spoločnosti	Akceptujeme kritérium				
Pohľad na marihuana sa tvorí na základe predsudkov a kultúrnych povier, nie faktov. - používame dvojaký meter na posudzovanie mäkkých drog a alkoholu a cigariet	-Neexistujú dôkazy o tom, že by cigarety a alkohol boli nebezpečnejšie ako mäkké drogy. - Ak sú aj tak nebezpečné ako mäkké drogy, neopravňuje nás to pridávať viac zla				
I. Sloboda rozhodovania - výber je základom demokratickej spoločnosti - právo štátu doň zasahovať je obmedzené - pri marihuane nie je oprávnené pretože: 1. Fajčenie marihuany neohrozuje iných na právach 2. Marihuany nie je dosť nebezpečná	Štát má právo obmedziť rozhodovanie - článok 16 Chorvátskej ústavy: „zdravie, verejná morálka a dobro oprávňujú zásahy“ - sloboda vyžaduje zodpovednosť - moc štátu obmedzovať slobodné rozhodovanie nie je rizikom – protidrogová politika USA neohrozuje demokraciu	- Sloboda rozhodovania je najzákladnejším princípom demokracie - Mali by ste mať právo rozhodnúť sa, ak tým neškodíte iným	-Drogy sú dosť nebezpečné na to, aby sme ľuďom nepriznali právo slobodného rozhodnutia.	- Negatívny tím presadzuje paternalizmus (zaobchádzanie s občanmi ako s deťmi) Oxfordský slovník: „paternalizmus“ = kontrola a odopieranie zodpovednosti a práva slobodného výberu	- Demokracia neznamená anarchiu - Vláda má aj v demokracii právo kontroly – ľuďom by nemalo byť dovolené ohrozovať samých seba - príklad: pásy v aute -Legalizácia nie je pre demokraciu potrebná (všetky demokratické krajiny okrem Holandska zakazujú drogy) - zákony dávajú štandard pre to, čo je dobré a normálne
II. Pragmatické výhody A. Individuálne výhody - kontrola kvality - kontrola ceny - vyhnutie sa efektu zakázaného ovocia	- drogy nemajú vysokú kvalitu - nízka cena škodlivých vecí je zlá - ak by bola legálna krádež, kradlo by viac ľudí	- cenové kontroly fungujú v Holandsku - cenová kontrola znamená férovú cenu a žiadneho sprostredkovateľa - Krádež nemožno porovnávať s mäkkými drogami, pretože ohrozuje iných		Nerefutovali pragmatické výhody	
B. Výhody pre spoločnosť - dane - zdroje môžu ísť na boj proti tvrdým drogám a vzdelávanie	- Štát by nemal brať peniaze za poškodzovanie zdravia	- Štátne peniaze sa môžu výhodne rozdeliť a použiť - tretina väzňov v západnej Európe sadí za drogové trestné činy	Štát by nemal brať peniaze za škodenie svojim občanom, otroctvo bolo tiež ziskové, ale nie morálne		
- Demystifikácia a destigmatizácia. Mali by sme byť schopní hovoriť o mäkkých drogách a nezaobchádzať s ich užívateľmi ako s kriminálnikmi	Je lepšie, aby mäkké drogy zostali nenormálne a zakázané.	- Na užívateľov sa nesmieme pozeráť ako na zlých - marihuana má aj dobré využitie – artritída, glaukóm			

Pokles čierneho trhu Legalizácia oddelí trh s mäkkými a tvrdými drogami	Legalizácia bude znamenať iba viac výhod pre vlastníkov trhu s mäkkými drogami	- Nastal by pokles čierneho trhu			
	I. Nebezpečenstvo pre jedinca a. fyziologické nebezpečenstvo:	- áno, mäkké drogy môžu škodiť, ak sa zneužívajú	- „užívanie“ drog neexistuje, existuje iba ich zneužívanie. Drogy sa užívajú iba	- „užívať“ znamená robiť niečo kvôli účelu, takže aj užívanie marihuany kvôli	- marihuana sa užíva iba kvôli opojeniu, neexistuje jej užívanie so správnych dôvodov

	poškodenie mozgu, pamäte, učenia, srdca, rozmnožovania, motorického a imunitného systému b. psychologické nebezpečenstvo: toxická psychóza, panika, schizofrénia, odosobnenie	- Iné veci sú tiež škodlivé (cigarety, alkohol, mastné jedlá) -aj keď sú legalizované, stále je ich možno regulovať - neukázali ako extrémne sú nebezpečné ich psychologické účinky	kvôli opojeniu „ Dr. Zuckermann tvrdí, že marihuana zapríčiňuje úzkosť, paniku, stratu pamäti, má viac chemikálií ako cigarety. - marihuana tiež zapríčiňuje zvýšený pulz, škodí reprodukčnej sústave a motorickým schopnostiam	opojeniu je tiež „užívanie“, nie nutne „zneužívanie“ - „Zneužívanie“ znamená nadmerné - Nepovedali, ako veľa marihuany je potrebnej, aby zapríčinila tieto následky. - Iné veci majú tie isté následky (pitie, parašutizmus)	Preto, že existujú aj iné zlé veci, nie je to ospravedlnením akceptácie ďalšej zlej veci
	II. Nebezpečenstvo pre spoločnosť a. mäkké drogy sú únikom z reality b. Spoločnosť potrebuje zodpovedných občanov c. mäkké drogy sú egoistické, nikomu neprosievajú	- únik z reality je normálny - Sloboda rozhodovania prospieva spoločnosti, nie je to sebecké - Nemáme si právo vybrať, ak sa „Veľký brat“ rozhodne za nás	- pripustili, že droga robí ľudí menej racionálnymi - po legalizácii by vzrástol počet užívateľov – príklad prohibície v USA a liberalizácie v Českej republike (Newsweek) - iracionálne správanie robí ľudí menej zodpovednými (príklad USA v 60-tych rokoch)	- Prohibícia vytvorila čierny trh a mafiu a bola zrušená - legalizácia dáva iba právo výberu, nenúti ľudí užívať marihuanu. Takže užívanie nevzrastie - Ľudia užívajú drogy zo zvedavosti a vzbury. Legalizácia oslabuje oba motívy	- Afirmatívny tím predpokladá, že užívatelia budú zodpovední, že nebudú drogy zneužívať alebo jazdiť pod ich vplyvom - Legalizácia otvára Pandorinu skrinku - Nemôžu presadzovať zodpovednosť tým, že ľudia robia iracionálnymi pomocou mäkkých drog.

A1 : prvý afirmatívny rečník, 6 min.	N1: prvý negatívny rečník, 6 min.	A2: druhý afirmatívny rečník, 5 min	N2: druhý negatívny rečník, 5 min.	A3: tretí afirmatívny rečník, 5 min.	N3: tretí negatívny rečník, 5 min.
Súhlasí s tézou	Nesúhlasí s tézou	Znovu potvrdí pozíciu	Objasní základné rozdiely medzi stranami debaty	Zameria sa na rozhodujúce problémy v debate	Zameria sa na rozhodujúce problémy v debate
Definuje pojmy tézy	Súhlasí s ponúknutými definíciami, alebo ponúkne alternatívne	Ak je to potrebné, znovu potvrdí definície/ odmietne alternatívne	Ak sa hovorí o alternatívnych definíciách, naďalej ich bráni	Objasní akúkoľvek pretrvávajúcu kontroverziu ohľadne definícií	Objasní akúkoľvek pretrvávajúcu kontroverziu ohľadne definícií

	definície				
Určí cieľ alebo kritérium	Akceptuje afirmatívny cieľ alebo kritérium, alebo ponúkne alternatívu	Znovu potvrdí kritérium	Ak je to potrebné, argumentuje v prospech alternatívneho kritéria	Ukáže v čom je afirmatívne kritérium lepšie	Ukáže v čom je negatívne kritérium lepšie
Postaví afirmatívnu líniu v takomto formáte I. Prvý argument II. Druhý argument III. Tretí argument (počet argumentov môže byť rôzny)	Vyjadrí sa ku každému afirmatívnemu argumentu podľa štruktúry afirmatívnej línie	Znovu postaví afirmatívnu líniu použitím pôvodnej štruktúry - predstaví nové dôkazy - spomenie kritické aspekty predchádzajúcich dôkazov - používa príklady, analógie, epické prvky - rozšíri existujúce argumenty	Prejde cez afirmatívnu líniu bod po bode - ponúkne nové dôkazy - vysvetlí a odhalí trhliny v afirmatívnej línii - používa príklady, analógie, epické prvky	Prejde cez afirmatívnu a negatívnu líniu a vysvetlí kľúčové problémy: - identifikuje a zväži pre rozhodcu kritické argumenty - vysvetlí dôležitosť hlavných argumentov - jasne vysvetlí afirmatívnu pozíciu v kritických argumentoch	Prejde cez afirmatívnu a negatívnu líniu a vysvetlí kľúčové problémy: - identifikuje a zväži pre rozhodcu kritické argumenty - vysvetlí a obhajuje nesúhlas s afirmatívnym tímom o kľúčových otázkach - vysvetlí dôležitosť hlavných argumentov - jasne vysvetlí negatívnu pozíciu v kľúčových argumentoch

	Predstaví negatívnu líniu I. Prvý argument II. Druhý argument (počet argumentov môže byť rôzny)	Refutuje negatívne argumenty - ponúkne nové dôkazy - vysvetlí / odhalí slabiny negatívnej línie - používa príklady, analógie, epické prvky	Znovu postaví negatívnu líniu v pôvodnej štruktúre - predstaví nové dôkazy - spomenie kritické aspekty predchádzajúcich dôkazov - používa príklady, analógie, epické prvky - rozšíri už existujúce argumenty		
Končí jasnou	Končí	Končí		Úplný záver	Úplný záver

víziou o afirmatívnej pozícii	identifikáciu hlavných bodov stretu	identifikáciu hlavných bodov stretu			
Na konci si všetci podajú ruky!					
Dáva krížový výsluch N2	Dáva krížový výsluch A2	Pýta sa ho N1	Pýta sa ho A1	Dáva krížový výsluch N1	Dáva krížový výsluch A1
Každý tím má 8 minút času na prípravu			Informácie získané v krížovom výsluchu by mali byť využité v nasledujúcej reči		

Glosár

Ad Hominem Argument – argument ad hominem

Pokus diskreditovať argument poukázaním na charakter alebo kvalifikáciu niekoho, kto ho podporuje; argument, ktorý apeluje na osobné predsudky a city, viac ako na rozum.

Affirmative constructive – prvá afirmatívna reč

Prvá reč v debate, prezentuje ju afirmatívny tím. V tejto reči uvedie tímu celú svoju líniu a prezentuje kompletne dôvody pre súhlas s tézou. I keď tím v nasledujúcich rečiach môže argumenty opakovať a rozšíriť ich, nemôže už priniesť nové kritérium, argumenty alebo definície.

Affirmative team – afirmatívny tím

Tím v debate, ktorý argumentuje za tézu.

Analogy - analógia

Príbuznosť dvoch navonok odlišných vecí alebo udalostí v istom ohľade.

Argument – argument

Tvrdenie podporené vysvetlením a dôkazom.

Arguing Both Sides – argumentácia v prospech oboch stanovísk

V akademickej debata je to požiadavka, aby každý tím počas jedného turnaja debatoval na afirmatívnej aj negatívnej strane tej istej tézy.

Ballot – Zápis rozhodcu

Nástroj, ktorý používajú debatní rozhodcovia na určenie tímu, ktorý bol v debata úspešnejší. Rozhodcovia používajú zápis na napísanie dôvodov, pre ktoré sa buď tak, alebo onak rozhodli. Určia argumenty, ktoré sa zdali byť veľmi silnými alebo, naopak, slabými, vyjadria sa k určitým aspektom debaty, komentujú štýl a rečnícke vystupovanie.

Begging the Question – vyhýbanie sa otázke

Tvrdenie, ktoré nie je argumentom. Je taktiež známe ako cirkulárny argument alebo tautológia.

Burden of proof – bremeno dôkazu

Zodpovednosť dokázať sporné obvinenie alebo predpoklad. V debata Karla Poppera majú obe strany bremeno dôkazu. Na druhej strane, v trestnom procese má zvyčajne bremeno dôkazu štát. Prokurátor musí dokázať, že obvinený je vinný. Obvinenému stačí ukázať, že obvinenia prokurátora sú nepravdivé, ale nemusí aktívne dokazovať svoju nevinu.

Capital punishment – najvyšší trest

Trest smrti; popravenie zločínca štátom za trestný čin alebo „hrdelný zločin“.

Case – línia

Kompletný súbor argumentov vrátane definície pojmov tézy, kritéria a dôvodov podpory pozície.

Civil Disobedience – občianska neposlušnosť

Odmietnutie riadiť sa podľa občianskych (nie trestných) zákonov, ktoré sú považované za nespravodlivé, zvyčajne pri použití metód pasívneho odporu.

Claim – tvrdenie

V Toulminovom logickom modeli pozícia rečníka, ktorú chce dokázať. Tvrdenie zodpovedá debatérovej pozícii proti alebo za tézu.

Clash – Stret

Priama odpoveď na určitý argument súpera.

Conclusion – Záver

V debata posledné slová línie alebo reči. V Aristotelovskej logike tretia časť sylogizmu, nasledujúca po hlavnej a vedľajšej premise.

Contention – Hlavný argument

Hlavný dôvod podpory línie, ktorý môže byť podporený niekoľkými ďalšími argumentmi.

Corollary – Následok

Tvrdenie, ktoré bez ďalšieho vyplýva z už dokázaného, prirodzený následok, výsledok.

Criterion – Kritérium

Štandard, ktorým sa niečo posudzuje, primárna hodnota. V debata je kritérium štandardom, ktorým sa dá posúdiť, či tím dokázal, alebo vyvrátil tézu. Napr., jedným z kritérií posudzovania talentu speváka je jeho vokálny rozsah.

Cross- Examination – Krížový výsluch

Časť debaty, v ktorej rečníkom ich oponenti kladú otázky. Pozri tiež prvý a druhý afirmatívny krížový výsluch, atď.

Debatable Proposition – debatovateľný návrh

Tvrdenie, o ktorom sa rozumní ľudia môžu sporiť, nie je to iba tvrdenie o istom fakte alebo názore.

Deduction – Dedukcia

Proces dôvodenia, kde záver nevyhnutne vyplýva z premís. Postup poznávania od všeobecného k špecifickému.

Democracy – Demokracia

Forma vlády, v ktorej je politická moc vykonávaná priamo občanmi, alebo ich zástupcami.

Diction – Dikcia

V reči je to stupeň jasnosti a zreteľnosti výslovnosti.

Dropping an Argument – opustenie argumentu

Neodpovedanie na argument oponentov.

Educational Debate – akademická debata

Forma debaty vytvorená tak, aby zlepšovala študentovu schopnosť kritického myslenia a prezentácie. Je charakterizovaná formálnosťou štruktúry, reštrikciou konfliktu a súťaživosťou, ktorá sa dá posudzovať.

Elimination Rounds – vylučovacie kolá

Kolá na turnaji, v ktorých víťazný tím postupuje a prehrávajúci tím vypadáva, napr. štvrtfinále, semifinále.

Evidence – dôkaz

Podpora argumentu, často vo forme citátu autority, alebo iného citátu.

Fallacy – Logická chyba

Chyba v dôvodení, ktorá robí argument neplatným.

First Affirmative Cross – Examination – prvý afirmatívny krížový výsluch

Štvrtá časť debaty, v ktorej tretí afirmatívny rečník kladie otázky a prvý negatívny odpovedá. Negatívny rečník môže robiť ústupky, ale je na afirmatívnom tíme, aby tieto ústupky využil. Od rozhodcov sa neočakáva, že sami zoberú do úvahy tieto ústupky.

First Affirmative Rebuttal – druhá afirmatívna reč

Piata časť debaty, v ktorej druhý afirmatívny rečník uvádza refutácie negatívnych argumentov a odpovedá na refutácie afirmatívnych argumentov. Ak afirmatívny rečník nerefutuje určitý bod v negatívnej línii, tento bod platí; ak neodpovedá na negatívnu námietku, potom je táto námietka uznaná.

First Negative Cross – Examination – prvý negatívny krížový výsluch

Druhá časť debaty, v ktorej tretí negatívny rečník kladie otázky a prvý afirmatívny odpovedá. Afirmatívny rečník môže robiť ústupky, ale je na negatívnom tíme, aby tieto ústupky využil. Od rozhodcov sa neočakáva, že sami zoberú do úvahy tieto ústupky.

First Negative Rebuttal – druhá negatívna reč

Siedma časť debaty, v ktorej druhý negatívny rečník odpovedá na refutácie afirmatívneho tímu a útočí na afirmatívnu líniu. V tejto časti debaty môže debatér začať sústreďovať pozornosť rozhodcu na argumenty, ktoré boli opustené. Negatívny rečník nemôže v tomto bode vnášať do debaty nové argumenty, avšak predchádzajúce argumenty môže ešte raz prejsť, parafrázovať a rozvinúť.

Flow – záznam debaty

Postup debaty z bodu do bodu, cez postupnosť argumentácie, otázok a stretov. Zaznamenávať debatu (flowovať) znamená zaznamenať základné body debaty použitím stĺpcikov pre každú reč. „Flowovať“ debatu by mali debatéri aj rozhodcovia.

Flow Chart – flow-sheet

Tabuľka na papieri, kde každý stĺpik zodpovedá jednej časti debaty. V ňom sa zaznamenajú hlavné body každej časti. Možno použiť čiary na spojenie argumentov s príslušnými refutáciami. Flow-sheet pomáha debatérovi držať tempo s prezentovanými argumentmi a poskytuje celkový prehľad. Pozri prílohu č. 3.

Goal – Cieľ

Želaný zámer.

Grounds – základné tvrdenie

V Toulminovom systéme logiky to, čo podporuje argument. Porovnajte pojmy „oprávnené tvrdenie – warrant“ a „tvrdenie – claim“.

Hasty generalization – neprípustné zovšeobecnenie

Zovšeobecnenie založené na príliš málo príkladoch.

Induction – Indukcia

Proces dôvodenia, kde sa k záveru dostávame zovšeobecňovaním určitých príkladov alebo prípadov.

Instructing the judge – navedenie rozhodcu

Jasné pritiahnutie pozornosti rozhodcu na určitý argument.

Issue – hlavný problém, oblasť stretu

Otázka, na ktorú dve strany v debate odpovedajú rôzne, a ktorá je dôležitá pri rozhodovaní debaty.

Judge – Rozhodca

Osoba, ktorá rozhoduje o tom, ktorý tím debatu vyhral a jej rozhodnutie je založené na analýze debaty. V základných kolách je potrebné mať aspoň jedného rozhodcu, vo vylučovacích kolách aspoň troch alebo viac.

Karl Popper

Uznávaný filozof, ktorý sa narodil v Rakúsku, a strávil väčšinu svojho života učením a písaním v Anglicku. Je autorom diela Otvorená spoločnosť a jej nepriatelia (1945). Popper veril v existenciu absolútnej pravdy, ale podozrieval každého, kto tvrdil, že je vlastní.

Karla Popper Debate Format – debatný formát Karla Poppa

Štruktúrovaná forma akademickej debaty, ktorá je rozdelená do 10 častí, každá má svoje pravidlá a limitovaný čas. V tomto formáte proti sebe debatujú dva tímy, z ktorých každý má troch členov.

Leading question – navádzajúca otázka

Otázka, ktorá je položená tak, že navádza na určitú odpoveď.

M – Chart – M – tabuľka

Tabuľka s tromi stĺpcami, ktorá sa používa ako štruktúrovanejšia forma brainstormingu. Pozri tiež „T – tabuľka“.

NATO

North Atlantic Treaty Organization, Organizácia severoatlantickej zmluvy.

Negative Constructive – prvá negatívna reč

Tretia časť debaty, v ktorej negatívny tím ponúka kompletnú líniu proti téze. Tiež sa v nej začne s refutáciou afirmatívnych argumentov. Ak negatívny tím v tejto časti nenapadne afirmatívne definície, tieto platia. Podobne, ak prvý negatívny rečník v tejto reči neponúkne konkurenčné kritérium, predpokladá sa, že v debate platí afirmatívne kritérium. Negatívny rečník musí napadnúť afirmatívne argumenty, inak sa predpokladá, že sú akceptované.

Negative team – negatívny tím

Tím v debate, ktorý argumentuje proti téze.

Non Sequitur – „nevyplýva“

Tvrdenie, ktoré logicky nevyplýva z predchádzajúceho.

Oral Critique – ústna kritika

Kritika a komentáre rozhodcu na konci debaty.

Post Hoc, Ergo Propter Hoc

Tieto latinské slová znamenajú, „po tom, čiže kvôli tomu“. Logická chyba, ktorá mylne predpokladá, že ak jav B nasleduje po jave A, jav A je príčinou javu B.

Preliminary Rounds – základné kolá

Debatné kolá, ktoré predchádzajú vylučovacím.

Preparation Time – prípravný čas

Čas pred debatou na prípravu argumentov, ale aj čas v debate samotnej na prípravu rečí, krížových výsluchov alebo z iných dôvodov. Prípravný čas v debate vo formáte Karla Poppa je 8 minút pre každý tím.

Prohibition – Prohibícia

Časové obdobie v Spojených štátoch, v ktorej bola zákonom zakázaná výroba a predaj alkoholu. Trvala od roku 1920 do roku 1933.

Rebuttal – posilnenie argumentov

Reč v debate, v ktorej debater znovu potvrdí a rozšíri, ktoré boli oponentmi napadnuté.

Rebut (sloveso od slova rebuttal)

Refute – refutovať

Poprieť pravdivosť alebo presnosť argumentu oponentov.

Resolution – téza

Tvrdenie, s ktorým debatér buď súhlasí, alebo nesúhlasí.

Role – Playing – dialóg, napodobenie divadelnej hry

V debatnej príprave je to cvičenie, počas ktorého si členovia klubu osvojujú rôzne úlohy – rozhodca, oponenti, obecenstvo – aby takýmto spôsobom simulovali argumenty oponentov, reakcie publika, atď.

Second Affirmative Cross – Examination – druhý afirmatívny krížový výsluch

Časť debaty, ôsma v poradí. V nej prvý afirmatívny rečník kladie otázky druhému negatívne rečníkovi. Pozri tiež „prvý afirmatívny krížový výsluch“.

Second Affirmative Rebuttal – tretia afirmatívna reč

Deviata časť debaty, v ktorej tretí afirmatívny rečník obnovuje refutácie, ktoré neboli dostatočne zmienené a poukazuje na chyby v negatívnej línii. Debatér vyvracia refutácie, ktoré negatívny tím rozvíjal vo svojej poslednej reči. V tomto bode sa väčšina dobrých debatérov snaží pritiahnúť pozornosť rozhodcu na kľúčové problémy debaty.

Second Negative Cross – Examination – druhý negatívny krížový výsluch

Šiesta časť debaty, v ktorej prvý negatívny rečník kladie otázky druhému afirmatívne rečníkovi.

Second Negative Rebuttal – tretia negatívna reč

Desiata a posledná časť debaty, tretia negatívna reč je podobná tretej afirmatívnej reči. Rozhodcovia musia osobitne dbať na to, aby debatéri v tomto bode už neprinášali nové argumenty. Aj v predchádzajúcej negatívnej reči by bol nový argument proti pravidlám, ale afirmatívny tím by mal stále možnosť naň poukázať. Teraz však afirmatívny tím nemá možnosť ďalšej reči, takže nový argument je osobitne neférový. Rozhodca musí tieto nové argumenty ignorovať.

Slippery slope – šmyklavý svah

Logická chyba, ktorá predpokladá, že jediná akcia spustí reťaz ďalších akcií.

Sophistry – Sofizmus

Na prvý pohľad dôveryhodný, ale v konečnom dôsledku zavádzajúci alebo logicky chybný argument.

Speaker points – body rečníka

Celková suma bodov, ktorú debatér od rozhodcu získa za jednu debatu. Vo formáte Karla Poppera je maximálny počet bodov 30.

Stonewall – kamenná stena

Odmietanie odpovedať na otázky.

Strategy – Stratégia

Plán akcie na dosiahnutie celkového výsledku.

Syllogism – sylogizmus

Deduktívne odvodenie od všeobecného k určitému, skladajúci sa z vedľajšej premisy, hlavnej premisy a záveru.

Tactics – Taktika

Spôsob dosiahnutia cieľa vytýčeného stratégiou.

T-Chart – T – tabuľka

Tabuľka v tvare písmena T. Používa sa v príprave na štruktúrovanie brainstormingu. Debatéri si nakreslia písmeno T do svojich zošitov. Na jeho ľavú stranu píšú pozitívne idey; na pravú stranu negatívne idey. Cieľom je vytvoriť opačné páry.

Time Signals – ukazovanie času

Gestá rúk, písomné alebo ústne výroky, ktoré ukazujú koľko času ešte rečníkovi ostáva.

Toulmin, Stephen

Britský filozof 20. storočia, ktorý vytvoril logickú metódu podobnú Aristotelovej, ale v niektorých dôležitých aspektoch odlišnú. Zdôrazňoval dôvodenie naplnené informáciami.

Validity – platnosť

Bezchybnosť spojenia dôkazu a tvrdenia.

Value Debate – debata o hodnotách

Debata, v ktorej sa diskutujú a porovnávajú ideály, ktoré sa ľudia snažia dosiahnuť.

Venn Diagram – Vennov diagram

Obrázok, na ktorom sú zobrazené kruhy, alebo iné tvary, ktoré reprezentujú množiny. Najčastejšie sa dva kruhy prelínajú a vytvárajú prienik.

Voting Issues – rozhodujúce otázky

Najdôležitejšie konflikty v debate, ktoré, ak sa rozhodnú, určia víťazný tím.

Warrant – oprávnené tvrdenie

V Toulminovom logickom systéme je to pozícia, ktorá je spochybniteľná. Korešponduje s premisou v klasickom sylogizme. Oprávnené tvrdenie možno chápať ako podčiarkujúci princíp, ako myšlienku, ktorá spája tvrdenie s jeho podporou, základ argumentu. Toulmin zdôrazňuje, že aj oprávnené tvrdenie je potrebné zargumentovať a nesmieme ho považovať za dané.

Slovo prekladateľa

Táto príručka poskytuje naozaj kompletnú orientáciu v problematike akademickej debaty, je naozaj niečím, s čím sme sa na Slovensku ešte nestretli. Preto verím, že všetkým, ktorí sa s radosťou zaoberajú akademickou debatou môže vo veľkej miere pomôcť. Jej štruktúra je naozaj veľmi prehľadná a používanie jednoduché.

Z hľadiska prekladu však existuje dosť problémov z debatnou terminológiou. Tieto pramenia hlavne z toho, že činnosť akou je akademická debata je u nás ešte v plienkach a preto neexistuje ani zaužívaná slovenská terminológia. Preto som sa snažil terminológiu v tejto príručke prispôbiť momentálnemu stavu debatnej terminológie na Slovensku tak, aby sa stala porozumiteľnou pre všetkých, ktorí s debatou pracujú. Z tohto dôvodu som zaradil v Glosári na konci tejto príručky aj americkú terminológiu, tak aby ste mohli vidieť podľa akého kľúča som prekladal pojmy v tejto príručke. Dúfam, že milovníci spisovnej reči mi odpustia množstvo nespisovných výrazov, ktoré sa v tejto príručke vyskytujú. Bolo to naozaj potrebné z pragmatických dôvodov.

Matúš Harkabus

Obsah

Predslov
Úvod

Kapitola 1: Korene akademickej debaty

Debata a demokracia
Debatovateľné návrhy: úrovne konfliktu
Prípado Pinochet: princípy a praktickosť
Od debát v spoločnosti k akademickej debate
Rozdiely medzi debatou v širokej spoločnosti a akademicou debatou
Argumentácia za aj proti
Modelová situácia: Od spoločenských konfliktov k akademickej debate

Kapitola 2: Prehľad štruktúry

Časti debaty
Forma tímu
Celková analýza tabuľky
Úlohy členov tímu

Kapitola 3: Chápanie tézy

Téza
Vytváranie téz
Štartujeme
Brainstorming
T – tabuľky, M – tabuľky a Vennove diagramy
Zdieľanie myšlienok
Definovanie pojmov
Plánovanie ďalších krokov
Výskum
Viac tímovej práce

Kapitola 4: Formulácia kritéria

Línia: funkcionálny prehľad
Konflikt hodnôt a kritérium
Niektoré aspekty kritéria
Stupne konfliktu v debate
Postavenie argumentu – dôležitosť koherentnosti a relevancie

Kapitola 5: Písanie línie a plánovanie stratégie

Písanie línie
Predpokladanie námietky
Hodnota role -play
Príprava stratégií na krížový výsluch
Cvičenie zaznamenávania priebehu debaty

Kapitola 6: Logické postupy a logické chyby

Dedukcia a indukcia v debata
Slabiny deduktívnych a induktívnych argumentov
Moderný logický model
Stratégie argumentácie
Logické chyby
Zhrnutie

Kapitola 7: Prvá afirmatívna reč

Bremeno dôkazu
Forma prvých rečí
Úvod
Definície pojmu
Uvedenie kritéria
Argumenty

Kapitola 8: Krížový výsluch

Účel krížového výsluchu
Základné pravidlá
Stratégia a taktika
Rady pre pýtajúceho sa
Rady pre respondenta

Kapitola 9: Prvá negatívna reč a refutácia

Strategické uvažovanie
Spor o definície
Spor o kritérium
Spor o argumenty
Niektoré pravidlá negatívnej refutácie

Kapitola 10: Afirmatívna refutácia a posilnenie vlastných argumentov

Rozdiely medzi refutáciou a posilnením argumentov
Dvojaká povaha afirmatívnej reči
Stratégie posilňovania argumentu

Kapitola 11: Záverečné reči

Predchádzajúca prezentácia problémov
Identifikácia hlavných konfliktov
Body rozhodovania
Zhrnutie debaty

Kapitola 12: Rečnicke vystupovanie a štýl

Niekoľko postrehov o jazyku
Rečnický štýl v debata
Hľadanie osobného štýlu
Niekoľko všeobecných rád
Záverečné postrehy o rečnických zručnostiach

Kapitola 13: Debatný klub v škole

Prínos debaty ako vzdelávacej aktivity
Zloženie debatného klubu
Presadzovanie ducha účasti a spolupráce
Miestnosť klubu

Stretnutia a práca klubu
Vedenie klubu a organizácia
Nábor a udržiavanie členov
Úloha trénera a učiteľov
Úloha rodičov
Debatný klub v škole a mimo nej

Kapitola 14: Rozhodovanie debát

Všeobecné postrehy
Povinnosť zúženia obzoru
Štandardy rozhodovania
Dôležitosť vysvetlenia
Rozhodcovská etika
Praktická zodpovednosť
Procedurálne pravidlá debaty
Robenie si poznámok
Vyplňanie zápisov
Oznámenie výsledku

Príloha č. 1: Modelová debata

Príloha č. 2: Úvodné debatné cvičenia

Príloha č. 3: Vzorové „flowsheety“

Glosár

Slovo prekladateľa

Obsah